

**MAGYAR NEMZETI TÁRSADALMI
FELZÁRKÓZÁSI STRATÉGIA 2030**

NYOMONKÖVETÉSI JELENTÉS

2021 – 2022.

TARTALOMJEGYZÉK

ÖSSZEFOGLALÓ	3
BEAVATKOZÁSI TERÜLETEK SZERINTI ÁTTEKINTÉS	16
I. Születés és gyermekkor	16
II. Köznevelési, szakképzési, felsőoktatási rendszer – óvodától az egyetemig	24
III. Életmód, ifjúsági ügyek	51
IV. Foglalkoztatás, munkavállalás, felnőttképzés, szociális gazdaság	71
V. Területi egyenlőtlenségek, településfejlesztés – lakhatás, lakhatási szegénység – környezettudatosság, környezetvédelem	96
VI. Testi-lelki egészség, egészségügyi ellátás	110
VII. Roma identitás, közösségépítés, szemléletformálás, jogérvényesítés	119
VIII. A Stratégia megvalósításának intézményrendszere, hazai és Kárpát-medencei partnerség	128
IX. A Stratégia nyomon követése, monitoring	132

ÖSSZEFOGLALÓ

A társadalmi felzárkózási stratégia nyomonkövetési jelentése a hazai felzárkózáspolitikai rendszeres áttekintéseként ad részletes képet a kormányzati szakpolitikai folyamatokról, a kormányzati beavatkozásokról, programokról. A 2011-ben született első felzárkózási stratégia éves jelentéseit 2021-től – a második tízéves stratégiai időszakban – kétéves jelentések váltják fel: ezek sorában az idei az első, kétéves a 2021. január 1-jétől 2022. december 31-ig tartó időszakot (a továbbiakban: beszámolási vagy jelentéstételi időszak) összefoglaló jelentés.

A 2011. évi európai uniós magyar elnökség kiemelkedő eredménye volt, hogy az Európai Bizottság (a továbbiakban: Bizottság) elfogadta a nemzeti romaintegrációs stratégiák 2020-ig szóló uniós keretrendszerét. A keretrendszer elfogadása – majd 2021-ben történt megújítása, és ezzel 2030-ig történt kiterjesztése – igazi történelmi lépés, mérföldkő volt a mintegy 10 milliós európai roma számára.

Az Európai Unió új, a 2021-2030 közötti időszakot lefedő roma keretstratégiájára vonatkozó tanácsi ajánlás elfogadása 2021. március 12-én történt meg. A korábbi keretstratégiára épülő dokumentum középpontjában hét kulcsfontosságú terület áll: egyenlőség, befogadás, részvétel, oktatás, foglalkoztatás, egészség, lakhatás. A Bizottság e területeken új célkitűzéseket és a célok elérésének módjára vonatkozó ajánlásokat terjesztett elő a tagállamok számára, amelyek fontos eszközként szolgálnak az előrehaladás biztosítása és nyomon követése terén.

Magyarország elsőként 2011-ben készítette el a vonatkozó uniós ajánlásoknak megfelelő, 2020-ig szóló Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát (a továbbiakban: MNTFS), mely megalapozta a 2014-2020-as programozási időszak szegénység elleni hazai és uniós fejlesztéseit is.

Az MNTFS megújítására és 2030-ig való meghosszabbítására, azaz a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 (a továbbiakban: MNTFS 2030)¹ elfogadására az 1605/2021. (VIII. 18.) Korm. határozattal, az MNTFS 2030 első, 2021-től 2024-ig tartó intézkedési tervének elfogadására pedig a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 végrehajtásának a 2021-2024. évekre szóló kormányzati intézkedési tervéről szóló 1619/2021. (IX. 3.) Korm. határozattal került sor.

Az MNTFS 2030 átfogó, a szegénység csökkentését célzó kormányzati program, amely az ágazati szakpolitikák együttműködésével valósul meg. Beavatkozási irányai a főbb feladatokat jelölik ki, míg hároméves intézkedési tervei adnak képet arról, milyen programokkal, beavatkozásokkal járul hozzá a kormányzat a szegénység csökkentéséhez. A 2021-2027 közötti uniós források tervezésében és felhasználásában – a szegénység elleni küzdelmet és a romaügyet érintő feljogosító feltételek teljesítésében – kiemelt szerepe van az MNTFS 2030-nak.

Az MNTFS 2030 hazai nyomon követése a Bizottság által működtetett monitoring folyamatokkal összhangban halad. A Bizottság a roma népesség társadalmi helyzetét nyomon követő rendszeres adatfelvétel finanszírozása mellett, rendszeresen áttekinti a keretstratégia és a nemzeti stratégiák végrehajtását, és civil szervezeteknek is támogatást nyújt annak érdekében, hogy a nem kormányzati szempontok is megjelenjenek a szakpolitikai folyamatok értékelésében.

¹ Az MNTFS 2030 a következő linkre kattintva érhető el: <https://szocialisportal.hu/magyar-nemzeti-tarsadalmi-felzarkozasi-strategia-2030-ig/>

Az MNTFS 2030 hazai nyomon követése alapvetően két részből áll: a program monitoring jelentésekben áttekintjük, miként halad a programok végrehajtása, az indikátorrendszer számot ad arról, hogyan alakulnak a szegénységet jellemző társadalmi mutatók.

A társadalmi hatások nyomon követéséhez a dokumentum célrendszeréhez igazodó indikátorrendszer került kidolgozásra, a TÁRKI Társadalomkutatási Intézettel és a Központi Statisztikai Hivatallal (a továbbiakban: KSH) együttműködésben. Ezek az indikátorok az MNTFS 2030 tématerületeinek megfelelően a társadalmi változások nyomon követésére alkalmas makro mutatókat jelentenek. Tekintettel az MNTFS 2030 célrendszerére, az indikátorrendszer illeszkedik az Európai Jogok Szociális Pillérének 2030-ig érvényes cselekvési terve közös céljaihoz. 2017-ben elkészült az indikátorrendszer bővített változata, mely félévente kerül frissítésre az aktuális statisztikai adatoknak megfelelően.

A KSH 2013-tól valamennyi nagymintás lakossági adatfelvételébe beillesztette a roma identitásra vonatkozó kérdést. Ennek nyomán rendelkezésre állnak az e felvételekből származó alapvető társadalompolitikai mutatók roma-nem roma bontásban is.

A munkanélküliség és a szegénység elleni küzdelem eredményeit alátámasztják a KSH adatai. A szegénységet mérő, átfogó mutatókról elmondható, hogy a 2012-2014 közötti mélypont után eltérő ütemben, de folyamatosan javultak a 2020-as évek elejére.

Az Állami Számvevőszék *„A szegénységi küszöb alatt élők felemelésére tett intézkedések ellenőrzése”* című 2020. évi jelentése szerint a szegénységi küszöb alatt élők felemeléséhez kapcsolódó célok elérését az MNTFS célkitűzései és a megtett intézkedések biztosították. A célkitűzések és az indikátorok nyomon követését és értékelését monitoring rendszer szolgálta, amelynek fejlesztése és felülvizsgálata biztosított volt. Az MNTFS végrehajtása eredményes volt, a 2020-ra meghatározott célkitűzések – összhangban az Európa 2020 Stratégiához tett magyar nemzeti szegénységi célvállalással – a kitűzött céldátumot megelőzően teljesültek.

A KSH adatai szerint 2013-ban trendforduló történt, a szegénységnek és a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya folyamatosan csökkent, 2020-as évek elejére több mint 1 millió ember tudott kitörni a szegénységből. Fontos eredménynek tekinthető, hogy a mélyszegénységben élők, azaz a mindhárom szegénységi dimenzióban érintettek száma 2012 óta mintegy 380 ezer fővel csökkent, az évtized végén 90-110 ezer fő körül stagnált.

A pozitív társadalmi folyamatok alakulásában tehát jelentős szerepe van a társadalmi felzárkózást szolgáló intézkedéseknek.

A következő táblázatban az MNTFS 2030 indikátorrendszerének főbb mutatóin keresztül a szegénység és a társadalmi felzárkózási problémák alakulása kerül bemutatásra, majd ezt követően azok a beavatkozások kerülnek kiemelésre, amelyek az egyes területeken – ha különböző szempontok szerint is – de nagyban járulnak hozzá a szegénység csökkentéséhez, a roma népesség életkörülményeinek javításához.

A szegénységi és társadalmi felzárkózási problémák alakulása az MNFTS 2030 indikátorrendszerének főbb mutatói tükrében

Az MNFTS 2030 fő célkitűzéseinek indikátorai	MNFTS2030 célértékek		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	2026	2030							
Anyagi és szociális nélkülözésben élők aránya	19	13	37,4	32,2	25,6	20,3	20,6	18,5	17,7
Szegénységi rés***	30	20	21,8	18,8	16,7	24,1	29,1	27,9	28,8
Biztos kezdet gyerekház rendszeres gondozásában részesülő gyermekek száma (fő)	2700	3400	2463	2578	2446	2237	2379	2231	3604
Korai iskolaelhagyók aránya a romák körében	58	45	59,9	61,8	65,3	68,4	64,6	62,7	60,8
NEET ráta a 15–24 éves roma népesség körében**	36	30	40,9	37,6	38,2	40,1	41,0	39,0	40,4
Felsőfokú oktatásban résztvevők roma hallgatók aránya*	3	4	1,7	0,9	0,8	1,3	2,2	1,3	1,0
A legfeljebb alafokú végzettségűek aránya a 15–74 éves roma népesség körében	70	60	78,4	80,4	80,2	80,2	77,4	77,8	79,5
Foglalkoztatási ráta a 15–64 éves romák körében**	51	60	40,1	45,0	45,9	44,2	46,3	45,1	45,9
Szegénység, életkörülmények			2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitétek aránya			28,6	25,9	20,6	20,0	19,4	19,4	19,3
	roma	na.	na.	na.	na.	na.	na.	na.	67,8
	nem roma	na.	na.	na.	na.	na.	na.	na.	17,9
Relatív jövedelmi szegénységi arány			14,5	13,4	12,8	12,3	12,3	12,6	12,2
	roma	na.	na.	na.	na.	na.	na.	na.	33,2
	nem roma	na.	na.	na.	na.	na.	na.	na.	11,5
Súlyos anyagi és szociális deprivációban élők aránya			20,6	16,1	11,9	10,9	10,7	10,2	10,2
	roma	na.	na.	na.	na.	na.	na.	na.	55,5
	nem roma	na.	na.	na.	na.	na.	na.	na.	8,8
Nagyon alacsony munkaintenzitású háztartásban élők aránya (0-64 éves)			7,7	6,3	5,5	4,9	4,9	5,3	4,9
	roma	na.	na.	na.	na.	na.	na.	na.	20,2
	nem roma	na.	na.	na.	na.	na.	na.	na.	3,8
Szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitétek aránya a 0–17 évesek körében			38,6	33,5	26,4	24,1	21,7	23,2	19,1
Relatív jövedelmi szegénységi arány a 0–17 évesek körében			19,9	14,8	13,8	11,5	9,5	11,9	10,1
Súlyos anyagi és szociális deprivációban élők aránya a 0–17 évesek körében			29,4	22,5	18,4	15,4	16,6	15,2	13,1
Nagyon alacsony munkaintenzitású háztartásban élők aránya a 0–17 évesek körében			9	7,4	4,7	4,6	5,3	5,8	5,4
A foglalkoztatott nélküli háztartásokban élő 0–17 éves gyermekek aránya**			8,1	7,2	6,7	5,5	5,0	5,3	4,8
	roma	na.	na.	na.	na.	na.	na.	na.	20,1
	nem roma	na.	na.	na.	na.	na.	na.	na.	3,9
A gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltatáshoz helyben hozzá nem jutó gyermekek aránya			25,5	24,2	24,0	23,9	21,6	18,9	
A szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitétek aránya a gyermektelen háztartástípusokban			23,6	23	18,2	18,6	19,8	19	20,8
Egyszemélyes gyermektelen háztartástípusokban			30,2	29	27,5	28,7	26,3	29,4	
A szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitétek aránya a gyermekes háztartástípusokban			33,7	28,7	22,2	20,7	18,7	19,8	17,7
Egyedülálló szülő gyermekkel/gyermekkel			67,7	52,9	43,1	34,7	42,7	40,7	40,3
2 felnőtt, 1 gyermekkel			24,2	25,9	18,8	17,2	14,6	14,8	14,9
2 felnőtt, 2 gyermekkel			22,1	19,8	11,8	13,2	13,2	12,5	8,8
2 felnőtt, 3 és több gyermekkel			44	39,9	31,4	28,6	24	27,9	23,4
Alacsony testsúlyal született gyermekek aránya			8,5	8,5	8,3	8,5	8,2	7,7	
Zsúfolt lakásban élők aránya			na.	na.	na.	na.	na.	13,5	16,7
Fiatalkori terhességek aránya			23,9	24,2	22,7	21,2	20,1	18,5	
Oktatás, képzés			2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
A legfeljebb alafokú végzettségűek aránya a 15–74 évesek körében			23,8	23,2	22,1	21,2	20,8	20,2	19,5
	roma	na.	na.	na.	na.	na.	na.	na.	79,5
	nem roma	na.	na.	na.	na.	na.	na.	na.	17,9
Középfokú oktatásban részt vevő 15–24 évesek aránya			40,6	40,7	40,7	39,8	38,9	40,8	41,9
	roma	na.	na.	na.	na.	na.	na.	na.	24,6
	nem roma	na.	na.	na.	na.	na.	na.	na.	42,9
Felsőfokú oktatásban részt vevő 15–24 évesek aránya			20,6	19,3	18,3	19,3	20,5	19,0	19,0
	roma*	na.	na.	na.	na.	na.	na.	na.	1,0
	nem roma	na.	na.	na.	na.	na.	na.	na.	20,0
Óvodába járó gyerekek aránya			91,5	91,5	91,5	92,3	92,1	92,7	91,9
Korai iskolaelhagyók aránya			11,6	12,4	12,5	12,5	11,8	12,1	12,0
	roma	na.	na.	na.	na.	na.	na.	na.	60,8
	nem roma	na.	na.	na.	na.	na.	na.	na.	9,3
NEET ráta a 15–24 évesek körében**			11,6	11,0	11,0	10,7	11,0	11,7	10,6
	roma	na.	na.	na.	na.	na.	na.	na.	40,4
	nem roma	na.	na.	na.	na.	na.	na.	na.	9,0
Foglalkoztatás			2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Foglalkoztatási ráta a 15–64 évesek körében**			65,9	68,5	70,2	71,4	72,2	71,9	73,1
	roma	na.	na.	na.	na.	na.	na.	na.	45,9
	nem roma	na.	na.	na.	na.	na.	na.	na.	73,9
Munkanélküliségi ráta a 15–74 évesek körében**			6,6	5,0	4,0	3,6	3,3	4,1	4,1
	roma	na.	na.	na.	na.	na.	na.	na.	19,9
	nem roma	na.	na.	na.	na.	na.	na.	na.	3,7
A foglalkoztatott nélküli háztartásokban élő 18–59 évesek aránya**			8,1	6,9	6,0	5,3	5,1	5,4	4,9
	roma	na.	na.	na.	na.	na.	na.	na.	19,5
	nem roma	na.	na.	na.	na.	na.	na.	na.	4,4
Tartós munkanélküliségi ráta a 15–74 évesek körében**			3,1	2,4	1,7	1,4	1,1	1,1	1,3
	roma	na.	na.	na.	na.	na.	na.	na.	6,7
	nem roma	na.	na.	na.	na.	na.	na.	na.	1,1
A közfoglalkoztatottak létszáma (ezer fő)**			211,6	220,9	194,0	148,5	111,5	92,4	86,7
	roma	na.	na.	na.	na.	na.	na.	na.	18,3
	nem roma	na.	na.	na.	na.	na.	na.	na.	68,4

A TÁBLÁZATBAN A ZÖLD ÁRNYALATOK A MUTATÓK JAVULÁSÁT, A PIROS, ILLETVE A NARANCS ÉS SÁRGÁ ÁRNYALATOK A PROBLÉMA SÚLYOSBODÁSÁT JELÖLIK.

* Az alacsony elemszám miatt az adat érvényessége korlátozottnak tekintendő.

** Új módszertan szerint visszavezetett adatok! 2021-től kezdődően a gyermekgondozási ellátásban részesülők további csoportja is foglalkoztatottnak minősül. A gyed, gyes mellett dolgozókban az azokra a személyekre is foglalkoztatottnak minősülnek, akik a gyermekgondozási ellátás igénybe vétele előtt dolgoztak utoljára, a távollét idején pénzbeli juttatásban részesültek és az ellátás igénybe vételét követően pedig visszatérhetnek korábbi munkahelyükre. A besorolás kizárólag ettől a 3 félévtől függ, a munkától távol töltött idő hossza nem befolyásoló tényező.

***A szegénységi rés azt mutatja meg, hogy a szegények (hivatalosan a szegénységi küszöb alatti jövedelemből élők) átlagos jövedelme milyen mértékben marad el a szegénységi küszöbtől, a medián átlagjövedelem 60 százalékának megfelelő összegtől. Minél nagyobb a szám, annál messzebb van a szegénységben élők jövedelme a szegénységi küszöbtől.

I. Születés és gyermekkor

2021 szeptemberében a Belügyminisztérium a kapacitásbővítési pályázata keretében egy **Biztos Kezdet Gyerekházat** (a továbbiakban: Gyerekház) támogatott. A 2022 januárjában meghirdetett pályázaton 39 - az uniós programot 2022-ben záró - Gyerekház hazai rendszerbe történő befogadásáról született döntés. A 2021. évben összesen 182 Gyerekház, 358 szakemberrel várta azt a 1900 családot, akiknek a rendszeres gondozását biztosították. Az ellátásban 2110 (0-3 éves korú) kisgyermek részesült. A 2022. évben összesen 185 Gyerekház működött 358 szakemberrel, a szolgáltatást igénybe vevő családok száma 2140 volt.

A 2014-2020-as időszakban európai uniós forrásból fejlesztett Gyerekházak működtetésére -az uniós program zárásához igazodva két részletben – 2022-től és 2023-tól hazai költségvetési forrás bevonásával kerül sor.

A 2014-2020-as uniós programozási időszakban megvalósuló, uniós támogatással működő „**Integrált térségi gyermekprogramok**” program 31 járásban valósult meg. A projektek a 2022-2023. években zártak. Célcsoportja a járás területén élő rászoruló gyermekek és fiatalok, valamint családjuk, továbbá a velük foglalkozó szakemberek. Célja a gyermekszegénység elleni küzdelem területi alapú megerősítése, a preventív célú szolgáltatások és programok hazai rendszerhez történő illesztésével. A programok több mint 80 ezer főt értek el. Az elért gyermekek mintegy kétharmada hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű volt.

A magyarországi szegénység vidéken, az aprófalvakban koncentrálódik. Az EFOP 1.4.3-16 „**Jó kis hely**” PILOT program olyan 1000 fő alatti települések számára kínált komplex szolgáltatásokat és helyi igényekre épülő programokat, ahol a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek aránya 50% feletti. A projekt fókuszában elsősorban a 25 éven aluli korcsoportok állnak, ugyanakkor a település teljes közösségéhez is szól. A programban résztvevő 37 település a négyéves támogatási időszakban egyenként 40-44 millió Ft forráshoz jutott a szakmai tevékenységek megvalósítására, továbbá az EFOP 2.1.2-16 projekt keretében infrastrukturális fejlesztések is létrejöttek e településeken.

Gyermekek esélyeinek növelése a hátrányos helyzetű településeken a célja a „Felzárkózó települések” (a továbbiakban: FETE) program részeként, 2022 áprilisától már 117 településen működő EFOP 1.4.5-20 „**Fókuszban a gyermek**” projektnek. A program 2021 januárjában indult, a legkisebb gyermekek felzárkózását segítő uniós programban húsz civil szervezet dolgozik együtt helyben, intenzív és komplex szociális munkával annak érdekében, hogy a legnehezebb helyzetben lévő településeken élő, három év alatti gyermekek is megkapják mindazt, ami a kiegyensúlyozott fejlődésükhöz szükséges, különösen fejlődésük legfontosabb szakaszában, életük első ezer napjában. Az első 1000 nap és Védőnő+ programelemekkel 2021-ben 4586, 2022-ben 13 536 személyt ért el a „Fókuszban a gyermek” projekt.

A **bölcsődei ellátás fejlesztése** terén jelentős beavatkozások zajlottak az elmúlt években. A szülői igényekre reagáló országos bölcsődei hálózat létrejöttét célzó komplex bölcsődefejlesztés több uniós és hazai forrás összehangolásával valósul meg. A férőhely-fejlesztési folyamatok mellett a bölcsődei szakdolgozók anyagi megbecsülése, a bölcsődei ellátás bizonyos formáit igénybe vevő családok anyagi támogatása, a korai nevelés feltételeinek bővítése a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentésére és a szülők foglalkoztatási esélyeinek növelésére, komplex országos integrált bölcsődei adatbázis és szakrendszer fejlesztése is kiemelt figyelmet kapott a beszámolási időszakban.

II. Köznevelési, szakképzési, felsőoktatási rendszer – óvodától az egyetemig

Az előző programozási időszak gyakorlatát folytatva, egy felhívás keretében került meghirdetésre a bölcsőde- és **óvodafejlesztési program**. Erre tekintettel a TOP Plusz-3.3.1-21 „Gyermeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése” felhívás a gyermekjóléti alapellátások közül egyes bölcsődei ellátási formák (bölcsőde, mini bölcsőde, családi bölcsőde), valamint az óvodai intézmények infrastruktúra fejlesztését és eszközbeszerzését támogatja a meglévő kapacitások és az általuk nyújtott szolgáltatások minőségi fejlesztése, valamint új férőhelyek kialakítása érdekében. 2023. január 31-ig összesen 191 db projekt rendelkezik 41,513 Mrd Ft szerződött támogatással.

Óvodafejlesztés a Magyar Falu program keretében is megvalósul. Az „Önkormányzati tulajdonban lévő ingatlanok fejlesztése” alprogram keretében a kistelepüléseken működő közintézmények, így például óvodák infrastrukturális fejlesztése történik: óvodaépületek felújítása, korszerűsítése, szükség esetén új óvoda építése. Az óvodai infrastruktúra fejlesztése emellett az „Óvodai játszóudvar és közterületi játszótér fejlesztése” alprogram keretében is megvalósul. Az alprogram lehetőséget teremt óvodai játszóudvar kialakítására, felújítására, korszerűsítésére, eszközök és felszerelések beszerzésére.

2022-től az óvodák működési támogatása 110.000 Ft/fő/év összegre emelkedett, amely mintegy 2,8 Mrd Ft-os többlettámogatást jelent országos szinten. A 2021/2022-es nevelési évben 239.781 gyermek részesült az óvodákban ingyenes étkezésben, amely az összes óvodás gyermek 75,3%-a.

Az „Önkormányzati tulajdonban lévő ingatlanok fejlesztése” alprogramból 2021-ben 160 projekt 4,16 Mrd Ft értékben, 2022-ben 59 projekt 1,54 Mrd Ft értékben került támogatásra a vidéki települések óvodaépületeinek fejlesztésére. „Óvodai játszóudvar és közterületi játszótér fejlesztése” alprogramból 2021-ben 182 projekt 803 millió Ft értékben, 2022-ben 73 projekt 356 millió Ft értékben került támogatásra a vidéki településeken működő óvodák udvarainak fejlesztésére.

A **Kollégium Plusz** modellprogram célja, hogy egy fenntartható, társadalmi felzárkózást segítő plusz funkciót biztosítson a nappali rendszerű alapfokú oktatásban részt vevő, kollégiumi ellátást igénybevevő gyermekek számára. A modellprogram elsődleges célcsoportját a társadalmi és szociális hátrányokkal küzdő 6-16 éves korosztályhoz tartozó tanulók, valamint szüleik és családjuk alkotják. A 2017-ben indított modellprogram átlagosan 240 tanulót ért el. A bevonatott tanulók mintegy háromnegyede rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesült, illetve hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű. Van, ahol egy családból a kisebb és nagyobb testvér is bevonásra került, gyermekjóléti prevenció jegyében.

A **Tanoda** olyan, a személyiségfejlődés egészét szem előtt tartó, komplex szolgáltatást nyújt, amelyet a köznevelési rendszerben kevésbé sikeres, a társadalmi perifériára szoruló gyermekek és fiatalok korlátozottan vagy egyáltalán nem érhetnek el. Magyarország központi költségvetése 2021-ben 2416,2 millió Ft-tal járult hozzá a Tanodák működéséhez, 2022-ben a központi költségvetés már 2812,2 millió Ft-ot fordított a 183 Tanoda működési költségeire. A szolgáltatással elért tanulók száma mind 2021-ben, mind 2022-ben 5000 felett volt.

Az **Útravaló Ösztöndíjprogram** négy alprogramja az általános iskola 7. osztályától a középiskola végéig, illetve egészen a diplomaszerezésig biztosít mentori és/vagy ösztöndíj támogatást. Az ösztöndíjprogram része egy fejlődési, tanulmányi életutató végigkísérő rendszernek, melyben az életkori sajátosságok figyelembevételével szolgáltatások (Gyerekház, Tanoda, Roma Szakkollégium) segítik a hátrányos helyzetű, többségében roma gyermekeket a születéstől egészen

a végzettség (szakma, érettségi, diploma) megszerzéséig. Magyarország központi költségvetéséről szóló törvényei alapján 2021-ben és 2022-ben összesen közel 5,2 Mrd Ft-tal járult hozzá az ösztöndíj program működéséhez. A 2021/2022-es tanévben a 4 alprogramban összesen 10 308 tanuló, a 2022/2023-as tanévben 9 920 tanuló vett részt.

Az **Apáczai ösztöndíj** a szakképzésben tanuló hátrányos helyzetű, jó tanulmányi eredményű fiatalok számára pályázat útján igényelhető támogatás, mely az anyagi ösztönzés mellett – mentorok bevonásával – tehetséggondozó támogatással is segíti a hátrányos helyzetből fakadó nehézségek mérséklését és a szakma eredményes megszerzését. Az ösztöndíjprogram 2022 februárjában indult. Az első, 2022. augusztus 31-ig tartó, hét hónap időtartamú támogatási időszakban 3 475 fő tanuló számára 449,08 millió Ft támogatási összeg, az 1.459 fő közreműködő mentor számára 377,02 millió Ft mentori díj került kifizetésre. Az ösztöndíjprogram második, a 2022/23. tanévre vonatkozó pályázati időszakában összesen 3 685 tanuló kérelme érkezett be.

2018-tól a **roma szakkollégiumok** finanszírozását hazai költségvetésből biztosítja a Kormány. Jelenleg 9 településen 11 roma szakkollégium működik, melyből 9 egyházi fenntartású és 2 egyetemi alapítású. 2022. I. negyedévében lezajlott a roma szakkollégiumok időszaki akkreditációja. Az öt évre szóló akkreditáció nyomán a szakkollégiumok évente mindösszesen 550 millió Ft támogatást kapnak, ez szakkollégiumonként mintegy 50 millió Ft működést szolgáló forrást jelent. A 2011. évi 53 hallgatóhoz képest a szakkollégiumi hallgatók száma folyamatosan nőtt, 10 év alatt a hallgatók száma hatszorosára emelkedett.

III. Életmód, ifjúsági ügyek

Az emberkereskedelem elleni küzdelem területén kiemelt feladat többek között a **családok átmeneti otthonai** rendelkezésre álló kapacitásainak bővítése. A hazai forrású fejlesztésből a 2020-21-es időszakban 285 millió Ft-ból 21 lakásban 106 új külső férőhely jött létre.

A Magyar Falu program keretében az „Önkormányzati tulajdonban lévő ingatlanok fejlesztése” alprogramból 2021-ben 463 projekt 8 Mrd Ft értékben, 2022-ben 151 projekt 3,2 Mrd Ft értékben került támogatásra a **vidéki települések közösségi tereinek fejlesztésére**. Az „Egyházi közösségi terek fejlesztése” alprogramból 2021-ben 310 projekt 5,6 Mrd Ft értékben, 2022-ben 162 projekt 3,1 Mrd Ft értékben került támogatásra a vidéki települések egyházi közösségi tereinek fejlesztésére.

A **gyermektáboroztatás** a nyári tanítási szünet idején főként a Zánkai Erzsébet-táborban és a Fonyódligeti Erzsébet-táborban valósult meg, részben hazai költségvetési forrásból, részben pedig az Európai Unió által finanszírozott projekt keretében a 2021. és 2022. években. Ebben az időszakban a korábbiaknál még több hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű, rendszeres gyermekvédelmi kedvezménnyel rendelkező résztvevőt sikerült elérni. Az Élménytáborok 1-10. turnusaiban nagy létszámban táborozhattak a gyermekvédelmi szakellátásban élő gyermekek is.

Az Európai Unió Belső Biztonsági Alapjából – a Belügyminisztérium által biztosított hazai társfinanszírozással – a Nemzetközi Migrációs Szervezet (IOM) magyarországi irodája 2020-2023 között megvalósítja a „**Ne hagyd, ne tedd! – emberkereskedelem elleni kampány**” című projektet. Ennek részeként a közoktatásban és a gyermekvédelmi intézményekben figyelemfelhívó, tudatosságnövelő foglalkozások kerültek megtartásra, melyek lefedték az ország

valamennyi megyéjét és a fővárost. A program 2020-2022 között 1583 kiskorút (oktatási intézmények diákjai, gyermekotthonok lakói) és 520 felnőttet (pedagógusok, nevelők, iskolapszichológusok, stb.), összesen 2103 főt ért el.

IV. Foglalkoztatás, munkavállalás, felnőttképzés, szociális gazdaság

Az EFOP-1.1.2-16 „**Nő az esély-képzés és foglalkoztatás**” programban 2023. január 31-ig a képzésben részt vettek közül 1 220 fő szerzett végzettséget. A program megvalósítója a Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság (a továbbiakban: TEF). A 79 hónapos projekt lejártát követően mind a 66 helyszínen megtörtént a projektzárás, mely 1028 fő célcsoporttagot érint. A Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság fenntartásába tartozó szociális intézményekben 735 fő szociális gondozó és ápoló szakirányú végzettséggel rendelkező célcsoporttagot határozatlan idejű kinevezéssel foglalkoztattak tovább, 55 fő pedig más munkáltatónál helyezkedett el. A Budapesten és Pest megyében megvalósuló, 250 millió Ft forrással rendelkező VEKOP-7.1.1-16 program megvalósítója szintén a TEF. A konstrukcióban 60 fő vesz részt, amelyből 40 fő képzésben és foglalkoztatásban, 20 fő pedig képzésben érintett. A Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság fenntartásába tartozó szociális intézményekben kerülnek foglalkoztatásra a célcsoporttagok, szociális gondozó és ápoló, valamint gyermek és ifjúsági felügyelő szakirányban. A projektben összesen 50 fő szerzett OKJ bizonyítványt. 2023. január 31-ig a 18 hónapos projekt lejártát követően 12 helyszínen megtörtént a projektzárás, mely 38 fő célcsoporttagot érint. A Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság fenntartásába tartozó szociális intézményekben és az önkormányzati fenntartású intézményekben 18 fő szociális gondozó és ápoló szakirányú végzettséggel rendelkező és 8 fő gyermek és ifjúság felügyelő szakirányú végzettséggel rendelkező célcsoporttagot határozatlan idejű kinevezéssel foglalkoztattak tovább, 3 fő pedig más munkáltatónál helyezkedett el.

A **Közfoglalkoztatási járási startmunka** mintaprogram mezőgazdasági programeleme keretében 2021-2022. évben országos szinten 16 megyében összesen 870 településen indult mezőgazdasági programelem, 13 688 fő átlaglétszám foglalkoztatásával. Az adott időszakra vetítve a 118 FETE településből 15 megyében 84 településen valósult meg mezőgazdasági program (a 870 településen belül), 1 709 fő átlaglétszám foglalkoztatásával. A 84 mezőgazdasági programban valamennyi településen folytattak növénytermesztési tevékenységet a közfoglalkoztatottak, állattartással 34 településen foglalkoztak. A programokban 682,48 hektáron szántóföldi és kertészeti növénytermesztés, gyümölcsstermesztés keretében 97 féle növénykultúra termesztését végezték. A programokban megtermelt növények, termények 45%-ban saját felhasználásra (döntően a település közétkeztetésében), 29%-ban értékesítésre kerültek. Jellemző volt a szociális felhasználás (22%) is. A települések összesen 113 millió Ft értékben értékesítettek, ebből 55%-ot tett ki a burgonya, kukorica, uborka és napraforgó részaránya, egyenként 5-20 millió Ft értékben.

Az EFOP-3.7.1-17 „**Aktívan a tudásért**” kiemelt projektben 2023. január 31-ig 29 829 fő került toborzásba bevonásra, 18 956 fő képzésbe, akik közül a képzést 16 676 fő végezte el sikeresen. Munkatapasztalatot 4 217 fő szerzett.

Jelentős szakpolitikai eredmény a felnőttképzés területén, hogy 2021-ben a felnőttképzésről szóló 2013. évi LXXVII. törvény, valamint a szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvényhez kapcsolódóan megjelent a **komplex felzárkózási képzésekről** szóló 311/2021. (VI. 7.) Korm. rendelet. Ezzel a felnőtt- és szakképzés hátrányos helyzetű felnőtteket érintő szegmensében sikerült bevezetni és kötelezővé tenni mindazon hátránykompenzációs szolgáltatások biztosítását a felzárkózási képzéseken résztvevők számára, amelyek az egyén munkaerő-piaci elhelyezkedési és társadalmi érvényesülési esélyét növelik.

A GINOP-6.1.1. „**Alacsony képzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése**” című kiemelt projekt a 2016-2022. közötti időszakban nyújt képzési lehetőséget a konvergencia régiókban magyarországi lakóhellyel, vagy bejelentett tartózkodási hellyel rendelkező tankötelezettségűket teljesített, elsősorban alacsony iskolai végzettségű munkavállalási korú, felnőtt személyek részére, akik közfoglalkoztatási jogviszonyban vagy munkaviszonyban állnak.

2022. december havi adatszolgáltatás szerint a kiemelt projekt valamennyi indikátora 100% felett teljesült. A kiemelt projekt indításától 2022. december 31-ig a képzésbe vontak létszáma 110 599 fő (másodjára bevontak nélkül) – ez a célérték 110,5%-a. Ezen belül az alacsonyan képzettek (legfeljebb ISCED 1-2 végzettségűek) létszáma 94 916 fő, mely a célérték 102,9%-a. 2022. december 31-ig 103 770 fő (129,6%) szerzett bizonyítványt vagy tanúsítványt. A digitalizált munkavégzésre felkészítő „Belépés a digitalizált munka világába” programelem vonatkozásában meghatározott 1 000 fős célértéket meghaladóan a bevonás 2022. december végére már 2 785 fő volt (278,5%).

A projekt teljes ideje alatt a képzésbe vontak közül, önkéntes nyilatkozatuk szerint 36 116 fő vallotta magát roma nemzetiségűnek, ami az összesen bevont 110 599 fő 32,65%-a. A 2021 és 2022 közötti időszakban 3 504 fő roma került bevonásra.

A 2021-2022 közötti időszakban képzésbe vontak létszáma 11 609 fő (másodjára bevontak nélkül) volt, ezen belül az alacsonyan képzettek (legfeljebb ISCED 1-2 végzettségűek) létszáma a jelzett időtartamban 7 380 fő. A sikeresen bizonyítványt vagy tanúsítványt szerzők száma 12 914 fő. Ezen belül az alacsonyan képzettek (legfeljebb ISCED 1-2 végzettségűek) száma a jelzett időtartamban 8 548 fő.

A közfoglalkoztatás területi célzottságát mutatja, hogy a személyek 88%-a hátrányos helyzetű településen lakik. A legmagasabb létszámban Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei lakóhellyel rendelkeztek a közfoglalkoztatottak (19,3 ezer fő), ezt követte Borsod-Abaúj-Zemplén megye (18,4 ezer fő), majd Hajdú-Bihar megye (8,5 ezer fő). E három megyében lakott a közfoglalkoztatottak 52,3%-a.

2022-ben is folytatódott a megelőző évekre is jellemző csökkenő tendencia a közfoglalkoztatottak létszámában, 2022 novemberében 68,6 ezer főt tett ki a közfoglalkoztatottak havi átlagos létszáma.

A hátrányokkal küzdő személyek közfoglalkoztatásba vonására az egyik legjobb példa a több éve működtetett „hajléktalan mintaprogram”. A hajléktalan személyek integrációját és az egészségkárosodással, fogyatékossággal élő, aktív korú álláskereső személyek foglalkoztatását támogató és segítő országos mintaprogramot a főváros, valamint 17 megye összesen 41 közfoglalkoztatója indította a 2021. évben. A program 663 fő hajléktalan személy és 28 fő megváltozott munkaképességű személy számára nyújtott munkalehetőséget és biztosított számukra megélhetést összesen 1,17 Mrd Ft támogatás mellett. 2022-ben összesen 648 fő, 620 fő hajléktalan álláskereső és 28 fő megváltozott munkaképességű személy részére nyújtott munkalehetőséget, 1,16 Mrd Ft támogatás mellett.

A GINOP-5.2.1 és VEKOP-8.2.1 „**Ifjúsági Garancia**” munkaerőpiaci programok kezdetétől (2015) 2022. december végéig az Ifjúsági Garanciához tartozó programokba 179 161 fő 25 éven aluli NEET (nem foglalkoztatott, oktatási intézmény nappali tagozatán vagy szakképzésben tanulmányokat nem folytató) fiatal kapcsolódott be. A foglalkoztatási szolgálat az egyéni tanácsadás mellett támogatott foglalkoztatási lehetőséget, vállalkozóvá válást, piacépítő szakképzést, illetve az annak megszerzését lehetővé tevő általános iskolai végzettség megszerzését kínálja a fiataloknak.

A GINOP-5.1.1 és a VEKOP-8.1.1 azonosító számú „**Út a munkaerőpiacra**” programokba 2022. december végéig országosan 262 ezer főt vontak be a konzorciumi partner kormányhivatalok. A programnak meghatározó eleme a foglalkoztatás-bővítési kötelezettséggel járó bértámogatás nyújtása, melynek, illetve a vállalkozóvá válás, továbbá mobilitási támogatásoknak köszönhetően közel 212,5 ezer főnek sikerült a program keretében elhelyezkednie. A program hosszabb távú eredményességét jelzi, hogy a rendelkezésre álló adatok alapján a programból való kilépést követő 180. napon a résztvevők közel 51%-a foglalkoztatott volt (132,8 ezer fő). A célcsoport részére a program keretében lehetőség nyílt piacképes szakképesítés megszerzésére, a bérjellegű támogatások révén az elhelyezkedésre, munkatapasztalat szerzése, a földrajzi mobilitás támogatására.

Az ún. „**Foglalkoztatási paktumok**” célja a paktumok szerinti keresletnek megfelelő munkaerő biztosítása, az adott térségben munkát vállalni szándékozó, álláskereső hátrányos helyzetű személyek és inaktívak foglalkoztathatóságának javítása, nyílt munkaerőpiaci elhelyezkedésének támogatása, másrészt a közfoglalkoztatásból a nyílt munkaerőpiacra való átlépés elősegítése azon közfoglalkoztatottak esetében, akik képessé tehetőek és készek munkát vállalni a nyílt munkaerőpiacon. A programok keretében a jelentéstételi időszakban összesen 13 473 fő került bevonásra. Ebből TOP-5.1.1-15-ben 5771 fő, TOP-5.1.2-15-ben 3790 fő, TOP-6.8.2-15-ben pedig 3912 fő. 3 778 fő roma nemzetiséghez tartozó került a programba bevonásra 2022. decemberéig.

A **Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Programban** elsősorban azok a hátrányos helyzetű kistelepülések vettek részt, ahol nem a jogszabályi előírásoknak megfelelően volt biztosított a közművelődési feladatellátás. A foglalkoztatás, illetve a szakmai képzés elősegítette a településeken a résztvevők munkaerő-piaci elhelyezkedését, a szakmai kompetenciáik fejlesztését, ezzel csökkentve a szegénységet és a társadalmi kirekesztődést. Számos településen roma foglalkoztatottak vettek részt a programban, ami nagymértékben hozzájárult a romák társadalmi részvételének növeléséhez, illetve a romaellenességgel szembeni küzdelemhez is. Az 5,5 Mrd Ft állami támogatásból megvalósított program keretében közel 2000 fő foglalkoztatására, valamint ehhez kapcsolódóan szakmai képzés és szakmai tevékenységek megvalósítására nyílt lehetőség. Mindezek által azon túl, hogy a települési önkormányzatok teljesíteni tudták a jogszabályok által meghatározott képzettségi minimumot, megerősödött a közművelődési feladatellátás települési szintje. A szakemberek többségét a helyi önkormányzatok továbbfoglalkoztatták, ezáltal lehetővé téve a helyi közösségek megerősítése érdekében a hosszabb távú közösségi művelődési célok kitűzését, megvalósítását.

A szakemberhiánnyal érintett települések számát a 2020 előtti adathoz (2105 db) képest a program végére sikerült 259 településre csökkenteni. A program 2022-ben a közösségépítő tevékenységek beágyazódását segítő résztvevői mentorálással, műhelyfoglalkozások megvalósításával folytatódott.

A 2021-ben kialakított „**Integrációra felkészítő**” programelem 2022-ben lehetőséget biztosított a minőségi terméket előállító, vagy magas színvonalú szolgáltatást biztosító szociális szövetkezetek részére, hogy a „Magyar Termék” illetve a „Hazai Termék” védjegy megszerzését segítse. A Fókusz pályázati programban érintett 161 szociális szövetkezet közül 26 szociális szövetkezet 103 terméke „Magyar termék”, 49 terméke pedig „Hazai Termék” védjegy használatának jogát szerezte meg. Összesen tehát 152 termék kapott védjegy használati jogot. A védjegyhasználat lehetőségét biztosíthat a termékek minél szélesebb körű értékesítésére.

A 2021-2022. években folytatódott a **társadalmi vállalkozások támogatási projektjeinek megvalósítása**, amelyek olyan társadalmi célokkal összefüggő fenntartható munkalehetőségek

létrehozására irányultak, amelyek nagyrészt hátrányos helyzetű munkanélküliek számára biztosítottak jövedelemszerző tevékenységet. A GINOP-5.1.3-16 „Társadalmi célú vállalkozások ösztönzése” című felhívás keretében 159 társadalmi vállalkozás kapott támogatást. 2017 márciusában jelent meg a GINOP-5.1.7-17 „Társadalmi célú vállalkozások ösztönzése” című felhívás, mely váltotta a GINOP-5.1.3 konstrukciót. A konstrukcióban 335 szervezet kapott támogatást. A GINOP-5.1.3-as konstrukcióban 1 296 új munkahely létesült, a GINOP-5.1.7-17-es konstrukció esetében pedig 2 061 fő részére történt a vállalkozások által új munkahelyek megteremtése.

A szociális szövetkezetek tevékenységének, fenntartható működésének támogatására teremt lehetőséget a „**Fókuszban az önkormányzati tagsággal rendelkező közfoglalkoztatás alapjain szerveződő szociális szövetkezetek támogatása**” program 14 Mrd Ft hazai forrás biztosításával. A programban az indikátorok összességében sikeresen teljesültek. A program lezárásához közeledve, 2022. november 30-i adatok alapján 105 szociális szövetkezet rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel, továbbá 68 darab kedvezményezett szociális szövetkezet valósította meg pályázati programját. 2022. június 30. napjáig 140 darab szociális szövetkezett kapott támogatást, 1 005 fő hátrányos helyzetű személy munkaviszonyban történő foglalkoztatásával.

A „**Közfoglalkoztatásból a versenyszférába**” programban azok a közfoglalkoztatásból kilépők, akik a piaci szférában létesítenek munkaviszonyt elhelyezkedési juttatást vehetnek igénybe. Az elhelyezkedési juttatás összege 45 600 Ft/hó, amely támogatást addig kapja az egyén, ameddig a közfoglalkoztatási jogviszonya munkaviszony létesítése hiányában fennállt volna. Minél hamarabb lép ki az egyén a közfoglalkoztatásból, annál nagyobb összegű támogatásban részesül. Elhelyezkedési juttatásra az a közfoglalkoztatott is jogosult, aki mezőgazdasági idénymunkában vesz részt, ezen támogatás napi díjazása 2 000 Ft. A program 2016-os indulása óta 2022-ig 3,074 Mrd Ft összegű támogatás került kifizetésre. 2021-ben április 15-től december 31-ig tartott a program, aminek keretében összesen 1.653 fő részesült összesen 411,5 millió Ft támogatásban. 2022-ben augusztus 15-től december 31-ig tartott a program, aminek keretében összesen 485 fő részesült összesen 88,3 millió Ft támogatásban.

V. Területi egyenlőtlenségek, településfejlesztés – lakhatás, lakhatási szegénység – környezettudatosság, környezetvédelem

A periférikus élethelyzetek felszámolását szolgálják a szegregált élethelyzetek kezelésére indított **komplex telepprogramok**. A programok 95 nem városi jogállású településen összesen 122 szegregátumot, valamint így közel 30 000 embert értek el. A komplex telepprogramok szakmai támogatását és nyomonkövetését az EFOP-1.6.1-VEKOP/16 „Felzárkózási együttműködések támogatása” nevű kiemelt projekt biztosítja. A programban 1204 fő szakmai megvalósítót képeztek ki. A helyi sajátosságok figyelembevételével, 8 területi koordinátor és 50 tapasztalati szakértő törekszik az együttműködő partnerekkel a megfelelő és kiegyensúlyozott szakmai tevékenység megvalósítására.

A **FETE programjába** a beszámoló időszakig Magyarország 300 leghátrányosabb helyzetű településéből 118 település került bevonásra. A program 2022 végéig 28 375 családot ért el. A bevont településeken a tevékenységek széles spektrumon a fogantatástól a foglalkoztatásig ívően valósultak meg.

A FETE program részeként 2021 januárjában 66 településen indult el a „**Fókuszban a gyermek**” című EFOP-1.4.5-20-2020-00001 kódszámú projekt, amely hozzájárul a kevésbé fejlett

régiókban a leghátrányosabb helyzetű településeken élő gyermekek esélyeinek növeléséhez. A projekt egyik részleme a 300 FETE településen tapasztalható védőnőhiány, illetve védőnői kapacitáshiány csökkentése „védőnői segítő” szakemberek képzésével, alkalmazásával. 9 védőnői segítő került bevonásra a projekt keretében, és további 207 családmegmentő támogatja a védőnők munkáját, segíti a kisgyermekes családokat a szolgáltatásokhoz való hozzájutásban.

A FETE program további eredményei: a munkaerő-piaci elhelyezkedést segítő tevékenységbe 5 075 fő került bevonásra, a kiskert programban 5 954 család vett részt, 12 302 lakost segített a program valamilyen lakhatási beavatkozással, a gyermekszemészeti szűrőbusz 16 849 gyermeket ért el, átadásra került továbbá telemedicina eszközöket használó mobil orvosi rendelő. A Belügyminisztérium és a Magyar Labdarúgó Szövetség (a továbbiakban: MLSZ) támogatásával 23 db multifunkcionális rekortán sportpálya készült el, és folyamatban van továbbiak létesítése.

A Rászoruló Személyeket Támogató Operatív Program (a továbbiakban: RSZTOP) keretében több program végrehajtására is sor került a szegénység csökkentése érdekében. Az RSZTOP-1.1.1-16-2016, illetve RSZTOP-2.1.1-16-2017 „Szegény gyermekes családok és rendkívül alacsony jövedelmű személyek számára természetbeni juttatás biztosítása” programok elsősorban a gyermekekre fókuszáltak. A programoknak köszönhetően a beszámolási időszakban 213 657, illetve 42 475 db csomagot osztottak ki. Az RSZTOP-2.1.2-2021-00001 „Alapvető fogyasztási cikkek biztosítása szegény gyermekes családok számára II.” program keretében 2021. június 1 és 2022. december 30. között 42 475 egységcsomag került átadásra a FETE programba bevont 300 településen élő, leginkább rászoruló óvodáskorú gyermekek és családjaik részére. Az RSZTOP-4.1.1-16-2017-00001 „Élelmiszersegély biztosítása szociálisan rászoruló megváltozott munkaképességű, valamint rendkívül alacsony jövedelmű időskorú személyek számára” elnevezésű programban 248 678 csomag került kiosztásra 2021-2022-ben.

VI. Testi-lelki egészség, egészségügyi ellátás

„**Három Generációval az Egészségért II**” pályázati program a 2022. évben az Országos Kórházi Főigazgatóság lebonyolításával sikeresen megvalósult. A program megvalósítása költségvetési forrásból történt és forrásai lehetőséget adtak a megelőzést szolgáló eszközök, műszerek beszerzésére is. A program első fordulójában mintegy 6 Mrd Ft költségvetési támogatás nyújtására került sor 79 praxisközösség számára, és több mint 130 ezer esetben végeztek el vizsgálatokat. A program második fordulójában hatvannégy praxisközösség nyert el támogatást. Ezzel az ellátási móddal újfajta szemlélet kezd kialakulni, és már 1,2 millió ember számára válik könnyebben elérhetővé a betegségmegelőzés és az egészségfejlesztés.

A **HISZEK Benned I-III.** összevont alprogram keretében azok a programok kerülnek támogatásra, amelyek a lakosság számára rendszeres, kedvezményes sportolási lehetőséget biztosítanak. A „**Fitt, Egészséges Nemzetért Tárt Kapus Program**” alprogram V-VI. üteme során 83 szervezet részesült összesen 350 millió Ft értékű támogatásban.

A **Magyar Falu program „Óvodai játszóudvar és közterületi játszótér fejlesztése” alprogramja** keretében közterületi játszótér kialakítása, felújítása, korszerűsítése, valamint kültéri fitness park kialakítása is támogatásra került az 5000 fő alatti településeken. 2021-ben 498 projekt 2,2 Mrd Ft értékben, 2022-ben 220 projekt 1,1 Mrd Ft értékben került támogatásra a vidéki települések játszótereinek, sportolási lehetőségeinek fejlesztésére.

A **Nemzeti Szabadidős-egészség Sportpark Program** célja, hogy minden 500 fő feletti település rendelkezzen legalább egy street-workout eszközparkkal, azaz kültéri sportparkkal, mely

az összes korosztály számára elérhető olyan sportolási, mozgási lehetőség, ahol a lakosság ingyenesen tudja használni a sportpark eszközeit. A Nemzeti Szabadidős-egészség Sportpark Program I- IV. ütemében az országszerte tervezett 968 db sportparkból 764 db került átadásra, ebből 2021-2022. években 33 sportpark épült meg a IV. ütem keretében.

Az 5000 fő alatti települések tekintetében a Magyar Falu Program keretében is indult kültéri sportpark fejlesztés, amelynek keretében 246 település gazdagodott street-workout eszközökkel.

A **Sportiskolai Program** egy speciális, az 1-12. (13.) évfolyamos tanulók sportszakmai szempontból specifikus nevelését és oktatását támogató, komplex pedagógiai és sportszakmai rendszert magába foglaló utánpótlás-nevelési struktúra. A programban résztvevő közoktatási intézmények a sportiskolai feladatellátás biztosításával a sportoló tanulók tankötelezettségéből fakadó kötelezettségeinek és a sportkarrier építésének összeegyeztethetőségét és összehangolását hivatottak szolgálni. A programban 2021-2022-ben 81 sportiskola vett részt, és 15 692, illetve 15 800 diák tanult sportiskolai kerettanterv szerint.

VII. Roma identitás, közösségépítés, szemléletformálás, jogérvényesítés

A 2020-ban elindított „**Mindenki szívében van egy dallam!**” programban 2020-2021-ben 192 településen 268 zenekar alakult, melyekben 3147 gyermek és családja vett részt, és megközelítőleg 4900 hangszer jutott el a gyermekekhez. A program nagy sikerének köszönhetően 2022-ben ismét kiírásra került a pályázat, 90 millió Ft keretösszeggel. A nyertes pályázatok száma: 127 db.

A Gandhi Gimnázium Közhasznú Nonprofit Kft. és a fenntartásában működő Nemzetiségi-Roma Módszertani, Oktatási és Kulturális Központ (a továbbiakban: NeRok) közös célja, hogy elősegíti azt a folyamatot, melynek eredményeként a roma származású festőművészek, grafikusok, szobrászok és alkotásaik szerves, és elválaszthatatlan részei lesznek a magyar kultúrának. Ennek egyik legfontosabb feltétele, hogy kialakításra került a **Roma Művészeti Galéria** Budapesten. 2022. március 10-én a Bálnában ünnepélyes keretek között megnyílt a Szentandrassy Roma Művészeti Galéria. A kiállító tér Szentandrassy István (1957-2020) Kosuth díjas festőművész nevét viseli. A galériát a NeRok működteti. A kiállító terem állandó, illetve időszakos tárlatokkal várja a látogatókat, hogy lehetőséget biztosítson közelebről is megismerni a roma képzőművészetet.

Az évente meghirdetett **Roma nemzetiségi pályázatok** során a hazai költségvetés támogatást biztosít a roma civil szervezetek működéséhez, a roma kulturális kezdeményezések megvalósításához, a roma gyermektáborok megszervezéséhez, illetve a roma nemzetiségi nyelvoktatásban résztvevő pedagógusok szakmai továbbképzéséhez. 2021-ben a nyertes szervezetek száma az előző évi 947-ről 1030-ra emelkedett, ezzel 300 roma civil szervezet, 394 roma kulturális program, 351 gyermektábor és 6 pedagógusképzési program megvalósítása kapott támogatást. 2022-ben az elosztható keret azonos volt, melyből összesen 1051 pályázat részesült támogatásban. Ezen belül 295 roma civil szervezet, 312 gyermektábor, 420 roma nemzetiségi program, rendezvény, illetve 3 roma nemzetiségi pedagógus-továbbképzési program valósulhatott meg a támogatás révén.

Az elmúlt két évben (2021-2022.) a nemzetiségi pályázatok révén felosztott költségvetési forrásból összesen 595 roma civil szervezet működéséhez, több mint 814 roma kulturális program, rendezvény megszervezéséhez, 663 gyermektábor megvalósításához, illetve 9 roma nemzetiségi nyelvoktató pedagógusképzési programhoz nyújthattunk segítséget.

VIII. Az MNTFS 2030 megvalósításának intézményrendszere, hazai és Kárpát-medencei partnerség

2022. január 1. és 2023. január 31. közti időszakban a **Magyar Nemzeti Roma Platform** program keretében 6 helyszínen valósult meg megyei roma platform rendezvény, ahol megyei, járási és települési szintű állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek kerültek bevonásra, alkalmanként legalább 40-60 fő részvételével, több mint 30 szervezet megszólításával. A konzultációs alkalmak felzárkózás politikai és roma ügyben szerveződtek, az MNTFS 2030 beavatkozási területei mentén.

Az EFOP-1.6.3-17 **Megyei szintű felzárkózás-politikai együttműködések támogatása** a helyi esélyegyenlőségi programokhoz kapcsolódóan konstrukció az Európai Bizottság által támogatott megyei Roma Platform rendezvények kibővítésének tekinthető. 2021 decemberig 18 megyében elkészült a Szolgáltatási Út Térkép és a 18 Megyei Esélyteremtő Paktum. Lezajlottak a Megyei Felzárkózási Fórumok és a fórumok munkacsoportjainak ülései és megvalósultak a közösségi együttműködést erősítő programok.

IX. MNTFS 2030 nyomon követése, monitoring

A társadalmi hatások nyomon követéséhez az MNTFS 2030 célrendszeréhez igazodóan módosított indikátorrendszer került kidolgozásra.

BEAVATKOZÁSI TERÜLETEK SZERINTI ÁTTEKINTÉS

I. Születés és gyermekkor

I.1. Folytatni kell a hátrányos helyzetű családoknak a gyermek legkorábbi életkorától szolgáltatásokat nyújtó Biztos Kezdet Gyerekházak rendszerének területi alapú fejlesztését.

Felelős:	Határidő:
társadalmi felzárkózásért felelős miniszter	az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program Plusz (a továbbiakban: EFOP Plusz) terv-időszak ütemezésének megfelelően, folyamatos

A beavatkozás elnevezése	Az EFOP-1.4.3-16 pályázat keretében fejlesztett Gyerekházak hazai költségvetésbe való bevonása	
Uniós programoknál azonosító jele		
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2021.12.14. – 2023.12.31. a továbbiakban: folyamatos	
Keretösszege (Mrd Ft)	2021. évben: 0,842 2022. évben: 1,249	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022 ²
Hazai költségvetésből működő Gyerekházak száma (db)	107	165
Bevont családok száma (db)	1225	1973

Európai uniós forrásból 2009 óta működnek Gyerekházak országszerte, amelynek célja, hogy a szociokulturális hátránnyal küzdő, intézményes keretek között nem gondozott, 3 évesnél fiatalabb gyermekek és családjaik kapjanak olyan ellátást, amely hozzájárul sikeres iskolai tanulmányaik megkezdéséhez. A szolgáltatás működését 2012-től a központi költségvetés támogatja, 2013-tól pedig a gyermekek esélynövelő szolgáltatásaként a gyermekvédelmi rendszer része lett a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) alapján. Az európai uniós forrásból fejlesztett Gyerekházak működése hazai forrásból került finanszírozásra.

A Gyerekházak kétharmada az észak-magyarországi régióban (Borsod és Heves megyékben), valamint Hajdú-Bihar megyében, Jász-Nagykun-Szolnok megyében, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében helyezkedik el.

I.2. Járási szinten összehangolt, a teljes gyermek-életutat átfogó intézkedésekkel kell megerősíteni a gyermekek és családjaik számára esélyteremtő szolgáltatásokat, valamint a szakmai hálózatok működtetését.

Felelős:	Határidő:
társadalmi felzárkózásért felelős miniszter	az EFOP Plusz tervidőszak ütemezésének megfelelően, folyamatos

A beavatkozás elnevezése	Integrált térségi gyermekprogramok
--------------------------	------------------------------------

² KSH adat – a jelentés készítésekor még nem végleges adat

Uniós programoknál azonosító jele	EFOP-1.4.2-16	
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	Időtartama 63 hónap, kezdete 2016. június	
Keretösszege (Mrd Ft)	14,889	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022
A rászoruló gyermekeket érintő programokat pozitív kimenettel elvégző személyek száma (fő)	82 077	83 290
25 éven aluliak (fő)	63 369	64 122

A leghátrányosabb helyzetű térségekben megvalósuló Gyerekesély programok elsősorban az ott élő családokat, fiatalokat, gyermekeket, közülük is főképp a szegénységben élőket vagy a szegénység által veszélyeztetetteket célozzák meg olyan komplex, több elemből álló, összehangolt intézkedésekkel, amelyek célja a gyermekszegénység csökkentése és a preventív fellépés a szegénység újratermelődésével szemben. A programok célcsoportjába tartoznak továbbá a járásokban működő szociális, gyermekjóléti és egészségügyi intézmények, a hasonló profilú civil szervezetek, a helyi döntéshozók, összességében pedig az érintett települések közösségei is. A beavatkozás célja a gyermekszegénység elleni küzdelem területi alapú megerősítése, a preventív célú szolgáltatások és programok hazai rendszerhez történő illesztésével.

A Gyerekesély programok legeredményesebb elemei azok, amelyek közvetlenül a gyermekeket és fiatalokat célozzák: nyári napközi, nyári tábor, szabadidős programok, pályaorientációs, tanulásszervező, fejlesztő foglalkozások, prevenciós programok, illetve az ezekhez gyakran fizikai keretet adó közösségi házak, terek. Épp ezért a jövőben fontos a gyermekeket, fiatalokat érintő szakmai tartalmak arányának és színvonalának további növelése.

A 2014-2020-as programozási időszakban megvalósuló, uniós támogatással működő program 31 járásban valósult meg. A projektek a 2022-2023. években zártak. A programok több mint 80 ezer főt értek el. Az elért gyermekek mintegy kétharmada hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű volt.

A beavatkozás elnevezése	Specifikus gyermekút pilot lebonyolítása A szolgáltatáshiányos települések elérése a kialakított szolgáltatások alkalmazásával
Uniós programoknál azonosító jele	EFOP-1.9.5-VEKOP-16 azonosítószámú kiemelt projekt részeként történt meg a pilotok lebonyolítása.
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2017. február 1. – 2022. szeptember 30.
Keretösszege (Mrd Ft)	5,3
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
	2022
Specifikus gyermekút pilot lebonyolítása (fő)	160
A szolgáltatáshiányos települések elérése a kialakított szolgáltatások alkalmazásával (db)	119

A szolgáltatáshiányos települések elérése a kialakított szolgáltatások alkalmazásával (fő)	1363
--	------

Az EFOP-1.9.5-VEKOP-16 azonosító számú „A kora gyermekkori intervenció ágazatközi fejlesztése” című kiemelt projekt keretében megvalósított alprojektek:

Specifikus gyermekút pilot lebonyolítása

A Specifikus gyermekút pilot célja egy hatékonyabb, koordinált, a különböző ágazati szakemberek együttműködésén alapuló szolgáltatói hálózat megalapozása, az egészségügyi és a köznevelés rendszerének összekapcsolása és az átjárhatóság biztosítása, a szolgáltatásokhoz való hozzáférés elősegítése, kiemelten a hátrányos helyzetű területeken. A pilot program további célkitűzése gyermekút menedzserek segítségével a szülők támogatása, információkkal való ellátása a rendszer ismeretét és működését illetően, valamint annak segítése, hogy a gyermek köré a megfelelő fejlődést biztosító, optimális környezet kerüljön kialakításra.

Az eredmények statisztikailag alátámasztva azt mutatták, hogy a pilot időszak alatt sokat javult az ellátáshoz való hozzáférés Nógrád megyében, miközben a kontroll csoportként bevont Heves megyei almintában minimális változás történt.

Nógrád megyében az érintett gyermekek vizsgálatra való bekerülése javult 16%-ról 100%-ra, a fejlesztő, terápiás ellátásba való eljutásuk a korábbi 5%-ról 79%-ra nőtt. A vizsgálati idő a mozgó, komplex diagnosztikus team beiktatásával néhány napra redukálódott az addigi többhetes várakozási idő helyett.

A szolgáltatáshiányos települések elérése a kialakított szolgáltatások alkalmazásával

2021.10.31-ig, a pilot lezárásáig 187 településből 106 szolgáltatáshiányos településen sikerült ellátást biztosítani 1363 gyermeknek.

A pilot program keretében kialakított koordinátori teamek 2020 márciusától az országos közegészségügyi helyzet miatt korlátozottan tudták végezni munkájukat a szigorított jogszabályok és egyéb intézkedések miatt. A koordinátorok a beszűkült lehetőségek mellett, egy szülőknek szóló tájékoztató szakmai kiadvány előkészítésében vettek részt, valamint a pedagógiai szakszolgálatok bevonásával továbbra is zajlott a célcsoport felkeresése. Az együttműködés a közegészségügyi helyzetben ezen intézményrendszeren keresztül valósulhatott meg. A pedagógiai szakszolgálati ellátások nyomán követésén kívül a szociális ellátórendszerbe történő bevonással kapcsolatosan is adatszolgáltatás valósult meg az érintett járáspárokban.

I.3. A gyermekek családban való nevelkedésének elősegítése érdekében biztosítani kell, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre valamennyi rászoruló család jogosulttá váljon.

Felelős:	Határidő:
szociál- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter	folyamatos

A beavatkozás elnevezése	A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre vonatkozó jogszabályi rendelkezések módosítása
Uniós programoknál azonosító jele	-
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	n.r.
Keretösszege (Mrd Ft)	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke

	2021 ³	2022 ⁴
Jogosult gyermekek átlagos száma (fő)	250 528	228 108

A Gyvt. a pénzbeli ellátások között szabályozza a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot. A kedvezmény jogosultja a gyermek, a jogosultsághoz pénzbeli és természetbeni támogatási elemek kapcsolódnak. A jogosultság jövedelem vizsgálathoz, így igazoltan anyagi rászorultsághoz kötött.

A koronavírus-világjárvány elleni védekezés érdekében elrendelt veszélyhelyzet időtartama alatt – speciális jogalkotással – számos határozott idejű szociális és gyermekvédelmi ellátás jogosultságának végső időpontja került meghosszabbításra annak érdekében, hogy a szociálisan rászoruló személyek ne veszítsék el ellátásukat. A veszélyhelyzet alatt lejáró rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságok egyéves jogosultsági időtartama automatikusan meghosszabbításra került 2022. augusztus 31-éig. Az intézkedés valamennyi 2020. november 4-e és 2022. június 30-a között lejáró rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot érintett.

Annak érdekében, hogy a jogosultság és a hozzá kapcsolódó kedvezmények a rászoruló gyermekek körét továbbra is elérjék, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság jövedelmi értékhatára 20%-kal emelkedett 2022 szeptemberétől. Az egy főre jutó havi jövedelmi értékhatár így 47 025 Ft-ra, speciális esetekben, mint például a gyermeket egyedül nevelő szülő, tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos gyermek, illetve a nagykorú, tanulói jogviszonyban álló gyermek esetén 51 300 Ft-ra emelkedett.

I.4. Annak érdekében, hogy a szolgáltatáshiányos kisebb településeken is elérhetőek legyenek a gyermekek és 25 év alatti fiatalok számára a hiányzó, egymásra épülő felzárkózást segítő szolgáltatások, folytatni kell a gyermekes családok és fiatalok megszólítását és bevonását célzó programokat, amelyek a helyi közösségek megújulása, fejlesztése mellett elősegítik a szolgáltatások biztosításához szükséges szakmai és szakmaközi együttműködések megerősítését is.

Felelős:	Határidő:
társadalmi felzárkózásért felelős miniszter	folyamatos

A beavatkozás elnevezése	Jó kis hely – kistéleplési gyermekprogramok	
Unió programoknál azonosító jele	EFOP-1.4.3-16	
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	Pályázatok benyújtása: 2016. december 12-től – 2018. december 12-ig, fizikai befejezése a támogatási szerződés hatályba lépését követően 51 hónap	
Keretösszege (Mrd Ft)	4,9	
Indikátor megnevezése ⁵	Indikátor értéke	
	<table border="1"> <tr> <th>2021</th> <th>2022</th> </tr> </table>	2021
2021	2022	

³ KSH adat

⁴ MÁK adat - önkormányzati forrásigénylés alapján

⁵ Az indikátorok folyamat jellegűek

tevékenységbe bevontak száma megvalósítási helyszínenként	10 fő, köztük legalább 50%-a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő	10 fő, köztük legalább 50%-a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő
---	--	--

A program meghirdetésekor több mint kétszáz olyan 1000 fő alatti település volt az országban, ahol a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek aránya 50% feletti. Ezen települések számára kínál komplex szolgáltatásokat és helyi igényekre épülő programokat a „Jó kis hely” PILOT program, melynek fókuszában elsősorban a 25 éven aluli korcsoport áll, ugyanakkor a település teljes közösségéhez szól.

A „Jó kis hely” programban résztvevő 37 település a négyéves támogatási időszakban egyenként 40-44 millió Ft forráshoz jutott annak érdekében, hogy a gyermekek számára eddig el nem érhető esélynövelő szolgáltatások kialakításával hozzájáruljanak a település életminőségének javításán túl, a szegénység és társadalmi kirekesztettség elleni küzdelemhez. A közösségi házak átlagosan 20 fő 25 éven aluli személyt tudtak közvetlenül bevonni. A projekt keretében elvárás volt, hogy a bevont gyermekek és fiatalok legalább fele rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesüljön, továbbá a szülők is évente legalább 5 alkalmas tevékenységbe vegyenek részt.

A program szakmai támogatását az „EFOP 1.4.1-15 Integrált gyerekprogramok szakmai támogatása” című program biztosította, valamint infrastrukturális feltételeket az „EFOP-2.1.2-16 Gyerekesély programok infrastrukturális háttere” című projekt.

A beszámolási időszakban a Jó kis hely program keretében létrejött közösségi terek több mint 80%-a kezdte meg a fenntartási időszakot; a működést az EFOP-1.4.1-15 Integrált gyerekprogramok szakmai támogatása című projekt keretében létrejött konzorcium ebben az időszakban is segíti.

A Jó kis hely projektek több mint fele a legkevésbé fejlett Észak-Magyarország és Észak-Alföld régiókban jött létre, míg másik fele a szintén kevésbé fejlett régiók körébe tartozó Dél-Dunántúl és Dél-Alföld régiókban.

I.5. A kora gyermekkori időszakra koncentráló, komplex célzású beavatkozásokkal kell erősíteni a „Felzárkózó települések” program első két évében bevont településeken élő gyermekek felzárkózását.

Felelős:	Határidő:
diagnózis alapú felzárkózási roma stratégia előkészítésének és végrehajtásának koordinálásáért felelős miniszterelnöki biztos	az EFOP, illetve a Helyreállítási és Ellenállóképességi Terv tervidőszak ütemezésének megfelelően, folyamatos

A beavatkozás elnevezése	Fókuszban a gyermek	
Uniós programoknál azonosító jele	EFOP-1.4.5-20-2020-00001	
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2021.01.01. – 2023.12.31.	
Keretösszege (Mrd Ft)	20,85	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022

Az Első 1000 nap és Védőnő+ programcsomag program-elemeivel (a felhívás 3.1.1. fejezetének 1. tevékenységcsoportjában felsorolt elemek) elért személyek száma ⁶ (fő)	4 586	13 536
Szemészeti szűrésen részt vett gyermekek száma	2590	16 849
A gyermekek nevelésének-oktatásának módszertani megújítását támogató programban elsajátított szakmai ismereteket alkalmazó szakemberek száma	187	200

A beavatkozás célja a hátrányos helyzetű településeken élő gyermekek esélyeinek növelése, életkörülményeinek javítása, a gyermekszegénység negatív hatásainak csökkentése helyben elérhető, intenzív, komplex szociális munkával, a családokat és a gyermekgondozást támogató szolgáltatásokkal, eszközökkel és a felhívás keretében megvalósuló tevékenységek szakmai-módszertani támogatásának biztosításával a céltelepüléseken élő lakosság számára.

Annak érdekében, hogy a programba bevont 117 leszakadó településen született gyermek fejlődése biztosított legyen, nem elég kizárólag rájuk fókuszálni, a családdal, a rokonsággal és a lakókörnyezettel is foglalkozni kell, valamint a velük foglalkozó szakembereket és szolgáltatásokat is meg kell erősíteni. Ezért a program fejlesztései és kapcsolódó tevékenységei a kora gyermekkori fejlődést középpontba helyezve, a leghátrányosabb helyzetű településeken élő családok tagjainak minden korosztályával foglalkoznak.

A projekt közvetlen célcsoportja a céltelepüléseken élő 0-14 éves gyermekek, családjuk és a családokkal foglalkozó szakemberek, közvetett célcsoport a céltelepüléseken élő lakosság.

I.6. A korai nevelés feltételeinek bővítése, a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentése és a szülők foglalkoztatási esélyeinek növelése érdekében folytatni kell a bölcsődei férőhelyek számának területileg is kiegyenlített növelését, valamint magasan képzett szakemberállomány (kisgyermeknevelők) biztosítását.

Felelős:	Határidő:
társadalmi és civil kapcsolatok fejlesztéséért felelős miniszter, gyermekek és az ifjúság védelméért felelős miniszter, gyermek- és ifjúságpolitikáért felelős miniszter	a Terület- és településfejlesztési Operatív Program Plusz (a továbbiakban: TOP Plusz), illetve az EFOP Plusz, valamint a Helyreállítási és Ellenállóképességi Terv tervidőszak ütemezésének megfelelően, folyamatos

A szülői igényekre reagáló országos bölcsődei hálózat létrejöttét célzó komplex bölcsődefejlesztés több forrás összehangolásával valósul meg. Az alábbiakban részletezett hazai és uniós források bevonásával folyamatban lévő férőhely-fejlesztési folyamatok mellett a bölcsődei szakdolgozók anyagi megbecsülése, a bölcsődei ellátás bizonyos formáit igénybe vevő családok anyagi támogatása is kiemelt figyelmet kapott a beszámolási időszakban.

Jelenleg Magyarországon a 2021-27 közötti időszak esetében 5 forrásból (RRF, TOP Plusz, EFOP Plusz, DIMOP Plusz, valamint hazai források) valósul meg a korai nevelés feltételeinek bővítése a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentésére és a szülők foglalkoztatási esélyeinek növelésére. A különböző uniós és hazai forrásokból párhuzamosan zajlik a pályázatadás a kitűzött cél elérése érdekében.

⁶ Helyszíni ellenőrzés alapján.

Infrastrukturális fejlesztések a helyi önkormányzatok és egyházak részére a 3000 fő vagy afeletti településeken a Helyreállítási Alap uniós és hazai forrásaiból valósulnak meg. Infrastrukturális fejlesztések a 3000 fő alatti településeken az ITP-kel összhangban a TOP Plusz Operatív Program uniós forrásaiból, valósulnak meg.

Az EFOP Plusz Operatív Program keretében a bölcsődei férőhelyek számának növelése mellett a szakképzett munkaerő képzésére és pályán tartására, a munkahelyek által biztosított bölcsődei férőhelyek létrehozására (nem infrastrukturális fejlesztés) és a munkába visszatérő kisgyermekes szülők bölcsődei térítési díjának támogatására az EFOP Plusz keretében kerül sor.

A DIMOP Plusz keretében a szolgáltatásokhoz való hozzáférés érdekében egy komplex országos integrált bölcsődei adatbázis és szakrendszer fejlesztése történik, amely elektronizálja a bölcsődei ellátás igénybevételéhez kapcsolódó, jelenleg elsősorban papíralapú ügyintézés. A fejlesztés tartalmazza az informatikai rendszer használatához kapcsolódó képzéseket a bölcsődei területen dolgozók számára, valamint biztosítja a napi használathoz szükséges végponti eszközöket. Az egységes szemlélet és a fejlesztések összehangolása a cél.

Új bölcsődei/mini bölcsődei/családi bölcsődei férőhelyek létrehozása a 3000 fő lakosságszám alatti településeken

A TOP_Plusz-3.3.1-21 Gyermeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése elnevezésű program kiemelten támogatja az új bölcsődei ellátást biztosító férőhelyek kialakítását, fejlesztését azokon a településeken, ahol a bölcsődei szolgáltatás 2020. december 31-én még nem működött és a lakosságszáma 3000 fő alatt van. A gyermekjóléti alapellátásokhoz (bölcsőde, mini bölcsőde, családi bölcsőde) való hozzáférés infrastrukturális feltételeinek javítását és a szolgáltatások minőségének fejlesztését szolgáló intézkedés fő célja a kisgyermeket nevelők munkavállalásának támogatása, a családok segítése, valamint a minőségi, befogadó neveléshez való hozzáférés erősítése.

A program keretében új bölcsődei/mini bölcsődei/családi bölcsődei férőhely létrehozása zajlik – ideértve új intézmény/telephely/szolgáltatás létesítését, bezárt telephely újra nyitását, meglévő férőhelyek bővítését – önkormányzati és egyházi fenntartók támogatásával. Az egyéb projektekkel való összehangolás a bevezetőben jelzettek alapján folyamatos.

A beszámolási időszak végén fennálló állapot szerint 608 új bölcsődei ellátást biztosító férőhely és 848 fejlesztéssel érintett bölcsődei ellátást biztosító férőhely létrejöttére történt támogatási szerződés megkötése.

Új bölcsődei/mini bölcsődei/családi bölcsődei férőhelyek létrehozása a 3000 fő lakosságszám vagy afeletti településeken

Magyarország az elmúlt években reformokat valósított meg a férőhelykínálat növelése és rugalmasabbá tétele érdekében, ugyanakkor tovább kell folytatni a bölcsődei ellátást biztosító férőhelyek fejlesztését annak érdekében, hogy Magyarországon szülői igényekre reagáló bölcsődei hálózat valósuljon meg.

Konkrét fejlesztésként új bölcsődei, mini bölcsődei, családi bölcsődei férőhelyek létrehozása valósul meg új ingatlan építésével, meglévő ingatlan átalakításával, meglévő bölcsőde bővítésével. A Helyreállítási és Ellenállóképességi Terv – Demográfia és köznevelés - komponense a

3000 fő, illetve afeletti településekre fókuszálva nyújt támogatást új bölcsődei férőhelyek létrehozására, megfelelő lehatárolást biztosítva a TOP Plusz pályázat keretében nyújtott támogatástól.

A megvalósuló tevékenységek célja, hogy az esélyegyenlőség elvét szem előtt tartva csökkentsék a hozzáférhetőség területi különbségeit, megteremtsék az egészséges környezet és a hatékony nevelés infrastrukturális feltételeit, és ezzel biztosítva legyen a minőségi szolgáltatásokhoz való – kirekesztés nélküli – hozzáférés.

48,1 Mrd Ft-ból, 3510 új férőhely valósulhat meg a támogatási időszak végéig, ebből 2022. utolsó negyedében 72 férőhely került átadásra.

Hazai családi bölcsőde és munkahelyi bölcsődefejlesztési program nem önkormányzati fenntartók részére

A Családvédelmi Akcióterv prioritásként jelölte meg a nem állami fenntartású bölcsődei ellátások szerepének növelését. A cél megvalósulását elősegítendő 2021-ben felhasználásra került a „Hazai bölcsőde-, családi bölcsődefejlesztési program nem állami fenntartók részére” elnevezésű, 2798 millió Ft összegű előirányzat, a „Hazai családi bölcsőde és munkahelyi bölcsőde és mini bölcsőde fejlesztési program nem önkormányzati fenntartók részére” elnevezésű pályázati felhívás keretében.

2021-ben a pályázati felhívás keretében családi bölcsődei, munkahelyi bölcsődei és mini bölcsődei szolgáltatások férőhelybővítésének fejlesztésére lehetett pályázni. A kiszereződött támogatási összeg a beszámolási időszak végén 2,4 Mrd Ft. A beszámolási időszak végén rendelkezésre álló adatok szerint a pályázat mintegy 1400 új férőhely megvalósulását eredményezi.

II. Köznevelési, szakképzési, felsőoktatási rendszer – óvodától az egyetemig

II.1. Az óvodai nevelés minőségének fejlesztése érdekében folytatni kell az óvodai esélyteremtés területén megkezdett fejlesztéseket, figyelmet kell fordítani a kiépített szakmai módszertan és szakemberhálózat fejlesztésére.

Felelős:	Határidő:
társadalmi felzárkózásért felelős miniszter	az EFOP Plusz tervidőszak ütemezésének megfelelően, folyamatos

A tervezett program előzménye az EFOP-3.1.3 Esélyteremtő óvoda projekt, mely megerősítette a hátrányos helyzetű, köztük roma gyermekeket nevelő óvodákat annak érdekében, hogy a 3 éves kortól kötelező óvodai nevelés során alkalmasak legyenek a magas színvonalú pedagógiai munkára. A 2021-2027-es programozási időszakban a program folytatásra kerül az EFOP Plusz keretében.

A beavatkozáshoz kapcsolódik a 2021-2030 közti időszak uniós stratégiai célkitűzése, mely a 3 éves kortól az iskolakezdési életkort betöltött gyermekek óvodai részvételi arányához kapcsolódik: ez az arány Magyarországon 92,8%, az EU27 átlaga 93% (Eurostat, 2022). Az intézkedés végrehajtásához férőhely-fejlesztéseket kellett végrehajtani, ami a TOP konstrukciók keretében (lásd még: a II.2. pont) valósult meg.

2022-től az óvodák működésének támogatása 110.000 Ft/fő/év összegre emelkedett, amely mintegy 2,8 Mrd Ft-os többlettámogatást jelent országos szinten. A 2021/2022-es nevelési évben 239.781 gyermek részesült az óvodákban ingyenes étkezésben, amely az összes óvodás gyermek 75,3%-a.

A 2020-tól bevezetett tankötelezettségi eljárás és szabályozás eredményeként a 7. életévüket betöltő gyermekek óvodai létszámaránya nagymértékben csökkent. Az óvodapedagógusok létszáma emelkedett, az 1 óvodapedagógusra jutó gyermeklétszám pedig folyamatosan csökkent.

Az Országgyűlés a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 2021. szeptember 1-jétől hatályos módosításával úgy döntött, hogy az intézménynél jogviszonyban lévő 1-es típusú diabétesszel élő gyermekek és tanulók esetében az óvodában, valamint az iskola 1-8. évfolyamán az intézmény gondoskodik a napközbeni alapvető tevékenységekről. A feladat ellátásáért ún. diabétesz ellátási pótlék jár, amelynek mértéke minden esetben a mesterfokozathoz kapcsolódó pótlékalap 17 %-a.

A nevelést-oktatást közvetlenül segítő óvodai alkalmazottak a megújuló iskolai rendszerű szakképzésben pedagógiai asszisztens, gyógypedagógiai asszisztens képzésben részesülhetnek. Mindezek mellett a felnőttképzés biztosítja mind a pedagógiai asszisztens, a gyógypedagógiai asszisztens, illetve a megváltozott szakmai tartalmú dajka képzést is, amely az elkövetkezőkben a bölcsődei gondozási módszertani ismereteket is magába foglalja.

II.2. Folytatni kell az óvodai infrastruktúra fejlesztését a hatékony intézményi nevelési feladatok ellátása érdekében. Biztosítani kell a gyermeki személyiség kibontakozását segítő pedagógiai, kisgyermeknevelői tevékenységek megszervezéséhez, végrehajtásához szükséges tárgyi eszközök beszerzését, fejlesztését.

Felelős:	Határidő:
----------	-----------

A beavatkozás elnevezése	A foglalkoztatás és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével Családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése Bölcsődei férőhelyek kialakítása, bővítése Kisgyermeket nevelő szülők munkavállalási aktivitásának növelése	
Uniós programoknál azonosító jele	TOP-1.4.1-15, TOP-1.4.1-16 TOP-6.2.1-16, TOP-6.2.1-16 TOP-1.4.1-19, TOP-6.2.1-19 VEKOP-6.1.1-15, VEKOP-6.1.1-21	
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2014.01.01.-2023.12.31.	
Keretösszege (Mrd Ft)	TOP: 226,685 VEKOP: 23,42	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022
Fejlesztett, 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	TOP: 2 697 VEKOP: 207	TOP: 712 VEKOP: 52
Újonnan létrehozott, 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	TOP: 1 230 VEKOP: 504	TOP: 1 226 VEKOP: 199
Fejlesztett, 3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	TOP: 14 575 VEKOP: 1 154	TOP: 6 010 VEKOP: 775
Újonnan létrehozott, 3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	TOP: 498 VEKOP: 181	TOP: 301 VEKOP: 120

A TOP és VEKOP intézkedések keretében meghirdetett, bölcsőde- és óvodafejlesztést egyaránt támogató felhívások az alábbiak:

- a. TOP-1.4.1-15 és TOP-1.4.1-16 kódszámú, „A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével” c. felhívások összesen 75,717 Mrd Ft keretösszeggel. A felhívások keretében 651 db projekt rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel, 74,023 Mrd Ft szerződött támogatási összeggel.
- b. TOP-6.2.1-15 és TOP-6.2.1-16 kódszámú, „Családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése” c. felhívások összesen 32,395 Mrd Ft keretösszeggel. A felhívások keretében 143 db projekt rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel, 30,431 Mrd Ft szerződött támogatási összeggel.
- c. VEKOP-6.1.1-15 kódszámú, „Kisgyermeket nevelő szülők munkavállalási aktivitásának növelése” c. felhívás 10,656 Mrd Ft keretösszeggel. A felhívás keretében 50 db projekt rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel, 10,083 Mrd Ft szerződött támogatási összeggel.

A 3 éves kortól kötelező óvodai nevelésben való részvétel miatt növekvő létszámban óvodai nevelésbe kerülő gyermekek hatékony és színvonalas óvodai neveléséhez elengedhetetlen a megfelelő infrastruktúra kialakítása. A szolgáltatások minőségében és a rendelkezésre álló infrastruktúrában is vannak jelentős területi különbségek, melyek szükségessé teszik a fejlesztési

források biztosítását ezen különbségek felszámolására. Kiemelt jelentőségű az óvodák szerepe a hátránycsökkentő és tehetséggondozó folyamatokban.

A színvonalasan működő köznevelési intézmények csökkentik a társadalmi különbséget és mindenkinek egyenlő esélyt teremtenek. Ennek az összetett feladatnak az első lépcsőjét az óvoda adja, ahol 3 és 6 éves kor között jelentősen fejlődnek azok a kompetenciák, amelyek a gyermekek későbbi iskolai teljesítményét, szocializációját, személyiségfejlődését megalapozzák.

Az előző programozási időszak gyakorlatát folytatva egy felhívás keretében került meghirdetésre a bölcsőde- és óvodafejlesztés, melyre tekintettel a felhívás a gyermekjóléti alapellátások közül egyes bölcsődei ellátási formák (bölcsőde, mini bölcsőde, családi bölcsőde), valamint az óvodai intézmények infrastruktúra fejlesztését és eszközbeszerzését támogatja a meglévő kapacitások és az általuk nyújtott szolgáltatások minőségi fejlesztése, valamint új férőhelyek kialakítása érdekében.

A TOP Plusz-3.3.1-21 Gyermekeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése c. felhívás 2021.11.02-án került meghirdetésre, melynek keretösszege a 64,876855 Mrd Ft. 2023. január 31-ig összesen 191 db projekt rendelkezik 41,513 Mrd Ft szerződött támogatással.

A beavatkozás elnevezése	Magyar Falu Program - Önkormányzati tulajdonban lévő ingatlanok fejlesztése Óvodaépületek felújítása, építése	
Uniós programoknál azonosító jele	-	
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2021. február – 2025. február	
Keretösszege (Mrd Ft)	2021. évben: 4,16 2022. évben: 1,54	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022
Támogatott pályázatok száma (db)	160	59

A beavatkozás elnevezése	Magyar Falu Program - Óvodai játszóudvar és közterületi játszótér fejlesztése, Óvodai játszóudvar fejlesztése	
Uniós programoknál azonosító jele	-	
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2021. március – 2024. április	
Keretösszege (Mrd Ft)	2021. évben: 0,803 2022. évben: 0,356	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022
Támogatott pályázatok száma (db)	182	73

A Magyar Falu Program pályázati formában nyújt támogatást az önkormányzatok, társulások, egyházi szervezetek, illetve tankerületek számára kisléptékű, életminőséget javító projektek megvalósítására az 5000 főt nem meghaladó lakosságszámú településeken. A program alapvető

célja a vidéki térséget érintő népességsökkenés visszaszorítása, a népességmegtartó erő növelése.

Az „Önkormányzati tulajdonban lévő ingatlanok fejlesztése” alprogram keretében a kistelepüléseken működő közintézmények, így például óvodák infrastrukturális fejlesztése valósul meg: óvodaépületek felújítása, korszerűsítése, szükség esetén új óvoda építése.

Az óvodai infrastruktúra fejlesztése emellett az „Óvodai játszóudvar és közterületi játszótér fejlesztése” alprogram keretében is megvalósul. Az alprogram lehetőséget teremt óvodai játszóudvar kialakítására, felújítására, korszerűsítésére, eszközök és felszerelések beszerzésére.

A program fejlesztéseinek eredményeként javul a településen élők életminősége, javul a közszolgáltatások színvonala, valamint vonzóbbá válnak az érintett települések a beköltözők számára, amely hozzájárul a települések demográfiai folyamatainak javulásához.

II.3. A hátrányos helyzetű gyermekek családban nevelkedése és a szegénység csökkentése, illetve a társadalmi kapcsolatainak kiszélesítése érdekében folytatni kell a köznevelési kollégiumokra épülő, felzárkózást segítő szolgáltatások fejlesztését.

Felelős:	Határidő:
társadalmi felzárkózásért felelős miniszter	az EFOP Plusz tervidőszak ütemezésének megfelelően, folyamatos

A beavatkozás elnevezése	Kollégium Plusz modellprogram	
Uniós programoknál azonosító jele	-	
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2021.01.01. – 2022.11.30.	
Keretösszege (Mrd Ft)	2021. évben: 0,058 2022. évben: 0,066	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022
alapfokú képzésben résztvevő, kollégiumi ellátásban résztvevő tanulók (fő)	213	199

A társadalmi háttérű oktatási hátrányok annál sikeresebben kezelhetők, minél korábbi életkorban kezdődik meg a gyermek képességeinek kibontakoztatása, szükség esetén felzárkózásuk támogatása. A felhívás célja, hogy egy fenntartható, társadalmi felzárkózást segítő plusz funkciót biztosítson a nappali rendszerű alapfokú oktatásban részt vevő, kollégiumi ellátást igénybevevő gyermekek számára. A felhívás elsődleges célcsoportját a társadalmi és szociális hátrányokkal küzdő 6-16 éves korosztályhoz tartozó tanulók, valamint az ő szüleik és családjaik alkotják.

A hátránykompenzációt segítő infrastruktúra fejlesztése, a szakmai többletszolgáltatások biztosítása, valamint a családfókuszú szociális munka a tanuló, a család és az intézmény szintjén egyaránt hat. A már működő kollégiumokban létrejövő komplex program hozzájárul az iskolai hiányzások csökkentéséhez, a lemorzsolódás megelőzéséhez és csökkentéséhez, valamint az inkluzív nevelés által az integráció sikeréhez. A program célja az érettségig adó képzésben résztvevő hátrányos helyzetű tanulók arányának növelése is.

A modellprogram az elmúlt hat évben átlagosan 240 tanulót ért el. A tanulók többsége a 10-15 éves korosztályhoz tartozott, a 6-9 éves tanulók aránya 30% alatti. Van, ahol egy családból a

kiseb és nagyobb testvér is bevonásra került, gyermekjóléti prevenció jegyében. A bevont tanulók mintegy háromnegyede rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesült, illetve hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű. A bevont tanulók kétharmada járáson belüli és/vagy kollégiummal azonos településen élt.

A program eredményességére utal, hogy az iskolai hiányzás és lemorzsolódás csökkenést mutat, a krízisalap biztosításával a tanulók iskolai részvétele és integrációja sikeresebb, a bevont tanulók mindegyike megkezdi középfokú tanulmányait. A programba több mint 30 szakember biztosít többlétszolgáltatást, a szülő-intézmény kapcsolat javult, a kollégiumok a hátránykompenzációt is segítő infrastruktúrával bővültek.

A kollégiumi program kiterjesztése az EFOP Plusz keretében tervezésre került.

II.4. Az iskolai szemléletformálás, illetve ezzel összefüggésben a hazai vagy külföldi testvériskolai kapcsolatok fejlesztésére támogatni kell a szociokulturális hátrányokkal küzdő tanulók számára a társadalmi mobilitás elősegítését célzó, kompetenciafejlesztő iskolai és szabadidős tevékenységeket.

Felelős:	Határidő:
társadalmi felzárkózásért felelős miniszter	az EFOP Plusz tervidőszak ütemezésének megfelelően, folyamatos

A szociokulturális hátrányokkal küzdő tanulók számára a társadalmi mobilitás elősegítését célzó, kompetenciafejlesztő iskolai és szabadidős tevékenységeket megvalósító EFOP-3.1.8-17 Együtt testvérként program egyes elemei a következő programozási időszakban egyéb felzárkózási intézkedések keretében kerülnek beépítésre, iskolán kívüli tevékenységek (pl. Tanoda) vagy kollégiumi programok (Kollégium Plusz) kapcsán.

II.5. A hátrányos helyzetű gyermekek családi háttéréből származó hátrányok kompenzálása és továbbtanulási esélyeik növelése, a társadalmi mobilitás elősegítése érdekében szükséges a tanodák hálózatának további működtetése és fejlesztése. A tanodák fejlesztési foglalkozásain kiemelt figyelmet kell fordítani a digitális kompetenciák - és az internetbiztonság, az online médiatudatosság - fejlesztésére, egyebek mellett a Digitális Rámpa képzési program, a Digitális Jólét Program Pontok és az e-sport eszközeivel.

Felelős:	Határidő:
társadalmi felzárkózásért felelős miniszter	az EFOP Plusz tervidőszak ütemezésének megfelelően, folyamatos

A beavatkozás elnevezése	Tanoda Program	
Uniós programoknál azonosító jele	-	
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2021.01.01. – 2023.12.31.	
Keretösszege (Mrd Ft)	2021. évben: 2,416,2 2022. évben: 2,281,2	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022
A szolgáltatás által elért tanulók száma (fő)	5462	5441 ⁷

⁷ A jelentés készítésekor még nem végleges KSH adat.

A Tanoda a helyi sajátosságokra, a gyermekek, fiatalok önkéntes részvételére és egyéni szükségleteire építő, innovatív szemléletű hátránykompenzáló kezdeményezés. Az anyagi szükségben, rossz szociális körülmények között élő tanulók délutáni, tanodai keretek közötti felzárkózását biztosítja, mely szolgáltatást az általános iskola alsó és felső évfolyamos, valamint középiskolás tanulók veszik igénybe.

A 2022-ben a Belügyminisztérium koordinálásával végzett eredményességi felmérés szerint, melyben 154 Tanoda vett részt, a Tanodákban végzett személyiségfejlesztő munkának köszönhetően a 2021/2022. tanévben a Tanodába járó 8. évfolyamosok 76%-a gondolta úgy, hogy tovább fog tanulni középiskolában, és később a hazai felsőoktatást választja.

A 2021/2022. tanévben középiskolában végzett 522 fő közül 255 fő érettségit, 267 fő szakképesítést szerzett. Felsőoktatási intézménybe 254 fő jelentkezett.

A gyermekek esélynövelő szolgáltatásainak szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 40/2018. (XII.4.) EMMI rendelet 2021. február 13-tól hatályos módosításával a digitális kompetenciafejlesztés gyakorlati alkalmazása előírásra került.

II.6. Támogatni kell a felzárkózást segítő szolgáltatások digitális infrastruktúrájának és hozzá kapcsolódó szolgáltatásainak fejlesztését. Az információs és kommunikációs technológiai (IKT) eszközök lehetőségeinek kihasználásával is erősíteni kell a hátrányos helyzetű gyermekek, fiatalok képességeinek fejlesztését.

Felelős:	Határidő:
társadalmi felzárkózásért felelős miniszter	folyamatos

A digitális terek elérhetőségének és a hátrányos helyzetű csoportok digitális kompetenciájának fejlesztése című program célja, hogy javítsa a hátrányos helyzetű személyek digitális készségeit és az online szolgáltatásokhoz való hozzáférést. A célcsoportok a hátrányos helyzetű személyek és a hátrányos helyzetű térségekben, településeken élő roma felnőttek, valamint roma gyermekek, fiatalok és nők. A program kialakítása a roma szervezetek tapasztalataira és a velük való együttműködésre épül. A program legalább 70%-át a gazdaságilag hátrányos helyzetű régiókban kell végrehajtani.

A program célja továbbá a hátrányos helyzetű csoportok, köztük a romák digitális tudásának növelése, hozzájárulva a felnőtt munkaképes korú lakosság foglalkoztathatóságának javításához, a társadalmi befogadást célzó felnőttkori tanulás ösztönzéséhez, valamint a munkalehetőségekhez való hozzáférés javításához.

A program tervezése és előkészítése folyamatban. A program megvalósítása körülbelül 100 szolgáltató helyen valósul meg, közel 1500 fő képzésével.

II.7. A hátrányos helyzetű tanulók iskolai előrehaladásának támogatására szükséges az anyagi és tanulási támogatást nyújtó, komplex középiskolai, szakképzési és felsőoktatási Útravaló ösztöndíj programok folytatása, továbbfejlesztése.

Felelős:	Határidő:
társadalmi felzárkózásért felelős miniszter	folyamatos

A beavatkozás elnevezése	Útravaló Ösztöndíjprogram (4 alprogrammal)
Uniós programoknál azonosító jele	

A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	tanévenként, folyamatos	
Keretösszege (Mrd Ft)	2021/2022. tanév: 2,370 2022/2023. tanév: 2,555	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021⁸	2022⁹
Út a középiskolába program keretében támogatottak létszáma	4636 (ebből 4 297 roma)	4 650 (ebből 4 274 roma)
Út az érettségihez program keretében támogatottak létszáma	2531 (ebből 1 886 roma)	2 565 (ebből 1 918 roma)
Út a szakmához program keretében támogatottak létszáma	2660 (ebből 2 413 roma)	2 327 (ebből 2 064 roma)
Út a diplomához program keretében támogatottak létszáma	481 (ebből 187 roma)	377 (ebből 171 roma)
Roma Nemzetiségi Tanulmányi Ösztöndíjban részesülők létszáma	30	26

Az Útravaló Ösztöndíjprogram

Az Útravaló Ösztöndíjprogram 2005. évtől működik. Átfogó célja a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók, kiemelten a roma tanulók továbbtanulásának, szakma-, érettségi és diplomaszerezési esélyeinek javítása, a számukra elérhető mentorálási és/vagy ösztöndíj támogatás biztosítása. Az ösztöndíjprogram jogszabályi alapját és kereteit az Útravaló Ösztöndíjprogramról szóló 152/2005. (VIII.2.) Korm. rendelet határozza meg.

Az Útravaló Ösztöndíjprogram alprogramjai:

- Út a középiskolába ösztöndíj program, amelynek célja a résztvevő tanulók felkészítése gimnáziumban, technikumban vagy szakgimnáziumban való továbbtanulásra,
- Út az érettségihez ösztöndíj program, amelynek célja a résztvevő tanulók támogatása a gimnázium, a technikum, a szakgimnázium vagy a szakképző iskola sikeres befejezése céljából,
- Út a szakmához ösztöndíj program, amelynek célja a résztvevő szakképző intézményi, szakiskolai, készségfejlesztő iskolai tanulók sikeres tanulmányainak elősegítése, tanulási nehézségeinek leküzdése,
- Út a diplomához ösztöndíj- és önköltség-támogatási program, amelynek célja a résztvevő hallgatók támogatása annak érdekében, hogy felsőfokú végzettséget szerezhessenek.

A tanulók elsősorban szociális jogosultság, rászorultság alapján kerülnek be a programba. Az ösztöndíj mértéke azonban teljesítményalapú, mert függ az előző év végi tanulmányi eredménytől. Az ösztöndíjak a tanulmányi eredmény függvényében sávosan változnak: minél jobb a tanulmányi eredmény, annál magasabb az ösztöndíj.

Roma Nemzetiségi Tanulmányi Ösztöndíj

Az ösztöndíjprogram célja, hogy támogassa a kiváló tanulmányi eredményű, roma nemzetiségű tanulókat, és motiválja őket abban, hogy a sikeres érettségi vizsgát követően felsőfokú oktatási intézményben folytassák tanulmányaikat, valamint a nemzetiségi közösségi életben aktívan szerepet vállaljanak. Az ösztöndíjprogram célcsoportja az érettségi megszerzésére irányuló

⁸ 2021/2022-es tanév I. és II. félév

⁹ 2022/2023-as tanév I. és II. félév

képzés utolsó két évfolyamát végző, kiemelkedő képességű roma középiskolai tanulók. Az ösztöndíjprogramban az a tanuló vehet részt, akinek a tanulmányi eredménye a pályázat benyújtását megelőző tanév végén 4,00 tanulmányi átlagot elérte. A támogatás mértéke két tanéven keresztül tanulónként 30 ezer Ft/hó.

II.8. Fiatalkori életútjuk veszélyeztetettsége, halmozódó társadalmi hátrányaik miatt kiemelten fontos a szegény családokban élő roma lányok végzettség nélküli iskolaelhagyásának csökkentése, foglalkoztathatóságuk megalapozása, továbbtanulási lehetőségeik támogatása, az e célokat szolgáló programok folytatása, kiterjesztése.

Felelős:	Határidő:
társadalmi felzárkózásért felelős miniszter	az EFOP Plusz ütemezésének megfelelően, folyamatos

A program az EFOP Plusz keretében valósul meg. A tervezett felhívás célja, a 10-17 éves roma lányok továbbtanulásának támogatása, végzettség nélküli iskolaelhagyásuk csökkentése, foglalkoztathatóságuk megalapozása. Hozzájárulás életminőségük, egészségi állapotuk javulásához és szüleik nevelési képességének fejlődéséhez. A projekt közvetlen célcsoportját olyan roma lányok jelentik, akik rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülnek és/vagy gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedésben érintettek, és/vagy szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett környezetben élnek.

TOP Plusz szociális célú városrehabilitáció keretében lehetőség van „Roma lány” program megvalósítására is választható tevékenységként. Az EFOP Pluszban ugyanarra a megvalósítási helyszínre nem támogatható pályázat.

II.9. A társadalmi felzárkózásban, a gyermekek iskolai karrierjének, társadalmi mobilitásának alakulásában meghatározó szerepe van a pedagógusok problémaérzékenységének, társadalomismereti, pedagógiai módszertani felkészültségének, különös tekintettel az online környezet pedagógiai módszertant érintő komplex lehetőségeire és kihívásaira. Ennek erősítésére szükséges a tanító és tanár szakos hallgatók képzésének tematikus áttekintése, gyakorlatorientált fejlesztése a társadalmi felzárkózás területén.

Felelős:	Határidő:
társadalmi felzárkózásért felelős miniszter oktatásért felelős miniszter	az EFOP Plusz tervidőszak ütemezésének megfelelően, folyamatos

Az „Esélyteremtés a köznevelésben” elnevezésű EFOP-3.1.7.-16 azonosító számú kiemelt projekt keretén belül kialakított partneriskolák működtetése volt a tervezett beavatkozás előzménye. A partneriskolák hátrányos helyzetű kistérségben helyezkedtek el, ahol magas volt a hátrányos helyzetű gyermekek/tanulók száma. Az ott dolgozó pedagógusokat számtalan kihívás elé állítja a mindennapi nevelő/oktató munka, amit a differenciált oktatás keretein belül tudnak sikeresen megvalósítani. A projekt keretében a helyi viszonyokra reagáló szolgáltatás és tartalomfejlesztés valósult meg a már meglévő ismeretek, tapasztalatok, módszertani háttér, képzések és emberi erőforrás alkalmazásával a befogadó oktatás-nevelés megteremtése érdekében. A program keretösszege EFOP forrásból 3 Mrd Ft, hazai költségvetésből 1,29 Mrd Ft volt. A beavatkozás megvalósítása érdekében további egyeztetések szükségesek.

II.10. A roma fiatalok sikeres diplomaszerezése, társadalmi szerepvállalásuk és közösségi aktivitásuk megerősítése érdekében szükséges a roma szakkollégiumi szolgáltatások továbbfejlesztése, egyebek mellett digitális képzések kialakítása. A továbbtanulás támogatása, az érettségizett romák arányának növelése érdekében erősíteni kell a középiskolák és a szakkollégiumok közötti kapcsolatokat.

Felelős:	Határidő:
társadalmi felzárkózásért felelős miniszter	az EFOP Plusz tervidőszak ütemezésének megfelelően, folyamatos

A beavatkozás elnevezése	Roma Szakkollégiumok	
Uniós programoknál azonosító jele	-	
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2021.01.01. – 2022.12.31	
Keretösszege (Mrd Ft)	2021. évben: 0,545 2022. évben: 0,545	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022
szakkollégiumi hallgatók száma	320	342

2011-ben létrejött innováció, amely a felsőoktatási intézményekbe felvételt nyert hátrányos helyzetű, elsősorban roma fiatalok diplomaszerezésének segítését, lemorzsolódásuk csökkentését, társadalmi szerepvállalásuk és közösségi aktivitásuk erősítését, valamint roma szakkollégisták példáján keresztül a roma tanulók továbbtanulási motivációjának növelését szolgálja. Jelenleg 9 településen 11 roma szakkollégium működik: Miskolc, Eger, Debrecen 2 db, Hajdúböszörmény, Kaposvár, Pécs, Nyíregyháza, Budapest (2 db), Szeged.

A szakkollégisták között olyanok is vannak, akik korábban tanodába járóként vagy az Útravaló Ösztöndíjprogram ösztöndíjasaként kaptak segítséget a továbbtanulásukhoz.

A 2011. évi 53 hallgatóhoz képest a szakkollégiumi hallgatók száma folyamatosan nőtt, a 2021-2022-es tanévben már 342 felsőfoktatásban résztvevő roma fiatalot segítettek a szakkollégiumok, vagyis 10 év alatt a hallgatók száma több mint hatszorosára emelkedett.

II.11. A szakmailag elhivatott, nemzetiségi pedagógus-utánpótlás biztosításának elősegítése érdekében folytatni kell a nemzetiségi pedagógusképzési ösztöndíjprogramot, kiemelt figyelemmel a roma nemzetiségi pedagógusképzésben részt vevő hallgatókra.

Felelős:	Határidő:
nemzetiségpolitikáért felelős miniszter	2021-től folyamatos

A beavatkozás elnevezése	Nemzetiségi Pedagógus Ösztöndíjprogram	
Uniós programoknál azonosító jele		
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2019. január - folyamatos	
Keretösszege (Mrd Ft)		
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021¹⁰	2022¹¹
Roma hallgatók ösztöndíj-szerződéseinek száma	30	16

¹⁰ 2021/2022-es tanév

¹¹ 2022/2023-as tanév

A kormányzat a nemzetiségi vezetőkkel együtt, a nemzetiségi pedagógushiány orvoslása érdekében létrehozta a Nemzetiségi Pedagógus Tanulmányi Ösztöndíj Programot, amely a nemzetiségi pedagógus pályát választó fiatalok számának és a nemzetiségi pedagógusképzés színvonalának emelését, a nyelvi képzés hatékonyabbá tételét, továbbá a pályán lévő nemzetiségi pedagógusok megtartását és megbecsülésük javítását célozza.

Az ösztöndíj folyósítása 2019 januárjától elindult, elsőként a nemzetiségi óvodapedagógus hallgatók számára. A 2020/2021-es tanévtől fokozatosan bővült az ösztöndíjrendszer, így az óvodapedagógus hallgatók mellett a nemzetiségi tanító, tanár és szaktanár hallgatók minden évfolyamára ki lett terjesztve. A 2021/2022-es tanévben már 530 fő szerződését (ebből 30 fő volt roma hallgató) kezelte a Magyarországi Német Pedagógiai és Módszertani Központ.

A 2022/2023-as tanévben 704 szerződést kezelnek összesen az elmúlt 5 évből (ebből 199 fő, köztük 16 roma hallgató utókövetett).

Az ösztöndíjprogramhoz a Kormány eddig közel 1135 millió Ft támogatást nyújtott. A hallgatók az első szemeszterben nappali szakokon 60.000 Ft, esti és levelező szakokon 40.000 Ft támogatást kapnak. A továbbiakban az ösztöndíj összege a tanulmányi eredmények alapján, nappali és esti/levelező hallgatók számára differenciáltan változik, 15.000 – 75.000 Ft/hó között.

II.12. A rendelkezésre álló költségvetési források figyelembevételével meg kell vizsgálni annak lehetőségeit, hogy bevezetésre kerülhessen az általános iskola alsó tagozatos tanulóinak intézményi gyermekétkeztetésében a bölcsődés, óvodás gyermekek részére már biztosított kedvezményrendszer. Ugyancsak a rendelkezésre álló költségvetési források figyelembevétele mellett javasolt továbbá a jogosult kör bővítése a családbafogadó gyám gyámsága alatt álló gyermekekkel. Vizsgálandó annak lehetősége, hogy biztosítani lehessen a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult középiskolás tanulók esetében az intézményi gyermekétkeztetés 90%-os térítési díjkedvezménnyel történő igénybevételét a jelenlegi 50%-os kedvezmény helyett, továbbá javasolt bővíteni a jogosult kört a családbafogadó gyám gyámsága alatt álló tanulókkal.

Felelős:	Határidő:
gyermekek és az ifjúság védelméért felelős miniszter	folyamatos

A beavatkozás elnevezése	Ingyenes és kedvezményes intézményi gyermekétkeztetés a Gyvt. 21/B. § alapján	
Uniós programoknál azonosító jele		
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2015.09.01-től folyamatos	
Keretösszege (Mrd Ft)	2021. évben: 84,23 2022. évben: 98,57	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022
ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben részesülő általános iskolás tanulók száma (fő)	133 343	111 909
kedvezményes intézményi gyermekétkeztetésben részesülő középiskolás tanulók száma (fő)	23 305	26 023

Az intézkedés megvalósítása további egyeztetést igényel.

A tervezett beavatkozáshoz közvetetten kapcsolódik, hogy a veszélyhelyzet ideje alatt szomszédos országban fennálló humanitárius katasztrófára tekintettel, az ideiglenes védelemre jogosultként elismert személyek foglalkoztatásával és juttatásaival kapcsolatos egyes szabályokról, valamint a menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény végrehajtásáról szóló 301/2007. (XI. 9.) Korm. rendelet módosításáról szóló 106/2022. (III. 12.) Korm. rendelet [a továbbiakban: 106/2022. (III. 12.) Korm. rendelet] alapján, ha

- a menedékes,
- a menedékesként elismerését kérő vagy
- az Ukrajnában állandó lakóhellyel rendelkező és 2022. február 24-én vagy azt követően Ukrajnából érkező magyar állampolgár

gyermek, tanuló ellátásáról gondoskodik, kérelme alapján a gyermek, tanuló ingyenesen, a Gyvt. 21/B. §-ában foglalt jogosultsági feltételek vizsgálata nélkül jogosult a Gyvt. szerinti intézményi gyermekétkeztetés igénybevételére a kérelem benyújtásától számított 6 hónapig.

Ezen időtartamot követően abban az esetben jogosult az igénylő által ellátott gyermek, tanuló ingyenesen, a Gyvt. 21/B. §-ában foglalt jogosultsági feltételek vizsgálata nélkül a Gyvt. szerinti intézményi gyermekétkeztetés igénybevételére, ha a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval és társadalombiztosítási járulékkal csökkentett összegének 130%-át.

II.13. A rendelkezésre álló költségvetési források függvényében javasolt kiterjeszteni az ingyenes szünidei gyermekétkeztetés jogosult körét a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetűnek nem minősülő, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekekre, valamint vizsgálni a családbafogadó gyám gyámsága alatt álló gyermekekre történő kiterjesztés lehetőségét is.

Felelős:	Határidő:
gyermekek és az ifjúság védelméért felelős miniszter	2021-től, folyamatos

A beavatkozás elnevezése	Ingyenes szünidei gyermekétkeztetés a Gyvt. 21/C. § alapján	
Uniós programoknál azonosító jele		
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2016.01.01. óta folyamatos	
Keretösszege (Mrd Ft)	2021. évben: 2,80 2022. évben: 2,84	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022
ingyenes nyári szünidei gyermekétkeztetésben részesülő gyermekek létszáma (fő)	97 674	97 211

Az intézkedés megvalósítása további egyeztetést igényel.

A tervezett beavatkozáshoz közvetetten kapcsolódik, hogy a 106/2022. (III. 12.) Korm. rendelet alapján, ha

- a menedékes,
- a menedékesként elismerését kérő vagy

- az Ukrajnában állandó lakóhellyel rendelkező és 2022. február 24-én vagy azt követően Ukrajnából érkező magyar állampolgár gyermek, tanuló ellátásáról gondoskodik, kérelme alapján a gyermek, tanuló ingyenesen, a Gyvt. 21/C. §-ában foglalt jogosultsági feltételek vizsgálata nélkül jogosult a Gyvt. szerinti szünidei gyermekétkeztetés igénybevételére a kérelem benyújtásától számított 6 hónapig. Ezen időtartamot követően az igénylő által ellátott gyermek, tanuló a Gyvt. 21/C. §-ában foglalt jogosultsági feltételek fennállása esetén jogosult a szünidei gyermekétkeztetés ingyenes igénybevételére.

II.14. Folytatni kell a rászoruló 1-8. évfolyamos tanköteles korú gyermekek számára összeállított tanszercsomag éves, rendszeres juttatását.

Felelős:	Határidő:
szociál- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter	a Rászoruló Személyeket Támogató Operatív Program (RSZTOP), majd az EFOP Plusz tervidőszak ütemezésének megfelelően, folyamatos

A beavatkozás elnevezése	Alapvető fogyasztási cikkek biztosítása szegény gyermekes családok számára	
Uniós programoknál azonosító jele	RSZTOP-2.1.1-16-2017-00001	
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2016. 10. 01. – 2023. 01. 31.	
Keretösszege (Mrd Ft)	5,3	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022
kiosztott csomagok száma	106 000	110 480

A RSZTOP keretében a szegénység csökkentése érdekében racionalizált, különösen a gyermekekre összpontosító intézkedések végrehajtására kerül sor, melynek célja alapvető fogyasztási cikkek, valamint tanszercsomag biztosítása szegény gyermekes családok számára.

II.15. A Szakképzés 4.0 stratégiával összhangban folytatni kell a végzettség nélküli iskola-elhagyás és lemorzsolódás megelőzését és csökkentését célzó intézkedéseket. Ennek érdekében a helyi igények alapján támogatni szükséges a szakképző intézményeket a kompetenciafejlesztést folytató előkészítő évfolyamok (orientációs fejlesztés és dobantó program), valamint műhelyiskolai képzési forma minőségi, eredményes megvalósításában, illetve a korábbiak folytatásaként a tanulók alapkompenciáinak és kulskompenciáinak mérésén alapuló, egyedi, illetve tanulócsoporthoz történő mentorált kompetenciafejlesztésben.

Felelős:	Határidő:
szakképzésért felelős miniszter	a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program Plusz (a továbbiakban: GINOP Plusz) tervidőszak, folyamatos

A Szakképzés 4.0 stratégia egyik kiemelt célja a lemorzsolódás csökkentése a szakképzésben. A stratégia megvalósulását segítő, a szakképzés és felnőttképzés jelentős megújítását célzó jogalkotási munkálatok 2019-ben és 2020. elején történő elvégzését, az új rendszerek működését megalapozó szakmai dokumentumok kidolgozását követően a 2020/2021-es tanévben megindult az új típusú szakképzés az új szakképző intézményekben.

Az új szakképzési rendszer a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók segítésére, a lemorzsolódás megelőzésére, a tanulók és a képzésben részt vevő felnőttek szakmaszerzésének biztosítására több lehetőséget, programot is nyújt. Ezek az ún. rugalmas tanulási utakat biztosító programok az orientációs év, a Dobbantó program és a műhelyiskola.

A beavatkozás célja a végzettség nélküli iskolaelhagyás okaira választ adó, elsősorban a hátrányos társadalmi-gazdasági háttérű tanulók, alacsony képzettségű/végzettségű felnőttek szakmai oktatásban és képzésben való részvételét és annak befejezésének biztosítását és rugalmas tanulási utakat támogató többelemű program megvalósítása. Ennek keretében:

- a. *Orientációs kompetenciafejlesztő évfolyam* (szakma megszerzéséhez szükséges kompetenciák tekintetében történő orientációs fejlesztésre irányuló előkészítő évfolyam keretében a tanuló mentorálását, alapkészségeinek, alapkompenciáinak és kulcskompetenciáinak fejlesztését, pályaorientációjának, életpálya-tervezésének elősegítését célzó tevékenység végezhető rugalmas tanulószervezési és személyre szabott oktatási formában).
- b. *Dobbantó program* (alapkompencia-fejlesztő évfolyam).
- c. *Műhelyiskolai képzési forma* (részszakma megszerzésére irányuló felkészítés folyik, amelyet tanműhelyben vagy munkahelyi körülmények között a nappali rendszerben, egy-ötffős csoportokban kell megszervezni úgy, hogy a részszakma megszerzésének időtartama - a tanév, illetve a tanítási év rendjére tekintet nélkül - legalább hat, legfeljebb huszonnégy hónap közé essen), ahol a szakmatanulás során az alapkompenciák fejlesztése is szerepet kap.
- d. *Iskolai kiscsoportos felzárkóztatás és mentorálás* keretében az alapkészségek, alapkompenciák és a releváns kulcskompetenciák eredményes, hatékony fejlesztésének (GINOP-6.2.2-VEKOP-15 kiemelt projekt keretében kifejlesztett rendszer alapján) megvalósítása, melyek révén tudatosabbá válik a pályaválasztás, szélesebb körben elérhetővé válnak a képzések, nő a szakmai oktatásban részt vevők száma, csökken a végzettség nélkül lemorzsolódók aránya.

A beavatkozás a hatékonyabb hátránykompenzáció támogatása, a korai iskolaelhagyás és lemorzsolódás mértékének csökkentése, a felsőközépfokú iskolai végzettség (ISCED 3) elérésének támogatása révén támogatja a minőségi oktatáshoz való egyenlő hozzáférést.

Az orientációs, kompetenciafejlesztő évfolyam azok számára kínálja rugalmas tanulási lehetőséget, akik bizonytalanok a pályaválasztásban, vagy az általános iskolát kompetenciahiánnyal fejezik be. Az orientációs évfolyamon a tanuló egyéni fejlesztésen vesz részt, ahol mentortanár segítségével fejlesztik a készségeit és képességeit, valamint elősegítik a pályaorientációját. A részt vevő tanulók a tanév végén, vagyis az ágazat megismerése után választanak szakmát. A 2021/2022-es tanévben 273 fő tanult orientációs évfolyamon.

A Dobbantó program a tizenhatodik életévüket betöltötték és alapfokú végzettséggel nem rendelkezők számára a szakképző iskolai képzés bázisán alapkompencia-fejlesztést biztosító program. Az iskolai rendszerű oktatásban lemaradó vagy a rendszerből már korábban kisodrót fiatalok és felnőttek a Dobbantó program sikeres elvégzését követően Műhelyiskolába léphetnek tovább és alapfokú végzettséget szerezhetnek. A 2020/2021-es tanévben 546 tanuló vett részt dobbantó programban, közülük már fél év után 93-an mehettek műhelyiskolába.

A műhelyiskolában azon tanulók, illetve képzésben részt vevő felnőttek tudnak mester-inas típusú oktatás keretében részs szakmát szerezni, akik lemorzsolódnának, és végzettség nélkül lépnének ki a szakképzésből, vagy alapfokú végzettséggel nem rendelkeznek és a szakképző iskola Dobbantó programját elvégezték, vagy kizárólag alapfokú végzettséggel rendelkeznek és a 16. életévüket betöltötték, de nem tudnak a klasszikus iskolai környezetben tanulni. A műhelyiskolában a végzettség megszerzése nem tanévhez kötött, de legalább fél évig tart. Minden ismeret a részs szakmához kötődik, a munkakör ellátásához szükséges alap- és szakmai kompetenciákat a tanuló a mesterétől sajátítja el. A tanár mentorként támogatja az oktatást. A részs szakma birtokában a tanulók, illetve képzésben részt vevő felnőttek legalább egy munkakör betöltéséhez szükséges kompetenciával rendelkezve kerülhetnek ki a munkaerőpiacra, vagy a teljes szakma megszerzése érdekében folytathatják a tanulmányaikat a szakképzésben. A 2021/2022-es tanévben 569 fő vett részt műhelyiskolai képzésben.

Hazai forrásból a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Iskola Alapítvány 2022-ben 29 597 100 Ft támogatásban részesült 50 tanuló műhelyiskolai képzésének megvalósítása érdekében. A 2022-ben indult és 2023. év végén befejeződő program Gyöngyösön (MMSZ Károly Róbert Technikum, Szakképző Iskola és Gimnázium - 30 fő) és Dombóváron (MMSZ Eszterházy Miklós Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium – 20 fő) valósul meg, illetve a Szalézi Intézmény Fenntartó által fenntartott Don Bosco Általános Iskola, Szakképző Iskola, Technikum, Gimnázium és Kollégium 2022-ben 20 883 000 Ft támogatásban részesült műhelyiskolai képzésének megvalósítása érdekében. A Kazincbarcikán megvalósuló programban 35 diák szerezhet részs szakmát.

Az intézkedéshez kapcsolódó szakmai oktatás finanszírozása a szakképző intézményekben normatíva alapján történik. A beavatkozáshoz kapcsolódó további támogatások GINOP Plusz forrásból tervezettek. A GINOP Plusz 2022. december 22-én került elfogadásra az Európai Bizottság részéről.

A rugalmas tanulási utakat biztosító programok folytatása tervezés alatt áll, a felhívás megjelenése 2023. III. negyedévében várható.

II.16. A Szakképzés 4.0 stratégiával összhangban támogatni kell az Apáczai ösztöndíj-program megvalósítását, mely speciális támogatás a rászorultsági helyzet és jó tanulmányi eredmény nyomán, pályázat útján adható.

Felelős:	Határidő:
szakképzésért felelős miniszter	a GINOP Plusz tervidőszak ütemezésének megfelelően, folyamatos

A beavatkozás elnevezése	Ösztöndíj rendszer kialakítása a szakképzésben – Apáczai ösztöndíjprogram	
Uniós programoknál azonosító jele	GINOP-6.2.9-VEKOP-20	
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2021.04.01. – 2023.08.31.	
Keretösszege (Mrd Ft)	4	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022
Apáczai ösztöndíj keretében támogatásban részesült technikum tanulóinak száma	n.r.	3.475

A Szakképzés 4.0 stratégiában meghatározott beavatkozások egyik központi eleme a szakképzési ösztöndíjrendszer átalakítása. E stratégiában és a szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvényben meghatározott új ösztöndíjrendszer keretében minden szakképző intézmény tanulója egységes szakképzési ösztöndíjra jogosult. Az ösztöndíj a tanulmányok előrehaladásával és a teljesítménnyel arányosan változó mértékű, egy részét eredményes szakmai vizsga után egyösszegű juttatásban, mintegy pályakezdési támogatásként kapja meg a tanuló. A gyakorlati képzőhelyek szakképzési munkaszerződés keretében a tanulók számára munkabért fizetnek ki.

Az ösztönző rendszer bevezetésével cél, hogy a szakmai képzésbe jelentkezők száma, valamint a duális képzésben részt vevő diákok aránya és a képzést eredményes szakmai vizsgával záró tanulók száma növekedjen, csökkentve ezzel a lemorzsolódást a szakképzésből.

Az Apáczai ösztöndíj az ösztönző rendszer részeként a hátrányos helyzetű, jó tanulmányi eredményű fiatalok számára pályázat útján igényelhető támogatás, mely az anyagi ösztönzés mellett – mentorok bevonásával – tehetséggondozó támogatással is segíti a hátrányos helyzetből fakadó nehézségek mérséklését és a szakma eredményes megszerzését.

A beavatkozás a hatékonyabb hátránykompenzáció támogatása, a korai iskolaelhagyás és lemorzsolódás mértékének csökkentése, a felsőközépfokú iskolai végzettség (ISCED 3) elérésének támogatása révén támogatja a minőségi oktatáshoz való egyenlő hozzáférést.

GINOP-6.2.9-VEKOP-20 „Ösztönzőrendszer kialakítása a szakképzésben – Apáczai ösztöndíjprogram” című kiemelt projekt keretében az Apáczai ösztöndíjrendszer működtetési, finanszírozási, eljárásrendi folyamatait leíró módszertanának és támogató informatikai háttérének kialakítása 2021. III. negyedévére megtörtént. Az új, tehetséggondozó ösztöndíjprogram 2022 februárjában indult az első pályázati időszak megnyitásával. A pályázati úton igényelhető támogatás keretében, tanulmányi eredménytől függően tanulóként havi 16-34 ezer Ft összegű Apáczai ösztöndíjat és mentorálást kaphatnak a hátrányos helyzetű és jó tanulmányi eredményű tanulók.

Az Apáczai ösztöndíj bevezetése felmenő rendszerben történik, így először a kilencedikesek és tízedikesek pályázhattak. Az első, hét hónap időtartamú támogatási időszakban 3 475 fő tanuló számára 449,08 millió Ft támogatási összeg, az 1.459 fő közreműködő mentor számára 377,02 millió Ft mentori díj került kifizetésre.

Az Apáczai ösztöndíjprogram második, a 2022/23. tanévre vonatkozó pályázati időszakában a felmenő rendszer folytatásaként a kilenc-tizenegyedikesek pályázhattak, összesen 3 685 tanuló kérelme érkezett be. A jogosultsági döntést követően a sikeres pályázatok alapján a támogatás 12 hónap időtartamra szól.

A tehetséggondozást támogató Apáczai ösztöndíjprogram felmenő rendszerű működtetése

A beavatkozás célja a GINOP-6.2.9-ben bevezetésre kerülő, a tehetséges, hátrányos helyzetű fiatalok szakmaszerzését támogató Apáczai ösztöndíjprogram felmenő rendszerű működtetése a technikumi pótlék bevezetésével, mely biztosítja, hogy a technikumi hátrányos helyzetű, jól teljesítő tanulók havi ösztöndíjának összege úgy emelkedjen, hogy legalább ugyanannyit kapjanak havi összegben, mint az azonos teljesítményű és szociális helyzetű tanulók a szakképző iskolában.

II.17. A szociokulturális és a területi hátrányok leküzdése érdekében folytatni kell a kulturális intézményekben megvalósuló tanórán kívüli nem formális és informális tanulási programok, tehetséggondozó foglalkozások támogatását.

Felelős:	Határidő:
kultúráért felelős miniszter	2021-től folyamatos

Az EFOP-3.3.2-16 „Kulturális intézmények a köznevelés eredményességéért” című felhívás célja, hogy támogassa a nevelési-oktatási intézmények tanulóinak és az óvodás gyermekek óvodai foglalkozáson kívüli kompetenciafejlesztését, ismeret- és tudásgyarapítását, tehetséggondozását az olyan nem formális és informális tanulási alkalmakkal, melyeket kulturális intézmények valósítanak meg számukra. A konstrukció hozzájárult a területi egyenlőtlenségek és a szociokulturális hátrányok csökkentéséhez, valamint a kulturális intézmények által nyújtott kínálat bővítéséhez, a kulturális alapellátás fejlesztéséhez a nevelési-oktatási intézmények igényei szerint.

A felhívásra beérkezett 392 db kérelemből 277 db kapott támogatást, (ennek tükör felhívásaként a VEKOP is megjelentetett azonos című pályázatot a fővárosra és Pest megyére vonatkozóan). A konstrukciók a kulturális intézmények számára biztosítottak lehetőséget arra, hogy a köznevelési intézmények tanulói számára, a nevelési-oktatási intézményekkel szoros együttműködésben tanórán kívüli ismeretszerzést elősegítő programokat valósítsanak meg. Tekintve, hogy egy adott projekten belül a kulturális intézménynek minimálisan öt nevelési-oktatási intézménnyel kellett együttműködési megállapodást kötnie, az együttműködések száma megközelítette a kétezret.

A VEKOP-7.3.4-17 „Kulturális intézmények a köznevelés eredményességéért” című felhívás keretében 26 db projekt kapott támogatást.

A koronavírus-járvány következtében felhívásokat úgy módosultak, hogy a távoktatásban megvalósított foglalkozási formák is egyenértékűek legyenek a személyes jelentéti foglalkozásokkal, ugyanakkora projektek egy részének befejezése átcúszott a 2021-2022. évekre.

A beavatkozás elnevezése	Lázár Ervin Program
Uniós programoknál azonosító jele	
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2019. szeptember – folyamatos
Keretösszege (Mrd Ft)	2020. évtől: 5,5
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
	2022¹²
Pályázatban nyertes szervezetek	127
Előadó művészeti szervezetek	85
Előadások	127
Múzeumok	25
Múzeumi foglalkozások száma	55
Jelentkező tanulók létszáma	263 241
Az előadáson részt vett tanulók létszáma	205 625
Jelentkező tanulók létszáma (múzeum)	18 449
Az előadáson részt vett tanulók létszáma (múzeum)	13 065

A Lázár Ervin Program célja a kulturális alapellátás kiszélesítése és ennek segítségével a nemzeti identitás megerősítése a tanulóknál. A program a szociális helyzettől és lakóhelytől füg-

¹²2021/2022. tanév

getlenül minden – nem csak állami fenntartású intézményekben – 1-8. évfolyamon tanuló általános iskolai diáknak évente egy alkalommal ingyenesen biztosítja a színházi, tánc, és cirkuszi előadások, komolyzenei hangversenyek, muzeális intézmények, katonai hagyományörző bemutatók illetve az őshonos állatok bemutatóhelyei látogatásának élményét.

A program több mint 700 ezer gyermeket ért el. A pandémiás időszakot megelőzően mintegy 355 ezer gyermek vett részt a programban és összesen 11 714 előadó-művészeti eseményen vettek részt. A veszélyhelyzet kihirdetése után az online térben folytatódott tovább a Program, amely lehetőséget biztosított, hogy a rendhagyó foglalkozások beépülhessenek a tananyagba. A koronavírus miatt kialakult világjárvány miatt 2020. márciusban felfüggesztett program 2021 szeptemberében indult újra.

A beavatkozás elnevezése	„Tudásunkkal kézen fogva a közösségért” – A Szakköri Program	
Uniós programoknál azonosító jele	-	
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2021. szeptember – folyamatos	
Keretösszege (Mrd Ft)	0,668	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022
Szakkörök száma (db)	1 500	200
Szakköri résztvevők száma (fő)	7 500	12 500
Szakköri képzésekben résztvevők száma (fő)	0	400
Szakköri szakágak száma (db)	6	15

A Kormány az 1643/2021. (IX. 21.) Korm. határozattal döntött a településeken megvalósuló közösségi, szakköri program támogatásáról, melyhez 668 496 081 Ft forrást biztosított. A program célja a szakkörök létrehozásán túl a közösségek támogatása, a kulturális alapellátás kiterjesztése.

2021-ben „Tudásunkkal kézen fogva a közösségekért” elnevezéssel felhívás készült a közművelődési feladatellátók részére, melynek keretében egy-egy ötfős szakkörhöz alapanyagokat, eszközöket igényelhetek az érdeklődők.

A program segítségével indított szakkörök várható hatásai közé sorolható a helyi közösségek megerősítése, a közösségi és társadalmi részvétel fejlesztése, illetve a hátrányos helyzetű térségekben, kistépüléseken a kulturális alapellátás kiterjesztése. A programnak köszönhetően létrejött vagy megerősödött közösségek hozzájárulnak a település népességmegtartó erejének javításához is. Mindezekon túl a szakköri foglalkozásokon elsajátítható tudás kulturális örökségek megőrzését is elősegíti.

A program elsősorban a szegénység és a társadalmi kirekesztés csökkentését segíti elő, ugyanakkor hozzájárul a romák társadalmi részvételének növeléséhez is. Az eddigi felhívásokra beérkezett jelentkezések alapján a szakköri foglalkozásokat indító települések jelentős része 5000 fő lakosságszám alatti, több szempontból hátrányos helyzetűnek mondható. A szakköri program az alapanyagok, eszközök, illetve az oktatóvideók és módszertani segédletek biztosítása által széles körben, beleértve a szegénység és társadalmi kirekesztés által érintett településeken is elősegítette a közösségi foglalkozások szervezését, a helyi közösségek megerősödését. A bevont települések lakosságának összetételéből adódóan számos szakkörben szakkörvezetőként vagy résztvevőként romák is közreműködtek.

Az első körös felhívásra 1014 település jelentkezett, amelyek 1294, öt-öt fős szakkört indítottak el. A második körös felhívás 2021 novemberében került meghirdetésre, melyre újabb 200 település jelentkezett. Mindeközben újabb szakköri videó-sorozatok készültek, kapcsolódó módszertani kiadványokkal.

A program keretein belül meghirdetett szakkörvezetés módszertana képzést 2022-ben közel 400 fő végezte el, ezáltal is növelve a megvalósuló szakkörök minőségét, szakmaiságát. A Hagyományok Házával együttműködve az egyes szakirányok szakmai képzéseire is sor került. A 2022. évi, alapanyag és eszközcsomagok igénylésére irányuló felhívások összesen további 2500 szakkör indítását tették lehetővé, közel 12,5 ezer fő bevonásával.

A beavatkozás elnevezése	„Kincses Kultúróvoda” pályázati program	
Uniós programoknál azonosító jele		
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2016-2021	
Keretösszege (Mrd Ft)	0,046	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022
Pályázatban nyertes szervezetek	127	n.r.
Előadó művészeti szervezetek	85	n.r.
Előadások	127	n.r.
Múzeumok	25	n.r.
Múzeumi foglalkozások száma	55	n.r.
Jelentkező tanulók létszáma	263 241	n.r.
Az előadáson részt vett tanulók létszáma	205 625	n.r.
Jelentkező tanulók létszáma (múzeum)	18 449	n.r.
Az előadáson részt vett tanulók létszáma (múzeum)	13 065	n.r.

A kulturális együttműködés és múzeumi közművelődés terén a kormányzat egyik kiemelt projektjének tekinthető a „Kincses Kultúróvoda” pályázat meghirdetése és lebonyolítása.

A pályázat célja az óvodai és a kulturális intézményrendszer együttműködésének erősítése, valamint annak elősegítése, hogy a kulturális tartalmak és értékek minél sokrétűbben épüljenek be az óvodák helyi pedagógiai programjába. A pályázat kiemelt törekvése továbbá, hogy az óvodák egyre tudatosabban vegyék igénybe a kulturális intézmények nevelést segítő programjait.

A pályázaton valamennyi belföldi székhelyű óvoda részt vehet. A nyertes pályázó a „Kincses Kultúróvoda” cím elnyerése mellett anyagi támogatásban részesül egy, az óvodával együttműködő kulturális intézmények, illetve civil szervezetek szolgáltatásait integráló komplex kulturális programcsomag kidolgozása és igénybevétele céljából a pályázati felhívásban meghatározott nevelési év során.

Az óvodai nevelésben való részvétel már önmagában elősegíti a társadalmi beilleszkedést, a pályázat pedig támogatta az óvodákat, hogy megkülönböztetés nélkül biztosítsák a kisgyermek számára a kulturális javakhoz való hozzáférést. Ezáltal a programban részvevő óvodák hozzájárultak a kulturális esélyegyenlőség előmozdításához.

A „Kincses Kultúróvoda” pályázatok keretében benyújtott színvonalas pályamunkák eredményeként a díjazott intézmények száma, és a pályázók által elnyerhető támogatás mértéke is

megemelkedett: a 2018-2021 közötti időszakban a támogatott óvodák száma 12-ről 31 intézményre nőtt, amellyel párhuzamosan emelkedett az óvodák által elnyerhető támogatás összege is 1,25 millió Ft-ról 1,5 millió Ft-ra. Az Emberi Erőforrások Minisztériuma 2018-2021 közötti időszakban az óvodai kulturális nevelés pályázati úton történő elősegítésére és fejlesztésére 157 millió Ft támogatást biztosított, amelyet 116 óvoda nyert el.

II.18. A jelentősen átlag alatti teljesítményt nyújtó köznevelési intézmények eredményességének javítása érdekében szükséges az oktatási környezet fejlesztése, a digitális pedagógiai módszertanok és eszközök alkalmazása, a deszegregációs intézkedések megerősítése, elterjesztése.

Felelős:	Határidő:
oktatásért felelős miniszter	2021-től folyamatos

Az alacsonyan teljesítő iskolák pedagógiai támogatása, eredményességének javítása

Az intézkedés célja az iskolai eredményesség mutatói alapján fejlesztésre szoruló, alacsonyan teljesítő intézményeket célzó beavatkozások megvalósítása, eredményes pedagógiai beavatkozások kiterjesztése, a méltányos oktatásszervezés további erősítése.

A 2021. évi országos kompetenciamérésben a tanulók matematikai eszköztudás átlageredménye a 6. évfolyamon 1468, a 8. évfolyamon 1609, a 10. évfolyamon 1653, a szövegértés átlageredménye a 6. évfolyamon 1478, a 8. évfolyamon 1590, a 10. évfolyamon 1651 pont lett.

Az Oktatási Hivatal az országos kompetenciamérés eredményeit valamennyi fenntartónak megküldi. Amennyiben valamelyik iskola tanulói gyengén teljesítenek, a fenntartónak gondoskodnia kell arról, hogy az érintett iskola saját hatáskörben olyan intézkedési tervet készítsen, amely alapján a tanulói eredményesség javulhat. Amennyiben az eredmények három éven át gyengének bizonyulnak, az Oktatási Hivatal – három hónapos határidő szabása mellett – bekéri az intézkedési tervet, ezt követően a fenntartót három éven keresztül beszámolási kötelezettség terheli, az Oktatási Hivatal pedig szakmai ellenőrzés keretében vizsgálja a fenntartói intézkedési tervben foglaltak végrehajtását.

A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű – köztük roma tanulók minőségi oktatáshoz való hozzáféréseinek támogatása, a szegregáció megelőzése, megakadályozása a Kormány által 2020-ban elfogadott Köznevelés-fejlesztési stratégia 2030. egyik kiemelt célja.

A szegregációs kockázatok megelőzése, mérséklése érdekében a beiskolázási körzethatárok felülvizsgálata minden évben megtörténik, szükség esetén a körzethatárokat módosítják az iskolafenntartó tankerületi központok, Antiszegregációs Munkacsoportok működnek minden, az állami iskolafenntartásért felelős tankerületi központban.

A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása

Az EFOP-3.1.5-16-2016-00001 azonosítószámú „A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása” című, az Oktatási Hivatal által megvalósított kiemelt projekt támogatást nyújtott a deszegregációs intézkedési terv továbbfejlesztéséhez, végrehajtásához. Valamennyi tankerületi központ – mentori segítségen és a fenntartói műhelyeken való részvételen alapuló – módszertani támogatást kapott a Projekt keretén belül. A módszertani támogatás keretében elkészültek és átadásra kerültek a statisztikai adatállományok, sablonok és útmutatók készültek, mind a 60 tankerületi központ elkészítette a Tankerületi Esélyegyenlőségi Helyzelemzést, továbbá elkészültek a Tankerületi Esélyegyenlőségi Intézkedési Tervek továbbfejlesztett változatai is.

2017-2021. évi mérésekben 33 fenntartó 63 intézményét kötelezte az Oktatási Hivatal fenntartói intézkedési terv készítésére.

A projekt 2021. július 31-én véget ért, megkezdődött a fenntartási időszak.

A „Végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentése érdekében lefolytatott uniós finanszírozású oktatási programok értékelése” című - többek között az EFOP-3.1.5 projektre kiterjedő értékelés - megállapítása szerint a 2016 után érzékelhető javulás a tanulói eredményességben a gyengébben teljesítő iskolák körében elsősorban a leggyengébb tanulók körében található nagyobb arányú teljesítménynövekedésből adódhat.¹³ A hatás nem csak az EFOP-3.1.5 programba bevont iskolák esetében jelentkezik, ugyanakkor valószínűleg nem független a változás attól, hogy az uniós fejlesztések miatt a hátrányos helyzetű tanulók előrehaladásának támogatása a fejlesztések középpontjába, illetve a lemorzsolódás megelőzését szolgáló jelzőrendszeren keresztül minden iskola fókuszba került, ami valószínűleg ösztönözte őket, hogy a legrosszabbul teljesítő tanulókkal többet foglalkozzanak.

A 2018/2019. tanévben 16 közzethatár esetében kezdeményezték a módosítást a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulói arányok iskolák közötti megoszlásának kiegyensúlyozottabbá tétele, a szegregáció megakadályozása céljából, a 2020/2021. tanévben e célból jóváhagyott közzethatár-módosítások száma 64 volt.¹⁴

A korábbi években szegregáció miatt jogerős bírósági döntéssel elmarasztalt iskolák esetében deszegregációs intézkedési tervek készültek, az intézkedési tervek végrehajtása folyamatos.

A köznevelés keretrendszeréhez kapcsolódó mérési-értékelési és digitális fejlesztések, innovatív oktatásszervezési eljárások kialakítása, megújítása

Az EFOP-3.2.15-VEKOP-17-2017-00001 „A köznevelés keretrendszeréhez kapcsolódó mérési-értékelési és digitális fejlesztések, innovatív oktatásszervezési eljárások kialakítása, megújítása” elnevezésű program Digitális Jólét Nonprofit Kft. által megvalósított projektrésze 2 Mrd Ft költségvetéssel zárult.

A projekt 3 pillére 3 célt foglalt magában, amelyek hozzájárulnak a köznevelési intézmények eredményességének javításához a digitális pedagógiai módszertanok és eszközök alkalmazása révén:

- a. Köznevelési intézmények digitális átállásának támogatása és nyomon követése
Közreműködés a digitális szaktanácsadók képzésének fejlesztésében:
 - Felkészítés digitális szaktanácsadói feladatok ellátására I.–II.
 - 2x30 óra az újként belépő leendő digitális szaktanácsadóknak (az Oktatási Hivatal 30 órás alapképzésére építve).
 - A digitális kompetenciafejlesztés módszerei és eszközei.
 - 10 óra minikurzus bármely szaktanácsadónak a digitális kompetenciáról.
 - tananyagfejlesztés és pilot képzések megvalósítása.
- b. Digitális pedagógiai-módszertani gyakorlatok elterjesztésének támogatása
 - Digitális kompetencia fejlesztését támogató módszertani segédanyagok gyűjtése: 55 publikus digitális pedagógiai módszertannal támogatott segédanyag (óra-/foglalkozástervek, tematikus tervek, projekttervek).

¹³ <https://www.palyazat.gov.hu/vgzetts-g-nkli-iskolaelhagyas-cskkentse-rdekben-lefolytatott-unis-finanszrosz-oktatsi-programok-rtkelse>

¹⁴ Forrás: Klebelsberg Központ, 2022.

- Új digitális tanítási, tanulási módszereket bemutató foglalkozások: 230 tanóra és foglalkozás, közel 3500 tanuló és 213 pedagógus részvételével.
 - Nemzetközi tapasztalatcsere-program: 100 fő részvétele, 28 köznevelési intézmény által delegált 84 fő pedagógus, valamint további 16 fő szaktanácsadó.
- c. Intézményi digitális fejlesztési pályázatok szakmai támogatása
 „Digitális környezet a köznevelésben” című pályázati projekteket megvalósító intézmények szakmai támogatása: Az EFOP-3.2.3-17, illetve a VEKOP-7.3.3-17 kódjelű programokban 74 konzorcium vett részt, valamint összesen 285 köznevelési intézmény.
- Digitális Fejlesztési Tervek követelményeinek összeállítása, a benyújtott DFT-k értékelése és támogató nyilatkozat kiállítása; a megvalósítás során benyújtott DFT-k módosításának támogatása.
 - 51 módszertani csomagajánlás megalkotása.
 - Digitális mentori szolgáltatás - 36 mentor megbízásával támogattuk a 285 megvalósító intézményt.

A fejlesztések hozzájárulnak a korszerű és modern pedagógiai gyakorlatok elterjesztéséhez, s ezáltal a hátrányos helyzetű és roma tanulók oktatásának eredményességéhez. A program kapcsolódik az EFOP-3.2.3-17, illetve a VEKOP-7.3.3-17 programokhoz. A projekt a beszámolási időszakban befejeződött, de a projekt eredménytermékeihez való hozzáférés folyamatosan biztosított volt a fenntartási időszakban.

II.19. Folytatni kell az iskolai eredményesség javítása, a lemorzsolódás megelőzése érdekében az iskolai eredményesség mutatói alapján fejlesztésre szoruló, alacsonyán teljesítő intézményeket célzó beavatkozások megvalósítását, eredményes pedagógiai-módszertani beavatkozások kiterjesztését.

Felelős:	Határidő:
oktatásért felelős miniszter	folyamatos

A beavatkozás elnevezése	A köznevelési rendszerből történő lemorzsolódás, a korai iskolaelhagyás megelőzése	
Uniós programoknál azonosító jele		
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	folyamatos	
Keretösszege (Mrd Ft)	központi költségvetésbe beépült	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021 ¹⁵	2022 ¹⁶
azon feladatellátási helyek száma, ahol a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók aránya eléri vagy meghaladja a 45%-ot	65	30 (szakképző intézmények nélkül)

Az intézkedések célja a lemorzsolódás veszélyének leginkább kitett tanulói csoportok iskolai sikerességének, képzettségi szintjének javítása. A lemorzsolódással leginkább veszélyeztetett, így a társadalmi-gazdasági szempontból hátrányos helyzetű tanulók iskolai előrehaladásának

¹⁵ 2020/2021-es tanév

¹⁶ 2021/2022-es tanév

támogatása érdekében a lemorzsolódás megelőzését szolgáló korai jelző- és pedagógiai támogató rendszer működik 2016 óta. Az Oktatási Hivatal Pedagógiai Oktatási Központjai értékeli, majd olyan pedagógiai támogató intézkedéseket ajánlanak az érintett iskolák részére, amelyek segíthetik az intézményeket a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók számának csökkentésében, az iskolai eredményesség javításában.

A korai jelzőrendszer mellett a lemorzsolódás megelőzését szolgáló keretrendszer részét képezik olyan pedagógiai rendszerek, amelyek a lemorzsolódás megelőzése céljából a tanulói és iskolai, tantermi szintű beavatkozásokat egyaránt magukban foglalnak. Az EFOP-3.1.5 projekt a pedagógiai fejlesztések az iskola teljes körű fejlesztését célozzák (ld. II. 18. intézkedés).

A korai iskolaelhagyás tekintetében a 2018. évi 12,5 %-ról enyhe elmozdulás történt, 2021-ben ez az arány 12,0 %. A lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók (vagyis akiknek tanulmányi eredménye és/vagy hátrányos társadalmi-gazdasági körülményei miatt nagy a kockázata a korai iskolaelhagyásnak) aránya 2018-ban 8,86% volt ehhez képest 2021-re 6,29%-ra csökkent ez a mutató.¹⁷

A lemorzsolódás megakadályozásának hatékonyságáról ad információt a középfokú végzettség megszerzésének alakulása is, amely a tankötelezettségi korhatárral szemben az oktatás eredményességének is egy mutatója. A középfokú végzettséggel nem rendelkező, korai iskolaelhagyónak minősülők aránya mellett lényeges mutató, hogy a legalább felső középfokú végzettséggel rendelkező 20–24 évesek hazai aránya 2020-ban 85,7 % volt, ami meghaladja az Európai Unió átlagát is (84,3 %).¹⁸

Az EFOP-3.1.5 projektben zajlott fejlesztés eredményeként közzétételre került az iskolai lemorzsolódás megelőzését támogató pedagógiai rendszer.¹⁹

II. 20. Tovább kell fejleszteni a pedagógiai-szakmai támogatást a lemorzsolódás megelőzését szolgáló korai jelző- és pedagógiai támogató rendszer adataira is támaszkodva. További pedagógiai-módszertani megerősítése szükséges a jelzőrendszer alapján azonosított tantárgyi, pedagógiai területeknek, a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulóakra vonatkozó feladatok értékelésének, a fenntartói szakmai ellenőrzés lebonyolításának. Kiemelt figyelemmel kell lenni az értékelési, mérési, ellenőrzési rendszerek tanulási és tudásmegosztási eszközként történő működésére, a mérési eredmények értelmezésével és hasznosíthatóságával kapcsolatos tudás további bővítésére.

Felelős:	Határidő:
oktatásért felelős miniszter	folyamatos

A beavatkozás elnevezése	A lemorzsolódás megelőzését szolgáló pedagógiai támogatások a köznevelés rendszerében	
Uniós programoknál azonosító jele		
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	folyamatos	
Keretösszege (Mrd Ft)	központi költségvetésbe beépült	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022²⁰

¹⁷ Forrás: Eurostat, 2022; Oktatási Hivatal, 2022.

¹⁸ Forrás: Eurostat, 2022.

¹⁹ Oktatási Hivatal - <https://hirmagazin.sulinet.hu/hu/s/ilmt>

²⁰ Csak a köznevelési intézményekre vonatkozó adat.

A lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók aránya	6,29%	4,8%
---	-------	------

A köznevelés rendszerében működő lemorzsolódás megelőzését szolgáló korai jelző- és pedagógiai támogató rendszer azonosítja és személyre szabott támogatást biztosít azon tanulók számára, akik lemorzsolódással veszélyeztetettek, valamint segíti azon iskolákat, amelyekben magas a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók aránya. A rendszer működtetésével lehetőség nyílt arra, hogy mind tanulói, mind intézményi és fenntartói szinten az azonnali beavatkozás elinduljon. A jelzőrendszerből nyert eddigi adatok és információk alapján az iskolákban a korábbinál nagyobb figyelmet kap a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók támogatása, sőt, az intézmények maguk is keresik azokat a támogatási formákat, amelyekkel eredményesebbek lehetnek ezen a területen.

Az Oktatási Hivatal a korai jelzőrendszerben rögzített intézményi adatok összesítéséről rendszeresen tájékoztatja az iskolák számára pedagógiai-szakmai támogatást nyújtó szaktanácsadókat, az intézményvezetőket és a fenntartókat. Az iskolai lemorzsolódás megelőzése érdekében számos iskola korszerű pedagógiai módszereket és keretrendszert vezetett be. Kiemelt figyelmet kapnak azok az iskolák, amelyekben magas a lemorzsolódással veszélyeztetett gyermekek aránya, vagy amelyek tanulmányi eredményei az országos kompetenciamérés adatai alapján fejlesztendőnek bizonyultak. Számukra a pedagógiai-szakmai szolgáltatások keretében külön támogatást biztosított az Oktatási Hivatal az elmúlt időszakban. *(ld. még II. 18., II. 19. intézkedések)* A lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók aránya 2018-ban 8,86%, 2019-ben 7,46%, 2020-ban 6,8%, 2021-ben 6,29% volt.

II.21. Folytatni kell a köznevelési intézmények felújítását, korszerűsítését és bővítését, valamint a nevelés-oktatáshoz szükséges eszközökkel történő ellátását a kevésbé fejlett régiókban a minőségi és befogadó oktatási környezet megteremtése érdekében.

Felelős:	Határidő:
oktatásért felelős miniszter	a TOP Plusz tervidőszak ütemezésének megfelelően, folyamatos

A beavatkozás elnevezése	„Iskola 2020” Köznevelési intézmények infrastrukturális fejlesztése a hátránykompenzáció elősegítése és a minőségi oktatás megteremtése érdekében	
Uniós programoknál azonosító jele	EFOP-4.1.2-17	
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2017.09.01. – 2023.10.30	
Keretösszege (Mrd Ft)	72,47	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022
Fejlesztés által érintett köznevelési intézmények száma	39	további 53 iskola
Gyermekgondozás és oktatás: támogatott gyermekgondozási és oktatási intézmények kapacitása	52 994	n.a.

A beavatkozás elnevezése	Az állami fenntartású köznevelési intézmények tanulást segítő tereinek infrastrukturális fejlesztése	
Uniós programoknál azonosító jele	EFOP-4.1.3-17	
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2017.09.01. – 2023.04.28.	
Keretösszege (Mrd Ft)	27,81	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022
Fejlesztés által érintett köznevelési intézmények száma	435	további 3 iskola
Gyermekgondozás és oktatás: támogatott gyermekgondozási és oktatási intézmények kapacitása	183 652	n.a.

A beavatkozás elnevezése	Köznevelési intézmények infrastrukturális fejlesztése	
Uniós programoknál azonosító jele	EFOP-4.1.5-16	
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2019.01.01. – 2023.07.31.	
Keretösszege (Mrd Ft)	13,62	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022
Fejlesztés által érintett köznevelési intézmények száma	12	további 12 iskola

A beavatkozást megvalósító konstrukciók a köznevelési intézmények infrastrukturális fejlesztését célozzák meg. A konstrukciók célja az állami (EFOP-4.1.2, EFOP-4.1.3), illetve nem állami (EFOP-4.1.5) fenntartású intézmények valós, helyi igényekre és hiányokra alapozott infrastrukturális fejlesztése, valamint a minőségi neveléshez-oktatáshoz, és a mindennapos testnevelés infrastrukturális igényeihez illeszkedő funkcionális egységek, feladatellátási helyek kialakítása; továbbá megfelelő számú, korszerűen felszerelt tantermek, szaktantermek, laborok, nyelvi képzési helyszínek, informatikai eszközök biztosítása. Célként fogalmazódik meg a hátránykompenzációhoz szükséges termek és speciális eszközök biztosítása, a végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentése. A konstrukciók elsősorban az alacsony teljesítményt nyújtó, korábban az infrastrukturális fejlesztésekből kimaradt, a fejlesztendő járásokban működő, a végzettség nélküli iskolaelhagyásban érintett intézmények fejlesztésére irányulnak.

A fejlesztéssel elérni kívánt eredmények hozzájárulnak a Végzettség nélküli iskolaelhagyás eleni középtávú stratégiában megfogalmazott célok teljesítéséhez is. A jelzett fejlesztések kapcsolódnak az Európai Bizottság Deszegregációs útmutatójához, amely többek között előírja a faji és etnikai származáson alapuló megkülönböztetés megakadályozását az oktatási szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása területén.

A konstrukciók céljában is megjelenik, hogy támogatandó a leginkább elmaradott településeken élő gyermekek minőségi és a hátránykompenzációt célzó oktatáshoz való hozzáférése. Az intézményfejlesztéssel érintett épületei akadálymentesítettek az esélyegyenlőség biztosítása érdekében.

Problémát jelentett a megvalósításban, hogy a projektek tervezésétől, 2017-től eltelt időszakban az építőipari árak folyamatosan növekedtek. Emiatt számos projekt esetében forrásemelésre volt szükség, amely szintén időigényes volt. A Covid járvány több esetben akadályozta az építkezést, felújítást és beszerzést. Ezek eredményeként mind a három konstrukció esetében lesznek 2023-ban záródó projektek.

A beavatkozás elnevezése	Magyar Falu Program - Iskolaépület felújítása és iskolai tornaterem, tornaszoba fejlesztése	
Uniós programoknál azonosító jele		
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2022. január – 2024. június	
Keretösszege (Mrd Ft)	2022. évben: 7,5	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022
Támogatott projektek száma	n.r.	231

A Magyar Falu program keretében az „Iskolaépület felújítása és iskolai tornaterem, tornaszoba fejlesztése” alprogramban lehetőség nyílt a kistelepüléseken működő iskolákat fenntartó tanterületek számára a meglévő iskolai intézmények épületeinek külső és belső felújítására, korszerűsítésére, átalakítására, férőhelybővítés esetén az iskolaépület bővítésére, továbbá iskolai tornaterem, tornaszoba fejlesztésére, átépítésére, átalakítására, korszerűsítésére.

A program fejlesztéseinek eredményeként javul a közszolgáltatások színvonala és a településen élők életminősége, valamint vonzóbbá válnak az érintett települések a beköltözők számára, amely hozzájárul a települések demográfiai folyamatainak javulásához.

II.22. Ki kell alakítani az állami fenntartású köznevelési intézményekben a digitális eszközök használatához szükséges iskolai infrastruktúrát (internet, helyi hálózat fejlesztése), eszközbeszerzés (tantermi eszközpark fejlesztése, személyi használatra átadott eszközök), biztosítani kell az intézmények honlapjainak, mobilalkalmazásainak akadálymentesítését, a DigKomp alapján a tanulók és a pedagógusok digitális kompetenciájának fejlesztését.

Felelős:	Határidő:
oktatásért felelős miniszter informatikáért felelős miniszter	folyamatos

Az EFOP-3.2.15–VEKOP-17-2017-00001 számú, „A köznevelés keretrendszeréhez kapcsolódó mérési-értékelési és digitális fejlesztések, innovatív oktatásszervezési eljárások kialakítása, megújítása” program keretében, a tanulókra, pedagógusokra és intézményvezetőkre vonatkozó digitális kompetencia követelménykeret kidolgozásában és elterjesztésében elvégzett feladatok:

- A tanulók digitális követelményeire vonatkozó szakmai vélemény és a NAT digitális kultúra tantárgyhoz készült kerettanterv fejlesztésben közreműködés
- A DigComp 2.1. uniós digitális kompetenciakeret adaptálása: DigKomp rendszer kidolgozásához kapcsolódóan az állampolgári digitális kompetenciakeret kidolgozása deskriptor szintig.
- A Digitális Kompetencia Keretrendszer fejlesztéséről és bevezetésének lépéseiről szóló 1341/2019. (VI. 11.) Korm. határozat teljesítése.

- d. Szakpolitikai elemzések készítése: tantermen kívüli digitális munkarend tapasztalatainak vizsgálata, kézikönyv készítése a digitális munkarendben zajló tanításhoz.
- e. Digitális átmenet finanszírozási és fenntarthatósági modelljének elkészítése: költségvetési tervezés megalapozásához.
- f. Intézményi Digitális Fejlesztési Tervek elkészítéséhez sablonok elkészítése és a fejlesztési tervek véleményezése.
- g. Digitális Névjegyrendszer: digitális iskola kézikönyve az iskolai digitális átállást támogató intézményirányítási folyamatokról szóló módszertani útmutató elkészítése, digitális mentori szolgáltatás biztosítása.
- h. DNR komplex intézményi visszajelző és fejlesztő rendszer elkészítése az iskolák digitális fejlettségi szintjének mérésére.
- i. DigCompEdu pedagógus önértékelő rendszer adaptálása.
- j. Szakpolitikai elemzés a tanulási infrastruktúra változásai és követelményrendszere a digitális pedagógia megvalósítása érdekében. Javaslat a köznevelési intézmények alapfelszerelési jegyzékének módosítására.

A projekt a beszámolási időszakban befejeződött, de az eredménytermékekhez való hozzáférés folyamatosan biztosított volt a fenntartási időszakban.

II.23. Fejleszteni kell a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók együttnevelését támogató szolgáltatásokat, utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózatokat, esz-közkelecszöveget, utaztatási szolgáltatásokat. Szakmailag segíteni kell a pedagógiai szakszolgálatok munkáját, javítani kell az eszközellátottságot, a hozzáférhetőséget, valamint segíteni kell az új eljárások adaptálását.

Felelős:	Határidő:
oktatásért felelős miniszter	folyamatos

A beavatkozás elnevezése	A köznevelés esélyteremtő szerepének erősítése, A köznevelés támogató szerepének erősítése	
Uniós programoknál azonosító jele	EFOP-3.1.6-16, EFOP-4.1.6-16	
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2017.01.17. – 2022. 12.31.	
Keretösszege (Mrd Ft)	EFOP 3.1.6: 8,08 EFOP 4.1.6: 5,41	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022
Kidolgozott új képzési módszertanok száma (EFOP-3.1.6)	89	2
Új képzési módszertant alkalmazó intézmények száma (EFOP-3.1.6)	80	1
Támogatott programokban részt vevő tanulók száma (EFOP-3.1.6)	12401	1010
Képzésben, átképzésben résztvevő pedagógusok száma (EFOP-3.1.6)	1589	370

A megfelelő színvonalú és teljes körben hozzáférhető szolgáltatások, továbbá a korai beavatkozások hozzájárulnak a felnövekvő generációk versenyképességéhez, sikeres munkaerőpiaci

integrációjához, valamint a szociális és egészségügyi ágazat későbbi ellátási kötelezettségének, terheinek csökkentéséhez.

A 2021-2022. közötti időszakban a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók közel 70 %-a integrált keretek közt részesült nevelésben, a pedagógiai szakszolgálatok által ellátott gyermekek száma meghaladta az 500 000 főt. A továbbiakban is biztosítani kell a teljes körű pedagógiai szakszolgálati ellátásokhoz való hozzáférést, a sajátos nevelési igényű, valamint a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulóknak a minőségi befogadó neveléshez és az oktatáshoz való hozzáférését. Törekedni kell a feladatellátás feltételeinek javítására és az ellátás teljes körűségének a biztosítására.

A sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók aránya a köznevelés (és szakképzés) teljes rendszerében 7 %, mely az európai átlagnak megfelelő. Emelkedés volt tapasztalható, ám ez a differenciálódó, javuló diagnosztikának, továbbá annak köszönhető, hogy sajátos nevelési igényű tanulók már tovább folytatják köznevelési, középfokú iskolai tanulmányaikat, mint ezt megelőzően. Jelenleg több mint 300 helyszínen folyik pedagógiai szakszolgálati tevékenység.

A pedagógiai szakszolgálati intézmények strukturális átalakítása és szakmai megújítása 2013-ban történt meg. Az ezt követő időszakban a pedagógiai szakszolgálati intézmények által ellátott gyermekek, tanulók száma ezt követően folyamatosan nőtt. Fontos hangsúlyozni, hogy nem az ellátásra szoruló, hanem azon gyermekek száma emelkedett, akik megkapták a szükséges ellátásokat. Az ellátási igények detektálása azelőtt is megtörtént, csak a tényleges ellátás ütközött akadályokba. A jelenleg folyamatosan javuló ellátás a szakmai fejlesztéseknek, az egységes szakmai protokolloknak, az egységes intézményi struktúrának és a státusz bővítésnek köszönhető.

A gyógypedagógiai, illetve a szakszolgálati intézményrendszer fejlesztését két projekt, az EFOP-3.1.6 „A köznevelés esélyteremtő szerepének erősítése” és EFOP-4.1.6 „A köznevelés támogató szerepének erősítése” is szolgálta, melyek együttes keretösszege 13,49 Mrd Ft volt.

A programok célja a súlyos és halmozottan fogyatékos gyermekeket ellátó intézmények szakmai fejlesztésének támogatása, a családok kompetenciáinak erősítése, a társadalmi elfogadás elősegítése, valamint a pedagógiai szakszolgálati intézmények és utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózatok fejlesztése. A pályázott résztvevőségek: infrastruktúra-fejlesztés, diagnosztikai és fejlesztő eszközök beszerzése, IT-fejlesztés, módszertani anyagok kidolgozása, képzések támogatása, szülősegítő és érzékenyítő programok szervezése.

Az EFOP-3.1.6 projektek nyertes programjainak megvalósítása 2023-ban zárul. Az EFOP-4.1.6 (infrastruktúra-fejlesztés) projektek még nem zárultak le.

II.24. Programot kell indítani az alapfokú művészeti iskolákban a 6-16 éves - köztük kiemelten a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű - tehetségigérettek felismerésére, tehetségfejlesztésére, továbbtanulásuk, érettségi szerzésük, a munkaerőpiacon jól hasznosítható szakmaszerzési esélyeik javítására, a végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentésére.

Felelős:	Határidő:
oktatásért felelős miniszter	folyamatos

A program a tervezett formában nem valósul meg, az intézkedés megvalósításához további egyeztetések szükségesek.

III. Életmód, ifjúsági ügyek

III.1. Támogatni kell a gyermekek családban történő nevelkedését. A gyermekvédelmi szakellátásba kerülés megelőzése érdekében erősíteni kell a szülőkre irányuló figyelmet. A családi válsághelyzetek, a családban levő működési zavarok kezelése, csökkentése érdekében támogatni kell a szülői kompetenciafejlesztésre, a szülők edukációjára irányuló programok megvalósítását és a megelőző közösségi alapú kezdeményezéseket. A gyermekvédelmi szakellátásban részesülő gyermek esetében családi kapcsolatainak fenntartása, kialakítása érdekében innovatív programok kidolgozása vagy adaptálása szükséges. Indokolt a vér szerinti családba történő hazagondozás vagy az örökbefogadás elősegítése, a hazagondozás hatékonyságának növelése és utánkövetése.

Felelős:	Határidő:
gyermekek és az ifjúság védelméért felelős miniszter	folyamatos

A beavatkozás elnevezése	A gyermekvédelmi szakellátásban nevelkedő gyermekek örökbefogadásának elősegítése	
Uniós programoknál azonosító jele		
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja		
Keretösszege (Mrd Ft)		
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022
Gyermekvédelmi szakellátásban nevelkedő gyermek örökbefogadása	645	853 ²¹

Az intézkedés célja, hogy a gyermekvédelmi szakellátásban nevelkedő kiskorú gyermekek – ideértve a tartósan beteg, fogyatékos gyermekeket is - minél fiatalabb életkorban lehetőséget kapjanak a saját családban való nevelkedésre örökbefogadásuk által, ha a vér szerinti családjukkal való kapcsolat fenntartására már nincs lehetőség.

A saját családjukból súlyos veszélyeztetettség miatt kiemelt, gyermekvédelmi szakellátásban (nevelőszülőnél vagy gyermekotthonban) elhelyezett, nevelésbe vett gyermekek valamennyien halmozottan hátrányos helyzetűnek minősülnek a Gyvt. 67/A. § (2) bekezdés *b*) pontja alapján. Az örökbefogadással a gyermekek halmozottan hátrányos helyzete is megszűnik, örökbefogadó családjukban rendezett körülmények között nevelkednek. Az örökbefogadás utánkövetése keretében az örökbefogadott gyermek beilleszkedését figyelemmel kísérik az erre jogosult szakemberek. Ugyanakkor az örökbefogadható és az örökbefogadott gyermekek etnikai származását nem lehet a gyermekvédelemben dolgozó szakembereknek megállapítani és nyilvántartani, a Gyvt. 135. §-a alapján.

A gyermekvédelmi szakellátás rendszerében csak az a gyermek tekinthető roma származásúnak, akinek szülője/törvényes képviselője a gyermek elhelyezését megelőzően egyértelműen nyilatkozott gyermeke roma származására vonatkozóan és ezt a nyilatkozatát az egyéni elhelyezési terv és javaslat készítése során aláírta. E nyilatkozatra annak érdekében kerülhet sor, hogy a gyermek ellátása, nevelése során figyelembe tudják venni a gyermek etnikai csoporthoz tartozását például a nyelvtanulás, a szabadidős programok szervezése (tánc vagy zenetanulás),

²¹ Forrás: KSH előzetes adat

iskolaválasztás ügyében. Ezekről eltérő céllal nem használható fel a gyermek származására szolgáló adat.

Az alábbi összehasonlító adatok állnak rendelkezésre:

Év	2010	2014	2018	2019	2020 ²²	2021 ²³	2022 ²⁴
Örökbefogadások éves száma összesen	735	784	1000	1052	917	995	1254
- ebből: gyermekvédelmi szakellátásban nevelkedő gyermek örökbefogadása	369	467	659	682	618	645	853
- ebből: tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek örökbefogadása	8 ²⁵	7	15	12	24	28	33
Örökbefogadásra alkalmas szülők (házaspárok és egyedül örökbe fogadni szándékozók) létszáma	1497	1934	2855	3186	3113	3046	3016

2010-hez képest emelkedett az örökbefogadások száma, melyet a gyermekvédelmi szakellátásban nevelkedő gyermekek örökbefogadásának emelkedése okoz elsősorban. Eddig 2022-ben volt a legmagasabb a megvalósult örökbefogadások száma, mikor 1254 gyermeket fogadtak örökbe, közülük 853 gyermek nevelkedett gyermekvédelmi szakellátásban, ami több mint a kétszerese a 2010. évi adatnak. Továbbá jelentősen nőtt az örökbefogadni szándékozók száma is. 2022-ben az alkalmas örökbefogadásra váró családok száma 3016 volt, ebből 2756 házaspár, és 260 fő egyedül örökbefogadni szándékozó. A gyermekek 98 %-át házaspárok fogadták örökbe.

A KSH gyámhatósági adatgyűjtése kiterjed arra is, hogy miként alakult a tartósan beteg vagy fogyatékos gyermekek örökbefogadása. A fenti adatok szerint ebben is emelkedés tapasztalható, elfogadóbbá váltak az örökbefogadó szülők

A beavatkozás keretében tervezett további, tervezetten az EFOP Plusz forrásból megvalósuló „Elég jó szülő” felhívás.

III.2. A gyermekbántalmazás minden formájának visszaszorítása érdekében támogatni kell a gyermekek gyermekbántalmazás vagy emberkereskedelem áldozatává válását megelőző egyedi és országos programok megvalósítását, beleértve az online zaklatás minden formájával összefüggő bántalmazást, áldozattá válást is, valamint fejleszteni kell a bántalmazott vagy emberkereskedelem áldozatává vált gyermekek támogatását célzó szolgáltatásokat.

Felelős:	Határidő:
gyermekek és az ifjúság védelméért felelős miniszter	2021-től, folyamatos

²² 2020-ban és 2021-ben a Covid világválság hatására csökkent az örökbefogadások száma.

²³ Ld. előző lábjegyzet

²⁴ Forrás: KSH előzetes adatok

²⁵ Csak a fogyatékos gyermekek örökbefogadására vonatkozó adatok

Az EFOP-1.4.2-16 „Integrált térségi gyermekprogramok” és az EFOP 1.4.1-15 „Integrált gyermekprogramok” szakmai támogatása pályázatok szakmai műhelyein belül volt egy a gyermek bántalmazásra és a családon belüli erőszakra fókuszáló programsorozat. A Belügyminisztérium és az Országos Kriminológiai Intézet között együttműködési megállapodás keretében 2020-2021 években 8 járásra kiterjedő online műhelysorozat indult a „Családon belüli erőszak – gyermekbántalmazás és a rendszer válasza” címmel.

A szakmai műhelyek működtetésének célja a gyermekekkel és családjukkal foglalkozó szakemberek tapasztalatcseréje, a tudásbővítés. A szociális, pedagógiai, kulturális és egészségügyi ellátórendszer intézményei közötti együttműködések javítása, így a gyermekek és családjaik számára nyújtott szolgáltatások fejlesztése annak érdekében, hogy érdemben hozzájáruljanak a szegénység és a kirekesztődés újratermelődésének csökkentéséhez.

A programok eredményeként a résztvevők segítséget kaphattak az eseteik megoldásában.

III.3. A gyermekvédelmi szakellátásban elhelyezett gyermekek, fiatal felnőttek társadalmi integrációjának elősegítése érdekében meg kell vizsgálni annak lehetőségét, hogy azok a kistérségek, ahol nagyszámú nevelőszülői vagy gyermekotthoni férőhely működik, és ebből következően a településen élő gyermekek körében a gyermekvédelmi szakellátásban részesülők aránya magas, a köznevelési és egészségügyi feladatellátás központi költségvetési támogatásában külön kompenzációs forrásban részesülhessenek. Ez az adott települési önkormányzatnak nyújtott támogatással, valamint az adott településen működő iskolák többletfeladat-ellátásának kompenzációs célú támogatási lehetőségének megteremtésével érhető el.

Felelős:	Határidő:
gyermekek és az ifjúság védelméért felelős miniszter oktatásért felelős miniszter egészségügyért felelős miniszter	folyamatos

A beavatkozás elnevezése	A nehéz körülmények között végzett nevelő-oktató munkát ellátó pedagógusok számára területi alapon biztosított bérpótlék	
Uniós programoknál azonosító jele	-	
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	folyamatos	
Keretösszege (Mrd Ft)		
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021²⁶	2022
105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet 2. és 3. melléklet – nevelési, oktatási intézményekkel, feladatellátási helyekkel rendelkező kedvezményezett települések száma	987	987

A hatályos jogszabályok értelmében a pedagógusok nehéz körülmények között végzett munkáért járó bérpótlékre jogosultak abban az esetben,

- a) ha olyan óvodai vagy iskolai feladatellátási hely a munkavégzésük helyszíne, amely szerepel a kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló

²⁶ 2021. évi köznevelési statisztika 2022.06.29-i állomány

105/2015. (IV. 23.) Korm. rendeletben foglalt jegyzéken (területi alapú pótlékfolyósítás) vagy

- b) ha a heti munkaidő legalább ötven százalékában képességkibontakoztató, integrációs felkészítés vagy óvodai fejlesztő program keretében a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendeletben meghatározott feladatokat lát el, kivéve, ha ezt kizáró feltételek állnak fenn, vagy ha a hátrányos helyzetű gyermekek, tanulók aránya a feladatellátási helyen nem éri el az öt százalékot.

A nehéz körülmények között végzett nevelő-oktató munkát ellátó pedagógusokat érintő intézkedés célja, hogy differenciált béröszönzéssel elismerhető legyen az a többletteljesítmény, amelyet a pedagógusok a végzettségi szint emelése, a hátrányos helyzetű tanulók eredményes előrehaladása érdekében végeznek. Az intézkedés hozzájárul az oktatás területi különbségeinek kiegyenlítéséhez, a szakember-ellátottság biztosításához.

Az intézkedés megvalósítását segítő további beavatkozások célja a nevelőszülői ellátás területi lefedettségének további növelése, de egyben a korlátozott teherbíró képességű településeken való koncentrációjának megelőzése, illetve az érintett települések kompenzációja.

A védőnői ellátást biztosító szolgáltatót 10 000 Ft-tal magasabb összegű fix díj illeti meg akkor, ha a védőnői körzet kiterjed a külön jogszabályban meghatározott hátrányos helyzetű településre. A hátrányos helyzetű települések nem azonosak azokkal a kistépülésekkel, ahol nagyszámú nevelőszülői vagy gyermekotthoni férőhely működik, és ebből következően a településen élő gyermekek körében a gyermekvédelmi szakellátásban részesülők aránya magas, de a két halmaz között lehet kimutatható korreláció.

III.4. Meg kell vizsgálni annak lehetőségét, hogy a szolgáltatáshiányos településeken, illetve az elmaradott településrészekben javuljon az önkormányzatok által biztosított human közszolgáltatásokhoz való hozzáférés, különös tekintettel a családkról, gyermekekről, fogyatékos személyekről, időskorúakról, szenvedélybetegekről, pszichiátriai betegekről és hajléktalan emberekről gondoskodó szociális alapellátások vonatkozásában. A költségvetési lehetőségeknek megfelelően szükséges a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló és a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényben meghatározott szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása új szolgáltatások megszervezésével, illetve a már működő ellátások infrastrukturális fejlesztésével.

Felelős:	Határidő:
gyermekek és az ifjúság védelméért felelős miniszter szociál- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter területfejlesztés stratégiai tervezéséért felelős miniszter felnőttképzésért felelős miniszter	a TOP Plusz tervidőszak ütemezésének megfelelően, 2021-től, folyamatos

A 2021-ben megjelent TOP Plusz keretében meghirdetett „Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése” című, TOP Plusz-3.3.2-21 azonosító számú, közel 58 Mrd Ft keretösszegű felhívás egyik kiemelt célja a szociális alapszolgáltatások és gyermekjóléti alapellátások elérhetővé tétele a szolgáltatáshiányos településeken élők számára, új szolgáltatások infrastruktúrájának megteremtésével, új férőhelyek kialakításával és már működő ellátások infrastrukturális fejlesztésével. A szociális alapszolgáltatások megerősítése hozzájárul, hogy az ellátást igénybe vevő a lehető legtovább saját lakókörnyezetében maradjon, támogatja a gondozó családtag munkavállalását, fizikális és mentális feltöltődését, valamint az igénybevevő életminőségének javítását, izolációjának csökkentését.

III.5. Azon hátrányos helyzetű embereknek, akik nem rendelkeznek minimális digitális kompetenciával sem, lehetővé kell tenni, hogy a mindennapi élethez, illetve a munkavégzéshez szükséges elemi szintű digitális kompetenciákat el tudják sajátítani.

Felelős:

informatikáért felelős miniszter
társadalmi felzárkózásért felelős miniszter

Határidő:

2022-től folyamatos

A GINOP-3.4.6-17-2017-00001 „Köznevelési és szakképzési intézmények vezetékes és vezetékek nélküli hálózati fejlesztései” elnevezésű projekt Szakképzési Centrum iskolai wifi pillére keretében 440 szakképző intézményében megvalósult az iskolai wifi hálózat kivitelezése, amely kiemelt fontossággal bír a programban részt vevő feladatellátási helyek digitális oktatásban történő részvételében - kiemelten a laborok, műhelyek területén megvalósuló gyakorlati oktatás hatékonyabbá tételében. A feladatellátási helyek az Agrárminisztérium és az Innovációs és Technológiai Minisztérium²⁷ fenntartása alá tartozó Szakképzési Centrumok intézményei és telephelyei.

A projekt Diákháló Program keretén belül valósult meg, amely a Digitális Oktatási Stratégiai (a továbbiakban: DOS) elvárások teljesítését tűzte ki célul. A projekt során a biztonságos wifiszolgáltatás nyújtásához szükséges hálózati eszközök kerültek beszerzésre és telepítésre az intézmények területén, integrálva ezeket a megfelelő biztonsági szolgáltatásokat biztosító menedzsment rendszerbe. Az intézményekben a széleskörűen elérhető wifi technológia alapot szolgáltat az erre épülő pedagógiai tevékenység számára.

A Kormányzati Informatikai Fejlesztési Ügynökség korábban a Sulinet keretében nyújtott infrastruktúra és szolgáltatások üzemeltetésével támogatta az országos szintű digitális fejlesztések célkitűzéseinek megvalósítását. Jelenleg a Diákháló Program megvalósításával segíti a magasabb szintű infrastruktúra létrejöttét.

A DOS fő beavatkozási területei között nevesített digitális infrastruktúra fejlesztési célkitűzésekkel összhangban a projektben érintett intézmények tantermeiben és iskolai könyvtárában valósult meg a wifi lefedettség biztosítása. Ezzel az érintett régiókban megvalósult a korszerű pedagógiai módszerek szerinti tanítási-tanulási folyamat támogatása.

A korszerű informatikai infrastruktúra és vezeték nélküli hálózat biztosítása egyúttal hozzájárul ahhoz, hogy a rendkívüli helyzetekben – mint például a 2020-ban bekövetkezett járványhelyzet miatt – bevezetett tantermen kívüli, digitális munkarendben a köznevelési intézmények számára megfelelő informatikai eszközpark és internetszolgáltatás álljon rendelkezésre a tanulók és a pedagógusok feladatainak támogatásához.

A projekt Szakképzési Centrum wifi pillérének kivitelezési szakasza 2021 augusztusában lezárult. A projekt során 440 feladatellátási hely wifihálózattal történő ellátása valósult meg, jelenleg az üzemeltetési szakasz fut.

A Svájci-Magyar Együttműködési Program keretében tervezett „A digitális terek elérhetőségének és a hátrányos helyzetű csoportok digitális kompetenciájának fejlesztése” program célja, hogy javítsa a hátrányos helyzetű személyek digitális készségeit és az online szolgáltatásokhoz

²⁷ A Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 182/2022. (V. 24.) Korm. rendelet alapján a feladatot 2022. május 25-étől a Kulturális és Innovációs Minisztérium látja el.

való hozzáférést, a hátrányos helyzetű térségekben a társadalmi felzárkózással foglalkozó szervezetek (felzárkózási szolgáltatások) kapacitásának fejlesztését.

A célcsoportok a hátrányos helyzetű személyek és a hátrányos helyzetű térségekben, településeken élő roma felnőttek, valamint roma gyermekek, fiatalok és nők. A program kialakítása a roma szervezetek tapasztalataira és a velük való együttműködésre épül. Földrajzi fókusz: A program legalább 70%-át a gazdaságilag hátrányos helyzetű régiókban kell végrehajtani.

A program tervezetten körülbelül 100 szolgáltató helyen valósul meg, közel 1500 fő képzésével. A beszámoló elkészítésének idején a tervezés folyamata zajlik.

III.6. A gyermekek családban való nevelkedésének elősegítése, illetve a családból történő kiemelésének elkerülése, továbbá a krízishelyzetben lévő családok esetében a család egységének megtartása érdekében szükséges az átmeneti elhelyezést nyújtó családok átmeneti otthona fejlesztése, különösképpen a külső férőhelyek számának növelése.

Felelős:	Határidő:
gyermekek és az ifjúság védelméért felelős miniszter	2021-től folyamatos

A 2021-ben megjelent TOP Plusz keretében meghirdetett TOP Plusz-3.3.2-21 „Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése” című, közel 58 Mrd Ft keretösszegű felhívás egyik kiemelt célja a szociális alapszolgáltatások és gyermekjóléti alapellátások elérhetővé tétele a szolgáltatáshiányos településeken élők számára, új szolgáltatások infrastruktúrájának megteremtésével, új férőhelyek kialakításával és már működő ellátások infrastrukturális fejlesztésével.

Családok átmeneti otthona esetén támogatható a meglévő férőhelyek (külső férőhelyek is) korszerűsítése, férőhelybővítés, új szolgáltatás létrehozása is, valamint eszközbeszerzés. Férőhelybővítés és új szolgáltatás létrehozása esetén, a családok átmeneti otthonához kapcsolódó külső férőhely kialakítása is engedélyezett.

Az emberkereskedelem elleni küzdelem területén az elfogadott nemzeti stratégiához kapcsolódó intézkedési terveknel a 2020-21-es és a 2022-23-as évekre is feladat a kizsákmányolás formájára reagáló segítségnyújtó szolgáltatások, különös tekintettel a családok átmeneti otthonai rendelkezésre álló kapacitásainak bővítése.

A külső férőhelyek létrehozásával kapacitás bővítés valósul meg, segítve a családok átmeneti otthonában élő családok társadalomba történő visszaintegrálódását, önálló életvitelük támogatását és az intézményi létbe való „visszaforgás” csökkentését.

A haza forrású fejlesztésből a 2020-21-es időszakban 285 millió Ft-ból 21 lakásban 106 új külső férőhely jött létre, a 2022-23-as időszakban 250 millió Ft-ból 14 lakásban 59 férőhely létrehozása tervezett.

III.7. A sérülékeny csoportba tartozók, rászorulóknak segítséghez történő hozzájutásának bővítése érdekében javasolt a szolgáltatások nyitvatartási idejének meghosszabbítása és a hétfélig nyitvatartás biztosítása, hogy a szolgáltatás jobban igazodjon az igénybevevők szükségletéhez, igényéhez és a hozzátartozók munkaidejéhez.

Felelős:	Határidő:
szociál- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter	2021-től folyamatos

A tervezetten EFOP Plusz forrásból megvalósuló „Önálló életvitel támogatása” program célja a fogyatékos személyek és idősek családban maradásának támogatása, a család rekreációjának,

munkaerő-piaci helyzetének javítása, a közösségi alapú szolgáltatások fejlesztése, szolgáltatások nyújtott nyitva tartásának támogatása. A szociális és gyermekjóléti szolgáltatások működtetésének korszerűsítése.

Az intézkedés megvalósítása további egyeztetést igényel.

III.8. Erősíteni kell a helyi közösségi tevékenységeket a közterek „közösségi tér funkcióinak” bővítésével, melynek részei a helyi kultúra, hagyományok, illetve egyéb, a helyi közösség által szervezett rendezvények lebonyolítására alkalmas térrészek kialakítása, fejlesztése, kapcsolódó eszközbeszerzések támogatása.

Felelős:	Határidő:
kultúráért felelős miniszter	2021-től folyamatos

A TOP-7.1.1-16 azonosító számú „Kulturális és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése és helyi közösségszervezés a városi helyi fejlesztési stratégiához kapcsolódva” elnevezésű program célul tűzte ki az integrált, közösségközpontú, alulról építkező, helyi partnerségen alapuló városfejlesztési programok, illetve a tartalmas szabadidő-eltöltés lehetőségeinek megteremtését, valamint innovatív, egymással és a környezetükkel együttműködni képes, önmagáért tenni akaró és tenni tudó, kezdeményező közösségek, mindezek által fenntartható települések létrejöttét. Ennek érdekében a helyi akciócsoportok stratégiájára alapozva a támogatást nyert városokban megtörtént a kulturális és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése.

Az intézkedés kapcsolódott az EFOP-4.1.7, EFOP-4.1.8 és EFOP-4.1.9 intézkedésekhez, melyek a közművelődési intézmények és közösségi terek, könyvtárak, muzeális intézmények és levéltárak infrastrukturális fejlesztéseit támogatták: meglévő intézményekben nem formális tanulásra alkalmas terek, műhelyek stb. kialakítását, illetve eszközfejlesztést. (Ezek a projektek 2020 végéig lezárultak.)

A TOP-7.1.1-16 - TOP közösségvezérelt helyi fejlesztések (community-led local development) ERFA típusú - helyi támogatási kérelmek keretében 755 projekt került támogatásra. Többségük 2021-ben, illetve 2022-ben lezárult.

A Magyar Falu Program keretében 2021-ben és 2022-ben is megjelent a Közösségszervezéshez kapcsolódó eszközbeszerzés és közösségszervező bértámogatása című felhívás 1 Mrd Ft, illetve 1,5 Mrd Ft összegben: ötezer fő lakosság szám alatti településeken közösségfejlesztéshez kapcsolódó eszközbeszerzésre, illetve közösségszervező alkalmazására nyújtott lehetőséget.

A fejlesztések által lehetőség adódott olyan közösségi terek kialakítására, melyek – különösen a fejlesztendő településeken – hozzájárulnak a helyi lakosság identitásának erősítéséhez, a közösségi és kulturális programok megvalósításához.

A beavatkozás elnevezése	Magyar Falu Program - Önkormányzati tulajdonban lévő ingatlanok fejlesztése Közösségi terek fejlesztése	
Uniós programoknál azonosító jele		
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2021. február – 2025. február	
Keretösszege (Mrd Ft)	2021. évben: 8 2022. évben: 3,2	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022
Támogatott pályázatok száma (db)	463	151

A beavatkozás elnevezése	Magyar Falu Program - Egyházi közösségi terek fejlesztése	
Uniós programoknál azonosító jele		
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2021. március – 2024. december	
Keretösszege (Mrd Ft)	2021. évben: 5,6 2022. évben: 3,1	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022
Támogatott pályázatok száma (db)	310	162

Az „Önkormányzati tulajdonban lévő ingatlanok fejlesztése” alprogram keretében megvalósuló projektek során a kistelepüléseken működő közösségi célt szolgáló épületek, így például közösségi terek infrastrukturális fejlesztése valósul meg: közösségi terek külső és belső felújítása, korszerűsítése, átalakítása, bővítése, új épület építése.

Az „Egyházi közösségi terek fejlesztése” alprogram keretében hasonló tartalmú projektek megvalósítására pályázhattak a kistelepüléseken működő egyházi szervezetek közösségi tereik megújítására.

A program fejlesztéseinek eredményeként javul a közszolgáltatások színvonala és a településen élők életminősége, valamint vonzóbbá válnak az érintett települések a beköltözők számára, amely hozzájárul a települések demográfiai folyamatainak javulásához.

A beavatkozás elnevezése	TérZene Program	
Uniós programoknál azonosító jele	-	
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2021 – 2022	
Keretösszege (Mrd Ft)	2021. évben: 0,9	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022
koncert	n.r.	9523
előadó	n.r.	63982
helyszín	n.r.	3854

A TérZene Program célja az volt, hogy az 5000 fő feletti települések közül minél több helyszínen felcsendüljön a klasszikus zene. Társadalmi hovatartozástól függetlenül, ingyen, a köztereken lehetővé vált a komolyzenei koncertek látogatása, amely hozzájárult a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok kulturális felzárkóztatásához. A program szociális helyzetétől függetlenül biztosította a komolyzenei koncertek látogatását, amely a kulturális alapellátás elősegítése mellett közösségteremtő erővel is bírt.

A program az előadó-művészeti szervezetek többlétszámú támogatása elnevezésű támogatási konstrukció keretein belül valósult meg. A program megvalósításáért, mint szakmai partner a Filharmonia Magyarország Koncert és Fesztiválszervező Nonprofit Kft. felelt. Az előadó-művészeti szervezetek pályázatot nyújthattak be a Programban való részvétel érdekében, amely keretei között vállalták, hogy 30 alkalommal biztosítják a TérZene Programot.

III.9. Meg kell alapozni a hátrányos helyzetű fiatalok integrációjának elősegítésére, valamint aktivitásuk és társadalmi kohéziójuk növelését szolgáló élménypedagógiai, a fizikai aktivitásra építő programok infrastrukturális hátterét.

Felelős:	Határidő:
gyermekes és az ifjúság védelméért felelős miniszter államháztartásért felelős miniszter	2021-től, folyamatos

A beavatkozás elnevezése	Esélyteremtő programok megvalósítása: A Tábor összeköt – Erzsébet Táborok	
Uniós programoknál azonosító jele	EFOP-1.2.12-17-2017-00006	
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	uniós források tekintetében: 2017.06.01. – 2023.06.30. hazai források vonatkozásában: a végrehajtás folyamatos	
Keretösszege (Mrd Ft)	13,4	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022
Fogyatékossgal élő résztvevők KMR régió	302	166
Fogyatékossgal élő résztvevők kevésbé fejlett régió	1 400	1 578
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű tanulók részvétele a bentlakásos foglalkozásokon KMR régió	497	455
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű tanulók részvétele a bentlakásos foglalkozásokon kevésbé fejlett régió	4 291	6 155

A gyermektáboroztatás a nyári tanítási szünet idején a balatoni táborhelyeken, a Zánkai Erzsébet-táborban és a Fonyódligeti Erzsébet-táborban valósult meg, részben hazai költségvetési forrásból, részben pedig az Európai Unió által finanszírozott projekt keretében a 2021. és 2022. években.

A család- és gyermekjóléti központok és szolgálatok, a Tanodák, valamint a gyermekvédelmi szakellátás intézményeinek feladatai közé tartozik a szabadidő szervezés, illetve, hogy nyaranta olyan táborokat valósítsanak meg, amelyek garantálják a szabadidő hasznos eltöltését, ezáltal támogatassák a hátrányos helyzet visszaszorítását.

Az ellátórendszer szervezeti keretei jellemzően csak helyben történő táboroztatásokra adnak lehetőséget. A helyi szervezésű táborok azonban sok esetben önmagukban nem képesek a hátrányokkal küzdő gyermekeket olyan aktív közösségbe integrálni, amely elősegíti a fejlesztést és a felzárkóztatást. Ezért a hátrányos helyzetű térségekben élő veszélyeztetett fiataloknak olyan lehetőségeket kell biztosítani, melyek kiragadják őket a megszokott közegükből, követhető mintákat mutatnak be, és támogatják felzárkózásukat az oktatásban.

Az Erzsébet-táborok táboroztatási program megvalósítása a társadalmi felzárkózás elősegítésével a köznevelési intézmények és a szociális ellátó rendszer hatékonyságának javításához járul hozzá azzal, hogy a lakóhelytől távol, turisztikailag az ország egyik legmeghatározóbb helyén, a Balaton mellett nyújt lehetőséget élményszerzés útján megvalósuló rekreációra, a szociális kompetenciák fejlődésére, az aktív közösségi életbe való bekapcsolódásra.

A hátrányos helyzetű gyermekek szociális kompetenciáinak fejlesztése terén elengedhetetlen a folyamatosság érvényre juttatása, az integrált környezet megteremtése és olyan inputok biztosítása, mely a saját környezetükön túlmutat. Esélyteremtő, mert a táborozó gyermekek tanévközi fejlesztései folytatódnak a tanítási szünet idején. A családi és a saját közvetlen környezetből eredő minta mellett más alternatívákat is megismernek, így erősödhet az a motiváció, amely a szegénység átöröklődésének folyamatát képes lehet megszakítani.

A balatoni Erzsébet-táborokban a köznevelési intézmények 1-11. évfolyamos tanuló számára hozzáférhetővé vált a hatnapos, ötéjszakás, térítésmentes táborozás lehetősége. A táborozók térítésmentesen napi ötszöri étkezést (a speciális étkezési igények figyelembevételével), szállást és bőséges programkínálatot kapnak a nyári élménytáborokban. A hátránykompenzációs tevékenység része, hogy minden táborozó ún. programcsomagot vehet át érkezést követően, mely könnyíti a családok terheit és egyben közösségformáló erővel bír: az altábori színeknek megfelelő hátizsákot, kulacsot, pólót és napellenzős sapkát tartalmaz a programcsomag.

A nyári programok lehetőséget kínálnak a korszerű informatikai eszközök elérésére, a digitális kompetenciák fejlesztésére, a természettudományos ismeretek, az ön- és társismeret, a környezettudatos magatartás fejlesztésére, a kultúra és a művészetek iránti fogékonyság növelésére. Mind a szociális-, mind a digitális kompetenciafejlesztés, mind a programok keretében megvalósított pályáorientációs tevékenységek hozzájárulhatnak az iskolai lemorzsolódás csökkentéséhez.

Kiemelt figyelmet szentelnek a táborok továbbá az inkluzív tevékenységekre, mind a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, mind a fogyatékossgal élő résztvevők tekintetében, továbbá szemléletformáló programokat, önbizalomfejlesztő, önismereti és érzelmi intelligenciát fejlesztő programokat valósítanak meg. Hangsúlyosak a karitatív tevékenységekre ösztönző, a drog- és alkoholprevenciós programok, az elsősegélynyújtás, valamint az egészséges életmóddal, a fizikai aktivitásra ösztönzéssel és környezettudatos életformával kapcsolatos foglalkozások.

A nyári bentlakás ideje alatt csoportos jelentkezések útján biztosított a részvételi lehetőség az 1-11. évfolyamos tanulók számára, kiemelt figyelemmel a kevésbé fejlett régiókban élő, valamint a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, továbbá a fogyatékossgal élő tanulóakra.

A 2021. és a 2022. évi nyári bentlakásos programok tervezése és szervezése során, a lehető legtöbb hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, valamint rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő és fogyatékossgal élő résztvevő elérése érdekében az Erzsébet Alapítvány megkereste az Emberi Erőforrások Minisztériumát, valamint a Belügyminisztériumot is. Ennek eredményeképpen a 2021. és 2022. években még több hátrányos-, halmozottan hátrányos helyzetű, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményrel rendelkező résztvevőt sikerült elérni.

A 2021. és 2022. évben a nyári Élménytáborok 1-10. turnusaiban nagy létszámban „táborozhatott” a gyermekvédelmi szakellátásban élő gyermekek köre is. A Belügyminisztérium és az Erzsébet Alapítvány együttműködésével minden Tanoda fenntartó szervezet értesült a jelentkezés

lehetőségéről. Mindezek mellett a Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató ellátottjaival, valamint az Arany János Tehetséggondozó Programban résztvevő köznevelési intézmények diákjaival is jelentkezhetnek, mely szintén a hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek táboroztatásban történő részvételét volt hivatott biztosítani. Az Erzsébet Alapítvány együttműködik a Nagycsaládosok Országos Egyesületével, az Egyedülálló Szülők Klubja Alapítvánnyal, a Katolikus Karitással és a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesülettel is, amely szervezetek körében szintén külön toborzási tevékenységet végzett.

III.10. Folytatni kell a hátrányos helyzetű településeken tapasztalható szerhasználat kezelésével és megelőzésével kapcsolatos pilot programot, valamint ki kell kiterjeszteni azt a „Felzárkózó települések” programba bevont további településekre.

Felelős:	Határidő:
kábítószer-megelőzésért és kábítószerügyi koordinációs feladatokért felelős miniszter	folyamatos

A beavatkozás elnevezése	A gyermekvédelmi szakellátásban történő szerhasználat visszaszorítása (pilot projekt)	
Uniós programoknál azonosító jele		
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2020 - 2022.12.31-ig	
Keretösszege (Mrd Ft)	0,1	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022
Gyermekvédelmi intézmény	8	8
Addiktológiai szakember képzése	9	9

A program célja az intézményekben gyermekvédelmi szakellátást nyújtó szakemberek támogatása az addiktológiai jelenségek kezelésével összefüggésben, valamint az ellátott gyermekek addiktológiai jellegű problémáinak enyhítése, az egészségtudatosság növelése.

A 2021-ben megvalósult pilot projekt országosan nyolc gyermekvédelmi intézményt érintett, és az Addiktológiai Konzultánsok Országos Egyesülete által delegált kilenc addiktológiai szakember intenzív jelenlétével valósult meg. Az egyes gyermekvédelmi intézményekben előzetes helyzet-és igényfelmérés mentén, valamint az aktualitásokra reflektálva történt a program megvalósítása. A projekt nagy hangsúlyt fektetett az érzelmi intelligencia és a szociális készségek fejlesztésére, valamint az addiktológiai problémákhoz kapcsolódó megküzdési stratégiák feltárására, korrekciós lehetőségeire. Kiemelendő, hogy a projektben résztvevő gyermekvédelmi intézmények számára akkreditált képzési program is lebonyolításra került addiktológiai témában.

A beavatkozás elnevezése	Szerhasználat visszaszorítása a szegregátumokban	
Uniós programoknál azonosító jele		
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2020 – 2022. 09. 30.	
Keretösszege (Mrd Ft)		
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022
Bevont település (FETE)	31	28
Addiktológiai konzultáns / Segítő szakember	10-12	51

A szerhasználat kezelése és megelőzése, valamint az addiktológiai és segítő szakemberek képzése hozzájárul a hátrányos helyzetű településeken élők egészségmagatartásának pozitív befolyásolásához, a szerhasználatból adódó szövődmények csökkentéséhez, kiküszöböléséhez. A megtett intézkedések hangsúlyos szerepet kapnak az egyén életminőségének javításában is. A hátrányos helyzetű településeken tapasztalható szerhasználat visszaszorítására tett intézkedések kapcsolódnak a FETE) programhoz, mivel azok kiterjesztésre kerültek ezen programra.

Célzottan a szerhasználat szempontjából veszélyeztetett csoportra történt az intézkedési stratégia kidolgozása figyelembe véve a helyi és egyéni sajátosságokat. Az intézkedés következtében a segítségre szoruló életminőségének, egészségi állapotának javulása kapcsán csökkenhet a társadalmi kirekesztés/szegénység mértéke azáltal, hogy az egyének – megfelelő segítségnyújtással – integrálódhatnak a munka világába. Az eredményes prevenció és esetlegesen szükséges további terápiás intézkedések eredményeképpen a romák szociális készségeinek fejlesztése érhető el, ezáltal társadalmi életben történő részvételük növekedhet (például egyéni munkavállalással vagy közmunka programban való részvétellel).

Az Addiktológiai Konzultánsok Országos Egyesülete az Emberi Erőforrások Minisztériuma finanszírozásával, a Belügyminisztérium FETE programjának első évben bevont 31 településén kezdte meg szerhasználat kezelésével és megelőzésével kapcsolatos munkáját 2020-ban.

A program indulásaként 10-12 fő addiktológiai konzultáns felkészítésére került sor 2020. februárban, valamint a felkészülést követően képzési program került lebonyolításra a 28 településen működő FETE programban dolgozó segítő szakemberek (51 fő) számára, azzal a céllal, hogy a résztvevők interaktív módon elsajátítsák a szenvedélybetegségek megértését szolgáló alapfogalmakat. A képzést követően megkezdődött a helyben jelentkező addiktológiai problémákhoz igazított konkrét és célirányos szakmai segítségnyújtás (prevenció és intervenció).

III.11. A társadalmi kohézió erősítése érdekében komplex bűnmegelőzési és reintegrációs programokat kell indítani.

Felelős:	Határidő:
bűncselekmények megelőzéséért felelős miniszter	2021-től folyamatos

A beavatkozás elnevezése	„Zene az kell” projekt	
Uniós programoknál azonosító jele	-	
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2021.01.01.-2023.05.31.	
Keretösszege (Mrd Ft)	2021. évben: 0,01 2022. évben: 0,0056	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022
Programba bevont helyszínek	5	5

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Rendőr-főkapitányság 2014-ben kezdte meg a „Zene az kell, hogy ne vesszünk el, hogy mégse adjuk fel” című pályázatát a Nemzeti Bűnmegelőzési Tanács (a továbbiakban: NBT) támogatásával. Azóta sikeresen, magas szakmai színvonalon, új elemmel bővítve folytatódik a projekt megvalósítása.

Gyermekotthonban élő gyermekek alkotják a projekt célcsoportját. A projekt alapvető célja és várható eredménye, hogy a résztvevő gyermek megtanulhatja a szabadidő hasznos eltöltésének aktív, produktív módját. Ez fontos szocializációs folyamat része és követendő példává válik, nem csak a programokon részt vett gyermekek számára, hanem a közvetlen környezetükben is

pozitív értékeket ad át. A projekt hatására, többek között az intézetekből történő szökések száma – a korábbi projektek alkalmával már tapasztalható volt – is csökkenhet.

A felmérések bizonyították, hogy a zenét tanuló gyermekek (gitár, dob), továbbá más művészeti ágakkal (tánc, ének, kreatív kézművesség) foglalkozó növendékek jobb teljesítményre voltak képesek a tanulási folyamat más területén is. A projektnek nem a professzionális zene-, tánc-, kézművesség megtanítása a célja, hanem annak az élménynek a megismertetése, hogy a közös programok jól képesek szocializálni. A zene elemeinek felhasználásával fejleszthető, befolyásolható többek között a figyelem, az emlékezet, a nonverbális kifejezés, a társas kommunikáció, az indulatok kezelése. A játékoság, az érzelmi többlet könnyen elsajátíthatóvá teszi a kívánt feladatokat.

A beszámolási időszakban Mátészalkán, Tiszadobon, Nyírbogáton, Berkeszen, valamint két új helyszínként Nyírbátorban és Nyírszőlősön található gyermekotthonban tervezték a zene- (hangszer, ének) és táncórák, valamint kreatív kézműves és dráma foglalkozások megtartását.

A beavatkozás elnevezése	„ART-RAVALÓ” projekt	
Uniós programoknál azonosító jele		
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2021.03.01. – 2023.07.31.	
Keretösszege (Mrd Ft)	2021. évben: 0,053 2022. évben: 0,057	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022
Résztevők száma (fő)	15	14

A projekt keretében a Szubjektív Értékek Alapítvány és a Faktor Terminál Egyesület gyermekotthonban nevelkedett és hátrányos helyzetű fiatal felnőtteknek indított D képzési körű, államilag regisztrált művészeti és pályaorientációs felnőttképzést az NBT támogatásával. Az ARTRAVALÓ 4. elnevezésű képzés 2021/22-ben és az ART-RAVALÓ 5. elnevezésű képzés 2022/23-ban a korábbi ART-RAVALÓ projektek továbbfejlesztéseként valósult meg Budapesten.

Elsődleges célja a fiatalok művészeti tevékenységen keresztül történő személyiségfejlesztése, mely hosszabb távon a társadalmi beilleszkedést, és a munkavállalást segíti elő, valamint preventív hatást ér el a bűnelkövetővé és/vagy áldozattá válással szemben.

A kilenc hónapig tartó művészeti képzés első 6 hónapjában tizenöt 18 és 24 év közötti fiatal napi szinten vesz részt színházművészeti foglalkozásokon, melyet egy komplex egyéni életvezetési- és pályaorientációs segítségnyújtás egészít ki szintén 9 hónapig intenzív formában, majd további 5 hónapon keresztül egyéni kíséréssel.

A projekt második szakaszában a résztvevők szakmai tapasztalatot szerezhetnek, melynek elősegítésében és megvalósulásában szintén szakemberek segítik őket. Mindezek mellett a fiataloknak lehetőségük van egy további tanfolyamon részt venniük, ami lehet számítástechnikai vagy nyelvtanfolyam, illetve vezetői engedély megszerzését segítő képzés, de egyéni igényektől függően lehet más, a pályaorientációs alkalmakon felállított munkaerőpiaci célokkal szoros összefüggésben álló választott képzés is. A projektben való részvétel ingyenes.

Vidéki résztvevőknek szállást és teljes ellátást biztosít. Budapesti résztvevőnek, amennyiben lakhatása és ellátása megoldott, ebédet biztosít. A felnőttképzésben való részvétel az utógondozási ellátásra való jogosultságot biztosítja.

Az eddig lefolytatott ART-RAVALÓ projektek nagy hatékonysággal állították oktatási és munkavégzési pályára a résztvevőket. Közülük többen önkéntes segítőként és mentorként is támogatják az újabb projektidőszakok résztvevőit.

A kialakult pandémiás helyzetben a résztvevők nem tudtak személyesen találkozni, ezért a fiatalok otthon vettek fel mobiltelefonnal filmrészleteket és egy rádiójátékhoz hasonló produkció valósították meg az ART-RAVALÓ 4. projekt során. A koronavírus okozta nehézségek ellenére a nyár folyamán minden résztvevő sikeresen folytatta a személyes jelenlétet igénylő program-elemeket.

A beavatkozás elnevezése	Félutas Lakás Komplex Reintegrációs Program	
Uniós programoknál azonosító jele	-	
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2020.05.16.-2023.03.31.	
Keretösszege (Mrd Ft)	2021. évben: 0,026 2022. évben: 0,025	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022
Résztvevők száma (fő)	10	11

A Váltó-sáv Alapítvány (a továbbiakban: VSA) fogvatartottak és szabadultak társadalmi és munkaerő-piaci (re)integrációjával foglalkozó, országosan működő, civil, professzionális segítő szervezet. A VSA 2010-2016 között már működtetett ún. Félutas Lakás programot, fogvatartásból szabadultak számára, pályázati forrásokból. Az NBT támogatásával 2019. december 1-től, egy budapesti lakásban újra tudták indítani ezt a szolgáltatást.

Az NBT által támogatott és a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokságával szoros együttműködésben kialakított, működtetett ún. „Félutas Ház” program alapvető célja, hogy a lakhatás körülményeinek átmeneti megteremtésével és az egyéni kompetenciák fejlesztését támogató szociális szolgáltatásokkal segítse a szabadult fogvatartottak társadalomba történő visszailleszkedését, valamint a bűnisméltés megelőzését.

A VSA által működtetett Félutas Lakásban a bevontak közel 60 %-ának hamar sikerült munkaviszonyt létesítenie. Országos toborzási mechanizmust tudtak kialakítani a büntetés-végrehajtási intézetekben. Aktív együttműködés alakult ki a pártfogó felügyelők és a VSA között. Kihívást jelent, hogy a szelekció során a szakmai irányelvek érvényesüljenek, mivel a Félutas Ház nem a hajléktalan ellátás részét képezi. Az egyéni motiváció, mentális állapot és kognitív képességek, a házirend betartása mind-mind meghatározó.

A Félutas Lakás Komplex Reintegrációs Program folyamatosan működik, szakmailag hiánypótló mind a célcsoporttagok, mind pedig a szakemberek szerint. Rengeteg tapasztalatot halmoztak fel, kialakították a működési struktúrát, szakmai-szervezeti struktúrát, szakmai tartalmat, ami megfelelőnek bizonyul a célcsoport ellátására.

Megkezdték a hálózatosodást, a Magyar Máltai Szeretetszolgálattal együttműködési megállapodás született egy veszprémi Félutas Ház működtetéséhez. A budapesti Félutas Ház pozitív működési tapasztalatai inspirálták a büntetés-végrehajtást arra, hogy kialakítsa a saját félutas házat, amely 2022. január 1-jétől nyílt meg Szegeden. Ennek létrehozása is jól szemlélteti a bűnmegelőzésben részt vevők közötti együttműködés fontosságát.

III.12. Az iskola-egészségügy és a védőnői szolgálat prevenciós munkájának megerősítésén belül szükséges a teljes körű iskolai egészségfejlesztés továbbfejlesztése, gyakorlati megvalósulásának elősegítése, különösen a hátrányos helyzetű településeken. Szükséges a függőségek komplex megelőzése - beleértve a digitális függőségeket is - a szociális kompetencia és készségek fejlesztésével, iskolán kívüli színtereket és családokat is bevonva, különös tekintettel a hátrányos helyzetű célcsoportra.

Felelős:	Határidő:
szociál- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter oktatásért felelős miniszter egészségügyért felelős miniszter	2021-től folyamatos

A gyermekek mentális egészségének javítása, illetve a szenvedélybetegségek megelőzése, valamint a velük foglalkozó pedagógusok támogatása érdekében, többek között az alábbi programok megvalósítására került sor 2020-tól kezdődően: a Magyar Diáksport Szövetség bevonásával és a köznevelésért felelős szakterülettel szoros együttműködésben komplex megelőzési program indult útjára iskolai szinten, 300 millió Ft költségvetési támogatás mellett. A program elsődleges célja, a szenvedélybetegségek megelőzése, a gyermekek mentális egészségének javítása és ehhez a pedagógusok mentálhigiénés és szakmai támogatása.

Ezen program keretében prevenciós programok jelentek meg az alábbi részelemekkel:

- a. Teljeskörű iskolai egészségfejlesztés: 2012 óta folyamatos a teljes körű iskolai egészségfejlesztés és a függőségek visszaszorítását célzó iskolai programok hazai megvalósítása: rendszeres helyzetelemzések, igényfelmérések alapján az iskolák infrastruktúrájának, eszközparkjának fejlesztésével iskolai egészségfejlesztési programok megvalósítása zajlik: mindennapos testnevelés bevezetése, tanuszodák, tornatermek és tantermek építése. Továbbá, az intézkedések a lelki egészség előmozdítását és a függőségek visszaszorítását célzó iskolai programok megvalósítását célozta.
- b. „Van kihez fordulnod” pilot alprogram azoknak a pedagógusoknak a munkáját igyekezett segíteni, akik nem érzik magukat eléggé felkészültnek egy magatartási problémával összefüggő pedagógiai helyzet megoldására.
- c. Mozgásos programok és nyári tábor életmód panelekkel (kifejezetten hátrányos helyzetűek részére).

A Magyar Diáksport Szövetség által megvalósított alprogram a 6-20 éves diákok fizikai aktivitási lehetőségeinek biztosítására irányul. A program ideje alatt olyan mozgás alapú diáksport fesztiválok, események szervezése a cél, amelyek nemcsak iskolai, hanem jellemzően, iskolán kívüli helyszínen kerülnek lebonyolításra.

Egészségfejlesztő programok az Erzsébet táborokban

Az Erzsébet a Kárpát-medencei Gyermekéért Alapítvány működtetésében a nyári időszakban 10 héten át, hetente több ezer gyermek részvételével kerültek lebonyolításra Erzsébet-táborok. A Magyar Diáksport Szövetség 2019 után, 2021-ben is kitelepüléseivel, mozgásos programjaival, sportos aktivitásokkal vett részt a tábor résztvevői által szervezett tematikus napokon. A 2021. évben a zánkai táborban mind a 10 turnus időpontjában, 2021. június 22 - 2021. augusztus 24. között heti egyszer a Magyar Diáksport Szövetség egy diáksport kitelepüléssel, ún. Sport Zóna kialakításával volt jelen és mozgatta meg a résztvevőket. A kitelepülés célja az egészséges életmódra nevelés, mindennapi mozgás népszerűsítése, a sport/élmény nyújtása a résztvevőknek, valamint a Diákolimpia® program bemutatása volt.

Vállalt indikátor: 2022. augusztus 31-ig legalább 1 350 tanuló táboroztatása Életmód program-tematikájú napközis táborban. 10 alkalommal megvalósításra kerülő, teljes körű egészségfejlesztés tematikájú kitelepülés a zánkai Erzsébet-táborban.

Mentálhigiénés Alapképzés Pedagógusoknak (a továbbiakban: MAP)

Az alprogram a pedagógusok módszertani ismereteinek, problémamegoldó stratégiáinak bővítését célozza meg egy akkreditált továbbképzésen keresztül. Az Oktatási Hivatal által alapított MAP 30 órás akkreditált pedagógus továbbképzés célja a pedagógusok mentálhigiénés szemléletmódjának megalapozása, amely által fejlődnek a problémakezeléshez szükséges személyes és hivatásbéli készségeik és képességeik.

A MAP alprogramban összesen 48 képzés valósult meg, 729 fő szerzett tanúsítványt, amellyel a vállalt indikátor közel kétszerese került teljesítésre. A képzések jelentős része tantestületi képzés volt, ezáltal további hozzáadott értéke volt az intézménynek, a tantestületek és természetesen a pedagógusok számára. A képzést követő elégedettségi kérdőív összesített elégedettségi átlaga meghaladta a 98%-ot.

A végrehajtott és a továbbiakban tervezett intézkedések az egészségügyi, illetve szociális ágazat együttműködésében kiemelten kezeli a romák társadalomba történő minél hatékonyabb integrálását.

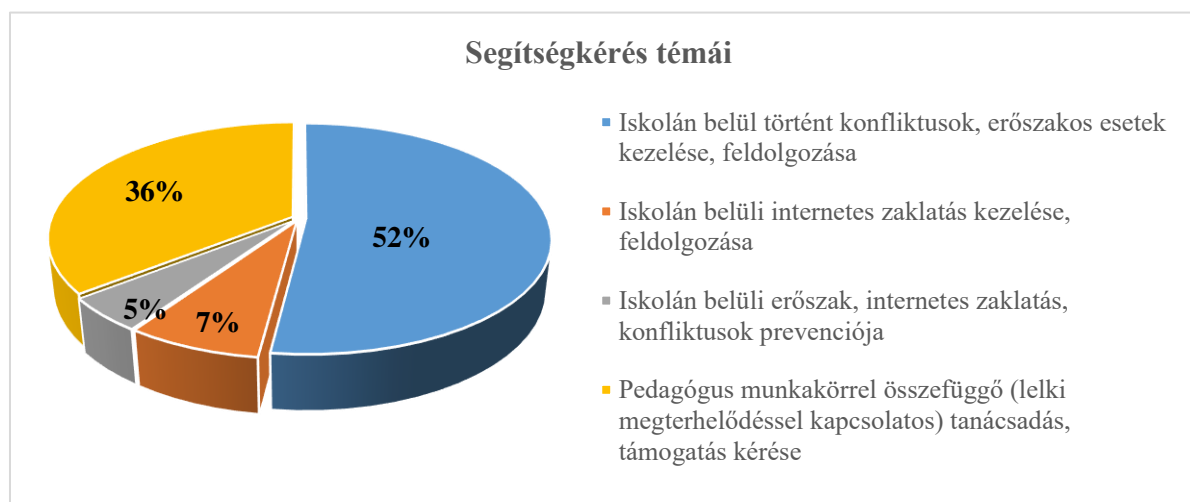
„Van kihez fordulnod” pilot

Folyamatosan biztosítva volt a honlapon kialakított Tudástár felület és adatbázis, illetve az online segítő hálózat (mentálhigiénikus, pszichológus szakemberek) és a szupervizorok.

Online segítségnyújtásban 202 új felhasználói regisztráció történt, 41 eset jött létre. Iskolai, helyszíni segítségnyújtásra összesen 10 db különböző helyszínen (intézményenként több alkalommal) került sor. A <https://vkf.hu/tudastar> weboldalon elérhető tudástárba az iskolai erőszak és agresszió témakörében összegyűjtött közel 100 szakmai anyag került feltöltésre.

Pedagógusokat támogató hálózat kialakítása

2021. május 3. és 2022. június 30. között összesen 136 online mentálhigiénés tanácsadás valósult meg. Az esetek több, mint 50%-ában a pedagógusok „Iskolán belül történt konfliktusok, erőszakos esetek kezelése, feldolgozása” témakörben kértek a „Van kihez fordulnod!” alprogram szakembereitől segítséget.

A megkezdett esetek 81%-a lezárult, 19%-a folyamatban van. A segítők munkáját a segítségkérők egy négyfokú skálán értékelték. Az elégedettség átlag értéke 3,92 volt, mely érték a program sikerességéről és a kiválasztott segítők megfelelő szakmai kompetenciájáról tesz tanúbizonyságot.

A Teljeskörű Iskolai Egészségfejlesztés (TIE) támogatása prevenciós programok megvalósításával

Elkészült és kiértékelésre került a reprezentatív telefonos kérdőíves felmérés (mely során 1 000 iskola került megkeresésre és 700 kitöltött kérdőív került feldolgozásra). A felmérés az intézményekben az egészségfejlesztéssel kapcsolatos problémákra, nehézségekre és az ezzel kapcsolatos igényekre fókuszált. A kérdőívek kiértékelésének eredménye alapul szolgált a prevenciós programok célzott (az adott intézmények igényeinek, szükségleteinek megfelelő) megvalósításához.

2021. áprilisa és júniusa között 17 prevenciós szervezet közreműködésével 27 bevont iskolában összesen 1 074 prevenciós esemény került megvalósításra az alábbi témákban:

- a. drogprevenció (11),
- b. komplex program (4),
- c. iskolai kompetenciafejlesztés (1),
- d. lelki egészség (1)

A prevenciós események közül 717 online, 357 személyes jelenléttel zajlott. Ezáltal a vállalt indikátor, a legalább 250 prevenciós esemény megvalósítása többszörösen teljesítésre került olyan szervezetek bevonásával, amelyek programjai rendelkeznek a Nemzeti Népegészségügyi Központ által kiadott szakmai ajánlással.

A 2021/2022-es tanév kezdetétől nem volt lehetőség a prevenciós programok iskolai megvalósítására, ezért szükségessé vált a szakmai program áttekintése és újratervezése.

Új programelemek:

- a. Szakképző iskolai pilot program:

Szenvedélybetegségek prevencióját célzó pilot jellegű mozgásprogramok 7 iskola bevonásával, a szenvedélybetegségek visszaszorítása potenciálisan veszélyeztetett középiskolai (NSZFH fenntartású szakképző iskola, technikum) tanulók körében alternatív mozgásprogramok felkínálása által, mentor pedagógusok segítségével.

- b. Gyermekvédelmi intézményekben a szenvedélybetegségek prevencióját célzó pilot mozgásos programok kidolgozása és megvalósítása:

A program keretein belül az adott intézmény helyi jellegzetességeinek feltérképezését követően, annak igényeire és lehetőségeire reagálva olyan komplex prevenciós programok kerültek kidolgozásra, mint például:

- rendszeresen megvalósuló, kooperativitást igénylő sportprogramok (sportfesztivál),
- a közösségben történő mozgás pozitív hatásait erősítő aktivitások (pl. táncfoglalkozások),
- újszerű mozgásformák megismerésével mozgásra ösztönző sportprogramok (lábtoll-labda bemutató)
- terápiás jellegű aktivitások (pl. lovas foglalkozás).

A programok célja az volt, hogy a szabadidő hasznos eltöltéséhez nyújtsunk alternatívát a gyermekotthonban élő tanulók számára.

c. Prevenációs tartalmú, elsősorban középiskolásokat célzó kommunikációs (social media) kampány megvalósítása:

Elsősorban a középiskolások, 14-18 éves korosztály részére kidolgozásra kerülő figyelemfelhívó, a káros szenvedélyekkel kapcsolatos prevenációs tartalmú kommunikációs (social media) kampány került megvalósításra. Az alprojekt új programjaiban vállalt indikátorok teljesítésre kerültek, 14 intézmény bevonásával a szenvedélybetegségek prevencióját célzó pilot jellegű mozgásprogramokba szakképző iskolákban.

2022. január 1. – 2022. június 30. között négy gyermekvédelmi intézményben kerültek megvalósításra mozgásos programok

d. Mozcásos programok:

115 iskolai mozgást népszerűsítő program került megvalósításra

- 2021. szeptember 19-én, vasárnap az Open Streets Day eseményen több mint 1 000 résztvevő mozgott együtt, 10.00 – 18.00 óra között a Városligeti Sportcentrumban, mely során minden korosztály számára többféle sport programmal népszerűsítették a mozgást.
- 2021. szeptember 24-én, pénteken a Magyar Diáksport Napjához (ami az Európai Diáksport Napja is) 1 614 iskola (új rekord) csatlakozott és minimum 120 perces mozgás- és sportprogramot szervezett a tanulóinak.

A Magyar Diáksport Szövetség az elmúlt három évben sikerrel valósított meg az egészségügyért felelős szakterület támogatásával rövidebb időszakot átölelő és egész tanéven át tartó mozgás programokat. 2021 során 50 eseményt sikerült megvalósítani, amelyek a bevont iskolák infrastruktúrájához, helyi körülményeihez igazodtak. A mozgásos alprogram keretében iskolai szinten 2021-ben összesen 115 iskolai mozgást népszerűsítő program került megvalósításra. 2021 szeptemberében a Magyar Diáksport Napjához (Európai Diáksport Napja) 1614 iskola csatlakozott és 120 perces mozgás- és sportprogramot szervezett a tanulóinak.

A jelenleg is futó program megvalósítási időszaka 2023. június 30-ig folyamatban van.

A Belügyminisztérium Dohányzás Fókuszpontja a 2021-ben és 2022-ben is folytatta, a rázokás megelőzésére irányuló tevékenységeinek részeként a komplex (óvodai és iskolai) dohányzásmegelőzési programok eszköztárának fejlesztését, valamint országos terjesztését a megyei kormányhivatalok és egészségfejlesztési irodák közreműködésével. A programot az Országos Korányi Pulmonológiai Intézet koordinálja. A program célja a dohányzó és a passzív dohányzásnak kitett fiatalok arányának további csökkentése, Az óvodai és iskolai megelőzési eszközök egy komplex, interaktív dohányzás megelőzési program részei.

2022-ig 785 hazai óvoda és 310 határon túli óvoda került bevonásra az óvodai dohányzás megelőzési programba. A prevenációs eszközök (demonstrációs bábu és hordozható érintőképernyős számítógép) kölcsönzése a megelőzes.cikiacigi.hu online felületen valósul meg 2019 óta, a hazai óvodák és iskolák részvételével.

Az intézmények számára 2022/2023 során a program megvalósítását és honlap kezelését segítő e-learning tananyagok kerültek kifejlesztésre²⁸, amelyek valamennyi hazai oktatási-nevelési intézmény számára térítésmentesen elérhetőek.

²⁸ <http://elearning.dohanyzasvisszaszoritasa.hu>

2021-2022. között 226 fő kapott felkészítést dohányzásról való leszokást támogató tevékenység végzésére. Az Országos Dohányzás Leszokást Támogató Módszertani Központ 2020-2022 közötti továbbképzési tevékenysége révén országszerte 102 egészségfejlesztési irodában elérhető a leszokást támogató tanácsadás.

III.13. Prevenációs célú kampányok és foglalkozások szervezése az emberkereskedelem potenciális áldozatait, különösen a gyermekek, fiatal felnőttek felvilágosítása és tájékoztatása érdekében. A célt több, a gyakorlatban már bevált módon el lehet érni, mint például a közösségimédia-felületek bevonásával vagy drámapedagógiai eszközök alkalmazásával.

Felelős:	Határidő:
rendészetért felelős miniszter	2021-től folyamatos

A beavatkozás elnevezése	Ne hagyd, ne tedd! – emberkereskedelem elleni kampány	
Uniós programoknál azonosító jele	BBA-5.1.6/10-2019-00001	
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2020. december 1. – 2023. március 31.	
Keretösszege (Mrd Ft)	0,1	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022
12-18 éves korosztály, ill. a velük foglalkozó pedagógusok elérése (fő)	1195	2103

A beavatkozás elnevezése	„Kiálllok érted!” színdarab és drámafoglalkozás	
Uniós programoknál azonosító jele	-	
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2015-től folyamatos	
Keretösszege (Mrd Ft)	0,004	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022
Gyermekvédelmi szakellátásban élő kiskorúak, nevelőik, rendőrök elérése (fő)	5000 (becsült adat)	5433

Az emberkereskedelem áldozatává válás szempontjából különösen veszélyeztetett csoportnak tekintettek a hátrányos helyzetű fiatalok, a mélyszegénységben élők, illetve a roma közösség. Az emberkereskedelem elleni küzdelem tehát nem ragadható ki a társadalmi felzárkóztatás szélesebb kontextusából – erre tekintettel a 2020-2023 közötti időszakra szóló emberkereskedelem elleni nemzeti stratégia egyes intézkedései célzottan az MNTFS 2030 prioritásait igyekeznek támogatni.

Az Európai Unió Belső Biztonsági Alapjából – a Belügyminisztérium által biztosított hazai társfinanszírozással – a Nemzetközi Migrációs Szervezet (IOM) magyarországi irodája 2020-2023 között megvalósítja a „Ne hagyd, ne tedd! – emberkereskedelem elleni kampány” című projektet. Ennek részeként a közoktatásban és a gyermekvédelmi intézményekben figyelemfelhívó, tudatosságnövelő foglalkozások kerültek megtartásra, melyek lefedték az ország valamennyi megyéjét és a fővárost. Az iskolalátogatás rendhagyó osztályfőnöki órákat jelentett, a

gyermekotthonokban pedig drámafoglalkozásokra került sor. 2020-2022 között 1583 kiskorút (oktatási intézmények diákjai, gyermekotthonok lakói) és 520 felnőttet (pedagógusok, nevelők, iskolapszichológusok, stb.), összesen 2103 főt értek el.

A projekt másik fő tevékenysége a 2022 decemberében indított országos médiakampány, mely elsődlegesen a sérülékeny csoportokat igyekszik megszólítani, ugyanakkor – Magyarországon először – figyelmet fordított a keresleti oldal, azaz az áldozatok által nyújtott szolgáltatások igénybe vevőinek elérésére is. Ez utóbbira utal a kampány szlogenje, az „olvass a sorsok között” és az áldozatok kiszolgáltatottságát jelképező marionett bábuk használata is a kampányanyagokon.²⁹

Az Országos Rendőr-főkapitányság szervezésében továbbfolytatódott a „Kiállok érted” előadássorozat, amely a gyermekotthonokban nevelkedő, prostitúcióban érintett lányok sorsát és a környezetük reakcióit tárja elénk. A bemutató után a fiatalok drámafoglalkozáson vesznek részt, ami lehetőséget biztosít a látottak megbeszélésére, a szexuális kizsákmányolás veszélyeinek megismerésére, míg a nevelők számára kerekasztal-beszélgetést szerveznek. A programot 2021-ben átdolgozták a rendőri állomány szemléletformálása érdekében is, amelynek célja hosszabb távon a prostitúció elleni hatósági fellépés javítása.

III.14. Az emberkereskedelem veszélyének kitett felnőtteket célzó tájékoztató kampány a megelőzés lehetőségeiről, illetve áldozattá válásuk esetén a segítségkérés módjairól.

Felelős:	Határidő:
családpolitikáért felelős miniszter áldozatsegítésért felelős miniszter	2021-től folyamatos

Az emberkereskedelem áldozatai körében a romák egyértelműen felülreprezentáltak. Az emberkereskedelem egyik közvetlen következménye az áldozatok anyagi kiszolgáltatottsága. Azáltal, hogy az intézkedés révén csökken az áldozattá válók száma, illetve áldozattá válás esetén a segítő szolgáltatások igénybevételével lehetőség van az áldozati létből való kilépésre, csökken a roma lakosság szegénységét illetően az egyik kockázat.

Az intézkedés megvalósulását biztosító tevékenységeket is tartalmaz az EFOP Plusz forrásból tervezett „NEM a kapcsolati erőszakra és emberkereskedelemre!” című kiemelt projekt.

A konstrukció szakmai koncepciója a beszámolási időszakban elkészült.

²⁹ A kampány egyes tartalmainak elérése:

- <https://nehagyd.hu/>
- <https://www.youtube.com/@nehagyd1652>

IV. Foglalkoztatás, munkavállalás, felnőttképzés, szociális gazdaság

IV.1. A roma nők munkaerőpiaci helyzetének javítására, társadalmi megbecsülésének erősítésére folytatni kell a roma nőket célzó foglalkoztatási programokat. A foglalkoztatási területek kiválasztásánál előnyben kell részesíteni azokat a szektorokat, amelyekben a roma nők foglalkoztatása jelentős társadalmi igényeket szolgál ki, és a munkavégzés nyomán a közösség megbecsülését eredményezi.

Felelős:	Határidő:
társadalmi felzárkózásért felelős miniszter	az EFOP Plusz tervidőszak ütemezésének megfelelően, folyamatos

A beavatkozás elnevezése	Nő az esély-képzés és foglalkoztatás	
Uniós programoknál azonosító jele	EFOP-1.1.2-16	
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2016.11.01. – 2023.05.31.	
Keretösszege (Mrd Ft)	8,6	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke³⁰	
	2021	2022
Támogatott foglalkoztatásban résztvevő személyek száma	1109	1109
A képzésben résztvevő személyek száma	1428	1428
A képzést sikeresen befejező személyek száma	1220	1220
A munkaerőpiaci integráló programokba bevont hátrányos helyzetű személyek száma	1796	1825
A program elhagyását követően a munkaerőpiacra, vagy munkaerő-piaci programba belépők száma	983	983

A „Nő az esély-képzés és foglalkoztatás” elnevezésű, EFOP-1.1.2-16 azonosító számú kiemelt program a TÁMOP-5.3.1.B-1-11/1 program folytatásaként 2016-ban indult, innovációja, hogy nem képzés, majd utána foglalkoztatás, hanem foglalkoztatásba ágyazott képzés történik (gyermek-és ifjúsági felügyelő, valamint szociális gondozó és ápoló). A konstrukció tükörprojektje a VEKOP-7.1.1-16 Nő az esély- képzés és foglalkoztatás program, amely Pest megyében valósul meg.

A konstrukciók célja a munkaerő-piacon leginkább hátrányos helyzetűnek számító, alacsony iskolai végzettséggel rendelkező roma nők/romák foglalkoztatása a közszolgáltatásokban (kiemelten a szociális területen), a munkakör betöltéséhez szükséges képzés egyidejű megszerzésével. Célja továbbá a társadalmi előítéllettel és munkaerő-piaci diszkriminációval küzdő munkanélküli romák, kiemelten a roma nők társadalmi befogadásának és foglalkoztatásának javítása.

A konstrukció a roma önazonosságukat vállaló személyek foglalkoztatásán keresztül enyhíti a szociális területen jelentkező munkaerőhiányt, ezzel javítja a közszolgáltatást végző intézmények szolgáltatásainak minőségét is, másrészt elősegíti az együttműködő közszolgáltatási intézmények kialakítását. A periférikus környezetben élő roma emberek sok esetben nem jutnak

³⁰ A jelentés készítésekor az IH által még nem véglegesített adatok.

hozzá az alapvető szociális és gyermekjóléti alap- és szakellátásokhoz, illetve információ hiány miatt kevésbé veszik igénybe ezeket. A program roma szakemberek bevonásával hozzájárul az elmaradott településrészekben élők szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek és a szolgáltatások célzottságának javításához.

A közszolgáltatásban történő foglalkoztatásba ágyazott képzésen keresztül a konstrukció hozzájárul a romaellenességgel és diszkriminációval szembeni küzdelemhez, a szegénység és társadalmi kirekesztésben élők számának csökkentéséhez, valamint a romák társadalmi részvételének növeléséhez.

A program az indikátorait túlteljesítette, valamint a 36 hónapos program elhagyása után a résztvevők 81%-a továbbra is az elsődleges munkaerőpiacon helyezkedett el vagy maradt foglalkoztatásban.

2023. január 31-ig az EFOP-1.1.2-16 projektben a képzésben részt vettek közül végzettséget szerzők száma 1220 fő. A 79 hónapos projekt lejártát követően mind a 66 helyszínen megtörtént a projektzárás, mely 102 fő célcsoporttagot érint. A Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság fenntartásába tartozó szociális intézményekben 735 fő szociális gondozó és ápoló szakirányú végzettséggel rendelkező célcsoporttagot határozatlan idejű kinevezéssel foglalkoztattak tovább, 55 fő pedig más munkáltatónál helyezkedett el.

A VEKOP-7.1.1-16 azonosító jelű felhívás Budapesten és Pest megyében valósul meg, összesen 250 millió Ft forrással került meghirdetésre. A program megvalósítója a TEF. A konstrukcióban 60 fő vesz részt, amelyből 40 fő képzésben és foglalkoztatásban tud részt venni, 20 fő képzésben. A Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság fenntartásába tartozó szociális intézményekben kerülnek foglalkoztatásra a célcsoporttagok, szociális gondozó és ápoló, valamint gyermek és ifjúsági felügyelő szakirányban. A projektben összesen 50 fő szerzett OKJ bizonyítványt. 2023. január 31-ig a projekt lejártát követően 12 helyszínen megtörtént a projektzárás, mely 38 fő célcsoporttagot érint. A Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság fenntartásába tartozó szociális intézményekben és az önkormányzati fenntartású intézményekben 18 fő szociális gondozó és ápoló szakirányú végzettséggel rendelkező és 8 fő gyermek és ifjúság felügyelő szakirányú végzettséggel rendelkező célcsoporttagot határozatlan idejű kinevezéssel foglalkoztattak tovább, 3 fő pedig más munkáltatónál helyezkedett el.

IV.2. Folytatni kell a vidéki környezetben élő, hátrányos helyzetű családok felzárkózását és megélhetését támogató mezőgazdasági jellegű programokat.

Felelős:	Határidő:
társadalmi felzárkózásért felelős miniszter	2021-től folyamatos
közfoglalkoztatásért felelős miniszter	

A beavatkozás elnevezése	Családi Portaprogram - Szociális földprogram 2021	
	Családi Portaprogram - Szociális földprogram 2022	
Uniós programoknál azonosító jele		
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2021. március 1. – 2022. június 30. 2022. március 1. – 2023. június 30.	
Keretösszege (Mrd Ft)	évente: 0,24	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022

Nyertes szervezetek száma	164	158
Bevont családok száma	6554	6500

A Családi Portaprogram - Szociális földprogram 30 éves múlttal rendelkező kiemelt szociálpolitikai eszközként hangsúlyos társadalmi felzárkózást segítő program, melynek fő célja a szociálisan hátrányos helyzetű emberek megélhetésének elősegítése, életminőségük javítása, önálló egzisztenciateremtési esélyeinek növelése. A programhoz minden évben országsszerte csatlakoznak azok a települési önkormányzatok, roma nemzetiségi önkormányzatok, civil szervezetek, egyházi szervezetek, melyek elkötelezettek a vidéki élet fellendítésében, a helyi természetesi kultúra és közösségi aktivitás megőrzésében és fokozásában. A programok kezdetektől széles partnerségben, a helyi erők összefogásával bonyolódnak. Fő célkitűzése a vidéki élet élhetőbbé tétele, a falukép javítása a rendezett és művelt családi porták által, valamint a programban résztvevő családok önálló képességének fokozása. Lehetőséget biztosít a település egésze javát szolgáló közösségi akciók lebonyolítására is, mely által a település lakosainak bizalmát és támogatását is magáénak tudhatja a program. Évente mintegy 150-160 település érintett és érdekelt különböző szervezetek útján a megvalósításában, évente megközelítőleg 6500 a program által elért hátrányos helyzetű család száma.

A beavatkozás elnevezése	Közfoglalkoztatási járási startmunka minta-program mezőgazdasági programeleme
Uniós programoknál azonosító jele	
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2021. 03. 01. – 2023. 02. 28.
Keretösszege (Mrd Ft)	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
	2022
mintaprogram indulása (db)	870
foglalkoztatottak átlagléttszáma (fő)	13 688

A közfoglalkoztatási rendszer keretein belül indított programok lehetővé teszik a vidéki környezetben élő, hátrányos helyzetű családok, álláskereső felzárkóztatásának és biztos megélhetésének elősegítését a vidéki mezőgazdasági környezet adta lehetőségek kihasználásával. A közfoglalkoztatási program eredményeként az önkormányzat kezelésében lévő földek, valamint a magántulajdonban álló megműveletlen földterületek tervszerű, fenntartható mezőgazdasági hasznosítása, az állattartás és -tenyésztés feltételeinek biztosítása, ezáltal a helyben előállított minőségi élelmiszerekhez történő hozzájutás válik elérhetővé. Ezen túlmenően a közfoglalkoztatott szempontjából biztosítottá válik a helyben történő munkavégzés lehetősége, erősödik a közösséghez tartozás érzése és az önbecsülés, fejlődik a munkára való képesség, lehetőség nyílik új készségek/képességek/ismeretek elsajátítására, javul az együttműködésre való készség és amennyiben lehetőség nyílik rá, hosszabb távon megnő a nyílt munkaerőpiacon történő elhelyezkedés esélye.

A közfoglalkoztatás jelentős szerepet tölt be a vidéki települések fekvéséből, gazdasági és infrastrukturális elmaradottságából, korlátozott munkaerőpiaci elhelyezkedést nyújtó lehetőségeiből, valamint az álláskereső eltérő egyéni kompetenciáiból fakadó hátrányok leküzdésének elősegítésében. Fontos kiemelni, hogy ezeken a hátrányos helyzetű településeken jelentős azok aránya, akik a családi kötelezettségekre tekintettel (gyermek, idős, beteg családtag ellátása és gondozása) a lakóhelyükön keresnek munkalehetőséget. A közfoglalkoztatás helyben történő foglalkoztatást biztosít, és ezáltal a megélhetéshez szükséges rendszeres jövedelmet nyújt, mind ösztársadalmi, mind egyéni szinten értéket teremt.

A közfoglalkoztatási rendszer a hátrányos helyzetű településeket és térségeket célzó, ezek infrastrukturális, gazdasági és munkaerőpiaci szempontból történő felzárkóztatására irányuló foglalkoztatáspolitikai eszköz, amely szociális, településfejlesztési, településüzemeltetési, valamint lakosságmegtartáshoz, területfejlesztéshez és vidékfejlesztéshez kapcsolódó feladatokat is megvalósít, ennek következtében a hátrányos helyzetű térségekben a települések egyik legfontosabb működési és fejlesztési forrásává lett.

A hátrányos helyzetű településeken a roma álláskeresők körében kiemelt létszámban vannak jelen az alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők, azon belül is az általános iskola egymásra épülő 8 éves képzését nem teljesítők, főleg az idősebb, munkaképes korosztályban. Emellett elenyésző arányban rendelkeznek szakmai tudással, vagy vettek részt betanító jellegű képzésen. A közfoglalkoztatás mint foglalkoztatási forma lehetőséget biztosít arra, hogy a roma származású álláskeresők foglalkoztatásának elősegítésével újra strukturálja a leghátrányosabb helyzetű roma családok hétköznapjait.

A 2021-22. évben országos szinten 16 megyében összesen 870 településen indult közfoglalkoztatási járási startmunka mintaprogram keretében mezőgazdasági programelem, 13 688 fő átlagléttség foglalkoztatásával. Az adott időszakra vetítve a 118 FETE településből 15 megyében 84 településen valósult meg mezőgazdasági program (a 870 településen belül), 1 709 fő átlagléttség foglalkoztatásával.

A 84 mezőgazdasági programban valamennyi településen folytattak növénytermesztési tevékenységet a közfoglalkoztatottak, állattartással 34 településen foglalkoztak. A programokban 682,48 hektáron szántóföldi és kertészeti növénytermesztés, gyümölcsstermesztés keretében 97 féle növénykultúra termesztését végezték. A programokban megtermelt növények, termények 45%-ban saját felhasználásra (döntően a település közétkeztetésében), 29%-ban értékesítésre kerültek. Jellemző volt a szociális felhasználás (22%) is. A települések összesen 113 millió Ft értékben értékesítettek, ebből 55%-ot tett ki a burgonya, kukorica, uborka és napraforgó részaránya, egyenként 5-20 millió Ft értékben.

IV.3. A leghátrányosabb helyzetű, nagy számban roma munkavállalók körében, továbbra is szükséges a legalapvetőbb, általános iskolai végzettség megszerzésének támogatása, ennek érdekében a tanulást segítő, mentoráló programok folytatása.

Felelős:	Határidő:
társadalmi felzárkózásért felelős miniszter	az EFOP Plusz tervidőszak ütemezésének megfelelően, folyamatos

A beavatkozás elnevezése	Aktívan a tudásért	
Unió programoknál azonosító jele	EFOP-3.7.1-17-2017-00001	
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2017. 01.31. – 2023. június 30.	
Keretösszege (Mrd Ft)	0,06	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke³¹	
	2021	2022
Toborzás	27 750	29 829
Képzésbe vont személyek száma	16 999	18 956
Képzést sikeresen elvégzők száma	14 902	16 676

³¹ Kumulált értékek

Munkatapasztalatot szerzett személyek száma	2600	4 217
---	------	-------

Az EFOP-3.7.1-17 „Aktívan a tudásért” kiemelt projekt célja a munkaerő-piaci szempontból hátrányos helyzetű, 16-60 év közötti, elsősorban alacsony iskolai végzettségű vagy iskolai végzettséggel nem rendelkező személyek társadalmi helyzetének, foglalkoztathatóságának javítása, az általános iskola befejezését támogató, illetve alapkészségeiket, kompetenciáikat fejlesztő képzéseken, munkagyakorlat biztosításán, valamint a funkcionális analfabetizmus csökkentését célzó és szakmatanulást megalapozó programokon keresztül.

A projekt hatására:

- növekszik az alapvégzettséggel rendelkezők (8. általános iskolát befejezők) száma;
- csökken a legfeljebb befejezett általános iskolai végzettséggel rendelkező száma;
- a megszerzett tudásokkal a hátrányos helyzetű emberek foglalkoztatási esélye növekszik.

A jelentés időszakában 31 képzés indult el. Az indikátor tényadatok minden esetben meghaladják a támogatási szerződésben vállalt célértékeket.

Komplex felzárkózási képzések

Jelentős szakpolitikai eredmény a felnőttképzés területén, hogy 2021-ben a felnőttképzésről szóló 2013. évi LXXVII. törvényhez, valamint a szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvényhez kapcsolódóan megjelent a komplex felzárkózási képzésekről szóló 311/2021. (VI. 7.) Korm. rendelet. Ezzel a felnőtt- és szakképzés hátrányos helyzetű felnőtteket érintő szegmensében sikerült bevezetni és kötelezővé tenni mindazon hátránykompenzációs szolgáltatások biztosítását a felzárkózási képzéseken résztvevők számára, amelyek az egyén munkaerő-piaci elhelyezkedési és társadalmi érvényesülési esélyét növelik. A Kormány az államháztartás terhére nyújtott költségvetési támogatásból vagy európai uniós és nemzetközi forrásból megvalósuló komplex felzárkózási képzések engedélyezéséért és ellenőrzéséért felelős szervként a TEF-et jelölte ki.

IV.4. Ösztönözni kell az alacsony iskolai végzettséggel, munkaerőpiacon keresett kompetenciával vagy szakképesítéssel nem rendelkező felnőtt lakosság, kiemelten a közfoglalkoztatottak részvételét az oktatásban, képzésben, és lehetőséget kell biztosítani számukra a munkaerőpiaci szempontból releváns képzettség, ismeretek, készségek, kompetenciák - kiemelten az alapfokú digitális kompetencia - megszerzésére. A különböző képzettségi szinten, mentális és egészségi állapotban lévő közfoglalkoztatottak számára személyre szabottan nyújtott programcsomagokkal kell erősíteni elhelyezkedési esélyeiket a nyílt munkaerőpiacon, hozzájárulva ezzel a hátrányos helyzet újratermelődésének megakadályozásához. Ösztönözni kell a közfoglalkoztatottak nyílt munkaerőpiacra történő visszavezetését.

Felelős:	Határidő:
közfoglalkoztatásért felelős miniszter	az EFOP Plusz tervidőszak ütemezésének megfelelően, folyamatos

A beavatkozás elnevezése	Alacsony képzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése
Uniós programoknál azonosító jele	GINOP-6.1.1-15-2015-00001
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2015.11.01. – 2023.03.31. (várható hosszabbítás 2023.07.15.)
Keretösszege (Mrd Ft)	34,887
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke

	2021	2022
Képzésben résztvevők száma (fő):	6 645	4 964
A képzésben résztvevő alacsonyan képzettek száma [a programba lépéskor legfeljebb alafokú (ISCED 1) vagy alsó középfokú (ISCED 2) végzettséggel rendelkező résztvevők] (fő):	4 395	2 985
A képzés során tanúsítványt, vagy bizonyítványt szerző résztvevők száma (fő):	5 501	7 413
A képzés során tanúsítványt, vagy bizonyítványt szerző résztvevők közül, a programba lépéskor legfeljebb alafokú (ISCED 1) vagy alsó középfokú (ISCED 2) végzettséggel rendelkező résztvevők száma (fő):	3 806	4 742
Digitalizált munkavégzésre felkészítő programelem – „Belépés a digitalizált munka világába” képzésben résztvevők (fő)	507	340

A 2016-2022. közötti időszakban a GINOP-6.1.1. „Alacsony képzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése” című kiemelt projekt (a továbbiakban: kiemelt projekt) nyújt képzési lehetőséget a konvergencia régiókban magyarországi lakóhellyel, vagy bejelentett tartózkodási hellyel rendelkező tankötelezettségüket teljesített, elsősorban alacsony iskolai végzettségű munkavállalási korú, felnőtt személyek részére, akik közfoglalkoztatási jogviszonyban vagy munkaviszonyban állnak.

A támogatási szerződés tervezett módosítása alapján a projekt fizikai befejezésének várható időpontja 2023. július 15. A támogatási összeg 31 150 Mrd Ft-ról 34 887 Mrd Ft-ra nőtt, míg a célszámok ezzel arányosan emelkedtek. A képzésben résztvevők számának célértéke 85 000 főről 100 100 főre, a képzés során tanúsítványt, vagy bizonyítványt szerző résztvevők száma 68 000 főről 80 080 főre emelkedett.

A képzésben résztvevő alacsonyan képzettek (a programba lépésekor legfeljebb alafokú ISCED1 vagy alsó középfokú ISCED2 végzettséggel rendelkezők) célindikátora 92 200 fő. Esetükben a tanúsítványt, vagy bizonyítványt szerző résztvevők indikátorszámát 73 760 fő. A kiemelt projekt indításától 2022. december 31-ig a képzésbe vontak létszáma 110 599 fő (másodjára bevontak nélkül), ami a célérték 110,5%-a. Ezen belül az alacsonyan képzettek (legfeljebb ISCED 1-2 végzettségűek) létszáma 94 916 fő, ami a célérték 102,9%-a.

A sikeresen végzettek számossága szintén meghaladja a kitűzött célértéket (80 080 fő), ugyanis 2022. december 31-én 103 770 fő (129,6%) szerzett bizonyítványt vagy tanúsítványt. A digitalizált munkavégzésre felkészítő programelem („Belépés a digitalizált munka világába”) vonatkozásában meghatározott 1 000 fős célértéket meghaladóan a bevonás 2022. december végére már 2 785 fő volt (278,5%).

A projekt teljes ideje alatt a képzésbe vontak közül, önkéntes nyilatkozatuk szerint 36 116 fő vallotta magát roma nemzetiségűnek, ami a teljes bevonás (110 599 fő) 32,65%-a. A 2021 és 2022 közötti időszakban 3504 fő roma került bevonásra. Az indított tanfolyamok többsége általában elismert – a munkaerő-piaci igényeknek megfelelő – OKJ-s szakképesítést nyújtó, vagy ún. betanító jellegű szakmai képzés, amelyek jó eséllyel biztosíthatják a későbbi nyílt munkaerő-piaci elhelyezkedést. Emellett a célcsoport alacsony képzettségére tekintettel a célcsoport speciális adottságait figyelembe vevő felzárkóztató, képességfejlesztő programok is szükség-szerűen jelen vannak.

2022. december havi adatszolgáltatás szerint a kiemelt projekt valamennyi indikátora 100% felett teljesült. A 2021-2022 időszakban képzésbe vontak létszáma 11 609 fő (másodjára bevontak nélkül) volt, ezen belül az alacsonyan képzettek (legfeljebb ISCED 1-2 végzettségűek) létszáma a jelzett időtartamban 7 380 fő. A sikeresen bizonyítványt vagy tanúsítványt szerzők száma 12 914 fő. Ezen belül az alacsonyan képzettek (legfeljebb ISCED 1-2 végzettségűek) száma a jelzett időtartamban 8 548 fő.

A képzés eredményes megvalósulását mentori szolgáltatás is támogatja. A kiemelt projekt kezdete óta 2022. december végéig a közfoglalkoztatottak képzésének sikeres befejezését átlagosan 101 fő mentor segítette, a bevont célcsoport 97 %-a, 107 257 fő részesült mentori szolgáltatásban. 2021-ben a projektbe vontak több, mint 92 %-a, 6 124 fő, valamint 2022-ben a bevontak közel 103%-a, 5 092 fő vett igénybe segítséget.

A 2021. évben is fennálló COVID helyzet kapcsán 2021. március 8-tól, tekintettel a védelmi intézkedések ideiglenes szigorításáról szóló 104/2021. (III. 5.) Korm. rendeletben foglaltakra, a kiemelt projekt keretében a folyamatban lévő kontaktóras képzések nem voltak folytathatók, és a már megkezdett és folyamatban lévő vizsgákat is el kellett halasztani. 2021. április 18-ig a folyamatban lévő képzések kizárólag távolléti oktatás formájában valósulhattak meg, majd a védelmi intézkedések enyhítésének következtében 2021. április 19-től a képzések folytatódhattak.

A Belügyminisztérium az országosan egységes eljárásrendeknek megfelelően a képzések hatékonyságának, a szolgáltatások megvalósulásának vizsgálata érdekében monitoring tevékenységet végez, mely a konvergencia régiók kormányhivatalainak a kiemelt projektben végzett képzési, illetve mentori tevékenységével kapcsolatos feladatok végrehajtásának vizsgálatára terjed ki. A projektben kötelező elvárás a képzésbe vont személyek legalább 5%-át érintő vizsgálati arány. A kiemelt projektben monitoring vizsgálatra 2022. év végéig (2016. 05. 03. – 2022. 12. 31.) 10 937 főt érintően került sor, amelyből másodjára bevont 247 fő volt, így másodjára bevontak nélkül 10 690 fő anyagát érintette a vizsgálat. A vizsgálati arány valamennyi megyében jelentősen meghaladta az elvárt 5 %-os mértéket, országos átlagban a képzésbe vontak megközelítőleg 9,5%-át érintette.

A kiemelt projekt folytatása, a 2021-27-es Európai Uniók költségvetési ciklushoz kapcsolódóan az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program Plusz keretén belül a közfoglalkoztatási szakterület a „Közfoglalkoztatottak munkaerőpiaci integrációja” elnevezéssel az intézkedés folytatását tervezi.

Közfoglalkoztatásból a versenyszférában

A beavatkozás megvalósulását segíti még a hazai forrásból megvalósuló „Közfoglalkoztatásból a versenyszférába” program, amelynek célja, hogy a kellő motivációval, szakképzettséggel rendelkező, munkára kész és képes személyek ne a közfoglalkoztatásban vegyenek részt, hanem a versenyszférában helyezkedjenek el, ezzel is elősegítve a teljes foglalkoztatás elérését. A Kormány célja a közfoglalkoztatottak elsődleges munkaerőpiaci elhelyezkedésének ösztönözése. A magyar gazdaság helyzetének erősödésével pedig megteremtődtek a feltételek a közfoglalkoztatottak piaci alapú munkavállalására. Ennek érdekében indult a program, 2016-tól kezdődően minden évben.

A programban a közfoglalkoztatásból kilépők elhelyezkedési juttatást vehetnek igénybe. A támogatást azon közfoglalkoztatott személyek kapják, akik a piaci szférában munkaviszonyt létesítenek. Az elhelyezkedési juttatás összege 45 600 Ft/hó, amely támogatást addig kapja az egyén, ameddig a közfoglalkoztatási jogviszonya munkaviszony létesítése hiányában fennállt volna. Minél hamarabb lép ki az egyén a közfoglalkoztatásból, annál nagyobb összegű támogatásban részesül. Elhelyezkedési juttatásra az a közfoglalkoztatott is jogosult, aki mezőgazdasági idénymunkában vesz részt, ezen támogatás napi díjazása 2 000 Ft. A program 2016-os indulása óta 2022-ig 3,074 Mrd Ft összegű támogatás került kifizetésre. 2021-ben április 15-től december 31-ig tartott a program, aminek keretében összesen 1.653 fő részesült összesen 411,5 millió Ft támogatásban. 2022-ben augusztus 15-től december 31-ig tartott a program, aminek keretében összesen 485 fő részesült összesen 88,3 millió Ft támogatásban.”

A beavatkozás elnevezése	Digitális szakadék csökkentése	
Uniós programoknál azonosító jele	GINOP-6.1.2-15	
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2015.07.01. – 2022.01.31.	
Keretösszege (Mrd Ft)	1,8	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke³²	
	2021	2022
digitális kompetenciafejlesztésben résztvevő digitális írástudatlanok száma (fő)	250 320	264 369
digitális kompetenciafejlesztés keretében tanúsítványt/bizonyítványt szerzők száma (fő)	242 368	259 924

A Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program prioritásainak kiemelt célja a munkae- ro-kínálat fejlesztése, egyrészt a kompetenciafejlesztés és a felnőttképzés támogatásával, másrészt a képzési rendszernek a gazdaság igényeihez igazodó fejlesztésével.

A projekt általános célja tehát a lakosság digitális kompetenciájának növelése, amely elengedhetetlen a munkavállaláshoz, ezáltal képzett munkae- ro biztosítása a gazdaság számára, növelve utóbbi versenyképességét, egyben bővítve a foglalkoztatottak létszámát. A munkaképes korú felnőtt lakosság körében a digitális kompetenciák fejlesztése hozzájárulva foglalkoztathatóság javításához, ösztönzi a társadalmi felzárkózást segítő további felnőttkori tanulást, javítja a hozzáférést az IKT használatot igénylő technológiai környezetben megnyíló álláslehetőségekhez. A kiírás így a teljes foglalkoztatottságot célzó kormányzati intézkedések között hozzájárul a munkaalapú társadalom kormányzati céljainak megvalósításához.

A kiemelt projekt zárásakor a projekt keretében Digitális kompetenciafejlesztésben részt vevő digitális írástudatlanok száma 264 369 fő, amely az eredményindikátorként meghatározott 257 500 főhöz viszonyítva 102, 7%-os teljesülést jelent. A képzésbe bevont személyek közül 123 629 fő ISCED 1, illetve ISCED 2 besorolású, ami a 110 000 fős indikátorszámhoz mérten 112,4%-ot tesz ki. Összesen 259 924 fő tett sikeres vizsgát, ami a 231 750 fős indikátormutatóhoz viszonyítva 112,2%. A képzést sikeresen befejezők közül 121 004 fő ISCED 1, illetve ISCED 2 besorolású, ami az eredményindikátor (88 000 fő) 137,5%-a.

³² Kumulált értékek

A projekt a beszámolási időszakra már véget ért, azonban a digitális kompetencia fejlesztő képzés engedélyezett felnőttképzésként továbbra is elérhető a célcsoportok számára.

IV.5. Tovább kell erősíteni a közfoglalkoztatás célzottságát. A kedvezményezett térségekben fokozottan kell biztosítani a közfoglalkoztatást azon személyek számára, akik a nyílt munkaerőpiacra rövid időtávon belül nem vezethetők vissza. A közfoglalkoztatás eszközeivel is támogatni kell a legnehezebb helyzetű településeken a felzárkózási programok megvalósítását.

Felelős:	Határidő:
közfoglalkoztatásért felelős miniszter	2021-től folyamatos

A beavatkozás elnevezése	A közfoglalkoztatás célzottságának erősítése	
Uniós programoknál azonosító jele		
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2021. 01. 01. – 2023. 02. 28.	
Keretösszege (Mrd Ft)		
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022
Közfoglalkoztatottak átlagléttszáma (fő)	88 300	68 600

A közfoglalkoztatás egy állami munkahelyteremtési eszköz az elsődleges munkaerőpiacon elhelyezkedni nem tudó álláskeresőkre, de a hazai gazdasági, munkaerőpiaci körülmények között ezt a szakpolitikát jóval komplexebben kell értékelni, hiszen fontos szerepet játszik a területfejlesztés, önkormányzati településfejlesztés, valamint a szociálpolitika területén is. A Kormány kiemelt célja a közfoglalkoztatással a szegénységben és társadalmi kirekesztettségben élők, a foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosultak segítése, valamint a közfoglalkoztatás ideje alatt munkaerőpiaci képzés és szolgáltatás nyújtása annak érdekében, hogy a közfoglalkoztatott a megszerzett ismeret, gyakorlat birtokában munkát tudjon vállalni az elsődleges munkaerőpiacon.

A közfoglalkoztatás megújult rendszere az az adekvát gazdaságpolitikai eszköz, ami választ kívánt és tudott adni az inaktivitás problémájára.

A közfoglalkoztatottakat az anyagi motiváció szempontjából is érdekeltté kell tenni a versenyszférában való munkavállalásban. A közfoglalkoztatási bér és a közfoglalkoztatási garantált bér 17%-os mértékű emeléssel 2022. január 1-jétől a mindenkori minimálbér 50%-ához lett igazítva.

Az egységes közfoglalkoztatás immár több mint tíz éve működtetett rendszere folyamatosan átalakul, igazodik a gazdaság és a munkaerőpiac változásaihoz, szükségleteihez, és figyelembe veszi az egyes szakpolitikák kölcsönhatásait is. A társadalom legalsó rétegeit nagy tömegben szólította és szólítja meg jelenleg is a közfoglalkoztatás, elsősorban az ország hátrányos helyzetű régióiban, ahol piaci munkalehetőségek korlátozottan állnak rendelkezésre.

A közfoglalkoztatás esetén 2016 és 2021 között az ott dolgozók összetétele átalakult. Korábban is magas volt a hátrányos munkaerőpiaci helyzetű személyek aránya a közfoglalkoztatottakon

belül, azonban 2016 és 2021 között 77%-ról 88%-ra emelkedett a hátrányos helyzetű településeken élők aránya, 60% felett alakult a legfeljebb 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezők és 37% fölött az 50 éven felüli személyek aránya.

2022-ben is folytatódott a megelőző évekre is jellemző csökkenő tendencia a közfoglalkoztatottak létszámában, 2022 novemberében 68,600 főt tett ki a közfoglalkoztatottak havi átlagos létszáma.

A Nemzeti Foglalkoztatási Alap 2022. évi „Start-munkaprogram” előirányzata 120 Mrd Ft volt, amely előirányzatot a Kormány év közben további 7 Mrd Ft-tal megemelte.

A 2023. január 1-jétől hatályos kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) és a garantált bérminimum emelésével a közfoglalkoztatási bér 116 000 Ft-ra (16%-os mértékben), a közfoglalkoztatási garantált bér 148 200 Ft-ra (14%-os mértékben) módosult.

2022 novemberében 77%-ot közelítette a kedvezményezett településeken élők aránya. 62,7% volt a legfeljebb 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a 38%-ot közelítette meg az 50 éven felüli személyek aránya.

A közfoglalkoztatásból 2021-ben kilépő személyek 13,8%-ának volt bejelentett munkaviszonya a közfoglalkoztatás végét követő 180. napon. Kedvezőbb elhelyezkedési arányok figyelhetők meg a 25 éves és fiatalabb közfoglalkoztatottak (19,3%) és a legalább középfokú végzettséggel rendelkezők (19-32%) esetén, miközben ez az arány az 50 év felettiek esetén csak 8,8%-os, a legfeljebb alacsony fokú végzettségűeknél pedig 10,5%-os volt.

2021-ben – hasonlóan a 2019. és 2020. évhez – a járási startmunka programokból Győr-Moson-Sopron, Komárom-Esztergom és Vas megye települései kizárásra kerültek, tekintettel arra, hogy a térségek gazdasági, munkaerőpiaci helyzete nem indokolja a mintaprogram indítását. E megyékben a hosszabb időtartamú közfoglalkoztatási programok voltak tervezhetőek a települések számára.

A hátrányokkal küzdő személyek közfoglalkoztatásba vonására az egyik legjobb példa a több éve működtetett „hajléktalan mintaprogram”. A *„Hajléktalan személyek integrációját és az egészségkárosodással, fogyatékossgal élő, aktív korú álláskereső személyek foglalkoztatását támogató és segítő* országos mintaprogramot a főváros, valamint 17 megye összesen 41 közfoglalkoztatója indította a 2021. évben. A program 663 fő hajléktalan személy és 28 fő megváltozott munkaképességű személy számára nyújtott munkalehetőséget és biztosított számukra megélhetést, összesen 1,17 Mrd Ft támogatás mellett. Az országos közfoglalkoztatási mintaprogramban 2022-ben összesen 648 fő, 620 fő hajléktalan álláskereső és 28 fő megváltozott munkaképességű személy részére nyújtott munkalehetőséget, ezáltal elősegítve a megélhetésüket, összesen 1,16 Mrd Ft támogatás mellett.

Azok számára, akik körülményeik, mentális, szociális vagy egészségügyi állapotuk révén nem képesek vagy nem motiváltak a nyílt munkaerőpiacon történő elhelyezkedésben, a közfoglalkoztatás jelenti a munka világához való kapcsolódást. Ahol lehetőség van rá, a jól teljesítőket munkaviszony keretében tovább foglalkoztatják a közfoglalkoztatók. A fenti szempontok figyelembevételével kiemelt figyelmet kell fordítani a nyílt munkaerőpiaci közvetítések gyakorlatának erősítésére, a közfoglalkoztatási jogviszonyok időtartama alatt is.

IV.6. Aktív munkaerőpiaci programot kell megvalósítani a nem dolgozó és nem tanuló fiatalok munkaerőpiaci helyzetének javítására.

Felelős:	Határidő:
foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszter	2021-től folyamatos

A beavatkozás elnevezése	Ifjúsági Garancia	
Uniós programoknál azonosító jele	GINOP-5.2.1	
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2015.01.01. – 2023.06.30. hosszabbítás tervezett 2023.12.31-ig	
Keretösszege (Mrd Ft)	172,27 ³³	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022
Programba vontak száma ³⁴	159 392	170 813
A program keretében foglalkoztatásban levő résztvevők száma	119 353	130 821
Program keretében tanúsítvány/képesítést szerzők száma	34 453	35 059
Programból való kilépés követő 180. napon foglalkoztatottak száma	66 375	78 967

A beavatkozás elnevezése	Ifjúsági Garancia a Közép-magyarországi régióban	
Uniós programoknál azonosító jele	VEKOP-8.2.1	
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2015.09.01. – 2023.06.30.	
Keretösszege (Mrd Ft)	támogatási szerződés szerinti összeg: 8,03	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022
Programba vontak száma ³⁵	7 703	8 348
A program keretében foglalkoztatásban levő résztvevők száma	6 328	6 980
Program keretében tanúsítvány/képesítést szerzők száma	1 164	1 166
Programból való kilépés követő 180. napon foglalkoztatottak száma	5 037	5 561

A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat bázisán megvalósuló GINOP-5.2.1 és VEKOP-8.2.1 kódszámú Ifjúsági Garancia munkaerőpiaci programok célja a 25 év alatti fiatalok körén belül a munkaügyi szervezetnél regisztrált fiatalok foglalkoztathatóságának javítása, számukra az Ifjúsági Garancia, azaz minőségi ajánlat biztosítása aktív munkaerőpiaci eszközökkel. Első lépésként egyéni fejlesztési terv kerül kidolgozásra a fiatalok számára felmérve, hogy hosszú távon milyen támogatással lehet leginkább javítani az adott fiatal munkaerőpiaci esélyeit. A foglal-

³³ A támogatási szerződés szerinti összeg került feltüntetésre. Az ÉFK keret: 179,41 Mrd Ft (keretemelés tervezett).

³⁴ Az Ifjúsági Garancia munkaerőpiaci programokra vonatkozó tényadatok a projekteket megvalósító kormányhivatalok adatszolgáltatása alapján kerültek megadásra. A számok kumulált értékek, az adott év végi, projekt megvalósítás időszak kezdetétől elért tényadatokat tartalmazzák.

³⁵ Ld. előző megjegyzés

koztatási szolgálat az egyéni tanácsadás mellett támogatott foglalkoztatási lehetőséget, vállalkozóvá válást, piacképes szakképesítést, illetve az annak megszerzését lehetővé tevő általános iskolai végzettség megszerzését kínálja a fiataloknak.

A programokban nyújtott munkaerőpiaci szolgáltatások és foglalkoztatást elősegítő támogatásoknak köszönhetően a fiatalok érdemi segítséget kaptak, kapnak az elhelyezkedéshez és a tanuláshoz, nő az esélye a fiataloknak a nyílt munkaerőpiaci integrációra, a munkanélküliségben töltött idő lerövidülésének. Az elhelyezkedés közvetlen támogatásával a fiatalok munkatapasztalatot szereztek, emellett a munkát terhelő adók és járulék bevételt jelentenek a költségvetés számára.

A programok összesített, országos eredményei a projektek kezdetétől 2022 december végéig: az Ifjúsági Garanciához munkaerőpiaci programokba 179 161 fő 25 éven aluli NEET fiatal kapcsolódott be. A programok keretében nyújtott támogatások révén közel 138 ezer fiatal helyezkedett el, a programokból való kilépést követő 180. napon közel 85 600 (85 473) fiatal résztvevő volt foglalkoztatott. Az indikátor tényadatok minden esetben meghaladják már a támogatási szerződésben vállalt célértékeket.

A beavatkozás elnevezése	Nyári diákmunka program	
Uniós programoknál azonosító jele		
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	évente július 01. – augusztus 31.	
Keretösszege (Mrd Ft)	2021. évben:3,6 2022. évben 2,9	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022
foglalkoztatott diák (fő)	29 900	26 500

A fiatalkori inaktivitás csökkentésére, a korai munkatapasztalat- és munkajövedelem-szerzés elősegítésére a 2013-2022-es években meghirdetésre került a „Nyári diákmunka” program.

A 16-25 év közötti nappali tagozatos diákok számára munkatapasztalat-szerzés biztosítása, a munkaerő-hiányos ágazatok részére munkaerő biztosítása.

A program 2013-as indulása óta 2022-ig 26,8 milliárd Ft tette lehetővé a diák foglalkoztatását.

IV.7. Folytatni kell a munkaerőpiaci szempontból hátrányos helyzetű álláskeresőket és inaktív foglalkoztathatóságát, munkaerőpiaci esélyeit javító aktív munkaerőpiaci programokat.

Felelős:	Határidő:
foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszter	2021-től folyamatos

A beavatkozás elnevezése	Út a munkaerőpiacra	
Uniós programoknál azonosító jele	GINOP -5.1.1	
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2015.09.01. – 2023.06.30.	
Keretösszege (Mrd Ft)	244,46 ³⁶	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022

³⁶ ÉFK keret: 254,59 Mrd Ft (keretemelés tervezett)

Programba vontak száma ³⁷	218 892	243 771
A program keretében foglalkoztatásban levő résztvevők száma	173 159	198 220
Program keretében tanúsítvány/képesítést szerzők száma	40 791	42 080
Programból való kilépés követő 180. napon foglalkoztatottak száma	100 482	123 744

A beavatkozás elnevezése	Út a munkaerőpiacra	
Uniós programoknál azonosító jele	VEKOP-8.1.1	
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2015.12.01. - 2023.06.30.	
Keretösszege (Mrd Ft)	19,51	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022
Programba vontak száma ³⁸	16 673	18 229
A program keretében foglalkoztatásban levő résztvevők száma	12 651	14 230
Program keretében tanúsítvány/képesítést szerzők száma	2 962	3 135
Programból való kilépés követő 180. napon foglalkoztatottak száma	7 446	9 142

A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat bázisán megvalósuló GINOP-5.1.1 és a VEKOP-8.1.1 „Út a munkaerőpiacra” kiemelt projektek a munkaerőpiaci szempontból hátrányos helyzetű csoportok tartós elhelyezkedési esélyeinek növelését, illetve a nyílt munkaerőpiacra való visszatérését segítik elő kizárólag aktív munkaerőpiaci eszközök segítségével, munkaerőpiaci szolgáltatások, tanácsadás, elhelyezkedést és vállalkozóvá válást segítő támogatás és képzések személyre szabott, komplex csomagba rendezése révén.

A felhívások célja olyan projektek megvalósítása, amelyek egyrészt az álláskeresők, különösen az alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztathatóságának javítását, nyílt munkaerőpiaci elhelyezkedését szolgálják a foglalkoztatást támogató eszközök hatékonyságának javítása mellett, másrészt a közfoglalkoztatásból a versenyszférába való átlépést kívánják elősegíteni azon közfoglalkoztatottak esetében, akik képessé tehetőek és készek munkát vállalni a versenyszférában.

A munkaerőpiaci programokba 2022. december végéig országosan 262 ezer főt vontak be a konzorciumi partner kormányhivatalok. A programnak meghatározó eleme a foglalkoztatásbővítési kötelezettséggel járó bértámogatás nyújtása. A bértámogatásoknak, illetve a vállalkozóvá válás támogatásának és a mobilitási támogatásoknak köszönhetően közel 212,5 ezer főnek sikerült a program keretében elhelyezkednie. A program hosszabb távú eredményességét jelzi, hogy a rendelkezésre álló adatok alapján a programból való kilépést követő 180. napon a résztvevők közel 51%-a foglalkoztatott volt (132,8 ezer fő).

³⁷ Az Út a munkaerőpiacra kiemelt projektekre vonatkozó tényadatok a projekteket megvalósító kormányhivatalok adatszolgáltatása alapján kerültek megadásra. A számok kumulált értékek, az adott év végi, projekt megvalósítás időszak kezdetétől elért tényadatokat tartalmazzák.

³⁸ Ld. előző megjegyzés

A programokban nyújtott munkaerőpiaci szolgáltatások és foglalkoztatást elősegítő támogatásoknak köszönhetően a 25 év feletti álláskeresők érdemi segítséget kaptak, kapnak az elhelyezkedéshez és a tanuláshoz, nő az esélye a célcsoport nyílt munkaerőpiaci integrációjának, a munkanélküliségben töltött idő lerövidítésének. Az elhelyezkedés közvetlen támogatásával a célcsoportba tartozó álláskeresők megújult munkatapasztalatot szereznek.

Az Út a munkaerőpiacra program megvalósítás során elvárás volt, hogy a résztvevők legalább 50%-a a munkaerőpiaci szempontból meghatározható hátránnyal rendelkező álláskeresők köréből kerüljön bevonására (tartós munkanélküliek, alacsony iskolai végzettségűek, 50 év feletiek, közfoglalkoztatásból kilépők hozzátartozó gondozását követően munkaerőpiacra visszatérők). A célcsoport részére a program keretében lehetőség nyílt piacképes szakképesítés megszerzésére, a bérjellegű támogatások révén az elhelyezkedésre, munkatapasztalat szerzése, a földrajzi mobilitás támogatására.

A beavatkozás elnevezése	Súlyosan hátrányos helyzetű munkavállalók foglalkoztatásának támogatása	
Uniós programoknál azonosító jele	-	
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2021. március 1. napjától folyamatos	
Keretösszege (Mrd Ft)	a támogatás indulása óta 2023. január 31. napjáig összesen: 0,451	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022
foglalkoztató (fő)	221	64
munkavállaló (fő)	538	415

A beavatkozás a súlyosan hátrányos helyzetű munkavállaló foglalkoztatását segíti elő. Az állami foglalkoztatási szerv a súlyosan hátrányos helyzetű munkavállaló foglalkoztatását elősegítő támogatást folyamatosan, mérlegelés nélkül nyújtja. A támogatásra vonatkozó részletszabályokat a foglalkoztatást elősegítő szolgáltatásokról és támogatásokról szóló 100/2021. (II. 27.) Korm. rendelet tartalmazza.

A súlyosan hátrányos helyzetű munkavállaló foglalkoztatásának támogatása a munkaerőpiaci szempontból súlyosan hátrányos helyzetű csoportok elhelyezkedési esélyeinek növelését, illetve a nyílt munkaerőpiacra való visszatérését segíti elő a munkavállalónak nyújtott bérkiegészítés, valamint a foglalkoztató részére nyújtott bértámogatás formájával.

2021. évben 221 foglalkoztató 95, 1 millió Ft, 538 munkavállaló 163, 9 millió Ft támogatásban részesült.

2022. évben 64 foglalkoztató megközelítőleg 32, 4 millió Ft, 415 munkavállaló 148,3 millió Ft támogatásban részesült.

A támogatás indulása óta 2023. január 31. napjáig 286 foglalkoztató összesen 127,9 millió Ft értékben, 969 munkavállaló 323,1 millió Ft értékben kapott támogatást.

A beavatkozás elnevezése	Foglalkoztatási paktumok; Helyi foglalkoztatási együttműködések; Helyi foglalkoztatási együttműködések a megyei jogú város területén és várostérségében
Uniós programoknál azonosító jele	TOP 5.1.1-15; TOP 5.1.2-15; TOP-6.8.2-15

A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2016 – 2023	
Keretösszege (Mrd Ft)	TOP 5.1.1-15: 25,898 TOP 5.1.2-15: 27,248 TOP 6.8.2-15: 26, 251	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022
A foglalkoztatási paktumok keretében álláshoz jutók száma (fő) TOP 5.1.1-15:	2633	2116
A foglalkoztatási paktumok keretében álláshoz jutók száma (fő) TOP 5.1.2-15:	2855	416
A foglalkoztatási paktumok keretében álláshoz jutók száma (fő) TOP 6.8.2-15:	2937	1386

A munkaerőpiaci programok célja a paktumok szerinti keresletnek megfelelő munkaerő biztosítása, az adott térségben munkát vállalni szándékozó, álláskereső hátrányos helyzetű személyek és inaktívak foglalkoztathatóságának javítása, nyílt munkaerőpiaci elhelyezkedésének támogatása, másrészt a közfoglalkoztatásból a nyílt munkaerőpiacra való átlépés elősegítése azon közfoglalkoztatottak esetében, akik képessé tehetők és készek munkát vállalni a nyílt munkaerőpiacon.

Cél továbbá az adott térség gazdaságának fellendítése, foglalkoztatási szintjének növelése és a lakosság életszínvonalának növelése. A területi kohézió, legtöbb magas szintű stratégiai dokumentumban deklarált célját egyrészt a munkaerő minőségének és foglalkoztathatóságának javításával, illetve munkaerő-piaci hátrányainak csökkentésével, másrészt a régiók fejlődési potenciálját biztosító munkaerő minőség és tudás fejlesztésével kerül megvalósításra. A területi sajátosságokon alapuló fejlettségbeli különbségeket legtöbb esetben a helyi gazdasági, önkormányzati és non-profit szereplők összefogására építő, vagy azok bevonásával előkészített és végrehajtott komplex programokkal, a munkaerő-piaci részvételben és jövedelmekben megmutató különbségeket a munkaerő foglalkoztathatóságának, minőségének, termelékenységének és versenyképességének javításával kerül csökkentésre.

A jelentéstételi időszakban összesen 13 473 fő került a programok keretében bevonásra. A programokban összesen 3 778 fő roma nemzetiséghez tartozó került bevonásra 2022 decemberéig.

A TOP projektek 2016-ben indultak és tervezetten 2022. év végén lezárásra kerültek volna. Azonban számos TOP projekt kapott forrásraemelést a 1629/2022. (XII. 15.) Korm. határozat alapján és ezáltal meghosszabbításra kerültek legkésőbb 2023. december 31-ig. A program folytatása a TOP PLUSZ-3.1.1-21 „Megyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések” konstrukció.

A beavatkozás elnevezése	Megyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések
Uniós programoknál azonosító jele	TOP PLUSZ-3.1.1-21
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2021 – 2028.
Keretösszege (Mrd Ft)	73, 065

A kiemelt munkaerőpiaci program keretében megvalósuló projekt célja a munkaerő kereslet és kínálat megyei szintű összehangolása, az adott térségben munkát vállalni szándékozó, álláskereső hátrányos helyzetű személyek és inaktívok foglalkoztathatóságának javítása, nyílt munkaerőpiaci elhelyezkedésének támogatása. A programok révén közel 33 ezer fő álláskereső és inaktív személy munkaerőpiaci helyzete javulhat.

A TOP Plusz programba kizárólag az adott térség nevesített célcsoportba tartozó, 30 év feletti álláskeresői és inaktívok vonhatóak be.

A TOP Programok folytatásaként 2021 novemberében meghirdetésre került a TOP_Plusz „Megyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések” című munkaerőpiaci program.

2021 januárjától nyújthattak be a megyei önkormányzatok támogatási kérelmeket. A támogatási kérelem 19 megye esetében elbírálásra került 2022-ben. A projekt előkészítő szakaszában 2022-ben 19 megyével együttműködési megállapodás megkötése történt a foglalkoztatáspolitikáért felelős szakterület és a megyei önkormányzatok, mint konzorciumvezetők között. A projekt első mérföldkövét – amely az előkészítési szakasz – mindegyik megye eléri 2023-ban, amely által a projekt megvalósítási szakasza veszi kezdetét.

A beavatkozás elnevezése	Magyar Falu Program - Közösségszervezéshez kapcsolódó eszközbeszerzés és közösségszervező bértámogatása	
Uniós programoknál azonosító jele		
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2021. február – 2024. június	
Keretösszege (Mrd Ft)	2021. évben: 1,7 2022. évben: 1,5	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022
Támogatott projektek száma (db)	511	415

A beavatkozás elnevezése	Magyar Falu Program - Egyházi közösségszervezéshez kapcsolódó eszköz- beszerzés és közösségszervező bértámogatása	
Uniós programoknál azonosító jele		
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2021. március – 2024. szeptember	
Keretösszege (Mrd Ft)	2021. évben: 0,8 2022. évben: 1	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022
Támogatott projektek száma (db)	234	287

A „Közösségszervezéshez kapcsolódó eszközbeszerzés és közösségszervező bértámogatása” alprogram keretében a kistelepüléseken közösségszervező alkalmazásának bértámogatása, valamint a helyi közösségi tereken megvalósításra kerülő programok lebonyolításához kapcsolódó eszközök beszerzése támogatható. Az „Egyházi közösségszervezéshez kapcsolódó eszközbeszerzés és közösségszervező bértámogatása” alprogram támogatásával hasonló tartalmú projektek valósulnak meg a helyi egyházi szervezetek gondozásában.

A Magyar Falu Program ezen alprogramjai hozzájárulnak a vidéki foglalkoztatottság növeléséhez, valamint a település közösségének épüléséhez, egyéb helyi kezdeményezésekhez. A program fejlesztéseinek várható eredményeként javul a településen élők életminősége, valamint vonzóbbá válnak az érintett települések a beköltözők számára, amely hozzájárul a települések demográfiai folyamatainak javulásához.

IV.8. A kulturális intézmények bázisán is biztosítani kell a hátrányos helyzetű emberek hozzáférését az egész életen át tartó tanulást célzó szolgáltatásokhoz.

Felelős:	Határidő:
kultúráért felelős miniszter	2021-től folyamatos

Az egész életen át tartó tanulást támogató programok új típusú tanulási formákat és tartalmakat nyújtottak a felnőtt lakosság számára, hogy a kultúra bázisán megszerezhető készségeket később hasznosíthassák a munkaerőpiacon és a társadalomban, vagy akár azért, hogy a formális oktatásba visszatérhessenek.

A kulturális intézmények az alacsony képzettségű felnőttek kompetenciafejlesztésben olyan speciális módszereket alkalmaznak, amelyekkel könnyen elősegíthetik, hogy bekapcsolódhassanak, vagy visszatérhessenek a formális, tehát az iskolarendszerű képzésekbe azok, akik nem fejezték be az általános iskola nyolc osztályát, vagy ha igen, akkor valamilyen szakmát, képzettséget szerezhessenek. A kulturális intézményekben számos olyan nem formális és informális (tanúsítványt, végzettséget nem adó) tanulási program zajlott, ami ezeket a hiányosságokat pótolta, ezáltal az egyén bekapcsolódhatott az iskolarendszerű képzésbe, tehát közvetett módon a foglalkoztathatósági esélyei megnöttek.

A kulturális intézmények szerepe azért is jelentős, mert a kulturális alapellátás kiterjesztésével minden településen – jogszabályi kötelezettség alapján – lennie kell kulturális szolgáltatásnak, minimálisan közösségi színtérnek és könyvtári szolgáltató helynek. A kulturális intézmények elérnek, aktivizálnak olyan társadalmi csoportokat és egyéneket is, akik más felnőttképzési intézmények, szociális és munkaügyi szervezetek stb. számára rejtve maradnak.

Az EFOP-3.7.3-16 „Az egész életen át tartó tanuláshoz hozzáférés biztosítása” című felhívás 2016-ban jelent meg, ami összesen 128 darab projekt támogatását tette lehetővé, ezekbe kötelezően 50 százalékos arányban hátrányos helyzetű személyeket kellett bevonni. A résztvevők számos tanulási formában (tanfolyam, klub, szakkör, e-learning stb.) sajátíthatták el a megfelelő kompetenciákat. A projektek jelentős része 2020-ig lezárult volna, azonban a koronavírus-járvány miatt meghosszabbításra kerültek.

A beavatkozás elnevezése	Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Program
Uniós programoknál azonosító jele	
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2020. december – 2021. november
Keretösszege (Mrd Ft)	5,5 ³⁹
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
	2021
Foglalkoztatottak száma (fő)	2 000

³⁹ Az 1397/2020. (VII. 14.) Korm. határozat alapján

Középfokú képzési csoportok száma (db)	58
Középfokú képzési csoportok résztvevőinek száma (fő)	1 365
Felsőfokú képzési csoportok száma (db)	14
Felsőfokú képzési csoportok résztvevőinek száma (fő)	353

Magyarország Alaptörvényének XI. cikke leszögezi, hogy minden magyar állampolgárnak joga van a művelődéshez, és ezt a jogot Magyarország az oktatás mellett a közművelődés kiterjesztésével biztosítja. A kulturális alapellátás célja, hogy mindenki találkozhasson kulturális értékekkel és mindenkinek lehetősége legyen részt venni a kulturális értékteremtési folyamatokban. A közösségi művelődés kulturális alapellátásban kiemelkedő szerepet tölt be, hiszen leginkább a kisebb településeken a kultúráközvetítést, a kultúra hozzáférhetőségét a közművelődési intézmény vagy a közösségi színtér biztosítja helyi szinten. A közművelődés ezáltal a kulturális alapellátás meghatározó hálózatát képezi. A hálózat azonban nem működhet megfelelően a szükséges feltételek, szakmai és módszertani háttér nélkül.

Ezen feltételek biztosítása érdekében hívta életre a Nemzeti Művelődési Intézet Nonprofit Közhasznú Kft. a Magyar Kormány támogatásával a Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Programot. A projekt célja az volt, hogy az ország minden településén megfelelő szakmai tudással és kompetenciákkal felvértezett, a települések közösségeit összetartó szakemberek foglalkozzanak a közösségi művelődéssel.

A program indítása előtt az ország településeinek közel 67%-án még nem volt a jogszabályi előírásoknak megfelelő végzettségű közművelődési szakember. Ebből adódóan a program várható hatása a szakember ellátottság növelése, a szakmai kompetenciák fejlesztése, ezáltal a minél magasabb színvonalú közművelődési feladatellátás biztosítása volt. A program várható gazdasági hatása a résztvevők hosszú távú foglalkoztatása, ezáltal a munkanélküliség csökkentése volt.

A projekt kapcsolódott a „Tudásunkkal kézen fogva a közösségekért” – A Szakköri Programhoz, illetve a kistépülési önkormányzatok rendezvényeinek támogatásához, a Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Programban résztvevő települések és foglalkoztatottak többsége élt az említett két lehetőséggel is.

A Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Programban elsősorban azok a hátrányos helyzetű kistépülések vettek részt, ahol nem a jogszabályi előírásoknak megfelelően volt biztosított a közművelődési feladatellátás. A foglalkoztatás, illetve a szakmai képzés elősegítette a településeken a résztvevők munkaerő-piaci elhelyezkedését, a szakmai kompetenciáik fejlesztését, ezáltal csökkentve a szegénységet és a társadalmi kirekesztődést. Számos településen roma foglalkoztatottak vettek részt a programban, ami nagymértékben hozzájárult a romák társadalmi részvételének növeléséhez, illetve a romaellenességgel szembeni küzdelemhez is.

A Nemzeti Művelődési Intézet Nonprofit Közhasznú Kft. 5,5 Mrd Ft-os állami támogatásból megvalósított programja keretében közel 2000 fő foglalkoztatására, valamint ehhez kapcsolódóan szakmai képzés és szakmai tevékenységek megvalósítására nyílt lehetőség. Mindezek által a települési önkormányzatok teljesíteni tudták a jogszabályok által meghatározott képzettségi minimumot, valamint megerősödött a közművelődési feladatellátás települési szintje. A szakemberek többségét a helyi önkormányzatok továbbfoglalkoztatták, ezáltal lehetővé téve a helyi közösségek megerősítése érdekében a hosszabb távú közösségi művelődési célok kitűzését, megvalósítását.

A szakemberhiánnyal érintett települések számát a 2020 előtti adathoz (2105 db) képest a program végére sikerült 259 településre csökkenteni. A program 2022-ben a közösségépítő tevékenységek beágyazódását segítő résztvevői mentorálással, műhelyfoglalkozások megvalósításával folytatódott.

IV.9. A leghátrányosabb helyzetű munkaerőpiaci csoportok integrációja érdekében szükséges a hazai szociális gazdaságot, ezen belül a társadalmi célú vállalkozásokat egyértelműen definiáló jogi környezet kialakítása, ezt követően stratégia megalkotása. Ennek részeként az intézményrendszerének fejlesztése révén, a szociális gazdaság szervezeteinek és eszközeinek támogatásával bővíteni kell a hátrányos helyzetű emberek foglalkoztatását, valamint meg kell alapozni egy egyszerű, jól alkalmazható, a szervezetek által vállalt társadalmi célokhoz igazítható hatásmérési modell és mérési eszköztár kidolgozását és elterjesztését.

Felelős:	Határidő:
társadalmi és civil kapcsolatok fejlesztéséért felelős miniszter	2021-től folyamatos
foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszter	
közfoglalkoztatásért felelős miniszter	
államháztartásért felelős miniszter	
szociál- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter	
társadalmi felzárkózásért felelős miniszter	

Az intézkedés megvalósítása érdekében további egyeztetések szükségesek a felelős szaktárcák részvételével.

IV.10. Területileg is célzott, egyénre szabott szakmai, módszertani, ügyviteli szolgáltatásokkal kell segíteni a hátrányos helyzetű emberek, köztük romák foglalkoztatási lehetőségeinek bővítését, vállalkozások, társadalmi vállalkozások létrehozását és beindítását.

Felelős:	Határidő:
társadalmi felzárkózásért felelős miniszter	az EFOP Plusz tervidőszak ütemezésének megfelelően, folyamatos

Hazai finanszírozásból került megvalósításra a TEF végrehajtásában a termelőműhely koncepció alapját jelentő foglalkoztatási modellprogram négy településen: Sellye, Tiszaroff, Miskolc és Kisszentmárton. A négy modellprogram megvalósítása folyamatban van.

IV.11. Támogatni és ösztönözni kell a hátrányos helyzetű munkanélküliek foglalkoztatására lehetőséget adó társadalmi célú vállalkozásokat, a vállalkozások hosszú távú pénzügyi fenntarthatóságának szem előtt tartásával, valamint a közfoglalkoztatás alapjain szerveződő, önkormányzati tagsággal rendelkező szociális szervezetek foglalkoztatási képességének megtartását, lehetőségek szerinti növelését, önfenntartó piaci szereplővé válását.

Felelős:	Határidő:
foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszter	2021-től folyamatos
közfoglalkoztatásért felelős miniszter	

A beavatkozás elnevezése	Társadalmi célú vállalkozások ösztönzése
Unió programoknál azonosító jele	GINOP-5.1.3-16; GINOP-5.1.7-17
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	GINOP-5.1.3-16: 2016.09.01-2021.06.30. GINOP-5.1.7-17: 2017.09.25-2022.11.30.
Keretösszege (Mrd Ft)	

Indikátor megnevezése	Indikátor értéke ⁴⁰	
	2021	2022
GINOP-5.1.3: a támogatott társadalmi vállalkozások által teremtett munkahelyek száma (fő)	1 296	n.a.
GINOP-5.1.7: a támogatott társadalmi vállalkozások által teremtett munkahelyek száma (fő)	n.a.	2 061

A GINOP 5.1.3 és 5.1.7 „Társadalmi célú vállalkozások ösztönzése” pályázati konstrukciók kiemelt célja a társadalmi célú vállalkozások ösztönzése és támogatása révén olyan szervezetek foglalkoztatási potenciáljának megerősítése, amelyek ötvözik az üzleti, valamint a társadalmi szempontokat. Cél továbbá a már működő civil és nonprofit szervezetek, valamint szövetkezetek bázisán új társadalmi célú vállalkozások létrehozásának segítése, illetve a már működő vállalkozások dinamizálása és stabilizálása – piacképes termékek és szolgáltatások előállításának ösztönzése révén, fenntartható üzleti modell alapján – tartós foglalkoztatási lehetőségek létrehozása érdekében.

A projekt végrehajtása során a társadalmi vállalkozások egyszerre valósíthatták meg a termékek előállításához és szolgáltatásaik biztosításához kapcsolódó beruházási tevékenységet, valamint az ezekhez kapcsolódó humán erőforrás fejlesztését, munkanélküliek képzését és foglalkoztatását. A pályázat hangsúlyos részét képezte a társadalmi vállalkozások piacra jutásának, marketing tevékenységének támogatása is, mely elengedhetetlen a tartós piaci részvételhez és a fenntarthatóság biztosításához.

A társadalmi vállalkozások erősítésével olyan társadalmi célokkal összefüggő fenntartható munkalehetőségek létrehozása a cél, amelyek nagyrészt hátrányos helyzetű munkanélküliek számára biztosítanak jövedelemszerző tevékenységet. Ezen társadalmi cél – a munkahelyteremtési tevékenység – különösen fontos az alacsony munkaerőpiaci kereslettel rendelkező térségekben.

A programok nem kiemelten célozzák a romák foglalkoztatási helyzetének javítását, azonban a konstrukció keretében olyan egyesületek, alapítványok, nonprofit gazdasági társaságok és szövetkezetek nyújthattak be támogatási kérelmet, amelyek vállalták, hogy tevékenységükkel hátrányos helyzetűek foglalkoztatásához járulnak hozzá (köztük a romák foglalkoztatásához is). A pályázati felhívások célja volt, hogy a szervezetek fenntartható munkalehetőséget teremtsenek olyan társadalmi csoportok számára, akik esetében alacsony a munkaerőpiaci kereslet és olyan térségekben, ahol kevés a foglalkoztató. A projektek keretében létrehozott munkahelyeken 50%-ban hátrányos helyzetű álláskeresőt és/vagy megváltozott munkaképességű álláskeresőt volt szükséges foglalkoztatni.

Az intézkedés első fázisában az Országos Foglalkoztatási Közhasznú Nonprofit Kft (OFA Nkft.) – Iparfejlesztési Közalapítvány (IFKA) konzorcium a „Piactárs” kiemelt projekt (GINOP-5.1.2-16) keretében szakmai tanácsadással segítette a társadalmi vállalkozásokat a szervezetfejlesztésben, tevékenységük üzleti és társadalmi fenntarthatóságának átgondolásában, valamint megtervezésében. A kiemelt projekt keretében az együttműködő társadalmi vállalkozások 3 138 alkalommal vettek igénybe aktív tanácsadást és 1 723 szervezet kötött együttműködési megállapodást az OFA Nkft.-vel. Az IFKA által működtetett előminősítési folyamat

⁴⁰ Forrás: State of play; EUPR indikátor lekérdezés (összesített értékek)

keretében az IFKA 686 szervezet számára adott ki minősítő tanúsítványt, amelynek birtokában az érintettek benyújthatták támogatási igényüket a GINOP-5.1.3-16, valamint GINOP-5.1.7-17 projektekre. Az előzetesen benyújtott projektötletek kapcsán ezen szervezetek (8 órás munkaviszonyra számítva) 4 571 hátrányos helyzetű személy számára tervezték munkahely megteremtését, az általuk jelzett támogatási igény a minősítést megszerző projekttervek esetében több mint 33 Mrd Ft volt.

Az intézkedés második fázisában a GINOP 5.1.3 és 5.1.7 pályázati konstrukció keretében olyan egyesületek, alapítványok, nonprofit gazdasági társaságok és szövetkezetek nyújthattak be támogatási kérelmet, amelyek rendelkeztek a „PiacTárs” programban előzetesen értékelt projekttervvel, és vállalták, hogy tevékenységükkel hátrányos helyzetűek foglalkoztatásához járulnak hozzá.

A GINOP-5.1.3 projektek (kezdet: 2016.09.01.) pénzügyi elszámolásának határideje legkésőbb 2021. június 30. napja volt, a GINOP-5.1.7 projektek (program kezdet: 2017.09.25.) pénzügyi elszámolásának határideje pedig 2022. november 30. A GINOP-5.1.7 konstrukció lehetőséget adott arra is, hogy a társadalmi vállalkozások e célok érdekében a GINOP-5.1.7-17 keretében igényelt vissza nem térítendő támogatást a GINOP-8.8.1-17 konstrukció keretében meghirdetésre került foglalkoztatási célú hitellel egészítsék ki. Tekintettel arra, hogy a GINOP-8.8.1 Foglalkoztatás ösztönzése célú hitelprogramban a hitelkérelmek benyújtási határideje 2021.06.30-i dátummal járt le. A hitelprogram keretében 2021.09.20-i állapot szerint 66 db társadalmi vállalkozás esetében született pozitív hitelbírálati döntés, összesen 1,37 Mrd Ft összegben.

A GINOP-5.1.3 keretében támogatott társadalmi vállalkozások által teremtett munkahelyek száma 1 296, a GINOP-5.1.7 esetében ez a szám 2 061.

A társadalmi vállalkozások egy részének a járványügyi veszélyhelyzet időtartama alatt a továbbfoglalkoztatási kötelezettség teljesítése a megvalósítás folyamán akadályokba ütközött. A felhívás módosítása kezelte a problémát, lehetőség nyílt a vállalt továbbfoglalkoztatási kötelezettség teljesítésre a napi munkaidő csökkentésével, illetve a járványügyi veszélyhelyzet időtartama alatt a továbbfoglalkoztatás szüneteltetésével. Ebben az esetben a projekt megvalósítási időszaka a szüneteltetés idejével, de maximum a veszélyhelyzet időtartamával meghosszabbodott.

A beavatkozás elnevezése	„Fókuszban az önkormányzati tagsággal rendelkező közfoglalkoztatás alapjain szerveződő szociális szövetkezetek támogatása” program⁴¹	
Uniós programoknál azonosító jele		
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2016.05.01. – 2023.05.31.	
Keretösszege (Mrd Ft)	13,75	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022⁴²
A „Fókusz” elnevezésű program keretében támogatott szociális szövetkezetek száma (db)	166	140

⁴¹ Megvalósító: OFA Nonprofit Kft.

⁴² 2022. június 30-i állapot

A „Fókusz” elnevezésű program által támogatott szociális szövetkezetekben foglalkoztatott hátrányos helyzetűek száma (fő)	1.048	1.005
---	-------	-------

A „Fókuszban az önkormányzati tagsággal rendelkező közfoglalkoztatás alapjain szerveződő szociális szövetkezetek támogatása” program (a továbbiakban: Fókusz program) célja új, fenntartható munkahelyek létrehozása – kiemelten a hátrányos helyzetű járásokban – a szociális szövetkezetek tevékenységének, fenntartható működésének támogatásával. A program elsősorban a közfoglalkoztatás alapjain szerveződő szociális szövetkezetek foglalkoztatási képességének növeléséhez, önfenntartó piaci szereplővé válásához kíván ösztönzést és támogatást nyújtani. Alapvető cél a meglévő és a leendő szociális szövetkezetek vállalkozásként valódi piaci szereplővé válásának elősegítése a közfoglalkoztatási startmunka mintaprogramok bázisán. Valamint, hogy lehetőség szerint hasznosítsák és működtessék a közfoglalkoztatás keretében beszerzett eszközöket és emellett járuljanak hozzá a munkaerőpiaci szempontból hátrányos helyzetű emberek foglalkoztatásához és a helyi társadalomba történő integrációjukhoz.

A szociális szövetkezetek működésének támogatása tekintetében továbbra is alapvető cél, hogy a – közfoglalkoztatási startmunka mintaprogramok bázisán – megalakult szociális szövetkezetek lehetőség szerint hasznosítsák és működtessék a közfoglalkoztatás keretében beszerzett eszközöket, mérhető foglalkoztatási potenciállal rendelkezzenek, járuljanak hozzá a helyi közöség megtartásához, fejlesztéséhez, továbbá valódi piaci szereplők legyenek.

A közfoglalkoztatás alapjain 2022. év végén 255 szociális szövetkezet működött, elsősorban az ország hátrányos helyzetű településein. Számuk kismértékű csökkenést mutat. Országosan 52 önkormányzat és szociális szövetkezet között van hatályos haszonkölcsön-szerződés, az ily módon átadott vagyon értéke továbbra is meghaladja a 2 Mrd Ft-ot. A szociális szövetkezetek részére átadott vagyon üzleti terv szerinti hasznosítását a haszonkölcsön-szerződés lejártáig folyamatosan a kijelölt állami képviselők kísérik figyelemmel.

A szövetkezetekről szóló 2006. évi X. törvény 2019. évi módosításával azok a szociális szövetkezetek, ahol a szövetkezet alapításban és a működtetésben folyamatosan részt vesznek a közfoglalkoztató önkormányzatok, illetve a közfoglalkoztatottak, a „Start szociális szövetkezet” elnevezéssel külön is nevesítésre kerültek. Külön figyelmet érdemel, hogy – bár általánosságban a szociális szövetkezetek száma csökken – a „Start” szociális szövetkezetek száma folyamatosan nő, 2021 év végén elérte a 146-ot, 2022 év végére pedig a 148-at.

A közfoglalkoztatás alapjain létrejött „start” szociális szövetkezetek a szakmacsoport ajánlásának megfelelően egyre több területen érvényesíthetnek előnyöket.

Az uniós értékhatárt el nem érő eljárások esetében „az éves nettó 10 millió Ft-ot meg nem haladó árbevételű start szövetkezet által előállított áruk, teljesített szolgáltatások, illetve építési beruházások beszerzése” esetén a start szövetkezet kivételt képez a közbeszerzési eljárás lefolytatása alól.

A közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény 1. § (3) bekezdés 1) pontjában a közfoglalkoztatók között külön nevesítésre kerültek a „Start” Szociális Szövetkezetek. Ezáltal bizonyos tevékenységek tekintetében közfoglalkoztatók lehetnek, ami lehetőséget és előnyt jelenthet a start szociális szövetkezetek foglalkoztatási potenciájának megőrzéséhez.

A Fókusz programban kedvezményezett szociális szervezetek számára két alprogramban meghirdetett kiegészítő támogatás is kialakításra került, melyben lehetőségük adódott az értékesítési és marketing tevékenységük fejlesztésére, valamint vállalkozásfejlesztésre irányuló beruházásra.

A foglalkoztatási célok eléréséhez szükséges fejlesztés komplex – szakpolitikákon átívelő – megközelítést igényel, a gazdasági élet és a helyi társadalom szereplőivel strukturált együttműködést tesz szükségessé, miközben a tevékenységeket oly módon kell megszervezni és működtetni, hogy azok hosszútávon hozzájáruljanak a szociális szervezetek fenntarthatóságához.

A Belügyminisztérium továbbra is aktívan részt vesz a szociális szervezetek működési feltételeinek javítása, foglalkoztatási képességének növelése érdekében történő hazai és uniós forrásokból megvalósuló támogatási konstrukciók kialakításában.

Az önkormányzatok tagságával megalakuló - szociális szervezetek jellemzően az értékrementő közfoglalkoztatási programok alapjain, azok továbbfejlesztése révén jönnek létre.

A Fókusz program lezárásához közeledve, 2022. november 30. napi állapot szerint 105 szociális szervezet rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel, továbbá 68 darab kedvezményezett szociális szervezet valósította meg pályázati programját.

Valamennyi támogatott szervezet esetében teljesültek a szerződésben foglalt, közösségépítő tréning megvalósításával kapcsolatos kötelezettségek, a menedzserképzés, a monitoring látogatások sikeresen lezajlottak.

A 2021-ben kialakított „Integrációra felkészítő” programelem 2022-ben lehetőséget biztosított a minőségi terméket előállító, vagy magas színvonalú szolgáltatást biztosító szociális szervezetek részére, hogy a „Magyar Termék” illetve a „Hazai Termék” védjegy megszerzését segítse. A Fókusz pályázati programban érintett szociális szervezetek közül 26 szociális szervezet 103 terméke „Magyar termék”, 49 terméke pedig „Hazai Termék” védjegy használatának jogát szerezte meg. Összesen tehát 152 termék kapott védjegy használati jogot. A védjegyhasználat lehetőséget biztosíthat a termékek minél szélesebb körű értékesítésére.

IV.12. Folytatni kell a Magyarország egyes területei közötti gazdasági egyenlőtlenség csökkentése érdekében a Kormány által kijelölt településeken a gazdaságélénkítő programot és ösztönözni kell a helyi munkahelyteremtést. Az elsődleges munkaerőpiacra való bekapcsolódás lehetőségeinek növelése érdekében szükséges a felzárkózó települések közlekedésének infrastrukturális fejlesztése.

Felelős:	Határidő:
közfoglalkoztatásért felelős miniszter	2021-től folyamatos
közlekedésért felelős miniszter	

A beavatkozás elnevezése	Kedvezményezett Települések Gazdaságélénkítő Program III. üteme⁴³	
Uniós programoknál azonosító jele		
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2021. 02. 19. – 2022. 11. 30.	
Keretösszege (Mrd Ft)		
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022

⁴³ 1057/2021. (II. 19.) Korm. határozat

A program célja olyan vissza nem térítendő támogatás nyújtása, amely a település gazdaságélénkítésére koncentrálna a helyi adottságokhoz igazodó tevékenységek kialakításával, a helyi gazdasági kezdeményezések támogatása révén, melynek hatására csökkennek a munkaerő-piaci hátrányok, nő a helyi foglalkoztatás és a vidék lakosságmegtartó képessége.

A beavatkozás elvárt eredménye, hogy a program keretében létrehozott beruházásokat 5 évig fenntartsa és működtesse, illetve legalább 2 fő részére létesítsen új munkahelyet és azt 3 évig folyamatosan fenntartsa.

Összességében a beavatkozás hatására nő a foglalkoztatottság, csökken a munkanélküliséggel sújtott háztartások mennyisége a hátrányos helyzetű földrajzi térségekben. A foglalkoztatás eredményeképpen javulnak a gazdasági társadalmi tendenciák, növekszik a vásárlóerő, emelkedik a települések életszínvonala és megtartó ereje, csökkennek a munkanélküliség káros társadalmi hatásaiból adódó többletkiadások. A program e mellett hozzájárul a szegénység és társadalmi kirekesztés csökkentéséhez.

A Kormány a Gazdaságélénkítő program évről évre történő kiterjesztéséről hozott döntést, így 2019 és 2022 között összesen négy ütemben (ütemenként 50 településsel), 200 település került bevonásra a programba.

A beavatkozás elnevezése	Útprogram⁴⁴	
Uniós programoknál azonosító jele		
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2016 – 2024.	
Keretösszege (Mrd Ft)	3200	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022
Gyorsforgalmi utak 30 percen belül történő elérése – települések száma (db)	2171	2284
Gyorsforgalmi úthálózat hossza (km)	1837	1858

Magyarország rövid és középtávú közúti infrastruktúra fejlesztéseinek végrehajtásához szükséges államháztartási intézkedésekről szóló 1181/2019 (IV.4.) Korm. határozat (a továbbiakban: Útprogram) értelmében 2016-2024 között a rendszerváltás óta tapasztalt legnagyobb volumenű közlekedési infrastruktúra fejlesztése történik. Mintegy 3200 milliárd Ft értékben valósultak meg fejlesztések, 1800 milliárd Ft központi költségvetési forrás került bevonásra. Az Útprogram megvalósításának köszönhetően az országhatárt elérő gyorsforgalmi útkapcsolatok száma 4-ről 9-re bővült, míg a korábbi 14 helyett már 20 megyei jogú város rendelkezik gyorsforgalmi útkapcsolattal.

A beavatkozás elnevezése	Közúti felújításokra vonatkozó kiemelt társadalmi igények megvalósítása	
Uniós programoknál azonosító jele		
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2020. november 12. – 2023. december 31.	
Keretösszege (Mrd Ft)	170,9	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	

⁴⁴ 1181/2019. (IV. 4.) Korm. határozat

	2021	2022
Felújított úthossz (km)	57,1	376,5

A kormány kiemelt feladatának tartja a közlekedési hálózatok folyamatos bővítése mellett a meglévő elemek fenntartását is.

A közúti felújításokra vonatkozó kiemelt társadalmi igények megvalósítása érdekében szükséges intézkedésekről szóló 1744/2020. (XI.11.) Korm. határozat és ennek módosításáról szóló 1467/2021. (VII.15.) Korm. határozat alapján: A kiemelt társadalmi igényeken alapuló közút felújítási program részeként megvalósuló útfelújítások figyelembe vételével 91 útfelújítási projekt előkészítése és megvalósítása indokolt mintegy 608 km úthosszon 2020-2023-ban.

A 2021-ben és 2022-ben felújított 433,6 km hosszúságú útszakasznak köszönhetően a főutak és a mellékutak burkolatállapota nem akadályozza az adott térség gazdasági működését, fejlődését és az egyéb célú közlekedést.

Személyszállítási szolgáltatások biztosítása

A személyszállítási szolgáltatásokról szóló törvény értelmében minden település számára biztosítani kell tanítási napokon legalább három pár járat szolgáltatást. A legtöbb település számára ennél bővebb szolgáltatás áll rendelkezésre, amelyek az igények felmerülése függvényében több ízben bővítésre kerültek a jelentéstételi időszakban is. A vasúti gerinchálózaton több lépcsőben 2021-2022 folyamán üzemidő-bővítések történtek, amely azzal járt, hogy a gerincvonalakhoz több meglévő regionális járat csatlakozásként épült fel, így számos térség esetében bővült a távolabbi nagyobb városokhoz, valamint a fővároshoz kapcsolódó szolgáltatások spektruma, az első eljutások korábban, az utolsók később jelentek meg. Ez a térségek számára nyitottabb megközelítési lehetőségeket, ezzel felértékelődést eredményezett, melynek gazdasági hatásai középtávon várhatók.

IV.13. Folytatni kell a térségi és települési felzárkózáshoz kapcsolódó helyi gazdaságfejlesztési intézkedéseket: a társadalmi vállalkozások, elsődlegesen a helyi önkormányzat tagságával rendelkező szociális szövetkezetek a helyi adottságokhoz igazodó termelő, feldolgozó, szolgáltató vállalkozási tevékenységének támogatásával, valamint helyi termék-előállításához, mezőgazdasági termékek térségi piacra jutását elősegítő, termelést követő műveletekhez, kezeléshez kapcsolódó közösségi, önkormányzati többségi tulajdonú agrár-logisztikai infrastruktúra kialakításával.

Felelős:	Határidő:
területfejlesztés stratégiai tervezéséért felelős miniszter	2021-től folyamatos
agrár-vidékfejlesztésért felelős miniszter	
társadalmi felzárkózásért felelős miniszter	

Az intézkedés megvalósítása a beszámolási időszakban még nem kezdődött meg.

V. Területi egyenlőtlenségek, településfejlesztés – lakhatás, lakhatási szegénység – környezettudatosság, környezetvédelem

V.1. A teletszerű lakhatással járó társadalmi problémák kezelésére folytatni kell a komplex telepprogramokat a nem városi jellegű településeken. A beavatkozások célja a szegregált társadalmi környezetben, veszélyeztetett lakhatási helyzetben élő emberek, illetve közösségek felzárkózásának és integrációjának segítése humán fejlesztésekkel és infrastrukturális beruházásokkal.

Felelős:	Határidő:
területfejlesztés stratégiai tervezéséért felelős miniszter agrár-vidékfejlesztésért felelős miniszter társadalmi felzárkózásért felelős miniszter	2021-től, folyamatos

A beavatkozás elnevezése	Szegregált élethelyzetek felszámolása komplex programokkal (ERFA)	
Uniós programoknál azonosító jele	EFOP-2.4.1-16	
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2017. aug. 01. — 2023. dec. 31.	
Keretösszege (Mrd Ft)	22,85	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke⁴⁵	
	2021	2022⁴⁶
Lakhatási programokkal érintett hátrányos helyzetű, elmaradott településrészek (szegregátumok) száma (db)	122	122
Integrált környezetben létrehozott új szociális bérlakások száma (db)	158	281
Integrált környezetben létrehozott felújított szociális bérlakások száma (db)	287	370
A lakhatási beruházással érintett személyek száma (fő)	2755	3220
A lakhatási beruházással érintett családok száma (db)	515	639
Integrált környezetben létrehozott új Csillagházak száma (db)	7	10
Integrált környezetben létrehozott felújított Csillagházak száma (db)	49	61
Szegregált környezetben létrehozott új Csillagpontok száma (db)	26	35
Szegregált környezetben létrehozott felújított Csillagpontok száma (db)	51	66

A periférikus élethelyzetek felszámolását szolgálják a szegregált élethelyzetek kezelésére indított komplex telepprogramok. A konstrukció az EFOP-1.6.2-16 „Szegregált élethelyzetek fel-

⁴⁵ A tényadatok a záró beszámoló elfogadását követően kerülnek véglegesítésre

⁴⁶ Kumulált értékek

számolása komplex programokkal (ESZA)” konstrukciójának beavatkozásait egészíti ki a lakhatási beruházások támogatásával, illetve Csillag szolgáltatóház és Csillag szolgáltató pont biztosításával. A zajló projektek támogatásának célja a szegregációs folyamatok elindítása, megerősítése, új szociális bérlakások kialakításával és a lakhatási mobilizáció támogatásával. A szociális bérlakások létrehozására és felújítására irányuló beruházásra elsősorban olyan helyszínen kerülhet sor, amely integrált környezetben található, vagy ahol biztosítható a szegregált lakókörnyezet kapcsolódása a befogadó település integrált lakókörnyezetéhez. Az ESZA konstrukcióba bevont közvetlen célcsoport minimum 20%-ának lakhatási körülményeit javítani szükséges.

A lakhatási célú beruházások a társadalmi integrációt szolgálják: hozzájárulnak a marginalizált közösségeknek a többségi társadalomba történő fizikai és társadalmi integrációjához, és nem járulhatnak hozzá a szegregációhoz, az elszigetelődéshez és a kirekesztődéshez. A lakásberuházásnak a lakhatási körülmények javításával, illetve a komfortfokozat- és az energiaellátáshoz való hozzáférés javításával, lépcsőzetes mobilizációval az említett marginalizált közösség térbeli és társadalmi integrációját a többségi társadalomba elősegíti. A projekt az EFOP-1.6.2-16 Szegregált élethelyzetek felszámolása komplex programokkal (ESZA) konstrukciójának eredményeihez kapcsolódik szorosan. Az ott megvalósuló komplex programok lakhatási, közösségi célú infrastrukturális fejlesztéseit biztosítja, melynek eredményeképpen a komplex program célcsoport tagjainak lakhatási körülményei, illetve a településrész, közvetett módon a település egésze lakosságának életkörülményei javulnak. A felújított, illetve újonnan kialakított szociális bérlakások beépülnek a település lakásgazdálkodási rendszerébe, segítik a fiatalok helyben tartását, a helyi lakosság lokálpatriotizmusának erősítését.

A program előzményprojektjei a TÁMOP-5.3.6-11/1 Komplex telepprogramok, illetve a Társadalmi Infrastruktúra Operatív Program (a továbbiakban: TIOP) TIOP-3.2.3/A-13/1 „Lakhatási beruházások támogatása”.

A projektek 95 településen összesen 117 szegregátumot, valamint így közel 30.000 embert értek el.

A beavatkozás elnevezése	Szegregált élethelyzetek felszámolása komplex programokkal (ESZA)	
Uniós programoknál azonosító jele	EFOP-1.6.2-16	
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2017. április 17. – 2023. december 31.	
Keretösszege (Mrd Ft)	22	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022⁴⁷
Elkészült egyéni fejlesztési tervek száma (db)	n.a.	10 059
Elkészült családi fejlesztési tervek száma (db)	n.a.	5017
Képzést eredményesen elvégzők száma (db)	n.a.	6621
Egészségügyi szűrésben résztvevők száma (db)	n.a.	8213
Az egyéni fejlesztési terv kezdetétől számított 3 éven belül legalább 3 hónapot folyamatosan foglalkoztatásban töltő személyek száma (fő)	n.a.	2129

⁴⁷ Összesített adatok

Cél a szegregált lakókörnyezetben, mélyszegénységben élő hátrányos helyzetű emberek társadalmi felzárkózásának és integrációjának segítése. A nélkülözés, a hátrányos helyzet generációról generációra való öröklődését a hátrányos helyzetben lévők, illetve maguk a hátrányos helyzetű települések önerőből nem tudják meggátolni. A kialakult társadalmi egyenlőtlenségek csökkentése érdekében komplex, megfelelően felkészített szakemberek bevonásával zajló, összehangolt és folyamat-támogatással kísért szakmapolitikai beavatkozások szükségesek.

A beavatkozás elnevezése	Felzárkózási együttműködések támogatása	
Uniós programoknál azonosító jele	EFOP-1.6.1-VEKOP/16	
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2016. november 1. - 2023. december 31.	
Keretösszege (Mrd Ft)	3	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022⁴⁸
Együttműködési megállapodások (db)	110	110
Szakmai fórumok száma (db)	86	128
Járási szakmai egyeztető fórumok (db)	0	36
Képzésben részesülő szociális munkások, szakmai megvalósítók száma (fő)	1129	1204
Roma női közösségek száma (db)	47	50
Bírósági nyilvántartásba vett roma női szervezetek száma (db)	18	22
Validált jó gyakorlatok (db)	269	274
Tapasztalati szakértők száma (fő)	50	50

A kiemelt projekt célja, hogy hozzájáruljon a szegregált lakókörnyezetben, mélyszegénységben élő, hátrányos helyzetű közösségek társadalmi felzárkózásához és az oktatási, szociális, gazdasági, munkaerő-piaci, egészségi-egészségfejlesztési integráció elősegítéséhez, valamint a vidéki településeken tapasztalható, elvándorlással és elnéptelenedéssel összeköthető, kedvezőtlen gazdasági, társadalmi és demográfiai folyamatok megállításához és megfordításához. A kiemelt program biztosítja a periférikus élethelyzetek felszámolását segítő komplex programok országos szinten egységes központi koordinációját, szakmai támogatását, illetve nyomon követését.

A támogatás egyik eszköze a roma női civilszervezetek, egyesületek, alapítványok alapításának és fenntartásának elősegítése szakmai rendezvények szervezésével, az alapításnál felmerülő jogi tanácsadással, illetve folyamatos mentorálással, működésük nyomon követésével, illetve az egyes civilszervezetek közötti kapcsolatok kiépítésével.

A kiemelt projekt keretében kerül sor a pilot programnak számító vadtelep-felszámolási programra, Csokvaomány településen.

A nem városi szegregált lakókörnyezetben, telepeken élő hátrányos helyzetű emberek felzárkózása és integrációja felgyorsul.

A projekt az EFOP-1.6.2-16 Szegregált élethelyzetek felszámolása komplex programokkal (ESZA) és az EFOP-2.4.1-16 Szegregált élethelyzetek felszámolása komplex programokkal (ERFA) konstrukciójának eredményeihez kapcsolódik szorosan.

⁴⁸ A 2022. évi adatok a 2023. január 31-i állapotot tükrözik.

A kiemelt projekt szakmai és módszertani támogatással és a szakemberek képzéseinek biztosításával segíti továbbá a TOP Szociális városrehabilitációs fejlesztésekben részt vevő önkormányzatokat.

A projekt 95 db standard komplex telepprogram szakmai és módszertani támogatását végezte a jelentéstételi időszakban.

V.2. A városi jellegű településeken folytatni kell a szociális városrehabilitációs intézkedéseket az érintett, települési szövetbe ágyazott városrészek meglévő funkcióinak fejlesztésével, új gazdasági, szociális, közösségi és közterületi funkciók kialakításával, valamint szükséges esetben a településtesttől elkülönült telepek felszámolásával, az ott élők integrációjának segítségével. Továbbra is fontos a közösségformálást erősítő terek, létesítmények fejlesztése, beleértve új közösségi funkciók létrehozását, meglévők megerősítését. Kiemelt figyelmet kell fordítani a lakhatás legalizálására, a lakhatási biztonság növelésére, valamint a lakhatási körülmények infrastrukturális feltételeinek a javítására.

Felelős:	Határidő:
lakásgazdálkodásért és lakáspolitikáért felelős miniszter társadalmi felzárkózásért felelős miniszter területfejlesztés stratégiai tervezéséért felelős miniszter	a TOP Plusz tervidőszak ütemezésének megfelelően, folyamatos

Az ERFA intézkedés célja a leszakadó vagy leszakadással veszélyeztetett városrészekben koncentráltan megnyilvánuló társadalmi-fizikai-gazdasági problémák komplex módon való kezelése a területen élők társadalmi integrációjának elősegítése érdekében. A beavatkozások alapját az érintett városrészekben a lakhatási körülmények javítása, meglévő funkcióinak bővítése, fejlesztése, szociális, közösségi és közterületi funkciók kialakítása képezi. Integrált szociális jellegű rehabilitációt azokban a városrészekben kell megvalósítani, ahol a kedvezőtlen demográfiai helyzet, az alacsony iskolázottság, a tartós munkanélküliség magas szintje, az alacsony társadalmi státusz és az erősen leromlott környezet ezt indokolja.

Az ERFA intézkedéssel összhangban, azt kiegészítve a leszakadó és leszakadással veszélyeztetett városi területeken élők közösségi és egyéni szintű társadalmi integrációt támogatja az ESZA+ intézkedés. A tevékenységek eredményeként a hátrányos helyzetű emberek életlehetőségei javulnak, elérhetővé válnak a foglalkoztatást, társadalmi integrációt, közösségfejlesztést, oktatást, iskolai felzárkózást, családsegítést, gyermekjóléti szolgáltatást, életvezetési tanácsadást, egyéni fejlesztést és szociális munkát biztosító programok. Így az infrastrukturális beavatkozásokat a társadalmi hátrányok kompenzálását célzó szociális, oktatási, mentálhigiénés, kompetenciafejlesztő, foglalkoztatási, egészségügyi, antidiszkriminációs és közbiztonsági programok egészítik ki. Az intézkedés végrehajtása során kötelező az együttműködés a TEF-fel.

Új kategória a kiegészítő jogosultsági terület: azon területek, amelyek nem egyeznek meg a város szegregátum, ill. szegregációval veszélyeztetett területeivel (statisztikai tömb), azonban a KSH 2011. évi népszámlálási adatai alapján cím szerinti egyedi vizsgálattal kimutatható összefüggő, legalább 50 fő lakónépességű, a szegregációs mutató valamelyik határértékeinek megfelelő terület.

Az intézkedés foglalkoztatás elősegítését célzó tevékenységeinek kidolgozása és végrehajtása során kötelező az együttműködés a megyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködésben részt vevőkkel, kiemelten a megyei kormányhivatalokkal.

Minden fejlesztés esetében kötelező a deszegregáció az akcióterülettel érintett város közigazgatási határán belüli integrált területre.

Az intézkedés többek között előírja, hogy az akcióterületen ne növekedjen a lakások száma, a lakók lakhatása minden esetben megoldódjon, a korábbihoz képest a lakhatási körülményeik javuljanak, az alacsony státuszú lakosság kiszorítására ne kerüljön sor, célcsoport személyek projekt keretében történő mobilizációja a település közigazgatási határán belül történjen, a célterület szegregációs mutatója nem romoljon.

Új elemként lehetőség van még Gyerekház, Tanoda és Roma Lány Program megvalósítására valamint szociális célú naperómű, illetve energiaközösség kialakítását és működését támogató mintaprojekt megvalósítására.

2021. decemberében az alábbi két felhívás jelent meg:

- TOP_Plusz-1.2.2-21 Szociális célú városrehabilitáció, 9, 81 Mrd Ft keretösszeggel;
- TOP_Plusz-3.1.2-21 Szociális célú városrehabilitáció (ESZA+) 12,36 Mrd Ft keretösszeggel.

A TOP_Plusz-1.2.2-21 pályázati felhívás keretében 23 db projekt rendelkezik pozitív támogatói döntéssel, összesen 4 675 127 404 Ft megítélt támogatással, tehát a felhívás keretösszegének nagyságrendileg a fele. A projektkörből 19 db projekt a támogatási szerződés megkötése előtt áll (4 009 778 809 Ft), 4 db projekt esetében pedig a támogatási szerződés már megkötésre került, és a megvalósítása is megkezdődött (665 348 595 Ft).

A TOP_Plusz-3.1.2-21 pályázati felhívás keretében 36 db projekt rendelkezik pozitív támogatói döntéssel, összesen 5 248 315 899 Ft megítélt támogatással, tehát a felhívás keretösszegének kb. 40%-a. A projektkörből 21 db projekt a támogatási szerződés megkötése előtt áll (3 380 098 334 Ft), 15 db projekt esetében pedig a támogatási szerződés már megkötésre került, és a megvalósítása is megkezdődött (1 868 217 565 Ft).

Indikátor tényérték teljesülés még nem történt tekintettel a projekt előrehaladás kezdeti fázisára.

V.3. A szegregátumokban élők helyzetének célzott javítása érdekében szükséges az Országos Szegregációs Adatbázis aktualizálása a 2022. évi népszámlálás alapján.

Felelős:	Határidő:
közigazgatás szervezéséért felelős miniszter a KSH bevonásával	2024. december 31.

Szegregációs Adatbázis aktualizálása a 2022. évi népszámlálás alapján

A beavatkozás célja az új népszámlálási adatok alapján aktualizált Országos Szegregációs Adatbázis és ennek nyomán az Országos Szegregátum Térkép frissítése, valamint az aktualizált adatbázis alapján a szegregátumokban élők helyzetének célzott javítása.

Ennek előkészítéseként, az érintett tárcák és a KSH szakemberei áttekintik a jelenlegi jogszabályokban meghatározott szegregátum definíciót, a rendelkezésre álló népszámlálási mikroadatok vizsgálatával mérlegelik annak megfelelőségét.

A népszámlálás végrehajtásához igazodóan a szükséges szakértői egyeztetések előkészítése megkezdődött.

V.4. A Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia céljaival összhangban folytatni kell a „Felzárkózó települések” hosszú távú programját, annak érdekében, hogy

hosszú távon is ható, modellértékű megoldásokkal megakadályozható legyen a leghátrányosabb helyzetű, növekvő népességű települések társadalmi leszakadása.

Felelős:	Határidő:
diagnózis alapú felzárkózási roma stratégia előkészítésének és végrehajtásának koordinálásáért felelős miniszterelnöki biztos	az EFOP Plusz, illetve a Helyreállítási és ellenállóképességi Terv tervidőszak ütemezésének megfelelően, folyamatos

A Kormány 2019-ben elindította a FETE programját a „Felzárkózó települések” hosszú távú programjának megalapozásáról szóló 1404/2019. (VII. 5.) Korm. határozattal, amelynek értelmében célzott programmal szükséges segíteni az ország 300 leghátrányosabb helyzetű települését. A program keretében 118 település került bevonásra.

A program a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Jelenlét programja alapján, a szervezet szakmai irányításával, egyházak, karitatív és civil szervezetek bevonásával valósul meg. A végrehajtás szakmai támogatását a Belügyminisztérium biztosította a program indulása óta.

Horizontális cél a szegénység és a társadalmi kirekesztés csökkentése: a FETE program egy települési szintű, integrált felzárkóztató program, amely a lehető legszélesebb eszközzel a gyermekekre fókuszál, a fogantatástól egészen a foglalkoztatásig. A Jelenlét program megoldást kínál a kora- és kisgyermekkor, az iskoláskori, foglalkoztatási beavatkozásoktól az egészségügyi és lakhatási elemekig.

A FETE program főbb tevékenységei:

- Jelenléten alapuló szociális munka, bizalomépítés, kríziskezelés.
- Beavatkozások a kisgyermekkor 1 000 napban.
- Innovatív megoldások az egészségügyi ellátottság javítására, egyéb prevenciós tevékenységek.
- Lakhatási szegénység javítása.
- Munkaszocializáció.
- Közösségfejlesztés, megelőzés a sport és a zene eszközeivel.
- Közösségi megújuló energiatermelés és felhasználás.

A bevont településeken végzett munka 2019-től 2022. IV. negyedévig	
Elért családok száma (db)	28 375
Beavatkozással érintett ingatlanok száma (db)	3 814
Lakhatási beavatkozással segített lakosok száma (fő)	12 302
Kiskert programba bevont családok száma (db)	5 954
Gyermekfoglalkozásokon résztvevők száma (fő)	26 055
Munkaerő-piaci elhelyezkedést segítő tevékenységekben bevontak száma (fő)	5 075
Sportfoglalkozásokon részt vettek száma (fő)	9 668

Eredmények:

- Gyerekszemészeti szűrőbusz 16 849 gyermeket ért el, összesen 1 848 szemüveg készült, 93 gyermek látását mentették meg (2020 óta).
- Telemedicina eszközöket használó mobil orvosi rendelő átadásra került.
- Varroda és foglalkoztató műhely; közkonyha, zöldség- és gyümölcsfeldolgozó üzem.

- d. 23 db multifunkcionális rekortán sportpálya készült el a Belügyminisztérium és az MLSZ támogatásával, és folyamatban van továbbiak létesítése.
- e. 2 614 ivartalanításra és állatorvosi kezelésre (oltás, chip) került sor és 274 kutya került örökbeadásra.

A program 2022. december végéig hazai finanszírozásban részesült. A továbbiakban a FETE program alapvetően európai uniós forrásokra fog támaszkodni 2023-tól. Az RRF keretében főként infrastrukturális fejlesztésekre kerül sor a lakhatás, megújuló energiatermelés – energiaszegénység csökkentése, gazdaságfejlesztés, valamint pedagógiai fejlesztés területén. A 2024-től induló EFOP Plusz keretében a program működésének, koordinációjának, szociális, közösségfejlesztési, gyermekkori támogatással, valamint egészségügyi prevencióval kapcsolatos elemei valósulnak meg.

V.5. Szociális naperőművek építését célzó kísérleti programot kell indítani a „felzárkózó településeken”, amelynek bevételeit a program szociális lakhatási célokra forgatja vissza.

Felelős:

Határidő:

diagnózis alapú felzárkózási roma stratégia előkészítésének és végrehajtásának koordinálásáért felelős miniszterelnöki biztos

Az RRF-3.4.1-22-2022-00001 számú „Közösségi megújuló energiatermelés és felhasználás” beavatkozás során létrehozott megújuló energiatermelő egységek által termelt energia eladásából befolyó bevételeket szociális célokra fordítja a program a 300 leghátrányosabb helyzetű településen élő, pályázatással kiválasztott rászoruló család támogatásával.

A beavatkozás eszköze, hogy a létrehozott megújuló energiahasználaton alapuló energiatermelő egységekkel legalább 25 000 kWp megújuló közösségi energiatermelési kapacitást hozzon létre.

A projekt előzményeként – hazai finanszírozásból - már Tiszabő és Lakócsa településeken létrehozásra kerültek az első szociális naperőművek.

Horizontális cél a szegénység és a társadalmi kirekesztés csökkentése: A beavatkozás során a FETE településeken élő és kiválasztott családok esetében csökkenni fog az energiaszegénység, vagyis elősegítve hozzáférésüket az energiaszolgáltatásokhoz, növekszik az egyéb kiadások fedezésére való képességük.

A projekt 2022 áprilisában indult. Az energiatermelésből befolyó bevételek rászoruló családokhoz juttatását célzó kiválasztási eljárásrend elkészítése és publikálása megtörtént. A beszámolás időszakában a helyszíneken elkezdődtek a tervezési munkák, 21 településen 22 helyszínre történt csatlakozási igény beadása, a kapcsolódó beszerzések folyamatban vannak.

V.6. A Vidékfejlesztési Program keretében meghirdetésre kerülő beruházási pályázatoknál előnyben kell részesíteni azt a pályázót, aki a kedvezményezett járással besorolásáról szóló Korm. rendelet, a kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló Korm. rendelet, valamint a Magyarország egyes területei közötti gazdasági egyenlőtlenség csökkentése érdekében szükséges fejlesztési programcsomagról szóló Korm. határozat, a „Felzárkózó települések” hosszú távú programjának megalapozásáról szóló Korm. határozat vagy a „Felzárkózó települések” és a gazdaságélénkítő program folytatása érdekében teendő további intézkedésekről szóló Korm. határozat, illetve a további települések bevonásáról szóló Korm. határozatok alapján besorolt településen kívánja a fejlesztését megvalósítani.

Felelős:

agrár-vidékfejlesztésért felelős miniszter

Határidő:

2023. december 31.

A Vidékfejlesztési Program keretében az alábbi beruházási pályázatok kerültek meghirdetésre, amelyeknél előnyben részesültek azok a pályázók, akik a kedvezményezett településeken kívánják a fejlesztést megvalósítani:

- a. Takarmány előállító üzemek fejlesztésének támogatása (VP3-4.2.1.3-21).
- b. Kertészet – ültetvénytelepítés és gyógynövénytermesztés támogatása (VP2-4.1.3.2-4.1.3.3.-5.1.1-21).
- c. Állattartó telepek fejlesztésének támogatása (VP2-4.1.1-20).
- d. Mezőgazdasági kisüzemek támogatása (VP2-6.3.1-20).
- e. Nem mezőgazdasági tevékenységek diverzifikációja – Lovas létesítmények fejlesztése (VP6-6.4.1.1-22).
- f. Nem mezőgazdasági tevékenységek diverzifikációja - Vidéki turizmus fejlesztése (VP6-6.4.1-21).

Az intézkedés megvalósítását segíti továbbá a LEADER program: a Vidékfejlesztési Program keretében a LEADER helyi felhívások meghirdetett keretösszege 65,6 Mrd Ft. A magyarországi 103 db LEADER Helyi Akciócsoport Helyi Fejlesztési Stratégiáikban foglaltak megvalósítása mentén előkészített és a Vidékfejlesztési Program Irányító Hatósága által szabályossági felülvizsgálaton elfogadott LEADER helyi felhívások megjelenése 2017. október 30-án kezdődött meg. Eddig összesen 826 db helyi felhívás került meghirdetésre, a megjelenések és újra nyitások folyamatosak.

A helyi felhívások differenciáltsága számos módon jelentkezik, például a sokszínű támogatható tevékenységi körök, a jogosultsági kritériumok vagy a tartalmi értékelési szempontok tekintetében. Célterületei jellemzően turisztikai fejlesztések, helyi termékek előállításának támogatása, vállalkozásfejlesztés, helyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés, civil szervezetek segítése, ifjúsági programok támogatása, helyi együttműködések ösztönzése. Elmondható, hogy a LEADER Programban támogatásra kerülnek olyan projektek is, amelyek másik operatív programból nem lennének támogathatóak, és a helyben felmerült szükségletekre reagálva, a helyi szereplők részére biztosít fejlesztési lehetőségeket egy rendkívül széles palettán.

V.7. Folytatni kell a leginkább rászorulóknak anyagi nélkülözését enyhítő programokat, melyek célja az alapvető élelmiszerekből összeállított csomagok nyújtása, az alapvető fogyasztási cikkek rendszeres juttatása alacsony jövedelműek vagy jövedelemmel nem rendelkezők számára; meleg étkezés biztosítása hajléktalan emberek részére - társadalmi felzárkózást és a szolgáltatásokhoz való hozzáférést segítő kísérő intézkedések biztosításával.

Felelős:

szociál- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter

Határidő:

folyamatos

A beavatkozás elnevezése	Élelmiszersegély biztosítása szegény gyermekes családok részére
Uniós programoknál azonosító jele	RSZTOP-1.1.1-16-2016-00002 – Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2016. 10. 01. – 2023. 01. 31.
Keretösszege (Mrd Ft)	18,8
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke

	2021	2022
Bevont személyek száma (fő)	107 229	106 428

A beavatkozás elnevezése	Alapvető fogyasztási cikkek biztosítása szegény gyermekes családok számára	
Uniós programoknál azonosító jele	RSZTOP-2.1.1-16-2017-00001 - Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2016. 10. 01. – 2022. 12. 31.	
Keretösszege (Mrd Ft)	5,3	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022
Bevont személyek száma (fő)	21 922	20 553

Az RSZTOP keretében a szegénység csökkentése érdekében racionalizált, különösen a gyermekekre összpontosító intézkedések végrehajtására kerül sor az alábbi területen: élelmiszersegély és alapvető fogyasztási cikkek biztosítása szegény gyermekes családok számára.

A beavatkozás elnevezése	Alapvető fogyasztási cikkek biztosítása szegény gyermekes családok számára II	
Uniós programoknál azonosító jele	RSZTOP-2.1.2-2021-00001 – Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület	
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2021. 06. 01. – 2022. 12. 31.	
Keretösszege (Mrd Ft)	0,96	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022
Bevont személyek száma (fő)	33 219	16 421

Alapvető fogyasztási cikkek, óvodai felszereléseket tartalmazó csomagok kerültek eljuttatásra a FETE településeken élő leginkább rászoruló 3-6 éves gyermekek és családjaik részére.

A beavatkozás elnevezése	Élelmiszersegély biztosítása szociálisan rászoruló megváltozott munkaképességű, valamint rendkívül alacsony jövedelmű időskorú személyek számára	
Uniós programoknál azonosító jele	RSZTOP-4.1.1-16-2017-00001- Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2016. 10. 01. – 2023. 08. 31.	
Keretösszege (Mrd Ft)	9,6	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022. 08.31-ig
Bevont személyek száma (fő)	198 537	50 141

Az RSZTOP keretében a szegénység csökkentése érdekében racionalizált intézkedések végrehajtására kerül sor az alábbi területen: élelmiszersegély biztosítása szociálisan rászoruló megváltozott munkaképességű, valamint rendkívül alacsony jövedelmű időskorú személyek számára.

A beavatkozás elnevezése	Közterületen élők számára természetbeni juttatás biztosítása	
Uniós programoknál azonosító jele	RSZTOP-3.1.1-16-2016-00001 – Hajléktalanokért Közalapítvány	
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2017. 01. 02. – 2023. 08. 31.	
Keretösszege (Mrd Ft)	5,567	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022
kiosztott ételadag	átlag 4000/munkanap	átlag 4000/munkanap

A projekt alapvető célja elégséges, megfelelő minőségű, tápláló és vitaminokban gazdag étel biztosítása hajléktalan személyek (hajléktalanok átmeneti szállásán élők, éjjeli menedékhelyen alvók, nappali melegedőt használók, nem lakás céljára szolgáló helyen élők, az utcai szociális munkát nyújtó szolgálatok gondozásában állók, elsőként lakhatásban élők, külső férőhely szolgáltatást igénybe vevők) részére.

A 2017. január 2. – 2022. december 31-ig tartó időszakban történt megvalósítás során az ország teljes területén munkanaponként (1513 munkanap) átlag 4129 db ételadag került kiosztásra, amely egyenlő az étkezésben részesülők munkanaponkénti átlagléttségével.

V.8. A területi egyenlőtlenségek leküzdése érdekében támogatni kell a kulturális szolgáltatások és programok helybe vitelét, mobilizálását, annak érdekében, hogy minél többen hozzájuthassanak e szolgáltatásokhoz.

Felelős:	Határidő:
kultúráért felelős miniszter	2021-től folyamatos

A beavatkozás elnevezése	Mozgókönyvtár (Bibliobusz)	
Uniós programoknál azonosító jele	-	
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	folyamatos	
Keretösszege (Mrd Ft)	-	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022
Ellátott települések száma – Baranya	n.a.	67
Ellátott települések száma – Heves	n.a.	23
Ellátott települések száma - BAZ	n.a.	52

A mozgókönyvtár célja a könyvtári szolgáltatások eljuttatása azokra a településekre, ahol a szolgáltató könyvtár a gazdasági, infrastrukturális vagy személyi hiányosságok miatt nem tudja biztosítani a minőségi szolgáltatást.

A mozgókönyvtárak hozzáférhetővé teszik a könyvtári szolgáltatásokat a hátrányos helyzetű településeken élők számára, ezáltal tudást, információt és a tanulás lehetőségét biztosítja számukra csökkentve a társadalmi egyenlőtlenségeket.

A mozgókönyvtár lehetővé teszi, hogy az elszigeteltebb és szegényebb aprófalvak, bokortanyák hátrányos helyzetű lakosai számára is biztosítva legyen a könyvtári alapellátás, ezáltal hozzájárul a szegénység és a társadalmi kirekesztés csökkentéséhez.

A TIOP pályázat keretében a pécsi Csorba Győző Könyvtár indította el az első könyvtárbuszt az országban a Baranya megyei kistételepülések könyvtárellátásának biztosításához. Az EFOP-4.1.8 konstrukció keretében két további megyeszékhelyen, Miskolcon és Egerben is üzembe állítottak hasonló szolgáltatást.

A könyvtárbuszos szolgáltatás az országban három megyében kiemelt jelentőségű: Baranya, Heves és Borsod-Abaúj-Zemplén, ahol nagy számban található egymástól elszigetelt aprófalvak.

A pécsi Csorba Győző Könyvtár két könyvtárbuszt üzemeltet, ami összesen 67 település könyvtárellátását biztosítja Baranya megyében. A könyvtárbuszon található 4000, illetve 2000 dokumentum (folyóiratok, CD-k, DVD-k, hangoskönyvek) az ingyenes beiratkozást követően mindenki számára kölcsönözhető.

Az egri Bródy Sándor Megyei és Városi Könyvtár 23 településen működteti a könyvtárbuszos szolgáltatást Heves megyében, menetrend szerint kéthetente érkezik a településekre 2 órás nyitva tartási idővel. A könyvtárbusz 1500-2000 kölcsönözhető könyvtári dokumentumot, szélessávú internetet, számítógépeket, fénymásolási, nyomtatási és szkennelési lehetőséget biztosít, emellett különböző programokkal (pl. KönyvtárMozi vetítésekkel) várja a látogatókat.

A II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár 52 borsodi településre juttatja el a könyvtári szolgáltatásokat a mozgókönyvtár segítségével. A könyvtárbusz a hagyományos könyvtári szolgáltatások – a könyvkölcsönzés, tájékoztatás, információszerzés – mellett fénymásolásra, szkennelésre, számítógép- és internethasználatra is alkalmas. Kiemelt feladata továbbá programok, foglalkozások, képzések nyújtása, a digitális írástudás fejlesztése a kisközösségek számára. Projektor és tévé is van a buszban, amikkel lehetőséget biztosítanak a könyvtármozi-program megvalósítására. A könyvtárbuszon körülbelül 2 ezer dokumentumból, könyvekből, időszaki kiadványokból, DVD-kből lehet választani.

A beavatkozás elnevezése	Kistételepülési önkormányzatok rendezvényeinek támogatása	
Uniós programoknál azonosító jele		
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2021. június 14. – 2022. április 30.	
Keretösszege (Mrd Ft)	2,881	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022
Bevont települések száma	2831	n.r.

A beavatkozás célja, hogy a koronavírus-járvány negatív hatásait ellensúlyozandó segítséget nyújtson a kistételepüléseknek közösségi életük újraindításához. Az 5000 fő alatti településeknek, melyek egyébként is küzdenek az elöregedéssel, a szegénység és a társadalmi kirekesztés okozta problémákkal, különösen nehéz feladatot jelentett a pandémia elmúltával a település lakosságát visszaszoktatni a közösségi létbe. Ennek veszélyeit és elhúzódó negatív hatásait ismertette fel a Kormány, amikor forrást biztosított az 5000 fő vagy ez alatti lakosságú települések rendezvényeinek támogatására.

A Magyar Falu Program keretében a kistételepülési önkormányzatok rendezvényeinek támogatására nyílt lehetőség 2021 augusztusában.

Ötezer fő vagy ez alatti lakosságú települési önkormányzatok jelentkezhetnek a felhívásra 2021. augusztus 30-ig a Nemzeti Művelődési Intézet *jogyakorlatOn.hu* online felületén keresztül. A felhívásra 2831 önkormányzat nyújtott be igénylést. A forrásból egy-egy település max. 1.000.000 Ft támogatásban részesült, melyet 2022. április 30-ig használhatott fel.

A beavatkozás elnevezése	Déryné Program	
Uniós programoknál azonosító jele		
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2020-tól folyamatos	
Keretösszege (Mrd Ft)	2021. évben: 1 2022. évben: 1	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022
Előadások	558	n.a.
Nézőszám	81 338	n.a.
Települések	289	n.a.

A Déryné Program olyan hiánypótló kezdeményezés, amely összetett módon kíván támogatást nyújtani a színházi szakma eddig perifériára szorult területeire. A program, négy alprogramjával széles körben szólítja meg a magyar színházi élet résztvevőit, s karolja fel a kulturális fejlettség növelésében érdekelt térségeket, valamint a kistélepüléseket, az elérés mellett minőségemelését indukál. A Déryné Program elsődleges célja a minőségi színházi kultúra eljuttatása elsősorban a kistélepülésekre, valamint azokra a területekre, ahol ennek elérhetősége korlátozott. Emellett hozzájárul a már bejáratott befogadó helyszínek műsorkínálatának színesítéséhez, és a minőségelvű színházi ambíciók fokozásához. Mindez a kultúrához való hozzáférés pénzügyi és földrajzi akadályait hivatott leküzdeni, hogy az minél több honfitársunk számára legyen elérhető.

A Déryné program négy alprogramból áll, így tagolva egységekre a célkitűzéseiket. Megszólítja egyszerre a kőszínházakat, az alkotótársulásokat, peremfeltételek nélkül a befogadó intézményeket, a kultúrafogyasztókat és a különböző kulturális hozzáférést korlátozó akadályokkal küzdő tömeget.

- Országjárás alprogram: anyagi források biztosításával és koordinációs szerepével színházi produkciók országos utaztatását végzi a Déryné program.
- Barangoló alprogram: lehetőséget és szakmai támogatást nyújt pályájuk elején lévő előadóművészeknek és fiatal, kőszínházi struktúrán kívüli alkotóközösségeknek ötleteik megvalósításához.
- Vándorszínház alprogram: előtérbe helyezi az alig néhány száz lelkes települések elérését, valamint a fesztiválok, táborok minőségi programkínálat bővítését célozza.
- A program negyedik pillére a 15 főből álló, saját Déryné Társulat. A társulat évi 3-5 bemutató létrehozását és a program keretében folyó tájolását valósítja meg.

A program eredményeként Magyarországon mindenki számára, lakóhelytől függetlenül elérhetővé válnak a színházművészeti programok.

V.9. A legnehezebb helyzetű, szolgáltatáshiányos településekre célzott programokat kell indítani a humán szakemberek elérhetőségének, utánpótlásának biztosítására.

Felelős:	Határidő:
társadalmi felzárkózásért felelős miniszter diagnózis alapú felzárkózási roma stratégia előkészítésének és végrehajtásának koordinálásáért felelős miniszterelnöki biztos	2021-től, folyamatos

Védőnői segítség a FETE településeken

A FETE program részeként 2021 januárjában 66 településen indult el a „Fókuszban a gyermek” című, EFOP-1.4.5-20-2020-00001 kódszámú projekt, melynek egyik részeleme a 300 FETE településen tapasztalható védőnőihiány, illetve védőnői kapacitáshiány csökkentése „védőnői segítő” szakemberek képzésével, alkalmazásával. A projektet a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület és további karitatív, civil szervezetek konzorciumban valósítják meg.

A képzés célja, hogy a résztvevők a felkészítés elvégzése után bevonódjanak a védőnői jelzőrendszeri tevékenységbe, segítsék a szűrés, a tanácsadások megszervezését, élő kapocsként információkat közvetítsenek, tájékoztatást nyújtsanak a gyermekes családok és a védőnői szolgálat között.

A tematikában nagy hangsúlyt kaptak a következő témakörök: a védőnői szolgálat bemutatása, szűrővizsgálatok, tetvesség elleni védekezés, védőnői eszközök bemutatása, adatvédelem, védőoltások, gyermekvédelem. 9 védőnői segítő került bevonásra az EFOP-1.4.5 projekt keretében, és további 207 családmentor támogatja a védőnők munkáját, segíti a kisgyermekes családokat a szolgáltatásokhoz való hozzájutásban.

Szűrővizsgálatok, kiegészítő egészségügyi szolgáltatások a FETE településeken

Különböző finanszírozású, de egymással összehangoltan együttműködő projekteket működtet a Magyar Máltai Szeretetszolgálat az egészségügyi szűrővizsgálatok területén. A FETE településeken korlátozottan vagy egyáltalán nem érhetőek el az egészségügyi szűrővizsgálatok, illetve a hozzáférésük korlátozott a településeken élők számára a tömegközlekedés hiánya vagy a tömegközlekedés finanszírozásának megoldhatatlansága miatt, amely az egészségügyi központokba való eljutást akadályozza. A cél, hogy a FETE települések lakosai hozzáférjenek ezekhez az innovatív egészségügyi szolgáltatásokhoz:

- a. gyermekszemészet szűrőbuszok révén,
- b. és mobil egészségügyi központokban.

Fenti célok érdekében kialakításra került a telemedicina eszközöket használó mobil orvosi rendelő, amely 2021 végén került átadásra.

Az említett fejlesztések egy része az EFOP-1.8.24-22 és EFOP-2.2.24-22 kiemelt projektek összehangolt együttműködésével 2022 ősztől kiterjesztésre került. A tervezett fejlesztések mobil egészségügyi ellátás, ultrahang diagnosztika és gyermek szemészeti szűrés nyújtásával helybe viszik az egészségügyi szolgáltatásokat. A két felhívás keretében támogatott intézkedések tartalmazzák az egészséges életvitelt támogató mobil egészségügyi megoldások és szűrővizsgálatok működtetéséhez szükséges infrastruktúrát és humán erőforrást.

A „Fókuszban a gyermek” projekt keretében 166 szűrővizsgálaton 12 085 gyermek vett részt.

A gyermekszemészeti szűrőprogram célja, hogy a FETE településeken élő összes gyermek látása felmérésre kerüljön, és ahol szükséges, végleges megoldást adjanak a szakemberek a látásproblémára.

VI. Testi-lelki egészség, egészségügyi ellátás

VI.1. Annak érdekében, hogy az egyes településeken minden lakos számára hozzáférhetővé váljanak a megfelelő infrastruktúrával rendelkező egészségügyi szolgáltatások, folytatni kell a helyi önkormányzatok egészségügyi alapellátási szolgáltatásainak helyet adó épületek korszerűsítését, felújítását, átalakítását, bővítését, indokolt esetben újak létesítését. Az alapellátáshoz sorolt szolgáltatások fejlesztésének keretében a háziorvosi szolgálatnak - felnőtt, gyermek, vegyes praxis -, fogorvosi szolgálatnak, alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásnak és a védőnői szolgáltatásoknak helyet adó épületek, épületrészek fejlesztésére, új építésére, továbbá a nem iskolai épületekben működő iskolaorvosi rendelők infrastruktúra fejlesztésére is lehetőséget kell adni. Szükséges továbbá a telemedicina ellátások fejlesztése az érintett területeken.

Felelős:	Határidő:
egészségbiztosításért felelős miniszter	a TOP Plusz tervidőszak ütemezésének megfelelően, folyamatos

A beavatkozás elnevezése	Magyar Falu Program: Önkormányzati tulajdonban lévő ingatlanok fejlesztése - Orvosi rendelők fejlesztése, építése	
Uniós programoknál azonosító jele		
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2021. február – 2025. február	
Keretösszege (Mrd Ft)	2021. évben: 3,2 2022. évben: 1	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022
Támogatott projektek száma (db)	129	64

Az „Önkormányzati tulajdonban lévő ingatlanok fejlesztése” alprogram keretében a kistépüléseken működő közintézmények, így például orvosi rendelők infrastrukturális fejlesztése valósul meg: orvosi rendelők felújítása, korszerűsítése, szükség esetén új rendelő építése, feladatellátáshoz szükséges eszközök beszerzése.

Az intézkedés megvalósítását támogatja a „Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése” elnevezésű, TOP-Plusz-3.3.2-21 azonosító számú program. A program célja az egészségügyi alapellátás (közfinanszírozott és területi ellátási kötelezettséggel rendelkező háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátás, fogorvosi alapellátás, alapellátáshoz kapcsolódó háziorvosi, házi gyermekorvosi és fogorvosi ügyeleti ellátás, védőnői szolgálat) infrastruktúra fejlesztése, melynek keretén belül támogatható (kizárólag meglévő, működő) praxisok és védőnői szolgálatok fejlesztése. A program felhívása 2022. október 27-én jelent meg, keretösszege 59,37 Mrd Ft.

VI.2. A magyar lakosság - kiemelt figyelemmel a hátrányos helyzetűekre - hosszabb és egészségesebb életének biztosítása érdekében folytatni kell szervezett szűrések megvalósítását a különböző célcsoportok körében.

Felelős:	Határidő:
egészségbiztosításért felelős miniszter	2021-től folyamatos

Hazánk egészségbiztosítási rendszer révén biztosítja a lakosság számára az állam által nyújtott népegészségügyi szolgáltatásokat, amelyek a lakosság egészségi állapotának javítását, egészségének fejlesztését, a fertőző és nem-fertőző betegségek megelőzését, az egészségi állapotot befolyásoló kedvezőtlen tényezők javítását, valamint az esélyegyenlőség biztosítását hivatottak megteremteni.

A népegészségügyi célú célzott (szervezett) szűrővizsgálatok (emlőszűrés, méhnyak szűrés) a céllakosság központi meghívása alapján történik.

A „Helybe visszük a szűrővizsgálatokat” program 10 darab, általános vizsgálatok elvégzésére alkalmas mobil egység (busz) folyamatos rendszerbe állításával segíti a szervezett népegészségügyi szűrővizsgálatok elérhetőségét, a megjelenési arányok növelését, továbbá hozzájárul ahhoz, hogy a kis lélekszámú, a közlekedési adottságok, vagy egyéb hátráltató tényezők miatt a szűrésekhez/vizsgálatokhoz nehezen hozzáférő településeken élők részére könnyen és gyorsan elérhetővé váljanak az alapellátáson túl bizonyos egészségügyi szolgáltatások. A lakóhely közeli ellátás biztosításával az egyenlő esélyű hozzáférés nő. A betegségek hamarabb felismerésre kerülnek, amely által a betegek a szükséges ellátást időben megkapják. A betegségek korai szakaszában történő felismerés csökkenti az ellátórendszer terheit és költségeit.

„Helybe visszük a szűrővizsgálatokat” program 2018. évi indulása óta elért eredmények:

Program neve	A programmal elért települések száma ⁴⁹	Vizsgálati napok száma ⁵⁰	Vizsgálatba vontak száma (fő) ⁵¹
„Felzárkózó települések” program	118 ⁵²	246	14 439
Gazdasági szempontból fejlesztendő, hátrányos helyzetű települések program	11	19	870
Egyéb programok	290	319	26 471
Országos Roma Önkormányzattal szervezett programok	10	10	859
Összesen	496	594	42 639

VI.3. A koraszülések, a csecsemőhalálozás és a kis súlyú újszülöttek számarányának csökkentése érdekében szükséges a tervezett gyermekvállalásra, valamint a várandósságra irányuló intervenció megerősítése, főként a halmozottan hátrányos helyzetű régiókban, ehhez kapcsolódóan a védőnők kompetenciafejlesztése.

Felelős:

egészségügyért felelős miniszter

Határidő:

2021-től folyamatos

A kollegiális védőnői mentorrendszer kiépítésének célja, hogy a kollegiális védőnői mentorok országos lefedettséggel a területi, iskolai, kórházi védőnők feladatellátását támogassák szakmai munkájuk minőségének fejlesztése, a gondozott lakosság szükségleteinek megfelelő ellátás biztosítása, az ellátásban résztvevő szakmaterületekkel való hatékony együttműködés előmozdítása érdekében. Mentorok pályáztatása, kiválasztása megtörtént, foglalkoztatásuk folyamatban.

⁴⁹ A 2018-tól 2022. november 20-ig megvalósult adat.

⁵⁰ Ld. előző megjegyzés

⁵¹ Ld. előző megjegyzés

⁵² A 2018-2022. közötti időszakban a 118 FETE település között van olyan, amelyet a program két alkalommal is elért.

A kollegiális védőnői mentorrendszer létrehozása és működése más intézkedésének megvalósulását is szolgálja (például „Helybe visszük a szűrővizsgálatokat” program).

VI.4. Célzott programokkal fejleszteni kell a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok egészségkultúráját és egészségtudatosságát, kiemelt figyelemmel az egészségkárosító életmódra, hangsúlyosan a szenvedélybetegségekre, a szerhasználat megelőzésére.

Felelős:	Határidő:
egészségügyért felelős miniszter oktatásért felelős miniszter	2021-től folyamatos

A „Három Generációval az Egészségért” pályázati program II. kiemelt célja a gyermekkori elhízás és dohányzás megelőzése, a szervezett célzott népegészségügyi szűrővizsgálatokon történő lakossági részvétel növelése, a keringési betegségek időben történő felismerése és hatékony gondozása és a lelki egészség támogatása. A programra háziiorvosi praxisközösségek, vagy azokkal szerződéses kapcsolatban álló önkormányzati társulások pályázhattak. Olyan praxisközösségek jelentkezhetek, amelyekben legalább öt háziorvos dolgozik együtt, valamint feltétel volt, hogy munkájukba vonjanak be más szakembereket is, például dietetikust, gyógytornászt vagy mentálhigiénikus szakembert.

A program megvalósítása költségvetési forrásból történt és forrásai lehetőséget adnak a megelőzést szolgáló eszközök, műszerek beszerzésére is. A program első fordulójában mintegy 6 Mrd Ft-os költségvetési támogatás nyújtására került sor 79 praxisközösség számára, és több mint 130 ezer esetben végeztek el vizsgálatokat, adtak tanácsot. A program második fordulójában 64 praxisközösség nyert el támogatást. A rendelkezésre álló 4,7 Mrd Ft-ból praxisközösségenként átlagosan 74 millió Ft támogatás jut a népegészségügyi feladatok hatékonyabb ellátására, illetve prevencióra. Ezzel az ellátási móddal újfajta szemlélet kezd kialakulni, és már 1,2 millió ember számára válik könnyebben elérhetővé a betegségmegelőzés és az egészségfejlesztés.

A pályázati program a 2022. évben az Országos Kórházi Főigazgatóság lebonyolításával sikeresen megvalósult.

VI.5. Az anyagilag rászoruló személyek egészségi állapotának megőrzése, helyreállítása, a szükséges gyógyszerek, gyógyászati segédeszközök elérése érdekében biztosítani kell, hogy a közgyógyellátásra valamennyi rászoruló személy jogosulttá váljon.

Felelős:	Határidő:
szociál- és nyugdíjpolitikaért felelős miniszter	2022-től folyamatos

A beavatkozás elnevezése	A közgyógyellátásra vonatkozó jogszabályi rendelkezések (jogosultsági feltételek/ellátási összeg) módosítása	
Uniós programoknál azonosító jele		
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja		
Keretösszege (Mrd Ft)		
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022

Közgyógyellátottak száma (fő)	254 312 ⁵³	251 556 ⁵⁴
-------------------------------	-----------------------	-----------------------

A közgyógyellátás kétféle jogcímen állapítható meg:

Alanyi jogon jogosult közgyógyellátásra a törvényben meghatározott személyi kör (pl. egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra jogosult személy; rokkantsági ellátásban részesül és az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján nem haladja meg a 30%-os mértéket; magasabb összegű családi pótlékra vagy rokkantsági járadékra jogosult stb.).

Normatív közgyógyellátásra jogosult az a személy, akinek a havi rendszeres gyógyító ellátás térítési díja meghaladja a szociális vetítési alap (korábban az öregségi nyugdíjminimum) összegének 10%-át és a családban az egy főre jutó havi jövedelem nem éri el a szociális vetítési alap összegének 105%-át (29 925 Ft), egyedülálló személy esetében a szociális vetítési alap összegének 155%-át (44 175 Ft).

A normatív közgyógyellátás esetében az ellátásra való jogosultság megállapítása során a szociális és az egészségügyi rászorultság közvetlen vizsgálatára egyaránt sor kerül,

A koronavírus-világjárvány elleni védekezés érdekében elrendelt veszélyhelyzet időtartama alatt – speciális jogalkotással – számos határozott idejű szociális és gyermekvédelmi ellátás jogosultságának végső időpontja került meghosszabbításra annak érdekében, hogy a szociálisan rászoruló személyek ne veszítsék el ellátásukat. A veszélyhelyzet ideje alatti kormányzati intézkedéseknek köszönhetően a közgyógyellátásra való jogosultság, illetve a közgyógyellátási igazolványok érvényességi ideje is automatikusan meghosszabbításra került 2022. szeptember 30-áig. Az intézkedés valamennyi 2020. november 4-e és 2022. június 30-a között lejáró közgyógyellátásra való jogosultságot érintett.

VI.6. A lakosság - kiemelten a hátrányos helyzetűek - egészségi állapotának javítása, a betegségek, valamint az egészség-kockázatok korai felismerésének erősítése érdekében elengedhetetlen az egészségügyi alapellátás további fejlesztése, és az alapellátásban részt vevő szereplők együttműködésének fokozása. Ennek elérésére további, elsősorban a krónikus nem-fertőző betegségek komplex megelőzésének, korai felismerésének és hatékony ellátásának fejlesztését támogató, célzott programok szükségesek.

Felelős:

Határidő:

egészségügyért felelős miniszter

2023. december 31.

A tervezeten európai uniós forrásból megvalósuló „egészségügyi alapellátás megerősítése, a praxisközösségi működési mód erősítéséhez, támogatásához kapcsolódó fejlesztések megvalósítása” beavatkozás célja az alapellátási többletszolgáltatások biztosítása, kiemelten az egészségfejlesztési és prevenció programok és a krónikus-betegségmenedzsment területén. A fenti fejlesztések hozzájárulnak a hátrányos helyzetűek egészségi állapotának javításához, ezáltal az egészség-egyenlőtlenségek csökkentéséhez.

VI.7. Biztosítani kell a sportolásra és testmozgásra alkalmas terek és szolgáltatások elérhetőségét minden generáció számára. A fejlesztésekben szem előtt kell tartani a sport, az örömteli fizikai aktivitás és az egészségtudatos életmód jelentőségét a hátrányos helyzetű és roma közösségek életében, kiemelten a gyermekek és fiatalok fejlődésében.

Felelős:

Határidő:

⁵³ KSH adat

⁵⁴ NEAK becsült adat

A beavatkozás elnevezése	HISZEK Banned Sport Program I. és III. összevont alprogram „Fitt, Egészséges Nemzetért Tárt Kapus Program” (összevont V-VI. ütem)	
Uniós programoknál azonosító jele		
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2021. május 01. – 2022. december 31.	
Keretösszege (Mrd Ft)	0,35	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022
A Magyar Szabadidősport Szövetség közreműködésével megvalósuló Alprogramban résztvevő sportszervezetek száma	83	83

A HISZEK Banned Sport Program I. és III. összevont alprogram célja a magyarországi, helyi szinten megvalósítandó szabadidősport aktivitások támogatása, a helyi szinten sporttevékenység végzésére irányuló lakossági igények és a sportolás feltételrendszere finanszírozásának támogatása révén. Alapvető cél, hogy az alprogram – egy program-alapú forráselosztó rendszer formájában – alternatívát kínáljon a helyi szinten elsősorban szabadidősport területen zajló sporttevékenység finanszírozási lehetőségeinek további bővítésére, melynek mentén a széles társadalmi rétegek számára szervezett szabadidősport események lebonyolítása keretében a sportban kitűzött tömegesítés is megvalósulhat közvetlenül az állampolgárokhoz kapcsolódó szintéren. Az alprogram a Magyar Szabadidősport Szövetség, mint bevont közreműködő lebonyolításában valósul meg.

Az alprogram keretében azok a programok kerülnek támogatásra, amelyek a helyi szinten megvalósítandó szabadidősport aktivitások lebonyolítását, a programok szervezéséhez és lebonyolításához kapcsolódó feladatok ellátását szolgálják, így különösen az olyan, integrált szabadidősport tevékenység megvalósításával és lebonyolításával összefüggő feladatokat tartalmazó programelemek, amelyek a lakosság számára rendszeres, kedvezményes sportolási lehetőséget biztosítanak.

Eseménysorozat szervezése esetén elvárt eredmény az alprogramban résztvevő szervezetekkel szemben, hogy az általuk szervezett programok legalább 20 héten át tartanak, amelynek keretében – minimum 3.000 szabadidő sportolói aktivitás igazolása és legalább 20% szolgáltatási kedvezmény biztosítása mellett – hetente legalább 50 fő regisztrált sportolását kell biztosítani. Esemény szervezése esetén az elvárt eredmény, hogy a szervezők az eseményen legalább 1.500 szabadidő sportoló aktivitását (részvételt) tegyék lehetővé, a tervezett részvételi létszám legalább 60%-ával megegyező aktivitás igazolása és minimum 20% szolgáltatási kedvezmény biztosítása mellett.

A helyi szintű szabadidős sportolási lehetőségek további bővítése mentén a széles társadalmi rétegek számára szervezett szabadidősport események lebonyolítása keretében közvetlenül az állampolgárokhoz kapcsolódó szintéren valósulhat meg a sportban kitűzött tömegesítés. A programok elősegítik a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok sportban és testmozgásban való részvételének előmozdítását valamint a sportolásra és testmozgásra alkalmas szolgáltatások könnyebb elérhetőségét.

A sport és a testmozgás, valamint annak szervezett és szervezeti formái kiváló lehetőséget biztosítanak az integrált foglalkoztatásra, amely elsődleges a társadalmi beilleszkedés szempontjából.

A beavatkozás elnevezése	Magyar Falu Program - Óvodai játszóudvar és közterületi játszótér fejlesztése - Közterületi játszótér fejlesztése	
Uniós programoknál azonosító jele		
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2021. március – 2024. április	
Keretösszege (Mrd Ft)	2021. évben: 2,2 2022. évben: 1,1	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022
Támogatott projektek száma (db)	498	220

Az „Óvodai játszóudvar és közterületi játszótér fejlesztése” alprogram keretében közterületi játszótér kialakítása, felújítása, korszerűsítése, valamint kültéri fitness park kialakítása is támogatásra került az 5000 fő alatti településeken. A kialakításra kerülő terek több generáció számára biztosítanak sportolási, illetve aktív szabadidő-eltöltési lehetőséget.

A program fejlesztéseinek várható eredményeként javul a településen élők életminősége, valamint vonzóbbá válnak az érintett települések a beköltözők számára, amely hozzájárul a települések demográfiai folyamatainak javulásához.

VI.8. Továbbra is szükséges a helyi sport- és szabadidős infrastruktúra fejlesztése.

Felelős:	Határidő:
sportpolitikáért felelős miniszter államháztartásért felelős miniszter	2021-től folyamatos

A beavatkozás elnevezése	Nemzeti Szabadidős-Egészség Sportpark Program IV. ütem	
Uniós programoknál azonosító jele	-	
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2020.06.10. – jelenleg is	
Keretösszege (Mrd Ft)	1,2	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022
Elkészült sportparkok	n.a.	33

Az elmúlt években egyre nagyobb teret nyer a szabadidős sportban az úgynevezett „street – workout”, azaz a szabadtéren felállított testedző eszközök, parkok – „sportparkok” – használata. A sportparkokban az egymást követő generációk – nemtől, etnikai vagy társadalmi származástól, nyelvtől, vallástól vagy meggyőződéstől, nemzeti kisebbséghez tartozástól függetlenül – együtt tölthetik el a szabadidejüket, ezzel is erősítve a kölcsönösségen alapuló társadalmi kohéziót.

A program alapvető célja, hogy olyan közösségi terek kerüljenek az ország minél több településén kialakításra, ahol valamennyi korosztály, a fiatalabbaktól az idősebbekig aktívan töltheti el a szabadidejét igényes szabadtéri létesítményekben, amelynek révén elérhető, hogy

- az aktív életvitelt, mozgás-gazdag életmódot folytatók száma növekedjen,
- a mindenki számára elérhető sportolási lehetőségek száma növekedjen,
- az integráció és az akadálymentesség biztosítva legyen,
- a sporteszközök használatának köszönhetően a lakosság egészségi állapota javuljon,
- a sportolás a mindennapi élet alapvető része legyen.

A program hosszútávú célkitűzése, hogy minden 500 fő feletti település rendelkezzen legalább egy kültéri sportparkkal.

A Nemzeti Szabadidős-egészség Sportpark Program I-III. ütemében megvalósult intézkedések révén a legszegényebb társadalmi réteghez tartozók is díjmentesen, korlátlanul használhatják az eszközöket országszerte.

A program rendkívül sikeres, országszerte közel 1000 helyszínen tudja a lakosság ingyenesen használni a már megépült kültéri sportpark eszközöket.

VI.9. A minél szélesebb társadalmi rétegek sportba való bevonása érdekében folytatni kell a HISZEK Banned Sport Programot kiemelt vidéki helyszíneken és kisebb településeken is.

Felelős:	Határidő:
sportpolitikáért felelős miniszter	2021-től folyamatos

A beavatkozás elnevezése	HISZEK Banned Sport Program II. alprogram (VI. és VII. ütem)	
Uniós programoknál azonosító jele	-	
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2021. január 01. – 2022. december 31.	
Keretösszege (Mrd Ft)	0,547	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022
A Sportegyesületek Országos Szövetsége közreműködésével megvalósuló Alprogramban résztvevő sportszervezetek száma	374	480

Az alprogram célja a Magyarországon székhellyel rendelkező, a helyi kis- és közepes sportszervezetek utánpótlás-neveléssel összefüggő feladatai megvalósításának elősegítése érdekében, hogy az ország bármely területén, helyi szinten integrált kis és közepes sportszervezetek tehetség-kiválasztó, utánpótlás-nevelési feladatainak megvalósítása kapcsán a versenysport területén, helyi szinten tevékenyen szerepet vállaló sportszervezetek hatékonyabb munkát végezzenek. Az alprogram megvalósításának fő célkitűzése, hogy a résztvevő kis és közepes sportszervezetek versenyengedéllyel rendelkező utánpótlás korú sportolónak száma a megvalósítási időszak alatt minél nagyobb arányban növekedjen. Az alprogram a Sportegyesületek Országos Szövetsége, mint bevont közreműködő lebonyolításában valósul meg.

A HISZEK Binned II alprogram VI. üteme során 374 szervezet részesült összesen 300 millió Ft értékű támogatásban, a megvalósítási időszak alatt a támogatott szervezetek igazolt, versenyengedéllyel rendelkező sportolóinak létszáma több, mint kétezer fővel növekedett. Az Alprogram VII. üteme során 480 szervezet összesen 246,95 millió Ft értékű támogatásban részesült.

VI.10. A sportiskolai rendszer továbbfejlesztésével megfelelő kereteket kell teremteni arra, hogy valamennyi tanköteles utánpótláskorú sportoló - ideértve a hátrányos helyzetű gyermekeket is - a köznevelési kötelezettség és sporttevékenység összehangolásával kettős karrier-alternatíva mentén sikerrel érvényesüljön mind a köznevelés és később a felsőoktatás, mind a sport területén.

Felelős:	Határidő:
sportpolitikáért felelős miniszter	2021-től, folyamatos

A beavatkozás elnevezése	Sportiskolai Program	
Uniós programoknál azonosító jele	-	
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2021. január 1. – 2022. december 31.	
Keretösszege (Mrd Ft)	0,58	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022
A Sportiskolák Országos Szövetségének közreműködésével megvalósításra kerülő Programban résztvevő sportiskolák száma	81	81
Sportiskolai kerettanterv szerint tanuló diák (fő) tanév szerinti bontásban	15.692 ⁵⁵	15.800 ⁵⁶

A Sportiskolai Program egy speciális, a 1-12. (13.) évfolyamos tanulók köznevelési feladatellátás keretei közötti sportszakmai tevékenységét, sportszakmai szempontból specifikus nevelését és oktatását támogató, komplex pedagógiai és sportszakmai rendszert magába foglaló utánpótlás-nevelési struktúra. A programban résztvevő közoktatási intézmények a sportiskolai feladatellátás biztosításával a sportoló tanulók tankötelezettségéből fakadó kötelezettségeinek és a sportkarrier építésének összeegyeztethetőségét és összehangolását hivatottak szolgálni.

A program célja:

- Megismertetni a gyermekeket sportágakkal, az alapvető motoros és koordinációs képesség fejlesztése.
- Tehetséggondozás.
- Egészségtudatos, sport iránt elkötelezett fiatalok felnevelés.
- Hosszú távú eredményes sportolói pályafutás megalapozása.
- Kettős karrier biztosítása.
- Versenysportra, élsportra történő felkészítés.

A sportiskolai rendszer továbbfejlesztésével megteremthetők a megfelelő keretek annak érdekében, hogy valamennyi tanköteles utánpótláskorú sportoló – ideértve a hátrányos helyzetű

⁵⁵ 2020/2021. tanév

⁵⁶ 2021/2022. tanév

gyermeket is – a köznevelési kötelezettség és sporttevékenység összehangolásával kettős karrier alternatíva mentén sikerrel érvényesüljön mind a köznevelés és később a felsőoktatás, mind a sport területén.

A sport és a testmozgás, valamint annak szervezeti formái kiváló lehetőséget biztosítanak az integrált foglalkoztatásra, amely elsődleges a társadalmi beilleszkedés szempontjából, arra is figyelemmel, hogy a testmozgási lehetőségek kapcsán lényeges elemként jelenik meg az iskolai színtér illetve a testnevelők szerepe.

A program jelentéstételi időszakban elért eredményeit az alábbi táblázat tartalmazza, amelyben a vonatkozó adatok tanévi (2020/2021. és 2021/2022.) bontásban kerültek feltüntetésre.

Tanévre vonatkozó legfontosabb statisztikai adatok /Tanév	2020/2021	2021/2022
Programban résztvevő sportiskolák száma	81	81
Sportiskolai kerettanterv szerint tanuló diák (fő)	15.692	15.800
ebből tisztán általános iskolai profilban tanul (fő)	9.285	9.274
Iskolával együttműködő sportegyesületben is dolgozó testnevelők száma (fő)	253	300
Az intézményekben tanuló összes igazolt sportoló (fő) (beleértve a sportiskolai kerettanterv szerint sportolókat és az iskola összes diákját)	13.706	15.623
A középiskolákban tanuló élsportolók száma (fő) (Héraklész programban szerepel vagy válogatott kerettag):	649	505

VII. Roma identitás, közösségépítés, szemléletformálás, jogérvényesítés

VII.1. A diszkrimináció elleni küzdelem, a kölcsönös szemléletformálás és a különféle kulturális hagyományokkal rendelkező csoportok közötti együttműködés erősítése érdekében támogatni kell a roma nemzetiségi kultúrát, a roma nyelv és kulturális hagyományok ápolását, megőrzését és megjelenítését. Közös kulturális tevékenységek támogatásával kell elősegíteni a roma és nem-roma interkulturális párbeszédet.

Felelős:	Határidő:
társadalmi felzárkózásért felelős miniszter	2021-től folyamatos

A beavatkozás elnevezése	Zenei program megvalósítása – „Mindenki szívében van egy dallam!” - 2020	
Uniós programoknál azonosító jele		
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2020. 07. 15. – 2021. 06. 30.	
Keretösszege (Mrd Ft)	0,5	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022
Megalakult zenekar száma	268	n.r.

A beavatkozás elnevezése	Zenei program megvalósítása -- 2022	
Uniós programoknál azonosító jele		
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2022. 05. 01. – 2023. 09. 30.	
Keretösszege (Mrd Ft)	0,087	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022
Nyertes pályázatok száma	n.r.	127

A program célja pályázatonként legalább 10, legfeljebb 25 fő 6-16 év közötti gyermek bevonása a közösségépítő zenei foglalkozásokba, a Máltai Szimfónia Program módszertan alkalmazásával.

A zenei foglalkozásokon keresztül az iskolai lemorzsolódás csökkentése, a közös foglalkozásokon keresztül a gyermekek személyiségfejlődése, valamint új közösségek kialakulása, ezáltal csökkentve a társadalmi szakadékot.

A zenetanuláson keresztül lehetőség nyílik segítséget nyújtani a gyermekek és fiatalok részére elindulni szociális problémáik, beilleszkedési nehézségeik megoldásának útján, valamint önismereti és személyiségfejlődésükre szintén pozitív hatást gyakorol. Ezáltal a program hozzájárul az európai uniós roma stratégia szegénység és társadalmi kirekesztés csökkentését célzó horizontális célkitűzéséhez.

A 2020-ban elindított programban 192 településen 268 zenekar alakult, melyekben 3147 gyermek és családja vett részt, és megközelítőleg 4900 hangszer jutott el a gyermekekhez. A nyerteseknek megítélt összeg 262 110 792 Ft volt. A program nagy sikerének köszönhetően 2022-ben ismét kiírásra került a pályázat, 90 millió Ft keretösszeggel. A nyertes pályázatok száma: 127 db.

A roma kultúra szerves része és értékhordozója a képzőművészet, a napjainkban is alkotó – és már nem élő – roma képzőművészek, és műveik. Azonban mindezek állandó jelleggel hiányoznak a magyarországi kiállítóterekből, galériákból, múzeumokból és (köz)gyűjteményekből. A Gandhi Gimnázium Közhasznú Nonprofit Kft. és a fenntartásában működő NeRok évekkel ezelőtt azt fogalmazta meg céljául, hogy elősegíti azt a folyamatot, melynek eredményeként a roma származású festőművészek, grafikusok, szobrászok és alkotásaik szerves, és elválaszthatatlan részei lesznek a magyar kultúrának. Ennek egyik legfontosabb feltétele, hogy kialakításra került a Roma Művészeti Galéria Budapesten.

2022. március 10-én a Bálnában ünnepélyes keretek között megnyílt a Szentandrassy Roma Művészeti Galéria. A kiállító tér Szentandrassy István (1957-2020) Kossuth díjas festőművész nevét viseli. A galériát a NeRok működteti. A kiállítóterem állandó, illetve időszakos tárlatokkal várja a látogatókat, hogy lehetőséget biztosítson közelebről is megismerni a roma képzőművészetet.

A beavatkozás elnevezése	2021. évi Roma nemzetiségi pályázatok 2022. évi Roma nemzetiségi pályázatok	
Uniós programoknál azonosító jele		
A beavatkozás (tervezett) kezdete és befejezésének időpontja	2020. 09. 01. – 2021. 12. 31. 2021. 09. 01. – 2022. 12. 31.	
Keretösszege (Mrd Ft)	évenként: 0,62	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022
Nyertes pályázatok száma	1030	1051

A pályázat célja a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény hatálya alá tartozó magyarországi roma nemzetiség kulturális autonómiájának megvalósítása érdekében önzonosságának, nyelvének, kultúrájának és hagyományainak megőrzése, szellemi és tárgyi örökségének ápolása, közművelődési feltételeinek javítása, oktatási, kulturális és tudományos kezdeményezések támogatása továbbá nemzetiségi érdekképviseleti közfeladatainak elősegítése. E célok megvalósításához az évente meghirdetett pályázatok során a hazai költségvetés támogatást biztosít a roma civil szervezetek működéséhez, a roma kulturális kezdeményezések megvalósításához, a roma gyermektáborok megszervezéséhez, illetve a roma nemzetiségi nyelvoktatásban résztvevő pedagógusok szakmai továbbképzéséhez.

A Roma nemzetiségi civil szervezetek működési támogatása alprogram (ROMA-NEMZ-CISZ) program célja a roma nemzetiségi civil szervezetek működésének, tevékenységének támogatása, kiemelten a roma nemzetiség önzonosságának megőrzése, anyanyelvének, hagyományainak, szellemi és tárgyi emlékeinek ápolása, továbbá nemzetiségi érdekképviseleti célok megvalósításának elősegítése.

A Roma kulturális programok, kezdeményezések alprogram (ROMA-NEMZ-KUL) célja a magyarországi roma nemzetiség kulturális hagyományai ápolásának, tárgyi és szellemi kulturális

értékei megőrzésének, méltó folytatásának támogatása. Értékhordozó tevékenységeinek, közművelődési feltételeinek javítása érdekében a roma nemzetiségi közösség egészét, vagy jelentős részét érintő, a nyelvi és kulturális identitás szempontjából meghatározó, kulturális rendezvények, tudományos, hitéleti programok és kezdeményezések támogatása, valamint az együtt élő közösségek kapcsolatának, együttműködésének kialakítása, egymás kölcsönös megismerésének és elfogadásának elősegítése.

A *Nyelvi környezetben megvalósuló roma nemzetiségi, népismereti, művészeti, hagyományörző és olvasó táborok megvalósításának (ROMA-NEMZ-TAB)* célja a hazai roma nemzetiségi oktatásban részt vevő nappali tagozatos általános és középiskolai tanulók (6-18 éves korosztály) anyanyelvi, romani/beás nyelvismereteinek bővítése, a roma nemzetiségi népismeret részét képező, nyelvemzettel kapcsolatos, történelmi, földrajzi, néprajzi zenei ismereteik fejlesztése, támogatása. A programban a roma nemzetiségi tartalmú kidolgozott tábori programmal rendelkező anyanyelvi, nyelvoktató, hagyományörző kulturális és hitéleti táborok, erdei iskolák stb. megvalósítására kerül sor.

A Roma nemzetiségi pedagógus továbbképzések költségvetési támogatása alprogram (ROMA-NEMZ-PED) a roma nemzetiségi pedagógusképzés helyzetének és a roma nemzetiségi nyelvoktatás hatékonyságának növelése, a roma népismeret, valamint az anyanyelv oktatásával összefüggő szaknyelvi, módszertani pedagógus-továbbképző programok megvalósításának segítése, valamint a roma nemzetiségi nyelvoktató pedagógusok (óvodapedagógusok, tanítók, tanárok) szakmai együttműködése, szakmai műhelyek létrehozásának támogatása intézményközi közvetlen együttműködés keretében.

Roma nemzetiségi pályázatok eredménye 2021-2022-ben:

Pályázati kategória	Adható támogatás	2021		2022	
		Támogatott		Támogatott	
		db	millió Ft	db	millió Ft
Roma civil szervezetek működési támogatása ROMA-NEMZ-CISZ	300 000- 5 000 000	295	200,0	300	200,0
Roma nemzetiségi kulturális programok, ROMA-NEMZ-KUL	500 000 – 3 000 000	420	150,0	394	160,0
Roma nemzetiségi gyermektáborok ROMA-NEMZ-TAB	200 000- 1 200 000	312	250,0	351	250,0
Roma nyelvoktató pedagógus továbbképzés ROMA-NEMZ-TAB	300 000 – 4 000 000	3	20,0 (8,0)	6	10,0
Pályázat összesen		1030	620,0	1051	620,0

A benyújtott pályázatok száma évről évre nő. 2021-ben 1030, míg 2022-ben 1051 szervezet vagy roma nemzetiségi önkormányzat kapott támogatást.

VII.2. A felnövekvő generációk szemléletformálása, társadalmi együttélésre, kölcsönös megértésre nevelése szempontjából fontos a legnagyobb hazai nemzetiség, a roma népes-

ség történelmének, társadalomtörténetének hangsúlyosabb megjelenítése, a roma kulturális értékek felmutatása a köznevelésben, valamint a roma nemzetiségi oktatás fejlesztése.

Felelős:	Határidő:
oktatásért felelős miniszter társadalmi felzárkózásért felelős miniszter	2021-től folyamatos

A beavatkozás elnevezése	A roma nemzetiség történelmének, kulturális értékeinek hangsúlyosabb megjelenítése a köznevelési kerettantervekben, tankönyvekben	
Uniós programoknál azonosító jele	-	
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	folyamatos	
Keretösszege (Mrd Ft)⁵⁷		
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022
8. és 12. évfolyamos tankönyvek felülvizsgálata	megtörtént	megtörtént

2015-ben kezdődött meg a forgalomban lévő tankönyvek felülvizsgálata annak érdekében, hogy a romákról szóló tartalmak hangsúlyosabban jelenjenek meg a kiadványokban.

A kutatóktól kapott helyzetelemzések és javaslatok alapján megtörtént a magyar irodalom és történelem tankönyvek nagy részének átdolgozása. Ennek eredményeként az érintett kiadványok kiegészültek a romákra vonatkozó tartalmakkal.

Az Oktatási Hivatal a korábbi tankönyvek módosított Nemzeti alaptantervnek és az új kerettanterveknek megfelelő átdolgozása, illetve az új kiadványok fejlesztése során is nagy hangsúlyt fektetett, fektet a romákkal összefüggő tartalmak beépítésére. Az okostankönyvek a papíralapú kiadványok átalakításával készülnek, így az új tankönyvekhez kapcsolódó digitális tananyagok is tartalmazzák a romákra vonatkozó kiegészítéseket.

A munka a 8. és a 12. évfolyamos tankönyvek kapcsán szakértők bevonásával zajlott a jelzett időszakban. Sor került többek között a vándorló cigányság életmódjának bemutatására, illetve az 1848/49-es események kapcsán a roma katonák és zenészek szerepének kiemelésére is. Bekerült a tananyagba a verbunkos egyik legjelentősebb alakja, Bihari János portréja.

A Nemzeti alaptantervben és a kerettantervekben foglalt elvárásoknak megfelelően a többi tankönyvben is szerepelnek romákkal összefüggő tartalmak. A 8. évfolyamos magyar irodalom tankönyvekben a kötelező törzsanyag részeként szerepel többek között a romaholokauszt témája, amelyhez kapcsolódóan Choli Daróczi József és Lakatos Menyhért műveit ismerhetik meg a tanulók.

VII.3. Támogatni kell a roma nemzetiségi képviselőket, az országos, helyi és területi roma önkormányzatok működését és átvállalt közfeladatainak ellátását, az önkormányzatok által fenntartott nemzetiségi oktatási és kulturális intézményeket. Fejleszteni kell a roma nemzetiségi önkormányzatokat és roma szervezeteket annak érdekében, hogy feladataikat minél hatékonyabban tudják ellátni, és be tudjanak kapcsolódni a helyi és

⁵⁷ Az Oktatási Hivatal költségvetésébe beépült.

tágabb közösségi életbe, tevékenységük a szélesebb nyilvánosság számára is láthatóvá váljon.

Felelős:	Határidő:
helyi önkormányzatokért felelős miniszter	2021-től folyamatos

A beavatkozás elnevezése	Roma nemzetiségi önkormányzatok támogatása - 2021 - 2022	
Uniós programoknál azonosító jele		
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2021. január 1. – 2021. december 31. 2022. január 1. – 2022. december 31.	
Keretösszege (Mrd Ft)	2021. évben: 2,7 2022. évben: 2,4	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022
helyi és területi RNÖ (db)	1202	1196

A támogatások célja a roma nemzetiségi önkormányzatok érdekképviseleti feladatainak és a nemzetiségi közügyek ellátásához szükséges feltételek biztosítása. A támogatott nemzetiségi önkormányzatok részt vesznek a helyi fejlesztésekben, valamint több esetben együttműködnek a helyben futó FETE programmal. A támogatás hozzájárul a romák társadalmi részvételének növeléséhez, valamint a romaellenességek és diszkriminációval szembeni küzdelemhez.

Az Országos Roma Önkormányzat támogatása

Az Országos Roma Önkormányzat (a továbbiakban: ORÖ) és az általa fenntartott intézmények működését költségvetési források segítik.

Belügyminisztérium fejezetben rendelkezésre álló előirányzat	2021 év/Ft	2022 év/Ft
Országos Roma Önkormányzat és Média	433 900 000	483 200 000
Országos Roma Önkormányzat által fenntartott intézmények	182 500 000	196 200 000

Az ORÖ oktatási intézményeinek bővítésére és felújításának támogatására 2020-2021. évi nemzetiségi intézmények beruházási keretéből 390,5 millió Ft támogatást kapott a tiszapüspöki és sziráki intézmények oktatási feltételeinek javítására. A Belügyminisztérium az ORÖ kérelme és intézményeinek bővítését és felújítási költségét tartalmazó részletes költségterve alapján 2020 évben 30 millió Ft-tal, 2021-ben 360,5 millió Ft összeggel támogatta az intézmények beruházási és fejlesztési terveit. Az infrastrukturális fejlesztés kivitelezésére 2021-2022. évben került sor. A beruházás, melyhez a Tiszapüspöki iskola felújításához uniós forrásból 300 millió Ft támogatással is rendelkeztek, 2022 augusztusában került befejezésre és átadásra.

A települési és területi nemzetiségi önkormányzatok feladatarányos támogatása

A települési és területi roma nemzetiségi önkormányzatok működésükhöz és nemzetiségi közfeladataik ellátásához központi költségvetési támogatásban részesülnek. A rendelkezésre álló keret felhasználását a mindenkori költségvetési törvény tartalmazza.

A helyi nemzetiségi önkormányzatok feladatarányos költségvetési támogatása két részből tevődik össze:

- a. Működési támogatás előirányzata: 1 112,5 millió Ft a (fajlagos összeg: 520 000 Ft/év) - KSH 2011 népszámlálási adatok arányában kerül elosztásra.
- b. Feladatalapú támogatás előirányzata: 560,0 millió Ft – előző évben végzett nemzetiségi közfeladatok alapján kerül értékelésre. A pandémia időszakában az önkormányzatok nem tudtak ülést tartani, ezért az értékelés elmaradt, és az előző években biztosított összeget kapták meg.

Helyi nemzetiségi önkormányzatok működési és feladatalapú támogatása 2021-ben					
	db	működés/Ft	db	feladatalapú	Összesen/Ft
Települési	1 182	1 126 320 000	1 174	546 486 336	1 672 806 336
Területi/Megyei	20	35 880 000	20	13 497 792	49 377 792
Összesen	1 202	1 162 200 000	1 194	559 984 128	1 722 184 128

Helyi nemzetiségi önkormányzatok működési és feladatalapú támogatása 2022-ben					
	db	működés/Ft	db	feladatalapú	Összesen/Ft
Települési	1176	1 120 600 000	857	541 570 024	1 662 170 024
Területi/Megyei	20	37 440 000	20	18 420 785	55 860 785
Összesen	1196	1 158 040 000	877	559 990 809	1 718 030 809

2022-ben 1196 működő roma nemzetiségi önkormányzatról 877 önkormányzat teljesítette az érvényességi feltételeket, mely 2 testületi ülés és 1 közmeghallgatás volt. 319 önkormányzat esetében nem teljesültek az érvényességi feltételek, a legtöbb esetben a közmeghallgatás nem került megtartásra, melynek oka az lehet, hogy 2021. évi érvényességnek nem volt feltétele.

VII.4. Különösen a hátrányos helyzetű településeken folytatni kell a helyi közösségek erősítését, fejlesztését, a helyi identitás növelését erősítő programokat, elsősorban a kulturális intézményekre alapozva, együttműködésben a helyi civil szervezetekkel, egyházakkal.

Felelős:	Határidő:
kultúráért felelős miniszter	2021-től folyamatos

A TOP keretében „A helyi identitás és kohézió erősítése” című felhívások 2017-ben jelentek meg, s zömében 2021-ben és 2022-ben is tartott a megvalósításuk. A TOP-5.3.1-16 felhívás a kevésbé fejlett régiók településeinek közösségfejlesztési tevékenységeit (kivéve megyei jogú városokat) támogatta, míg a TOP-6.9.2-16 felhívás a kevésbé fejlett régiók megyei jogú városait.

A TOP projektek célja a települések, településrészek, térségek közösségi kezdeményező- és cselekvőképességének erősítése: elsősorban települések, településrészek, térségek közösségi kezdeményező- és cselekvőképességének fejlesztésével. Az egyes projektekben közösségi térségi, települési, illetve településrészi helyi identitást erősítő közösségfejlesztési folyamatok valósultak meg, továbbá a közösségi részvételre épülő szabadidős, bűnmegelőzési, közbiztonsági és közlekedésbiztonsági programok. A beavatkozások eredményeként fejlődött a közösség tagjainak egymás iránti felelősségtudata, a helyi civil társadalom megerősödése segítette a helyi közösségi konfliktusok megoldását és az önálló cselekvési képességek erősítését, erősödött a civil aktivitás, kialakultak, illetve megerősödtek a szükséges kompetenciák, az önkéntesség, a helyi identitás, valamint a településhez, településrészekhez, térséghez kötődés.

A TOP-5.3.2-17 „Megyei identitás erősítése” című felhívás keretében megyei és települési identitást erősítő akciók valósultak meg: például közösségi programok, szabadidős programok, kulturális és természeti örökség megismertetésére, megőrzésére irányuló helyi/térségi/megyei közösségi programok, hagyományalapú tudás erősítésére épülő programok.

A beavatkozás elnevezése	Csoóri Sándor Program	
Uniós programoknál azonosító jele		
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	folyamatos	
Keretösszege (Mrd Ft)	2,996	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022
Nyertes pályázatok száma	1778	1786

A Csoóri Sándor Program célja a hazai magyar és nemzetiségi, valamint a határon túli magyar néptánc-, népzenei együttesek és népdalkörök, tárgyalkotó népművészeti alkotóközösségek tudásátadásának elősegítése, szakmai munkájának fejlesztése, a közösségek megerősítése, mindezzel az értékeink, hagyományaink megőrzése.

A népművészet, hagyományörzés– mint a vidékfejlesztés egyik lehetséges eszköze – a vidék társadalmában, gazdaságában hangsúlyosan van jelen. A lokális kultúra a helyi közösségeket indukáló, megszilárdító, a helyi identitást erősítő, közösségi értékeket teremtő, ezáltal népesség megtartó képességgel bíró tényező.

A Csoóri Sándor Program elsősorban a népművészeti alkotóközösségek, együttesek szakmai munkáját, tágabb értelemben pedig a helyi közösségeket támogatja, azonban ebből eredően, erőteljesen hozzájárul a romákkal szembeni diszkrimináció leküzdéséhez és a romák társadalmi részvételének növeléséhez. A program minden pályázati felhívásából, legyen szó néptánc-vagy népzenei együttesekről, népi kézműves alkotókról, vagy roma táncházak szervezéséről, jelentős mértékben részesülnek támogatásból roma szervezetek. A forrás segítségével az alkotókörök, együttesek, zenekarok egyrészt bővíthették eszközparkjukat, viseletüket, hangszereiket, másrészt eljutottak más települések fesztiváljaira, rendezvényeire vagy alkotótáborokba.

A jelentéstételi időszakban két alkalommal kerültek meghirdetésre a Csoóri Sándor Program pályázati felhívásai. A program keretében – pályázat útján – kapott támogatásokat a szervezetek népviselet készíttetésére, élő népzenei együttesek szolgáltatásainak igénybevitelére, szakmai-oktatói költségekre, valamint a munkájukat közvetlenül segítő kis értékű technikai- és egyéb eszközbeszerzésre fordíthatták. Jelentős programként szerepelt a támogatások között az erdélyi és kárpátaljai közösségek oktatást elősegítő hangszerbeszerzése, és tánc házi programok támogatása szerte a Kárpát-medencében, valamint országos és kárpát-medencei ernyőszervezetek a témában végzett programjainak a megvalósítása. Mindezekben kiemelt fontosságú az autentikus hagyományokra épülő szakmai munka.

Egy-egy szervezet több támogatási célból is részesülhetett támogatásban, amennyiben tevékenységeik között mindegyik cél jelentős. Így vannak szervezetek, amelyek néptáncegyüttesként, de rendszeres tánc ház-szervezőként, vagy népzenei együttes fenntartójaként is kaptak támogatást.

VII.5. A közösség életében jelentős szerepet játszó civil szervezetekkel olyan speciális megállapodás megkötése szükséges, melynek célja: az érintett felzárkóztatni kívánt közösségek rendszeres, időszakos tájékoztatása a jogszabályi változásokról, azok alkalmazásáról, értelmezéséről; az ágazati közigazgatás színtereinek és feladatkörének ismertetése - ezáltal az ügyintézés megkönnyítése; a mindennapokban hasznos és elengedhetetlen, az agrárium, valamint a környezet- és természetvédelem témakörét érintő információk, módszerek, megoldások bemutatása, gyakorlatban történő alkalmazása.

Felelős:	Határidő:
agrár-vidékfejlesztésért felelős miniszter	folyamatos

Az intézkedés a beszámolási időszakban nem valósult meg, miután a Vidékfejlesztési Program keretében nem került sor ilyen jellegű speciális megállapodás megkötésére, erre irányuló tevékenységet nem tartalmaz a program.

VII.6. Folytatni kell a roma nemzetiségi színházak működésének támogatását, valamint az előadásainak is teret adó Jelenlét színházi fesztivál támogatását.

Felelős:	Határidő:
kulturális örökség védelméért felelős miniszter	folyamatos

A Magyarországi Nemzetiségek Színházi Szövetsége és a Magyarországi Szerb Színház 2013-ban megalapította – az azóta évente megrendezett – JELEN/LÉT Nemzetiségi Színház Fesztivált. Az eseménynek a Magyarországon bejegyzett nemzetiségekből 12, állandó résztvevője van. A JELEN/LÉT Fesztivál célja kulturális hidak építése a nemzetiségek és a többségi társadalom között. A sokszínűség szellemi összefonódásként és barátságkötésként mutatkozik be ezen eseményen.

A Magyarországi Szerb Színház kezdeményezésére, a Magyarországi Nemzetiségi Színházi Szövetséggel közös szervezésben, a Miniszterelnökség és korábban az EMMI támogatásával 2021. szeptember 6-12. között rendezték meg a JELEN/LÉT Fesztivált, a magyarországi nemzetiségi színjátszás seregszemléjét a Nemzeti Színházban.

Szintén a Magyarországi Szerb Színház kezdeményezésére és a Magyarországi Nemzetiségi Színházi Szövetséggel közös szervezésben került megrendezésre a Jelen/Lét Fesztivál 2022. március 21-27. között.

A beavatkozás elnevezése	A minősítéssel nem rendelkező NEMZETISÉGI színházak szakmai program megvalósításának és működésének támogatására	
Uniós programoknál azonosító jele		
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	folyamatos	
Keretösszege (Mrd Ft)	2021. évben: 0,09 2022. évben: 0,09	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022
Támogatott szervezetek	8 (ebből kifejezetten roma kultúrához köthető kettő)	10 (ebből kifejezetten roma kultúrához köthető kettő)

A beavatkozás célja a nemzetiségi színházak működésének pályázati úton történő támogatása minden évben, a nemzetiségi színházak kiegyensúlyozott és stabil működésének biztosítása. A támogatottak között szerepel – többek között – a Cinka Panna Cigány Színház és a Karaván Színház és Művészeti Alapítvány is, amely így hozzájárul a roma kulturális értékek megőrzéséhez és ápolásához.

VIII. A Stratégia megvalósításának intézményrendszere, hazai és Kárpát-medencei partnerség

VIII.1. A felzárkózási szakpolitika nyilvánosságának biztosítására, törekvéseinek és eredményeinek megismertetésére, társadalmasítására, a szakterület működési és fejlesztési kérdéseinek széles körű áttekintésére, az országos és területi, illetve helyi célkitűzések összehangolására erősíteni kell a stratégia partnerségi rendszerét. Folytatandó az elmúlt években megkezdett Roma Platform fórumorozat.

Felelős:	Határidő:
társadalmi felzárkózásért felelős miniszter	folyamatos

A beavatkozás elnevezése	Magyar Nemzeti Roma Platform Magyar Nemzeti Roma Platform megerősítése 2022-2023	
Uniós programoknál azonosító jele	881919 — Hun Roma Platform — REC-AG-2019/REC-RDIS-NRCP-AG-2019; 101007457 — HNRP 2022-2023	
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2021.01.10. – 2022.01.09; 2022.01.01. – 2023.12.31	
Keretösszege (Mrd Ft)	2022. és 2023. évre: 0,058	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022
Roma platform rendezvények száma	6	11

A Magyar Nemzeti Roma Platform projektet 2016 óta valósítja meg a hazai Nemzeti Roma Kapcsolattartó Pont, azaz a társadalmi felzárkózásért felelős szakterület. A projekt célja a felzárkózáspolitikai szakmai párbeszéd területi (megyei szintű) kiterjesztése, erősítése. A projektet az Európai Bizottságnak a tagállami Roma Kapcsolattartó Pontok számára rendszeresen meghirdetett közvetlen pályázata támogatja.

A jelenleg, 2022-2023 között futó program címe „A Magyar Nemzeti Roma Platform megerősítése – 2022-2023”. A projekt költségvetése a 2022-2023. időszakra vonatkozóan 174 265 EUR, mintegy 60 millió Ft.

A projekt fő tevékenységét a megyei szinten megvalósuló roma platform rendezvények adják. E rendezvényeken túlmenően a projekt része egy, az Európai Unió tagállamait megszólító, tudásátadást, tapasztalatcserét szolgáló nemzetközi rendezvény lebonyolítása.

A helyszínek kiválasztásának egyik alapelve a roma lakosság felülreprezentáltsága. A párbeszéd folytonosságának és a tapasztalatok átadásának biztosítása érdekében minden projekt esetében kiválasztásra kerülnek korábbi projektszakaszokban már bevont megyék, valamint új megyék is. 2022-2023. évben a projektbe bevont megyék a következők: Baranya megye, Somogy megye, Békés megye, Pest megye és Győr-Moson-Sopron megye.

A projekt eredményeként tovább bővül a területi együttműködést elősegítő konzultációs alkalomok száma, az együttműködés új formáinak kialakítására, valamint a már meglévő együttműködések bővítésére is sor kerül. A megbeszélések nyomán visszajelzések érkeznek a stratégia végrehajtásának tapasztalatairól, a felzárkózási szolgáltatások, programok működéséről.

2021-ben Baranya, Borsod, Heves és Pest megyében 16 rendezvény valósult meg. 2022-ben 6 helyszínen valósult meg roma platform rendezvény, ahol egyenként legalább 40-60 fő jelenlétével, közel több mint 30 szervezet megszólításával jöttek létre konzultációs alkalmak, különböző romaügyi és társadalmi felzárkózási témákban. A rendezvényeken megyei, járási és települési szintű állami, egyházi és civil szervezetek kerültek megszólításra és bevonásra.

A roma nemzetiségi önkormányzatok és roma civil szervezetek aktívabb bevonása további fejlesztést igényel.

VIII.2. Szükséges a felzárkózáspolitikai térségi együttműködési fórumaként létrehozott megyei felzárkózási kerekasztalok működésének további támogatása, szakpolitikai megerősítése, a megyei és az országos, valamint a területi és helyi fejlesztések összhangjának erősítése.

Felelős:	Határidő:
társadalmi felzárkózásért felelős miniszter	az EFOP Plusz tervidőszak ütemezésének megfelelően, folyamatos

A beavatkozás elnevezése	Megyei szintű felzárkózáspolitikai együttműködések támogatása a helyi esélyegyenlőségi programokhoz kapcsolódóan	
Uniós programoknál azonosító jele	EFOP-1.6.3-17	
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	2017. április 29. – 2021. december 31.	
Keretösszege (Mrd Ft)	1,2	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022
Elkészült/Frissített Szolgáltatási Út Térképek és Megyei Esélyteremtő Paktumok száma	18	n.r.

Az EFOP-1.6.3-17 program alapvető célja: a már működő országos és helyi szint után a még hiányzó megyei szintű koordinációs és konzultációs rendszer kialakítása.

További célok voltak:

- a. új együttműködések generálása területi szinten jelentkező, az esélyegyenlőséget és felzárkózást érintő speciális problémák megoldására, szolgáltatáshiányok kiküszöbölésére,
- b. megyei szinten a hátrányos helyzetű célcsoportokat érintő beavatkozások összehangolása,
- c. a megyék kapacitás és szervezetfejlesztése a megyei önkormányzatnál alkalmazott felzárkózási munkatárson keresztül.

A konstrukció az Európai Bizottság által támogatott megyei Roma Platform rendezvények kibővítésének tekinthető. Az erőforrások koordinálásával és az együttműködések generálásával a program eredményeképpen javul a megyei hátrányos helyzetű lakosok szolgáltatásokhoz való hozzáférése és ezen keresztül hozzájárul a szegénység és társadalmi kirekesztés csökkentéséhez és a romák társadalmi részvételének növeléséhez.

A fejlesztés hozzájárul a romaellenességgel, diszkriminációval szembeni küzdelem, valamint a romák társadalmi részvételének növelését szolgáló európai uniós roma keretstratégia horizontális célkitűzéseire.

2021. decemberig 18 megyében elkészült a Szolgáltatási Út Térkép és a 18 Megyei Esélyteremtő Paktum. Lezajlottak a Megyei Felzárkózási Fórumok és a fórumok munkacsoportjainak ülései, és megvalósultak a közösségi együttműködést erősítő programok. A program megvalósításában a pandémia helyzet jelentett nehézséget, ebben az időszakban a kedvezményezettek online formában tartották meg a rendezvényeiket. A program tervezetten a TOP_ Plusz-3.1.3-21 „Helyi humán fejlesztések” konstrukcióban folytatódik tovább.

VIII.3. Erősíteni kell a nemzetközi - ezen belül a Kárpát-medencei - felzárkózáspolitikai tapasztalatcserét, az egyes országokban hasonló, a szegénységet, a roma népességet érintő társadalmi problémák mérését, kezelését, a beavatkozások nyomon követését illető módszertani együttműködéseket.

Felelős:

társadalmi felzárkózásért felelős miniszter

Határidő:

az EFOP Plusz tervidőszak ütemezésének megfelelően, folyamatos

Regionális együttműködések

Az európai roma keretstratégia és a hazai felzárkózási stratégia is a szakpolitikai együttműködések fontos elemeként említi a regionális együttműködéseket. Magyarország esetében a kárpát-medencei térség, illetve a visegrádi együttműködés kézenfekvő kereteket kínálnak a szakpolitikai tapasztalatcserére. Az elmúlt időszakban a vírushelyzet kevés személyes találkozót tett lehetővé, ennek ellenére több rendezvény keretében sikerült építeni, fenntartani a korábbi években kiépült regionális szakmai kapcsolatát.

A Belügyminisztérium segítséget nyújtott a csíksomlyói roma telepen kitört tűzvészéből fakadó problémák kezelésében. A 2021. január 7-én este keletkezett tűz következtében, a szegregátum mintegy 250 lakosa vált hajléktalanná (ebből 144 gyermek). A Belügyminisztérium gyors reagálása elősegítette, hogy professzionális egészségügyi felszerelések érkezzenek gyorsan a helyszínre.

A vis major esetek és a tervszerű kapcsolatépítés elősegítette, hogy a szakterületen dolgozó szervezetekkel és személyekkel egyre szorosabb partneri kapcsolat épüljön ki.

A COVID időszak alatt online fórumon került megszervezésre 2021. március 2-án *Deszegregáció a lakhatási programokban* címmel. Az online fórum szakembereket, önkormányzati vezetőket és minisztériumi munkatársakat kapcsolt össze.

2022. december 4-8. között újabb kapcsolatfelvételre került sor Erdélyben. A konzultáció állomásai: Sepsiszentgyörgy, Csíkszereda, Kolozsvár és Bihardiószeg.

A Belügyminisztérium szakemberei prezentációt tartottak az MNTFS 2030-ról, a stratégia fő céljairól, beavatkozási területeiről és európai kontextusáról, valamint a magyarországi jó gyakorlatokról.

Az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának magyar elnökségi időszaka társadalmi felzárkózási szempontból

A magyar elnökség (2021. május 21. – 2021. november 17.) prioritásai között megjelent egyrészt a nemzeti kisebbségek hatásos védelmének elősegítése, másrészt a gyermekjogok, a fiatalok részvétele és kifejezetten a romák felzárkózása, befogadása.

A roma felzárkózást érintően a magyar Kormány ez időszak alatt egyik legnagyobb szabású rendezvénye a 2021. szeptember 22-24. között Budapesten (online elérést is biztosítva) megtartott „Születéstől a szakmaig – a felzárkózási és roma integrációs stratégiák első tíz éve” című nemzetközi szakpolitikai konferencia volt. A rendezvény az Európa Tanács Romák és Utazók Csoportjával (Roma and Travellers Team) együttműködve került megszervezésre. A konferencia jelenlévő, illetve online résztvevőinek száma meghaladta a 400 főt.

A tanácskozás célja az volt, hogy ismertetésre kerüljenek az elmúlt 10 évben a társadalmi felzárkózás és a roma integráció különböző területein – elsősorban a koragyerekkori nevelésben, az oktatásban, a roma nők képzése és foglalkoztatása terén – elért magyar eredmények, bemutatásra kerüljenek hazai és külföldi jó gyakorlatokat, nemzetközi szinten elért eredmények, tapasztalatok.

Roma és Traveler Kérdések Szakértői Bizottsága (ADI-ROM) ülése

Magyarország vállalta, hogy helyet ad a Roma és Traveler Kérdések Szakértői Bizottsága (a továbbiakban: ADI-ROM) 4., 2021. őszi ülésének. Az ADI-ROM-ban az Európa Tanács minden, romaügyben érintett tagállama – összesen 36 ország – képviselteti magát. Az ADI-ROM munkájában Magyarország képviselőt a Belügyminisztérium társadalmi felzárkózásért felelős szakterülete látja el. Az ADI-ROM kiemelten foglalkozik az antidiszkrimináció témakörével, napirendjén hosszabb ideje szerepelnek a cigányellenesség és a gyűlöletbeszéd kérdései. Ugyancsak nagy hangsúlyt helyez az olyan horizontális témákra, mint a nemek közti egyenlőség, a gyermekjogok és a roma fiatalok helyzete. A tagállami jó gyakorlatok felmérése és megosztása is – a legkülönbözőbb témákban – az ADI-ROM rendszeres gyakorlata.

A testület félévente ülésezik. A 2021. október 27-29-i budapesti ülés első két napja nagyrészt megszokott, ülésről ülésre ismétlődő napirend szerint zajlott, de az ülésen helyet kaptak olyan aktuális témák is, mint a COVID-19 világjárvány és annak a roma közösségekre gyakorolt hatása. A harmadik napon az érdeklődők helyszíni látogatáson vehettek részt két Nógrád megyei településen (Rimóc, Varsány), ahol részletes tájékoztatást kaptak az elmúlt években megvalósított, a társadalmi felzárkózást szolgáló fejlesztésekről.

IX. A Stratégia nyomon követése, monitoring

IX.1. Fejleszteni kell a társadalmi felzárkózási stratégia nyomonkövetési és értékelési rendszerét, a felzárkózási beavatkozások hatékonyságának és fenntarthatóságának vizsgálatát. Kiemelt figyelmet kell fordítani a Stratégia indikátor rendszerének kialakítására, karbantartására, folyamatos frissítésére, a nyomon követés szempontjából alapvető vizsgálatok, kutatások végrehajtására.

Felelős:	Határidő:
társadalmi felzárkózásért felelős miniszter	az EFOP Plusz tervidőszak ütemezésének megfelelően, folyamatos

A beavatkozás elnevezése	MNTFS 2030 indikátor rendszere	
Uniós programoknál azonosító jele	-	
Keretösszege (Mrd Ft)	-	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022
Megújított indikátor rendszer	0	1
A megújított indikátor rendszer frissítése	0	1

A társadalmi hatások nyomon követéséhez az MNTFS2030 célrendszeréhez igazodó indikátorrendszer került kidolgozásra. Ezek az indikátorok a stratégia tématerületeinek megfelelően a társadalmi változások nyomon követésére alkalmas makro mutatókat jelentenek. Tekintettel a Stratégia célrendszerére, ezen indikátorrendszer kompatibilis a magyar EU2020 Nemzeti Reform Program cél, illetve indikátorrendszerével.

A felzárkózási stratégia intézkedési tervében megfogalmazott feladatoknak megfelelően a KSH valamennyi nagymintás lakossági adatfelvételébe (EU-SILC, Munkaerőfelmérés) beillesztette a roma identitásra vonatkozó kérdést. Ennek nyomán rendelkezésre állnak az e felvételekből származó alapvető társadalompolitikai mutatók roma-nem roma bontásban is.

2022-ben az MNTFS 2030 célrendszere alapján jött létre az indikátorrendszer legfrissebb verziója, mely az aktuális adatfrissítéseken túl, felépítésében és az adatállomány bővítésével is igazodik a stratégia fő célkitűzéseivel, valamint hozzájárul a nyomon követés sikerességéhez.

IX.2. Fejleszteni kell a statisztikai adatgyűjtéseket a szegénységben és társadalmi kirekesztettségben élők életkörülményeiről, valamint a különböző hátrányos helyzetű csoportok ellátásairól annak érdekében, hogy vizsgálható legyen a szegénység továbbörökítésének kérdése, biztosított legyen az intézkedések célzottságának és eredményeinek nyomon követése, értékelése.

Felelős:	Határidő:
közigazgatás szervezéséért felelős miniszter a KSH bevonásával	folyamatos

A beavatkozás elnevezése	Adatgyűjtések fejlesztése, kapcsolódó változók bővítése
Uniós programoknál azonosító jele	

A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	folyamatos	
Keretösszege (Mrd Ft)	n.r.	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022
Új szegénységi indikátorok kialakítása	2	2

A fejlesztés célja nemzetközileg összehasonlítható indikátorok fejlesztése, amely elősegíti a szegénység, társadalmi kirekesztődés kockázatának kitétek helyzetének nyomon követését, a kapcsolódó intézkedések hatásának mérését.

Kapcsolódó intézkedések eredményességének nyomon követésével járul hozzá a hátrányos helyzetű csoportok segítéséhez.

A 2021-ben megvalósult, 2020-as jövedelmi referenciaévre vonatkozó adatfelvétel alapvető módszertani változásai:

Megszűnt a részletes, háztartási fogyasztási napló kitöltésével megvalósuló fogyasztási adatfelvétel (HKF). Az elemzés COICOP-főcsoport szintre aggregált adatok alapján készült. Az adatok forrása a háztartások fogyasztásának mérését szolgáló Életkörülmény Adatfelvétel biztosítja. A 2021-re vonatkozó fogyasztási adatok felvétele 2022 januárjában visszamenőleges kikérdezéssel valósult meg.

Az Európai Unió által kitűzött és 2030-ig elérendő szegénységi cél életbe lépésekor az Európai Unió Szociális Védelmi Bizottsága jóváhagyta a szegénység mérésének alapját képező szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitétség (AROPE) mutató egyes komponenseinek módosítását. Ennek megfelelően az anyagi depriváció, valamint a nagyon alacsony munkaintenzitás mutatójának számítása átalakult, a jövedelmi szegénységi ráta változatlan hagyása mellett. Bevezetésre került a súlyos anyagi és szociális depriváció mutató, amely 13 tételt vizsgál, a korábbi 7 helyett, továbbá a munkaintenzitás mutatója esetében a korábbi 59 éves korhatárt 64-re emelték. Az új módszertan alapján számolt szegénységi mutatók visszavezetésre kerültek 2015-ig.

IX.3. Fejleszteni kell a gyermekek esélynövelő szolgáltatásaiban részesülő gyermekek esetében (Biztos Kezdet Gyerekház és tanoda) a KIR rendszerben történő nyomonkövethetőséget. A Biztos Kezdet Gyerekházak szolgáltatásaiban részesülő 3 éves és fiatalabb gyermekek esetében az óvodai nevelésbe kerüléstől, a tanoda szolgáltatásaiban részesülők esetében az általános és középfokú tanulmányokhoz kötötten, az oktatási azonosítójukhoz kapcsolva érhető el, hogy látszódjon az esélynövelő szolgáltatás igénybevételének az előzménye a köznevelés rendszerében működtetett adatkezelési rendszerekben.

Felelős:	Határidő:
oktatásért felelős miniszter	2021-től folyamatos
társadalmi felzárkózásért felelős miniszter	

Az intézkedés megvalósítási érdekében további egyeztetések szükségesek.

IX.4. Fejleszteni kell a felzárkózáspolitikai háttérintézmény szakmai tevékenységét. Ki kell alakítani a felzárkózási fejlesztések területi szintű koordinációját, valamint a felzárkózási beavatkozások szakmai módszertani ellenőrzési és monitoringrendszerét. Foly-

tatni kell a kiemelt jelentőségű fejlesztési programok végrehajtásának szakmai és módszertani támogatását, az érintettek bevonását szolgáló mentorhálózat, valamint projekt-nyomonkövető rendszer működtetését.

Felelős:	Határidő:
társadalmi felzárkózásért felelős miniszter	az EFOP Plusz tervidőszak ütemezésének megfelelően, folyamatos

A beavatkozáshoz kapcsolódik a 2022 decemberében az Európai Bizottság által elfogadott Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program Plusz Társadalmi felzárkózási fejlesztések prioritás tengelyének egyik szakmapolitikai fejlesztése, a 2023. II. félévi megjelenéssel tervezett „Egy eséllyel több – esélyteremtő szakmai hálózatok fejlesztése” című konstrukció. Célja a 2021-2027-es időszakban pályázati úton megvalósuló felzárkózási fejlesztések országos és területi szintű koordinációja és nyomon követési rendszerének kiépítése, az egyes felzárkózási pályázatos projektek szakmai, módszertani támogatása a felzárkózási szolgáltatások minőségének biztosítása érdekében. A tervezett 7 éves konstrukció keretösszege 12,13 Mrd Ft, tervezett megvalósítója a TEF.

A konstrukció (a korábbi időszak 4 konstrukciójához képest) 9-12 konstrukció keretében meghirdetésre kerülő pályázatok projektjeinek szakmai támogatását/nyomon követését végzi, országos és területi szintű együttműködését, tudásmegosztását segíti. A konstrukció koncepciója 2022-ben előkészítésre került.

IX.5. A nyomon követéshez kapcsolódóan kiemelt figyelmet kell fordítani a nyilvánosság, a partnerszervezetek, a partnerségi fórumok rendszeres tájékoztatására, bevonására a monitoring folyamatba.

Felelős:	Határidő:
társadalmi felzárkózásért felelős miniszter	folyamatos

A beavatkozás elnevezése	Felzárkózási egyeztetési fórumok működtetése	
Uniós programoknál azonosító jele	-	
A beavatkozás (tervezett) kezdetének és befejezésének időpontja	-	
Keretösszege (Mrd Ft)	n.r.	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
	2021	2022
Roma Koordinációs Tanács ülések száma	1	1
ÉB ülések száma	2	2

2011 óta kialakultak a magyar felzárkózáspolitikai stratégiai, konzultációs, partnerségi és intézményi keretei, valamint programstruktúrája. Létrejötték partnerségi fórumai, amelyekben romák és nem romák képviseltetik magukat. Fő elvként jelenik meg a „Semmit rólunk nélkülünk” és a közös társadalmi felelősség.

Az állami forrásokból támogatott felzárkózási programok megvalósítói között jelen vannak a civil és egyházi, továbbá non-profit szervezetek, önkormányzatok, nemzetiségi önkormányzatok, szociális szervezetek. A civil szervezetekkel való együttműködéseknek és egyeztetéseknek adnak teret a különféle egyeztető bizottságok, partnerségi fórumok.